

Niročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 9.011,
Praga št. 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ob koncu leta

Stara navada je, da si želimo novo leto boljše, kot je bilo staro. Ponavadi je pa tako, da je eno leto pač vredno drugega. To velja tudi za leto gospodarske krize, ki še vedno traja in ji še tudi danes nihče ne more videti konca. V sedanjih negotovih razmerah trpi vse prebivalstvo, tako da precej z gotovostjo lahko rečemo, da je le malo ljudi, ki si žele nazaj pravkar izginjajoče leto 1935.

Bežen pogled v mednarodno življenje nam kaže, da kriza, ki razjeda kakor rja železo sodobno družbo, ni samo gospodarska. Vsi znaki so tu, da smo na veliki preokretnici časa, ki pomenja razvrednotenje mnogih dosedanjih vrednot in mrzlično iskanje oblik za novo življenje. Ko bi pregledovali delo mednarodne diplomacije, ki ima v rokah politično asodo narodov, bi res lahko zabeležili stotine posvetov in konferenc, mnogo resničnih in iskrenih naporov, da bi bil zagotovljen mir, da bi zopet zaživelo zamrlo gospodarstvo, da bi se odpo- moglo brezposelnosti, ki postaja prava šiba božja naše dobe. Toda v dvanajstih mesecih so se vsa prizadevanja klaverno izjavila: gos- podarstvo je še vedno v zastoju, Evropa šteje več brezposelnih, kot jih je imela pred leti, množice mladih ljudi, ki ne vedo ne kod ne kam, na- raščajo vedno bolj nevarno, razorožitevna pri- zadevanja ne le da so čisto propadla, ampak smo v drugi polovici leta srečno prišli celo do vojne v sosednji Afriki, ki nam prav zdaj grozi, da preskoči kakor vse uničujoč požar, še na našo razrvano in needno Evropo.

Letna mednarodna politična bilanca je to- rej globoko pasivna. Že nekaj let je opazovati, da Evropa v ničemer več prav ne uspe. Vse se ji ponesreči. Zato, ker njeni voditelji, ki bi morali biti med modrimi najmodrejši, nočejo odkriti osrednjega pogoja, ki koreninila zla in ga po- zomno odstraniti. Vse se nam ponesreči, zato ker tisti, ki so postavljeni za voditelje in ki bi morali voditi narode, ne store svoje voditeljske dolžnosti. Mesto da bi kot videi kazali pot iz knjižnih globlin, se neodločno skrivajo za ljudske mase in boječe strežejo njenim za- blodelim instinktom, ko bi narodom morali odk- riti čisto resnico. Ne enega vodilnih državnikov ne vidimo, ki se ne bi v praktični politiki poslužil istih machiavellističnih in materialis- tičnih metod, ki so že enkrat poglnele svet v krvavo vojno. Po tej strašni nesreči je bila vsa Evropa edina: nikdar več vojne! Vojno je treba za vedno likvidirati! Toda premalo se je mislilo tudi na likvidacijo sredstev in vzrokov, ki vodijo do vojne. Kajti še v večji meri kot kdajkoli prej se je zvil narodni egoizem; nank o prvenstveni vrednoti nacionalnih inter- esov je postala dogma vseh novodobnih nacio- nalizmov; vsakemu narodu posebej so njegovi voditelji dopovedovali, da ima pravico do pre- ga mesta pod soncem in da so imperialistična stremjenja na račun šibkejših sosedov povsem naravna, upravičena in celo naciionalna dolž- nost; mesto evangelija mira in sporazumnega dela, preplavlja Evropa literatura sovraštva in narodnega šovinizma; znova se vcepil mladini prepričanje, da je le sila in moč, ki dela na- rode velike v zgodovini. Tukaj so vzroki, da je mednarodna letna bilanca tako tragična. Zakon pravice in ljubezni je nadomestila postava se- bičnosti in brezmejnega pohlepa. Velik del Evrope je izgubil Boga in z njim osnovno počelo in središče, ki bi vse narode moglo družiti v eno družino. Po trdih letih vojne polnih od- povedi in zatajevanja, letih krvi in gospodstva stroja nad človekom, bi izmučeni narodi pre- dvesem potrebovali človeških pravičnih rešitev, ki naj bi jim omogočili zaceliti rane in priče- ti novo, boljše življenje. Zgodilo pa se je ravno nasprotno. Sila je zavladala tudi na znotraj; ustoličila se je vrsta trdih, skoraj vojaških re- žimov, nad ljudstvom in proti ljudstvu, ki za svoje blodne paganske ideje zahtevajo vedno novih žrtev in nehoti ter nevede tirarj narode v revolucionarno razpoloženje. Edini, ki je tudi v zadnjih letih jasno dojel tok časa in po- gubno smer, kamor vodi Evropa, je bil čuvár večne resnice — namestnik Kristusa na zemlji. Nečestitvo je okrožilo, izjav, opominov in pro- šenj, ki so iz Vatikana bile v zadnjih letih na- slovljene na narode in njihove voditelje. Brez olesnivanja je papež še nedavno celemu svetu zaklical, da bo od sedanjega stana, ako se bo nadaljevalo, žela edinega revolucija, komuniz- ma in smrt. Toda koliko jih je, ki bi za hoteli poslušati?

Sestejmo v naglici še postavke naše do- mne, čisto slovenske letne bilance. Kot naj- svetlejša točka preteklega leta stoji še vedno pred nami in bo še dolgo stal veličastni evha- ristični kongres v Ljubljani, ki je bil dosedaj gotovo najlepši in najbolj prečiščevalna ma- nifestacija verne slovenske duše v zgodovini našega naroda. Euharistični kongres je brez dvoma mnoge močno utrdil v veri in božji ljube- znosti, mnogo pa jih je zopet pridobil za ideal- no duhovno življenje. Vendar pa bi se motili, ko bi mislili, da je euharistična misel versko in socialno zajela čiste ves naš narod. Žal jih je mnogo ostalo ob strani; mnogi se v svojem kultu materije niso prav nič dali motiti. Stare zgodbe se uresničujejo tudi med nami. »Nekemu bogatemu človeku je polje dobro obrodilo. In premisljal je sam pri sebi: Kaj naj počnem, ko nimam kam spraviti svojih pridelkov? In rekel je: Tole bom storil: podel bom svoje žitnice ter postavil večje in tam bom spravil vse svoje pridelke in svoje blago. In rekel bom svoji duši: Duša, veliko blaga imaš, spravljenega za veliko leto; počivaj, jej, pij in laži dobre volje« (Lk. 12).

Slovence so več desetletij drugi narodi za- vidali za to, kakor so oni imenovali socialno ravnotežje. Resnica je, da se socialni razmere med nami nekaj desetletij nazaj bile prilično naravne in zdrave, kakor si jih je pač v skrom- nih razmerah mogel ustvariti delaven rod. Ni- smo imeli velikega bogastva, pa tudi ne po- polne siromašnine. Blagodejen vpliv zadruge- stva se je poznal na vseh poljih. Obstajala je neka socialna gospodarska ravnanja brez visokih vrhov, a tudi brez globokih prepadov. V zad-

Laval je dobil zaupnico

Priznal je, da je dal Italiji v Abesiniji prosto roko — Italija je odbila vse pomirjevalne predloge — Sporazum med franc. in angl. gen. štabom

Pariz, 28. dec. c. Danes se je ves dan nada- ljevala debata o zunanji politiki Lavalove vlade v francoskem parlamentu. Dopoldne ob 9 se je na- daljevala sredi prekinjena seja z govori nadaljnjih interpelantov. Med temi govori je bil posebno za- nimiv govor bivšega finančnega ministra in pod- predsednika vlade Paula Reynauda. Dasi des- ničar in član Tardieujevega republikanskega centra, je vendarle zelo napadel Lavalu zaradi njegove za- njanje, še bolj pa zaradi finančne politike. Ostro sta napadla vlado tudi prvaka radikalne stranke Cot in Campinchi. Opoldne so bili ti govori interpelantov končani, nakar so ostali poslanci obrazložili, zakaj bodo glasovali za vlado, oziroma proti vladi. Nato je bila opoldanska seja prekinje- na in se je nadaljevala ob 3 popoldne.

Medtem so se zbrali vsi poslanski klubi na sejo, da bi zavzeli stališče glede glasovanja o za- upnici. Težične položaje se je preneslo v klub ra- dikalne stranke, ki ima v Lavalovi vladi največ ministrov. Sprejeta je bila resolucija, s katero po- slanski klub predlaga parlamentu, da se preide na dnevni red z običajnim dnevnim redom. Ta dnevni red bo Laval seveda odbil in zahteval, da se o njem glasuje z vprašanjem zaupnice vladi. Predlog radikalnega kluba, ki torej izreka nezaupnico vladi, so podpisali predsednik radikalnega kluba Yvon Delbos, Cot in Campinchi. Borba je bila torej po- stavljena na ostrino in vsi, pristaji in nasprotniki vlade, so lovili poslance v zbornici in jih naga- varjali, da naj glasujejo za ali proti vladi. Še pred začetkom seje parlamenta je bilo poluradno ugo- tovljeno, da Laval lahko računa na 20 glasov večine.

Popoldanska seja parlamenta se je razvijala v vročnem razpoloženju. Prišlo je do več inciden- tov med levico in desnico in eno uro sploh ni bilo mogoče slišati nobenega govornika. Hrušč in trušč je bil tolik, da se je moral ob 4 uri predsednik parlamenta pokriti in prekiniti sejo za četr ure. Seja se je nadaljevala ob četr na 5 in je dobil besedo takoj ministriški predsednik Laval. V svoji izjavi je bil Laval tokrat še bolj jasn in je izjavil sledeče:

Laval opravičuje svojo politiko

»Poslušal sem z velikim zanimanjem odlične govore svojih predgovornikov in sem skrbno iz- presegal svojo vest, kakšen zločin sem mogel za- grešiti proti domovini in proti miru. Naj pogleda vendarle vsakdo dejstva nasproti tako, kakor so se razvijala. Dne 13. septembra 1935 sem izjavil v Zenevi, da je Francija tista, ki bo zmeraj izpol- njevala vse obveze, ki izhajajo iz pakta Zveze na- rodov zato, ker je pakt Zveze narodov za nas med- narodni zakon. Dejstva, ki so sledila, so potrdila važnost te moje izjave. Od 10. septembra 1935 sem se razgovarjal s širnim Samuelom Hoareom in lordom Edenom, kako naj organiziramo sistem kolektivne varnosti. V svojih posvetih smo takoj izločili vse vojaške sankcije, nadalje blokado in pa zaporo kanala Suez. To je, zavrnilo smo vse, kar bi vodilo v vojno. Pač pa smo promičili gos- podarske in finančne sankcije proti Italiji in Fran- cija je v štirih dneh storila vse potrebno, da je mogla sankcije takoj izvajati, kakor so bile skle- njene v Zenevi.

Delegat Kanade je predlagal petrolejske sank- cije proti Italiji. Jaz pa sem zahteval pred tem debato pred svojim parlamentom. Sir Samuel Ho- are je govoril pred angleškim parlamentom z znanim uspehom. Vedeti morate, da smo pariske predloge izdelali v imenu 54 držav, ki so nas za to poblastile. Poudarjam, da so bili ti predlogi samo poskus za rešitev spora med Italijo in An- glijo. Vprašali ste me, če bo Francija sledila An- gliji v izvajanju petrolejskih sankcij proti Italiji. Poudarjam na tem mestu,

da se vprašanje petrolejskih sankcij tokrat ne postavlja.

Ta zadeva ni v naših rokah, ampak moramo čakati na odločitev ameriškega senata, ki bo sklepal o tem, ali bo Amerika izvajala petrolejske sank- cije ali ne, in na odločitev Sveta ZN, ki se sestane 29. januarja 1936 v Zenevi. Prej ne bo mogoče o sankcijah nič sklepati. To vprašanje je tako težko

njih letih pa se je v tem oziru podoba naše dežele, rekli bi, bistveno spremenila. Doživljamo socialno diferenciacijo, ki jo na eni strani označuje morda ne toliko pavyperizem delavstva kakor popolna proletarizacija kmečkega ljud- stva. — kar je pri našem še vedno pretežno kmečkem narodu usodno —, na drugi strani pa se kljub krizem izjemno kopiči bogastvo v rokah nekaterikov, ki ga vsi ne uporabljajo socialno, ampak mnogi po gestu svetopisem- skega bogatstva: duša počiva, jej, pij in budi dobre volje! Tega razvoja ni mogoče prezreti in tudi ne usodnih posledic, ki jih poraja že danes in na katerih bo naš narodni organizem trpeti še dolgo. Za gospodarskega človeka, za politika, pravitelja in za duševnega pastirja nastajajo novi, težki problemi, radi katerih so naši predniki še lahko mirno spali. Naj je v veliki meri takaj vzrok, da se pričinja javljati komunizem tudi pri nas.

Med letom smo na tem mestu večkrat po- uvarili, kako nujno je, da sedaj, ko je nam so- vražni politični pritisk odnehal, poleg politič- nega dela osredotočimo vse svoje sile na versko- kulturnem področju. Kajti ne gre samo za ozdravljenje gospodarstva, ki ga v množičnem ne moremo sami od sebe vpostaviti — ker Slovenija ne more biti izoliran gospodarski paradiž sredi docela razrvane Evrope —, temveč gre tudi za zdravljenje ljudske duše, ki pod teže razmer pri- čenja omahovati. Marsikje so ljudje pritrinani

in važno, da noben predsednik vlade ne bo tega vprašanja rešil, ne da bi vprašal svojega parla- menta za svet.

Nekateri govorniki so očitali novi vladi, da nistem nič storil, ker nisem poslal niti ene fran- coske voje ladje iz francoskih vojaških luk in nobene edine vojaštva na italijansko mejo. Ra- zumeti morate, da so nekateri koraki italijanske vlade zelo razburili Anglijo. Toda tudi vse angle- sko brodovje je prišlo v Sredozemsko morje. Ven- dar pa sem storil do konca svoje dolžnosti in že 16. oktobra tega leta je angleški veleposlanik do- bil iz mojih rok noto o vprašanju francoskega so- delovanja z angleškim brodovjem. Časopisje je pisalo tedaj, da sem to noto izročil samo zato, da bi se navidez opravičil pred zgodovino. Toda storil sem še več:

francoski in angleški generalni štab sta takoj stopila v stik.

Šli smo še dalje in takoj nato so se vsrili že ne- številni sestanki med generalnimi štabi angleške in francoske mornarice, suhozemne vojske in pa letalstva. Težko mi je o teh stvareh javno govo- riti pred visoko zbornico. Če pa sem to storil, sem storil to z zavestjo, da je Francija doslej edina od 54 držav, članice ZN, ki je storila te ko- rake skupaj z angleško vlado. Druge države do- slej tega se niso storile. Vse to sem storil v pre- pričanju, da je sodelovanje med Anglijo in Fran- cijo predpogoj za mirni razvoj vse bodoče me- narodne politike.

Očita se mi dalje, da si Italija domislja, da sem ji jaz dal na sestanku v Rimu 7. januarja t.l. proste roke. Priznati moram, da je bilo treba med nami in Italijo urediti mnogo računov. Spor je bil posebno hud glede dodelitve kolonij. Ti spori med nami in Italijo so se mogli rešiti samo s kom- promisom glede kolonij v Afriki. Vedeti morate, da je imela Italija vse dotodaj zelo veliko in težko hipoteko na našem Tunisu. Italija je bila opravičena zahtevati koncesije na strani afriške Soudanie in pa glede železnice, ki vodi iz Djuba- tija do Addis Abebe. Laval priznava, da je

Italiji dal popolno svobodo glede Abesinije.

Te proste roke so bile edina koncesija, ki sem jo dal v Afriki v interesu mira. Toda te koncesije Italiji nismo dali zato, da si jih izvojuje z vojno. Ta koncesija ji je morala pridobiti samo z mir- nim delom. Toda prišlo je do nesrečnega inci- denta pri Ual Valu in takoj po tem incidentu sem dal vedeti Italiji, da računamo samo na mirno rešitev spora. Ze 19. junija tega leta je naš vele-

poslanik v Rimu dobil nalog, da naj sporoči ita- lijanski vladi, da bo Francija ostala zvesta Zvezi narodov. To sem zmeraj poudarjal. 15. avgusta se je v Parizu vršila konferenca med Edenom, Suvichem in meno.

Italija je odbila vse naše predloge.

Sledil je načrt petorice ZN. Italija je tudi to od- bila. Izbruhnila je vojna in sledile so sankcije. Toda v istem smislu, kot to trdi sir Austen Cham- berlain, mislim, da je bilo na mestu, da sem po- udaril, da pot za posredovanje še ni zaprta.

Kar se tiče pogodb med Francijo in sovet- sko Rusijo in v kolikor se ta pogodba nanaša na naše odnose z Nemčijo, moram izjaviti, da je

sodelovanje med Nemčijo in Francijo edina garancija za mir v Evropi.

Toda ta organizacija mira je možna samo z izpo- lnitvijo sistema kolektivne varnosti v Evropi. Kar se tiče pogodb s sovjetsko Rusijo, moram izrečno poudariti, da ta pogodba nima nobenega vojaškega značaja. Francija in sovjetska Rusija si samo obljublata medsebojno pomoč v slučaju napada in izrazata željo, da zgradita varnostni pakt na vzhodu Evrope. V Krakovu sem imel tak- oji nato sestanek z Gühringom in sestanek med Hitlerjem in Françoisom Poncetom ni imel za cilj, da bi raztrgal nase pogodbo s sovjetsko Rusijo.

Povedal sem vam vse, kar je važno v zunanji politiki. Ko odločate o usodi vlade, vedite, da gre tudi za usodo našega franka ter proračun se ni sprejel. Vso francosko politiko ste postavili na svoje kocke. Sedaj odločajte!

Prvo glasovanje

Takoj nato se je vršilo prvo glasovanje o za- upnici, ker Laval odbija predlog radikalne stranke glede dnevnega reda. Glasovanje je dalo Lavalu 20 glasov večine, ker je za vlado glasovalo 296 poslan- cev, proti pa 276. Takoj nato se je preslo na gla- sovanje o besedilu zaupnice same, ker je tudi ra- dikalna stranka predložila svojo, desnica pa svojo. To drugo glasovanje še traja, ko to poročamo.

Drugo glasovanje

Pariz, 28. dec. c. Drugo glasovanje o pravi zaupnici Lavalovi vladi se je začelo ob pol 8 zve- čer. Ta drugi predlog za zaupnico je predlagal bivši minister de Chadelaine v imenu centra. Zaupnica je bila izglasovana s 304 glasovi, proti pa je glasovalo 261 poslancev. Laval ima torej končno 43 glasov večine. Ob 9 zvečer se nadaljuje debata o ligah.

Anglija zbira zaveznike

Jugoslavija, Turčija in Grčija brezpogojno ob strani Britanije

Oficijozna nota iz Londona priobčuje sle- deče: »Velika Britanija je dobila zagotovilo od Jugoslavije, Grčije in Turčije pa tudi od Francije, da bodo podprle britansko brodovje v Sredozemskem morju, ako bi bilo od Italije napadeno. To zagotovilo je dobila vlada na svoje vprašanje omenjenim državam, ki se naslanja na paragraf 3 člena 16 statuta Zveze narodov.

Ta paragraf se glasi: »Člani Zveze nara- dov si bodo nudili medsebojno pomoč in upo- rabili vsa sredstva, ako bi katerikoli član Zveze narodov bil napaden od drugega člana Zveze narodov.

Angleški komentarji k tej uradni obve- stitvi pravijo, da so Jugoslavija, Grčija in Turčija obljubile pomoč v smislu tega para- grafa brezpogojno. Res, da je Turčija pri tej priliki izrazila željo, naj bi se razveljavila do- ločba lausanske pogodbe iz L. 1923, ki določa, da mora Turčija Dardanele popolnoma raz- orožiti, da bi lahko plule skozi ožino vojne in trgovalne ladje vseh držav, bodisi v mirnem,

bodisi v vojnem času. Ker pa bi v slučaju skupne akcije Turčije z Anglijo proti Italiji ta določba dala Italiji možnost, da se polasti Dardanel kot opore v vojski zoper Turčijo, je treba to določbo črtati. Anglija in Francija sta odgovorili, da sta v to pripravljene, Tur- čija pa je izjavila, da bo v slučaju potrebe podpirala Anglijo tudi v primeru, če bi se omenjena določba lausanske pogodbe do te- daj še ne mogla spremeniti.

Kar se tiče Grčije, se je trdilo, da je od Anglije zahtevala za svojo pomoč vrnitev Ci- pra, vendar pa to ne odgovarja resnici. Po- moč Grčije je Angliji zagotovljena brezpogoj- no, vprašanje Cipa v obstoječih okoliščinah, ko Anglija Ciper potrebuje bolj ko kdaj in misli na to, da njegovo pristanišče Famagosta spremeni v vojno oporišče, znenkrat ni ak- tualno. Trdi se, da sta Turčija in Grčija tudi pripravljene poslati Angliji na pomoč vsaka eno divizijo.

Jugoslavija in Grčija dasta Angliji v slu- čaju potrebe tudi na razpolago svoja prista- nišča.

Spanija, ki je tudi dobila vprašanje An- glije, doslej nanj še ni odgovorila. Govori se sicer, da je sklenjen tajni pakt med Spanijo, Portugalsko in Anglijo o medsebojni pomoči, ne more se pa presoditi, ali je res kaj na tem, ali pa je to samo božična senzacija. Italijan- ski listi seveda trdijo, da bo Spanija odzvo- rila Angliji, da se ne želi zaplesti v nobeno vojno, angleški listi pa so nasprotnega mne- nja.

K tem novicam prihaja najnovejša, ki pravi, da je Poljska obljubila, da bo v slu- čaju italijanskega napada na angleško bro- dovje v Sredozemskem morju dala Angliji na razpolago svoje letalske sile.

Za obrambo

britanskega cesarstva

Tudi sicer Anglija z vsa odločnostjo in naglico nadaljuje svoje priprave za vsak slu- čaj, tako da je vest iz Rima, češ da je an- gleški poslanik pri italijanskem dvoru sir Eric Drummond vzel 3-tedenski dopust zato, da bi v Londonu prisostvoval pri nekakih po- svetovanjih o novem mirovnem predlogu, po- polnoma neosnovana. Narobe — iz Londona prihaja vest, da novih poskusov za ureditev italijansko-abesinskega spora še ni tako hitro pričakovati. Istotako iz Londona poročajo, da se bo ustanovilo posebno ministrstvo za

(Nadaljevanje na 2. strani.)

obrambo britanskega cesarstva, ki bo v stiku z vojnim, mornariškim in letalskim ministrstvom ter v sporazumu z vladami britanskih dominionov skrbelo za varnost imperija.

Britan. vlada gradi v bližini Plymoutha ogromno podzemsko skladišče za bencin v vojne svrhe.

Drugi lord admiraltete je odpotoval v Gibraltar, kar je gotovo v zvezi z britskimi obrambnimi pripravami v Sredozemskem morju.

Vsled pritiska britanskega vrhovnega komisarja v Egiptu je egiptovska vlada sklenila, da zaenkrat se ne pomilosti dijakov, ki so v zadnjem času demonstrirali proti Angliji.

V Hajfo je prispel admiral Fisher na krovu vojne ladje »Elisabeth«. Njegov poset je v zvezi z namero, da se zgradi v Hajfi vojna luka. Zaenkrat gradijo v Hajfi stanovanjske hiše za poročene častnike in mornarje angleškega brodogradilstva.

Be'gijski kralj posreduje za mir

V Londonu je prispel belgijski kralj Leopold III. Oficialno se trdi, da se je prišel zdraviti k nekemu ocesnemu specialistu. Njegov glavni namen pa je ta, da bi posredoval med Anglijo in Italijo in da bi predvsem skušal vplivati na kralja Jurija V., da bi Anglija zavzela napram Italiji prljaznejše stališče. Kakor znano, je belgijski kralj vplival v vlo-

gi nekakega mandatarja italijanskega kralja Viktorja Emanuela že za ministrovanja g. Hoaren.

Vaje italijanske mornarice

v Rdečem morju

Massaua, 28. dec. b. Danes je italijanska vojna mornarica končala velike manevre v Rdečem morju. Italija doslej še ni nikdar imela toliko mornariških enot v Rdečem morju. Mornariški opazovalci trdijo, da so manevri odlično uspeli in da je vrhovno vodstvo zelo zadovoljno z udarnostjo italijanske mornariške divizije v Rdečem morju, ki mora biti za vsak slučaj pripravljena. Manevri je vodil italijanski spoletski vojvoda.

Angleži utrijujejo Ciper

London, 28. dec. b. Po vestih iz Famaguste, glavne luke na otoku Cipru, se je tamkaj pričela glavna močna pomorska baza. Zgrajeno je tudi veliko vojno letališče. V luko so že prispeli štirje veliki rusilci in napovedan je prihod nadaljnjih vojnih ladij. V zvezi s temi vestmi poudarja angleški tisk velik pomen otoka Cipra, s katerega bodo angleške pomorske sile vedno lahko preprečile italijanskim eskadram z Rhodosa pot proti Suez in Aleksandriji. Razen tega se bo iz ciprskega oporišča lahko branila Hajfa, ki doslej ni odgovarjala za pomorsko bazo.

Radikalni za dr. Stojadinoviča

Belgrad, 28. dec. m. V pogledu nadaljnjega oblikovanja našega notranjega političnega življenja je bila važna zadnja seja izvršilnega odbora JRZ. Seja je bila sklicana radi znanega pisma g. Ace Stanojeviča, ki je podlegel vplivu nekaterih članov iz bivšega glavnega odbora bivše radikalne stranke, ki so iz čisto osebnih razlogov neprijateljsko razpoloženi napram vladi dr. Stojadinoviča. G. Ace Stanojevič je na prigovarjanje teh krogov izdal omenjeno pismo, v katerem izjavlja, da se ne strinja z dosedanjim načinom organiziranja stranke in ne z vodstvom države. To pismo, ki so ga nekateri člani bivšega glavnega odbora bivše radikalne stranke dali tudi tiskati, so potem razposiljali svojim prijateljem in nekaterim krajevnim organizacijam. Pri tem je bivši tajnik JRZ g. Ivković zagrešil tudi to nekretnost, da je na te letake udarjal strankin pečat.

Ko je bil napad, ki so ga na dr. Stojadinoviča napravili nekateri člani omenjenega odbora s tem, da so nagovorili bivšega gradbenega ministra Bobića ter ministra za telesno vzgojo ljudstva Mirza Komnenovića, da sta podala demisijsko, odbit na ta način, da je bila takoj izvršena delna rekon-

strukcija vlade z vstopom ministrov Cvethkovića in Kožulja v vlado, so se spričo takega stanja tvorili taki sestavki na same člane izvršilnega odbora dr. Stojadinoviča, dr. Korošca in dr. Spasov. ter so sklenili, da v vsem ostanejo zvesti programu in pravilom JRZ, ter so pozvali vse krajevne organizacije, naj nadaljujejo započeto delo na končni organizaciji stranke. Na isti seji so omenjeni člani izvršilnega odbora sklenili, da takoj odstranijo dosedanjega tajnika Ivkovića ter postavijo na njegovo mesto za tajnika JRZ Tripkovića.

Da je ostalo pismo g. Ace Stanojeviča, ki so ga izdali nekateri člani bivšega glavnega odbora bivše radikalne stranke, brez učinka, se sedaj jasno vidi, ko dobiva tajništvo JRZ vsak dan nestrane brzojavnih sporočil od posameznih krajevnih organizacij, v katerih organizacije izrekajo popolno zaupanje članom izvršnega odbora, to je dr. Stojadinoviču, dr. Korošcu in dr. Spahu, ter jim zagotavljajo svojo zvestobo in jih pozivajo, da neodstopno vztrajajo na započetem delu za konsolidacijo notranjepolitičnega življenja v državi. Krajevne organizacije JRZ pa povsod nadaljujejo započeto delo.

Bodoče delo skupščine

Belgrad, 28. dec. m. Danes dopoldne je sprejel predsednik narodne skupščine Stevan Čirić v svojem kabinetu domače častnike ter jim je na njihova vprašanja o bodočem delu v narodni skupščini v nevezanem razgovoru izjavil, da se bo plenum skupščine sestel okoli 15. januarja. Plenum bo takoj odstopil finančnemu odboru proračunski predlog za prihodnje leto 1936/37. V času, ko bo plenum razpravljal o zakonskih osnutkih zakona o prekrških, trgovinskega zakonika in zakona o gospodarskih združenjih, ki se sedaj nahajajo v razpravi v skupščinskih odborih, bo finančni odbor pretresal proračunske predloge. Omenjeni zakonski osnutki bodo najbrž v plenumu sprejeti koncem januarja, nakar bo narodna skupščina v prvi polovici februarja pričela razpravljati o proračunskem predlogu v načelu in posameznostih.

Preureditev občin

Belgrad, 28. dec. m. »Slovenec« je svojčas že poročal, da je notranji minister dr. Korošec predpisal uredbo o združitvi občin Ribnica-trg in Ribnica-okolica, nadalje uredbo o ustanovitvi občine Radvanje ter uredbo o izločitvi kraja Zagorci iz občine Markovići in priključitvi k občini Gorisnica. Vse tri omenjene uredbe so objavljene v današnjih »Slovenih Novinah« ter so z današnjim dnevom dobile obvezno moč.

Administrativni odbor

Belgrad, 28. dec. m. Popoldne je imel v narodni skupščini administrativni odbor svojo sejo. Na njej je odbor sklenil, da se fond, ki je ustanovljen v skupščini l. 1933 za nastavitve brezposelnih učiteljev, v celoti vrne narodni skupščini, ker ni bil porabljen za te namene. Dalje je administrativni odbor na svoji današnji seji razpravljal o uredbi o znižanju plač drž. uradnikov, ker bi se ta uredba morala nanašati tudi na uradništvo narodne skupščine. Administrativni odbor pa je po pooblastilih, ki jih ima v § 21. skupščinskega pravilnika, sklenil, da se uredba o znižanju plač državnih uslužbencev ne bo nanašala na uslužbence narodne skupščine, čeprav je znano, da so plače nekaterih uradnikov v skupščini zelo visoke. Administrativni odbor je tudi sklenil, da se bodo nagrade za nadurno delo odslej izplačevale tudi služiteljem in dnevničarjem.

Sodnijske zadeve

Belgrad, 28. dec. m. S kraljevim ukazom so napredovali: Janko Karlović, sodnik okrajnega sodišča v Litiji, iz V. skupine v IV.2; Josip Zorko, sodnik okrajnega sodišča v Vranskem, iz V. skupine v IV.2 in Josip Černe, sodnik okrajnega sodišča v Skoplju Liki, iz V. skupine v IV.2; Vladimir Kraut, sodnik okrajnega sodišča v Celju, in Franc Logar, sodnik okrajnega sodišča v Slov. Konjicah, iz VII. v VI. skupino.

Belgrad, 28. dec. m. S kr. ukazom je razrešen službovanja pri državnem sodišču za zaščito države v Belgradu dr. Alojzij Gradnik, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani.

Dunajska vremenska napoved: Milo, čez dva dni dež z zapadnimi vetrovi.

Smuške drese

kompletne iz najboljših lodnov raznih barv, suknje, suknjice, sportne obleke kupite najceneje pri

DRAGO SCHWAB
NA ALEKSANDROVI CESTI

Kje je naš sovražnik

Kršćanstvo je v vednem boju. Le njegov sovražnik zelo menja obraz in orožje. Ko se v eni obliki izrazi in upeha, si prevzame drugo. Zato je sovražnik krščanstva vedno sodoben, vedno moderen, nov v novih razmerah.

Tak sovražnik, ki se je pred našimi očmi upehal v gonji za krščanstvom, je liberalizem. Skozi desetletja in desetletja je strašil po Evropi in preganjal in obkladal s primki vse, kar je bilo količkaj navezano na vero in na krščansko pravno. V Sloveniji je hotel biti klicar svobode in napredka, pa se je izkričal — podoben proces se neizprosno vrši tudi v širokem svetu —, liberalci so postali utrjeni državljani, ki so, kadar so na oblasti, domisljavi in nadutji uničevalci krščanske kulture in »nepokornega naroda«, brez oblasti pa so užaljene veličine, ki tožijo nad mladino, ki je ni za njimi.

Vstal pa je nov sovražnik krščanstva — komunizem. Liberalizem je sicer nekaj opetel zoper škofa in župnike, ob volitvah pa je le kakor spokornik hodil po župniščih in moledeval za glasove ključarjev in farmanov, zasebno je še ves živel v krščanskem ozračju, komunizem se je pa ves obrnil naravnost proti Bogu in proti vsemu, kar je božjega. In mlajši liberalci, ki so jih ponekod točneje imenovali framesone, so izprevideli, da je šele komunizem polnost in doslednost liberalizma in so se ga oprijeli — in nastala je »skupna fronta«.

Pa tudi komunizem je izpremenil svoj obraz. Izprva se je boril zoper mostove, pod katere je podtikal peklenške stroje, in zoper močnejše stavbe, ki jih je spuščal v zrak, toda v človeštvu je še preveč krščanske miselnosti, ki se ji še upira tak surov način borbe, treba se je bilo potuhiniti. In komunizem — evropski namreč, ker ruski se je razvil gospodarsko v najbolj centralizirani kapitalizmu, politično pa v do malenkosti izpeljani fašizmu — si je po navodilih VII. kongresa Kominternine nadel ovčji kožuh, da se otroci ne bi bali njegove volje narave in bi začeli vpiti.

V prvotni obliki, v direktni akciji podiranja, ga v Sloveniji ni bilo bogve kaj. Slovenec je premehek za peklenški stroj in revolver, ta novejša oblika, potuhnenost in hinavščina, pa je kakor nalašč za zatiro duševnost izvestnega dela slovenskega naroda. Komunistov, ki bi vprižarjali atentate, v Sloveniji ni veliko. Ko pa se je od ušesa do ušesa razvedelo, da se ne bo treba živovati, ampak da boš lahko v krogu zakonito dovoljenih društev in strank potuhnjeno čakal na komunistično plačilo, je tudi v Sloveniji za komunizem nastopila rodovitnejša doba. Krotki uradniki, sramotljivi študentje, zadolženi tovarnjari, nesrečni zakonci, boječji baltarji — vsak omahljivec, vsak strahopetec, ki bi si pri belem dnevu občinskega psa ne upal poditi z dvorščice, si je v temi upal postati komunist. V vse stavbe, v vse oblike sedanjega družabnega življenja je zalezal komunizem, odkar si je iznašel novo pot. Komunizem je šel povsod za ljudmi in vsakomur na uho povedal, kako mora delati v svoji okolici, v svoji službi, da bo Slovenija lepega dne komunistična z vso nesrečo, ki jo komunizem prinaša. Zoner takega sovražnika se je silno težko boriti. Nikjer se ga ne moreš lotiti. V tem je satanstvo te iznajdbe.

Razumljivo, da se je ob takim sovražniku slovenskega naroda naselilo v vse javno življenje neko nezaupanje, nekateri celo pravijo ozkosrčnost. Toda širokogrudnost ima svoje meje. Samo tisti, ki je načelno hinavec, je lahko vedno in povsod širokogruden, ker ima svojo misel za bregom. Kdor pa hoče svoje vrste, kakršnekoli, obvarovati pred komunizmom, ne more biti tako širokogruden do hinavca, kakor je mogel biti njega dni do odkritja tega nasprotnika. Tudi naša kmečka vas je zelo gostoljubna in širokogrudna. Ko gredo od doma, nič veže ne zaklenejo, samo vrata zapro in ključ na okno položijo in ako kdo od sosedov pride k hiši, pravi: »Ključko imajo na oknu, jih pa že ni doma« in gre. Če pa pridejo čidani v vas, pa vsi ozkosrčno zaklenejo vežo in hlev in še skedeni in ključke vzamejo s seboj in otrokom naroče, naj ne hodijo z vrta. Dokler je komunizem v deželi,

„Prepiri v klerikalnem taboru“

To je zadnje mesece naslov stalni »Jutrovi« rubriki, ki naj bi temu generalnemu glasilu generalnega sekretarja falirane JNS dala ob popolnem izostanku drugih izvirnih vesti vsaj majhenko izvornost in obenem uteho njegovemu vdovelemu srcu, morda tudi iskrico nade njegovim razrednim vrstam. Vse se mu je podrla na glavo. Ogromna stavba JNS, ki jo je »Jutro« proslavljalo kot granitni steber, se je ob prvem rahlem pišu razblinila kakor milni mehur. Ostalo je le nekaj generalov brez vojske in celo brez uniforme. Ta brezdnejen preostanek batinaškega režima sedaj ne more živeti od drugega, kakor da obhovava političnega nasprotnika in oprezuje, kje bi našel kaj za pod zobe. Na nekem JRZ sestanku se pojavi dvojno mišljenje: »Ha, se že koljejo med seboj,« zantoli »Jutro«. Drugod krožiža pri volitvah kakkega kegljarskega kluba dve listi: »Popolen razkroj v klerikalnem taboru«, čitamo drugi dan v »Jutru«. Nekje se nekdo pritožuje, da ni z vsem zadovoljen in da bi rad drugačno ureditev. »Prepiri v klerikalnem taboru« divjajo vedno huje, »o oznanila Knafljeva ulica. l. d. Od takih senzacij sedaj živi »Jutro«, da bi svet pozabil na njegovo lastno pogorišče. Klerikalci pa se za njegove alarme tako malo zmenijo, da svojih »prepirov« in »razkolov« pred njim niti ne skrivajo. »Klerikalni tabor« je namreč zgrajen na demokraciji, kjer sme vsak govoriti, povedati svoje mišljenje in podati celo odločeno mišljenje. »Klerikalni tabor« ni kasarna, kjer se najmanjša samovolja označi že kot upor in revolucija. Takšna kasarna je bila JNS, v kateri je »Jutrova« generaliteta neomejeno komandirala. Vse je šlo na videz po taktiki, vsaj generalci so verjeli, da gre. Samo nekega dneva so poveljniki ostali sami. »Jutro« je vajeno le takšnega političnega poslovanja, zato je razumljivo, da gibanje in življenje v »klerikalnem taboru« ne razume in ga tudi razumeti ne more. Torej naj le še naprej tolaži svoje čitatelje s »klerikalnimi razdori in prepriji,« kadar bo prišla ura odločitve, bo celokupen klerikalni tabor preskrbel, da bo tudi »Jutro« čutilo, koliko je ura.

Ljubljana, 28. decembra. AA. Kr. banska uprava sporoča, da g. ban dr. Marko Natlačen v torek 31. t. m. ne bo sprejemal strank.

Atene, 28. dec. AA. Iz obmejnega kraja Idoimenja poročajo, da se je carinarjen zdelo nekoliko čudna debelost nekega potnika, trgovca s tobakom, in da so ga zaradi tega preiskali. Pri tem so dognali, da ima ta čudni potnik na sebi osem hlač, pet kombinez in devet parov nogavic. Dali so ga takoj aretirati. Dobil je osem dni zapora in izgubo političnih pravic, obloke, ki so ga našli na njem, so pa zaplenili.

1 Prehlajeni?
Za 1 DINAR

tableta Aspirina, ki odpravi vse bolečine! Varujte se ponaredb! Na vsaki tableti je utisnjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

Original je registrirani pod št. 1122 od 19. VIII. 1933

je treba naša vrata skrbneje in ozkosrčneje zapirati.

Zoper tega sovražnika je treba nastopiti z vso previdnostjo, poštrevnostjo in odločnostjo. Nekateri dogodki v Sloveniji kažejo, da še ni prepozno. Zadnja leta so pri nas izklesala toliko kremenitih značajev, tako se ljudstvu odprla oči, da za demagoško delo komunizma ni tako lahko dovzetno. Komunizem pa izziva samo idejo, ki bi se mogla pomeriti z njim, ne organizacije, ki jih imamo še iz lepih, starih poštenih, klerikalnih in liberalnih časov, vse te organizacije so lahko toplotno gnezdo komunizma, tudi ne izziva oblasti, ker oblast izvršujejo ljudje, ki so profesorji, učitelji, sodniki, itd., ki so lahko pristaši komunistične ideje, ali pa kake druge, tiste, ki daje upanje za boljše in pametnejše rešitve iz sedanje zmede. Poleg tega pa je oblast radi tolikih zlorab prišla po celem svetu na zelo slab glas. Oblast kličati na pomoč proti komunizmu je znamenje slabotnega strahu in duševne praznote. Komunizem izziva idejo. Samo v idejo se komunizem ne more vrniti. Samo z idejo se je mogoče obvarovati komunizma in se obenem ostreji jarna kapitalizma. Oblast sama bi se mogla izrebiti komunizmu, toda s tem poganski kapitalizem, ki ljudem duši vero in jim odjeda kruh, še ni dobil nobenega udara.

Tako idejo pa je mogoče najti samo v živem in borbenem krščanstvu, v krščanstvu, ki se spusti na ulico, v parlament, na sodnico, v šolo in na univerzo, ki se hoče polastiti življenja od rojstva do zadnjega očenasa ob grobu, ne samo nekaj minut na dan ob jutranji in večerni molitvi, ki hoče biti zapisano v zakonih države, v pogodbah delavcev s podjetji, v učenikih in časopisih. Pokristjaniti Slovenijo tako da bo njeno krščanstvo javno in splošno, se pravi Slovenijo rešiti komunizma. V zavesti, da je kapitalizem prav tako poganski in ovira za krščanstvo, pa se mora temu gibanju pridružiti tudi socialna plat, da narod pride do boljše kruha. Več vere, več kruha, samo s to zahtevo se moremo postaviti po robu komunizmu in njegovi pretevti, kapitalizmu. V vero se komunizem ne bo vrnil! In več kruha med najširše sloje ljudstva, to pomeni konec kapitalističnega družabnega reda. Zato pa: več vere, več kruha!

Vlom v Mariboru

Maribor, 28. dec. Ko se je danes okrog 1 lastnik krojaškega ateljeja »Elegance«, kjer in drug, v Cankarjevi ulici št. 1, podal s svojimi pomočniki h kosilu, je neznan vlomlec vlomil s ponarejenim ključem v atelje ter izpraznil skoro vso zalogo manufakturnega blaga. Za tatvino je imel časa komaj 10 minut, ker je lastnik prišel takoj nazaj, pa je že našel izpraznjeno delavnico. Takoj je bil poklican na kraj tatvine daktilograf, ki je našel prstne odtise. Vlomilec so morale biti razmere odlično poznane, ker bi sicer ne mogel tvegati vлома v tako piflen času. Upati je, da bodo vlomilca kmalu prišli.

Poplave

Madrid, 28. decembra. AA. Po vsej Španiji so tudi večerj divjali hudi viharji. Napravili so veliko škodo zlasti v Vigu. V okolici Madrida so narasle reke in potoki. Reka Vanzanares je malone prestopila bregove in resno ogroža nižje mestne okraje Madrida.

Avignon, 28. decembra. AA. Reka Rhona je spet začela naraščati. Mestoma je prestopila bregove. Tako so spodnji deli Avignona že pod vodo. Voda je prodrla do glavnih mestnih ulic. Po vaseh v okolici je položaj izredno kritičen.

Ostale vesti

Dunaj, 28. dec. AA. Da bi podprla protestne igrance, je avstrijska vlada pripravila uredbo, po kateri bodo v bodoče dovoljene javne diletantске gledališke družine samo v izjemnih slučajih. Redoma bodo smeli nastopati pri javnih gledaliških predstavah samo igralci, ki so položili strokovni izpit.

Newyork, 28. dec. AA. Agencija Stefani poroča: Glasilo newyorškega zdravniškega društva javlja, da so se prvi poizkusi s serumom proti revmatizmu izvršno obnesli.

Varšava, 28. dec. AA. V Lodzu je resno oblolelo 18 otrok, ki so jih cepili proti škrlatinki. Trije so že umrli. Oblasti so uvedle preiskavo in se je ugotovilo, da cepivo ni bilo dobro sestavljeno.

Atene, 28. dec. AA. Iz Carigrada poročajo, da patrijarh Fotij II. umira.

Amsterdam, 28. dec. AA. Število nezaposlenih delavcev je znašalo meseca novembra na Holandskem 415.180.

Madrid, 28. dec. b. V Alodaru je izbruhnil požar v neki hiši, ki se je hitro razširil na sosedna štiri poslopja. Slisale so se močne detonacije. Štiri hiše so bile popolnoma uničene. Gasilci so z največjim trudom omeili požar. Oblasti mišijo, da so bila v oni hiši, kjer je požar izbruhnil, tajna skladišča eksplozivov. K sreči smrtnih žrtev ni bilo, pač pa je bilo nekaj lažje ranjenih.

Nove Brezje v Franciji

Merlebach, 30. decembra.

Mnogokrat, ko sem obiskoval bolnike v raznih bolnišnicah, sem slišal svoje sorojake tožiti: »O, ko bi mogel le še enkrat na Brezje! Tolajši sem jih, da naj se »Mariji Pomočnici« zaupno priporočijo, da bo prišla še prilika, ko bodo lahko zrlili milostljivi Njen obraz. Od 15. decembra dalje jim je ta prilika dana.

15. december 1935 je zopet ena svetla točka v zgodovini naših izseljencev, dan, ki je in bo še prinesel novo veselje, mnogo tolažbe našim družinam v tujini.

Ta dan je bila blagoslovljena 1.20 m visoka in 70 cm široka, umetniško izdelana slika »Marije Pomagaj« z Brezij, Takoj, ko je dospela iz Ljub-

Triumvirat iz Merlebacha želi vsem cenj. bravcem »Slovenec« srčno novo leto. (Od leve: poljski duhovnik Silvester Posluszni, slovenski izseljeniški duhovnik Stanko Grims, Pierre Velsch, vikar v Merlebachu.)

ljane, je vzbudila med nami veliko veselja, med Francozi in drugimi izseljenci pa največje občudovanje. Daleč naokoli ni niti ene slike, ki bi bila tako lepa — tako so enoglasno pritrdili domači duhovniki. Velika tvrdka iz Forbacha, ki dela okvirje, je darovala radi lepote slike okvir, vreden 200 frankov.

Marijina slika v sprevo du od Društvenega doma

V dveh velikih avtobusih smo se omenjeno nedeljo odpeljali iz Merlebacha. Poleg poljskega duhovnika Poslusznija smo imeli s seboj pod vodstvom g. Domanjškega godbo na pihala, zastave društva: Barbara in Sava iz Merlebacha, cerkveni pevski zbor, zastopnike raznih društev in nekaj družin iz okolice. V dobri pol uri smo dospeli v 12 km oddaljeno delavsko kolonijo Habsterdick pri Stiringu. Tu je okrog 400 Jugoslovancev in slovenskih Primorcev; tu v bližini se izvrši v rudkopih

največ nesreč (v preteklem mesecu 16 smrtnih slučajev). V koloniji smo pozdravili poljska društva, ki so bila tudi pripravljena, da spremljajo svojo milostno podobno iz Poljske (Czenstochow), ki je bila istočasno blagoslovljena.

Ob pol 10 dopoldne so prinesle slovenske deklice iz lokalne novoustanovljenega pevskega društva »Bled« krasno okrašeno Marijo, ki jo je takoj pozdravil pevski zbor s pesnijo: Marija, Mati ljubljena. S solznimi očmi so se potem uredili v vrsto: spredaj zastava »Edinosti« iz Stiringa, nato godba, predsedniki društev s svojim izseljeniškim duhovnikom, nato milostna podoba, spremljana od strani z zastavami, nato oba pevska zbora in drugi udeleženci. Na poti se je sprevedu pridružil še poljski spreved. Poljski in jugoslovanski izseljeniški duhovnik sta šla na čelo, za njima poljski skauti, za njimi naš in poljski spreved.

V kapeli, ki stoji na prijaznem griču pred kolonijo, se je zaslislalo, ko je vstopila slika, veselo presenečenje barona, direktorjev, inženjerjev premogokopa »Petite Rosselle« in drugih visokih dostojanstvenikov, ki so se sedeli na odkazanih prostorih. Največji misijonar te delavske kolonije, g. kaplan Hoffmann, je zaigral na harmoniji, medtem pa se je kapela popolnoma napolnila s samimi zastopniki in povabljenimi. Slovenski izseljeniški duhovnik je nato s 3 slovenskimi in 3 poljskimi strežniki pristopil k oltarju. Sv. maša je pel poljski cerkveni zbor v latinskem jeziku, vmes so peli slovenski in poljski zbori v narodnem jeziku Marijine pesmi. Po evangeliju je poljski duhovnik v svojem jeziku navduševal rojake k češčenju Marije czenstohowske, ki naj brani, kot v domovini, tudi tu vse Poljake pred brezverskim boljševizmom. Za njim je slovenski izseljeniški duhovnik v kratkih besedah poudaril velik nomen tega dne, spomnil milosti, ki so jih bili deležni na Brezjah že tisoči in tisoči in naznanil, da bodo Jugoslovanci, posebno Slovenci iz Francije in drugod, imeli odsele tu »Brezje« in da se bo vršil vsako leto velik rojstniški shod na tem mestu. Na desni strani oltarja bo imela odsele naša milostna podoba svoj prostor. Od tu naj čuva vero naših družin (10 slovenskih družin je tu že odradilo od naše vere), od tu naj čuva posebno družinske očete, ki skoro vsak dan hodijo tu mimo v 500 do 600 m globoke nevarne premogokope, od tu naj čuva Marija vse otroke, ki so v tujini tako zapuščen in nimajo tu nobene bodočnosti. V francoskem in nemškem jeziku je nato pokazal g. župnik Halter iz Stiringa veličino internacionalnosti naše sv. vere in želel, da bi iz te kapele nastala mogočna bazilika milostne Matere božje. Trkoj nato je isti g. župnik blagoslovil obe sliki, nato se je sv. maša nadaljevala.

Po sv. maši je bil blagoslovljen tudi Društveni dom, kjer so bili govori zopet v štirih jezikih. Naš izseljeniški duhovnik je priporočal naše rudarje cerkveni in svetni oblasti ter baronu in zastopnikom premogovnika »Petite Rosselle«.

Po končani proslavi sem še enkrat stopil v kapelo: ni bila še prazna, cela četa dobrih slovenskih mamic je klečala s svojimi otročiči pred podobo Milostne, z zaupanjem so dvigale roke, zdelo se mi je, kot da sem na Brezjah.

V najboljšem razpoloženju smo potem, okrašeni z majhnimi Marijinimi fotografijami, ki so

jih prodajala slovenska dekleta, odkorakali z godbo do avtobusov, kjer se je predsednik društva »Bled« g. Motore iskreno zahvalil za udeležbo.

Sedaj imamo tu res, kot so pisali francoski časopisi, tudi mi kos domovine, tu se bomo zbiral — brez razlike strank in društev — vsi vdani Marijini otroci — Zleč vam vsem obenem v imenu kat. misije srčno in blagoslovljeno novo leto — vas iskreno pozdravlja

Stanko iz Merlebacha.

Slovenci v Zagrebu

Ob koncu meseca in ob koncu starega leta pa moramo tudi mi podati nekoliko bilanco o svojem življenju in delu. (Zaradi nekega nespornostnega je zadnje čase izšlo nekaj dopisov; odslej upamo, da se bomo pogostje oglašali.)

Izseljenjsko nedeljo smo obhajali sicer prav skromno, vendar prirčno. Četudi ni bilo nobene posebne proslave, smo se vendar spomnili svojih dragih doma in po svetu kar med otmorom. »Male pevke«, po nam je predsednik dramatičnega odseka v kratkih besedah očrtal pomen izseljenjske nedelje. Z »Male pevko« smo bili pa tudi prav zadovoljni; vsi igralci so se resno potrudili in zaigrali, da je bila vsa dvorana polna priznanja. Igro je povzignil »ažonski« g. Kešter, ki je dovršeno spremljal petje. Prizor z otroki je bil tak ljubek, da bo vsem ostal v spominu.

V soboto 7. decembra je priredilo Slomškovo prosvetno društvo svoj običajni Miklavžev večer. Ko je sv. Miklavž obdaril velike in male otročaje, in so mali odšli domov, se je razvila domača zabava. Miklavžev večer pa se je spreminil v družabni večer, ki je prav lepo uspel. Tudi take prireditve so tu in tam potrebne, da se goji družabnost in priateljstvo ne samo med člani društva, marveč sploh med vsemi sorojaki. Zato bo Slomškovo društvo priredilo tudi Silvestrov večer, kamor vabi vse svoje prijatelje.

Da pa ne bo kdo mislil, da se samo zabavamo in veselimo, moram omeniti, da smo imeli v decembru že tudi tri prosvetne večere. Dyakrat (8. in 15. decembra) je predaval ob skioptičnih slikah akademik g. Slapšak France, ki nas je

povedel skozi staro in novo Poljsko ter nam razložil njene lepote in zanimivosti. Pomnil se je zlasti pri povojni Poljski in otkril vir njene moči in napredka. Za predavanje se je zanimal celo poljski konzulat v Zagrebu. — Tretje predavanje pa je imel (tudi s projekcijami) predsednik prosvetnega odseka v življenju in delu primitivnega človeka (22. decembra).

Božične praznike smo prav lepo preživeli. Čerkvica sv. Roka je bila vse dni prenaplajna, da bi sprejela vse, ki so prišli, da vidijo naše iselce in se zatopijo v božične skrivnosti ob lepem petju Rokovega pevskega zbora. Samo se to bi bilo želeli, da bi večina onih, ki so o božičnih praznikih tako radi prihajali k sv. Roku, še druge nedelje napolnili prijazni hrani božji.

Mohorjeve knjige so prišle že pred božičem. Pridite ponje vsak k svojemu poverjeniku! In obenem poravnajte naročnino za prihodnje leto. Na žalost moramo priznati, da je letos v Zagrebu manj Mohorjanov kakor lani (24 udov manj!). To nam ni v čast, da niti 1 odstotek zagrebskih Slovencev nima Mohorjeve! Zato letos vsi na delo, da popravimo svojo nemarnost!

Se neko zanimivost: zagrebski norčavski list »Koprivec« so uvedle »Slovenski korčevci«. Sicer ne vemo, komu gre zasluga za ta veliki akt, ilustrira ga pa najbolje debelo napisan naslov: Aufbiks! Če hočete »Koprivec« ta »aufbiks« ohraniti kot svoj motto, jim ne branimo ampak jih le opozorimo na vsehino te interjekcije, ki ima dostikrat rayno za svojega avtorja neprijetne posledice.

Tudi danes še najvažnejše!

Mislite vedno na to, da je milo podlaga vsake nege kože. Slabo milo lahko vse pokvari. Samo tako milo, katerega ime jamči za kakovost, neguje kožo tako kakor je treba, da postane lepa.

IZBIRAJTE MED SLEDEČIMI

ELIDA MILI

ELIDA FAVORIT
že deset let ljubljene
nec razvajenih žensk.

ELIDA 7 CVETIC
luskusno milo, ki si ga
lahko privoščijo vsakdo.
Posebno močnega vonja.

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG
milo snežnobeke barve
— omamljivega vonja.

ELIDA KREMA MILO
popolnoma naval — Posebno blago
za občutljivo kožo. Posrečeno
dopolnitev nove Elida kreme.

IME ELIDA JAMČI ZA KAKOVOST

Route — zdravilišče jeseniškega delovnega ljudstva

Najvišja električna napeljava v Jugoslaviji

Jesenice, 28. dec.

Ločeno od doline, kjer obratuje ob Savi močna železna industrija, leži v venci sončnih gora znana planinska vas Sv. Križ nad Jesenicami. Route ali Planina. Samo tri četrt ure je iz doline v vas in vendar tako različno življenje. Tu dolh piskanje siren, ki kličejo pridne roke, zamahli strojev, pesem kamnov in bliski topečega se železa; tam gori blaz planinski mir, slika pravega kmetskega naselja na katerega gledajo v soncu se kopajoči gorski velikani: Triglav, Golica in Rožca v vsej svoji lepoti.

V ta prijazni kraj gre dan za ducem jeseniški delavci, hodijo tja delavske žene, delavska mladež po mir, po sonce in zdravje, po razpoloženje in po kmetsko dobro voljo. Da bi bili čim več svojega prostega časa v tej božji planini, so si nekatere družine tam postavile celo lastne planinske hišice. Na ravni sredi gozda, kjer zuberijo številni studenci mrzle planinske vode, stoji danes nova lesena vas, planinska kolonija jeseniškega delovnega ljudstva. Prvi je tam postavil svojo koč g. Torkar, ki je znan mnogim slovenskim vasem, saj je nglasbil nad 1200 zvonov za svojo domovino. Okrog njega se zbira vedno več prijateljev in delavske hišice rastejo kakor gobe po dežju. Ko je narasla kolonija na sedem hišic, so si postavili v sredo svoje kolonije križ, v znamenje, da tu prebiva delovno ljudstvo, skromno, verno in pošteno. Kolonija ima svojega starešino gosp. Torkarja, ki je pokazal pot v ta lep kraj. V zahvalo pa ima sedaj to, da mu očitajo, da je njegova koč zgrajena v najslabšem slogu. Tudi svoj vremenik imajo v koloniji. Po pravici se lahko prerokuje vreme in to če je vrv mokra, bo in je dež, če je snežena, je sneg, če je suha, je lepo in če se vrvi ne vidi, je znamenje, da je megla ali pa da je dotični, ki gleda — pijan. Zadnji čas je kolonija dobila tudi elektriko, kar bo napravilo to planinsko hivališče še bolj prijazno. Obenem je ta napeljava elektrike tudi najvišja v naši državi, saj leži nad 1000 m visoko. Omeniti bi bilo še notranjost koč, ki so jih delavci sami zgradili — desko za desko, preprosto in čedno. Po notranjih stenah povsod ročna dela delavskih deklet in žena, stene izrezljane v narodnih motivih in čisto kmetska oprava. Vse to lelajo sami po načrtu: vsaki dan ena roza in novi dom bo lep. Kolonija ni zgrajena po nobenih načrtih, le to je starešina zapovedal, da mora biti med hišico in hišico vsaj nekaj smrek. Zadije čase pa so ta kraj odkrili tudi oni, ki govore o neki kolonizaciji. Hudomušneži pravijo, da bo moral

kmalu še kri predložiti načrt, nredn bo sme izriti krtino.

Značilen dokaz kako je Sv. Križ prirasel k srečnemu okoliskemu ljudstvu, je že to, da je dobil lepo cesto, po kateri izpelje v 10 min. vsak avto. Vsačani imajo tudi elektriko. Tam-

Križ sredi naselja

kajsnji g. župnik se poteguje celo za telefon, ki je zdraviliškemu kraju potreben. V Belgradu je dokazal, da ima Sv. Križ morsko podnebje. Ko so ga vprašali, kako je to mogoče, je mirno odvrnil: »Od Sv. Križa se vidi Triglav, s Triglava pa se potem vidi naravnost morje, ergo... Res pa je, da je zdravniška preiskava dokazala, da ni pri Sv. Križu nihče bolan za jetiko, zato tudi tak naval v ta zdravi kraj.

Pridne delavske roke grade svoje planinske koče, da bo več zdravja, več sonca in da bo več sonca tudi v njihovih bodočih rodovih.

A. K.

Obisk pri starešinu

K reformi poduka v meščanski šoli

Pustite nam izhujeno pot in dali vam bomo človeka, ki bi ga vsi radi in kakršnega danes potrebujemo

Kak strašen kaos vlada v našem šolstvu, oboji v tako zvanem srednjem šolstvu in strokovnem, ve ali vsaj tudi vsaki in starši kakor otroci stojijo pred posameznimi zavodi ko pred silino, ki ji ne vedo ne pomena ne namena, da ne rečem niti smisla. Pa če bi sodili po številu in diferenciaciji teh šol, bi se bržčas lahko prištevati med najnaprednejše države v Evropi, žal pa temu ni tako. In zdaj se nam, da smo po preloženem okusu današnjega časa in po ekskluzivnem znanstvenem presojanju zamenjali šolo s linijami strojem, ki naj bi nam ustvaril nekakega — Homunkulusa.

Fundament človeške narave pa so prekrizali in račine in iz teh šol prihajajo ljudje, ki jih čisto star očenec, ki je posejal šolo samo kako zimo, da-leč prekaša o najpotrebnejših znanostih, t. j. v pisanju, izražanju itd.

Hudo krivico pa bi delali učitelji, ako bi prisojali krivdo na takem neuspehu šole njemu, ker učitelj danes ne more in večinoma ne sme več delati, kakor je spoznal za prav, ampak mora podajati učencem točno odmerjeno snov, po strogo določenih oblikah in čisto tudi v natančno odrejenem času. Ta navodila pa ni morda izdelal kdo, ki pozna našega človeka, ki živi, ki čuti, misli — in ki dela in ustvarja, ali kdo, ki pozna potrebe današnjega človeka, ampak te recepte sestavljajo ljudje, ki sede za zapraženimi foteljami in ki poznajo človeka le po njegovih točnih sestavinah, torej nekakega Homunkulusa, in ki vedo kvečjemu točno le za njegove organske potrebe.

Take misli so me obhajale, ko sem pred par dnevi pregledoval nove učne načrte za meščanske šole. No in sklep, da so ti načrti nesprejemljivi, ki so ga tovarišice izglasovali, je sprito dejstvo, da je načrt ministrski prosvetni

svet že sprejel, kaj nenavadno in po mojem mnenju prav nesmiselno skromen in ponižen. Zato bi s tem nestvom nekakega učnega načrta rad seznanil široko javnost in pritegnil k odgovornosti tudi vse one, ki lahko pomagajo, da obvrstijo nas, predvsem pa naše otroke pred novo psevdoložo.

V glavnem naj omenim samo učni načrt za slovenščino. — Po tem načrtu so slovenščini odmerjene v III. in IV. razredu tedensko samo 3 ure, po prvotnem pa celo samo po 2 uri.

Ze ob dosedanjih 4 urah v III. in 3 v IV. razredu je primanjlovala časa in prostost snovi in iz šole so izstopali učenci, ki se jim je pač nekaj sanjalo o literaturi in slovniških pravilih, a čisto niso znali napisati samostojno niti preproste pisma. — Pa kaj bi govorili še več o tem vprašanju rše trgovce, obrtnike in druge, ki sprejemajo izšolane vajence.

Opazko nekakega odločilnega gospoda, češ da je tudi na šolah na našem jugu odmerjena materinščini samo toliko ur, je treba odločno zavrniti. Saj vendar ni vse za vse, sicer pa vsak zna svoje najbolje ceniti.

V zvezi z jezikovnim poukom pa bi se še dotaknil drug strani tega pouka. — Ob času, ko je nacionalna vzgoja splošen problem, ki ga rešujemo z različnimi predavanji, paradiami in ne vem še s čim, pa kakor ne bi vedeli, da je jezik elementarna vzgojna naroda in časa njegovega duha in ga zamenjamo, kakor ga niso, ko so se zani še naši očeci borili.

Dajte, da bomo mogli otroke dočeti seznaniti s tem največjim zakladom naroda, da bodo spoznali lepoto časa, ki hrani bogastvo, ki bi bilo tudi

O socialnem zavarovanju sloven. zasebnih nameščencev

Slovenski zasebni uradniki uživajo dobrote bolniškega in pokojninskega zavarovanja. To še ni celotno socialno zavarovanje, vendar pa nosilci teh dveh zavarovanj razgrajajo svoje dolžnosti tako široko, da vzamejo na svoje rane marsikako obvezo, ki prav za prav spada v druge vrste zavarovanja. Taka praksa ni upravičena po zakonu, upravičena pa je po dejanskem položaju, kajti vsako ve, da je to stanje le začasno, ker se morajo prej ali slej urediti te ostale panoge socialnega zavarovanja. Če se dosedaj še niso, so krivi precej zainteresirani sami, ker se za to v svoji celoti premalo brigajo ali pa so preveč razcepljena njihova mnenja o razširitvi socialnega zavarovanja.

Ostali privatni uradniki po državi pa teh dobrot nimajo. Kdo bi jim zameril, če jih hočejo imeti za vsako ceno. Kdo bi jim tega ne privoščil. Tako se godi, da se vsako leto začne debata o razširitvi socialnega, posebno pa pokojninskega zavarovanja na celo državo, in da tudi finančni zakon vsako leto prinese kako določbo o njem. Zalihože pa se finančni zakon dosedaj niso prav nič zbirali na želje in mnenje interesentov, kako naj se razširi pokojninsko zavarovanje zasebnih uradnikov na celo državo; ravno zadnja dva finančna zakona predvidevata strogo centralistično ureditev z enim nosilcem zavarovanja za celo državo, čemur so se dosedaj zasebni uradniki po celi državi v ogromni večini upirali.

Letos pa se je zgodila nevarna sprememba. Začetkom novembra je bila v Belgradu anketa o socialnem vprašanju zasebnih uradnikov vseh strok. Sodelovali so pri njej zasebni uradniki iz cele države po zastopnikih svojih organizacij. Res je, da tam niso bile zastopane vse organizacije zasebnih uradnikov, da jih je precej manjkalo, zato pa je tudi res, da je bil tam zastopan vsak del naše države vsaj po nekaterih organizacijah. Tudi zastopniki nekaterih slovenskih organizacij zasebnih uradnikov, posebno poklicnih kot n. pr. bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih, so bili tam.

Novembarska belgrajska anketa pa je na splošno presenečenje sklenila resolucijo, naj se pokojninsko zavarovanje za zasebne uradnike razširi na celo državo na osnovi sedanjih postavnih odredb po finančnih zakonih za leto 1934/35 in leto 1935/36, to je v strogo centralističnem duhu in smislu.

Ta resolucija je seveda izredno dobrodošla vsem centralistom po ministrstvih, vsem centralistično-usmerjenim strokovnjakom kot tudi vsem tistim, ki so nad razširitev pokojninskega zavarovanja že obupali in si mislijo »bolje ista nego ničta«. Pograbili so zanj, češ, sedaj je vprašanje razširitve v načelu rešeno, saj so vsi zasebni uradniki cele države za razširitev na centralistični osnovi, in ministrstvo za socialno politiko naj hitro izda zakonska pooblastila iz zadnjih dveh finančnih zakonov, da centralizira in razširi pokojninsko zavarovanje. Ministrstvo za socialno politiko se je začelo zato konkretno pečati s tem problemom in zahtevalo od sedanjih nosilcev socialnega zavarovanja načrte o ureditvah, kako naj se razširjenje izvede.

Življenjem in smrtjo otrok. V družbi imajo naslovi: Mož in žena, ali celo: oče in mati. Le mnogo bolj rafinirani so kakor je bil Herod: otroka ali na svet ne puste, da ne bi kdaj sedel k njihovi mizi in zahteval kruha, da ne bi gospoda in gospe zadrževal, ako bi hotela iti na izlet ali zabavo, da ne bi obteževal njihovega proračuna in jima kalil življenje. Ubijajo jih, še preden morejo z jokom svetu razodeti, da se je zgodil zločin. Herod je opravil svoje delo s policijo in vojsko, z organi države, ki so že takrat imeli nalogo, preprečevati in zasledovati zločine, ti pa kličejo na pomoč zdravnika in v zadnjem času še — zakonodavca!

Zdravnik, ki zna po največjih izkušnjah znanosti odvrniti smrt, naj odvrača nevarnost, ki proti zaradi prenehanja narave zdravnika, ali pa naj izmed dveh žrtev izbere eno in jo vpiše v službeno statistiko; medicinska indikacija je zahtevala smrt nerojenega otroka. Zdravnik je postal rabelj! Poslužil se je zdravila, s katerim sme od vekomaj zdraviti samo narava — smrti, in potolažil sebe in človeštvo, da je z otrokovo smrtjo odraščeni, ženski rosi življenje, za koliko let ji je odmaknil smrt, po tem nihče ne vpraša; ali jo je povzročil travma, ko se je po tej »junaški žrtvi vračala iz bolnišnice, ali je umrla ledeno pozneje, ali na lednjo pomlad, ali je podlegla prvemu navalu španske — teh statistik nihče ne vodi, vemo pa, da taka ženska zaradi smrti otrokove smrti ni obravnavana, prej ali slej bo izahajala, pa naj joka ob

Težka zimska hrana

in premalo gibanja so v zimskem času čisto vzrok slabe prebave želodca, čestih omotice, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare boleznice se vselej mrazu zopet izraziteje pojavijo hemoroidi, motnje v želodcu, zaprtje, zastrupljenje, glavoboli, nespečnost, napetost telesa ter omotica. Posebno zrela in starejša oseba so tem nadlogam podvržene. PLANINKA-čaj BAHOVEC čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na vaše splošno zdravstveno stanje. Zahtevajte v apotekah in drogerijah izrečno le »PLANINKA ČAJ« BAHOVEC, ki se ne prodaja odprto, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih po Din 20 — in z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Št. br. 2855/1
18. XI. 1935.

največjemu naroda v ponos, in nacionalna vzgoja ne bo več problem.

Preveč bi bilo, če bi pisal še o vseh ostalih predmetih. Ze samo po tem edinem primeru jih bo vsak sam, če ima le količnik fantazije, uganil.

Sledilje naj se pomudim le še pri oni diferenciaciji šol, ki sem jo zgoraj omenil. Danes imamo kmetijske, trgovske, obrtnice, mlekarske in slične šole in ne vem, po čigavi nič kaj duhoviti domisljici, naj bi se tudi meščanske šole še diferencirale. In sicer v take s kmetijsko sinerjo, druge z obrtno-industrijsko itd. — Ne samo, da bodo, kakor se je nek tovariš na nekem sestanku pravilno izrazil, v teh diferenciranih meščanskih šolah videli kmetijske, obrtnice, trgovske in druge šole konkurenčije, ampak nihče in gotovo tudi oni, ki je to uredbno podpisal, in imel jasnega pojma o ciljih in namenu takih diferenciranih šol.

Meščanska šola naj bo višji splošno vzgojni in učni zavod, ki ga naj izoblikujejo ljudje, ki poznajo potrebe ljudstva, so praktični pedagogi in ki imajo tudi nekaj pojma o šolstvu tvornih in zdravilnih naroda.

Jace.

Za pet tihih minut

(Ob koncu leta.)

Konec leta, čas obračuna in bilanca. V novoletnih številkih listov jih bomo brali: o mednarodnem položaju konce l. 1935; o stanju na Dunju; o gospodarskih stiski l. 1935; o notranjem političnem stanju raznih držav; o napredku športa v preteklem letu; o prosečnem delu preteklega leta itd. itd. itd.

Tole katek naj zapodubi bralca k resnemu obračunu v vaši zadevi, da, najpomembnejši: k o b r a - č u n u o d u š i. Kakšno je dušno stanje: mirno ali kritično? Kakšno je »stedenca« notranjega čustvenja: trdna? gre nazor? težji nazor?

Na božični praznik in v osmini molit cerkev: »Vsemogočni Bog, prosimo te: podeli, da nas novo človeško rojstvo tvojega Edinorojenca osvoboditi, ki nas stara sužnost pod jarmom greha drži.«

Tu imamo, dragi bralce, razpredelo, kakor zapljena dolge in imetje svoje duše. Stara sužnost: nepopravljivi dolgi iz prejšnjih let? stare strasti nezmanjšane ali celo okrepjene? nova grešna nagnjenja? zanemarjanje dolžnosti v družini, v poklicu? soproščanje? zanemarjanje cerkvenih dolžnosti? — Osvobodjenje po Kristusu? molitev? prejetje svetih zakramentov? sveta maša? premagovanje sprega sebe? čestitoba v poklicu? spornost v molitvah?

Takšen tih obračun naredite, dragi bralce, naredite ga vprito vsevednega Boga, ki mu nobena najina misel ni skrita. Važnejši je od vseh drugih. »Kaj namreč človeku pomaga, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kaj bo del človek v zamenjo za svojo dušo? Prišel bo namreč Sin človekov v veličanstvu svojega Očeta s svojimi angeli in takrat bo povrnil vsakemu po njegovih delih« (Mt 16, 26—28).

Sladkor je drag, gospodinjice! Manj ga potrebujete, če kuhate dvojno sladno žitno kavo Adria Sladol

Božičnica revni mladini

Zagorje, 27. dec.

Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb v Zagorju ob Savi je tudi letos bogato obdarilo revno dečo z močnimi čevlji. Tokrat je obdarilo 158 otrok, ki so bili brez obuvanja v hudi zimi. Društvo vsako leto teže zbere potrebna sredstva, ker je navezano le na podporo javnosti, oblasti in raznih korporacij. Za letošnje obdaritev so prispevali: kr. banska uprava v Ljubljani 5000 Din, ravnateljstvo TPD 500 Din, TPD namesto pogostitve rudarjev ob proslavi sv. Barbare 1200 Din, in TPD še enkrat 2879 Din, občina Zagorje 2500 Din, Delavska zbornica v Ljubljani 1000 Din, Trgovski gremij v Zagorju 900 Din, II. rudarska skupina 800 Din, ravnatelj TPD inž. Biskupski 100 Din, številni noviči 1600 Din, članarina članov ca 1000 dinarjev.

Na obdaritvi se je predsednik društva g. učitelj Kolenc Lojze vsem darovalcem javno zahvalil, kar ponavljamo sedaj še enkrat: prav iskrena hvala!

Naše humanitarno delo, ki pomaga lajšati bedo v tako prizadeti zagorski dolini, ne zmore vseh potreb, ki so od leta do leta vedno večje, zato že danes apeliramo na vso slovensko javnost, ko bo Zagorje prisiljeno prositi tudi njo za pomoč, da se obvaruje pred najhujšim. — Odbor.

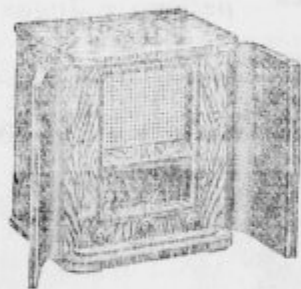
Čevlji

Moški box visoki 125 Din
Smučarski 200 Din
Ženski moderni od 135 do 165 Din
Otroški nepremočljivi od 65 do 90 Din
Prodajalna čevljev „pri POLLAKU“
sedaj Koledvorska ulica 11.

Najelegantnejši
aparat
letošnje sezone!

Ingelen Mentor

z rezonančnimi vrati

Štirielektronski oktodni
super za kratke, normalne in dolge valove.
Čudovito ubrani glasovi.
Regulator za fading,
optična nastavitvev.

Dobi se tudi na obroke.

»RADIO«

reg. zadr. z o. z.

v Ljubljani

Miklošičeva cesta 7

Herodi trkajo na slovenska vrata

Kralj Herod, ki je bil kralj prav za prav samo po imenu, je bil prvi materialist, ki se je v strahu za svoj ubogi prestol lotil otrok. Ko so neki učenjaki, astronomi, prišli iz daljnega Orienta v Jeruzalem povpraševati, kje bi bil rojen novi judovski kralj, je izvedel, da je najbrž v Betlehemu neko Dete, ki se mu je takoj zdelo nevarno, če preden ga je videl in spoznal. Dostojaustveni gostje iz Mezopotamije so se tako visoko izražali o Njem, prišli so s tolikim spremstvom in s tako bogatimi darili kakor deputacija na nek novi dvor, da se je Herod takoj zbal za svojo kariero, katere uglednosti je užival po milosti rimskih okupatorjev, in sklenil, da se je treba novega pretendentu za kraljevsko čast čimprej iznebiti. Ker pa ni mogel točno izvedeti, kdo bi bil, — kaj bolj natančno tudi poizvedoval ni —, je udaril najbolj varno pot: »...dal je pomoriti v Betlehemu in v vsej njegovi okolici vse dečke, dvoletne in mlajše« češ, eden med njimi bo, tisti, ki ga je imela v mislih visoka poklonitvena deputacija. Tako je kralj Herod, »statist rimskega orla, za blagor svojega dvora prejel otroško kri, in nastal je jok in velik kriki: Rahela je jokala po svojih otrocih in se ni hotela utolažiti, ker jih ni več!«

Herodi so se namnožili in začeli trkati tudi na slovenska vrata. So že tu, že gospodarijo nad

njeni postelji kopica sirot ali pa stirmi v mrtvo telo, ki je bilo še za svojih živih dni grob, očec, ki ima ubrano že drugo »parturo«. Le otrok je postal lek, zdravilo, kakor doza aspirina: živjuje ga, ker prikaže, da si s tem nekomu, oz. neki za nekaj trenutkov odvračil smrt. Zdravnik pa je povzročil gotovo smrt otroka, da je ženski morda za nogo tovrsto dobro podaljšal življenje. To je medicinska indikacija poganstva!

Kličejo na pomoč tudi zakonodajalca, da bi v vrsto kaznivih zločinov podtaknil dovoljene zločine, da bi določil, do katere starosti, do katere velikosti je človeka dovoljeno umoriti, češ, saj tiak ne bo mogel živeti, čeprav ga pustimo pri življenju. Taki, ki preko svojega nizkega proračuna obupano zro v življenje, si domisljajo, da z gotovostjo vedo, da bodo njihovi otroci večni revoži in zločinci, sebi in človeštvu v nadlego in škodo, zato nadlegujejo državnega pravdnika, naj jih ne kaznuje, ako jih pobijejo še preden morejo pokazati, ali bodo reveži ali pa se bodo povzpeli do blagostanja, ali bodo zločinci ali zgledni državljani. In državni pravdnik je v veliki nevarnosti, da bi pozabil, da pride vsak človek nag na ta ubogi svet in da otroci iz barake včasih stanujejo v palačah, zelo pogostokrat pa v čisto čednih hišah, nasprotno pa otroci iz palač na stara leta večkrat životarijo po barakah in arestih — da o otroku s materinim telesu ni mogoče reči, ali bo staršem in človeštvu pozneje v podporo ali nadlego, vsaj ne s tako gotovostjo, da bi ga bilo

dovoljeno s gotovostjo ubiti. V tem je notranje protislovje socialne indikacije našega poganstva.

Pogan Herod je poznal dinastično indikacijo — ako je bil toliko nesebičen, da je preko sebe mislil na svojo dinastijo —, modernu poganstvo si je izmislilo ti dve indikaciji, čež nekaj let se bo morda skušalo opravičevati še s kakimi drugimi pretežavami, vedno pa bo do tevar življenja tako brez moči, kakor je danes. Vedno se bo borilo proti posledicam, ker je preveč samo vase zaljubljen, da bi se upalo lotiti vzrokov. Poganstvu se vedno vse ponesreči: proti brezposelnosti se bori s podporami, proti smrti žene ali ženske s smrtjo otroka, proti pomanjkanju kruha s pomanjkanjem ljudi, ker se hoče odkrižati samo neljubih posledic, ohraniti pa hoče vzroke, družabni red, ki je za vladajoče poganstvo tako ugoden, in naravo, v kolikor jim njeno snovanje nudi užitek. Ohraniti ugodnosti sedanjega družabnega reda in ugodnosti večne narave, proti neljubim posledicam se pa bori s različnimi indikacijami — to je poganstvo!

Poklicna dolžnost zdravnikov pa je, da vse store, kar znanost premore, da ostaneta otrok in mati pri življenju in da vse store, da se bo vsaka, tudi revna mati iz predmestja ali s ceste mogla poslužiti zdravniškega pregleda ali varnosti porodnišnice. Ako pa si ob vsej cenečnosti zdravljenja, za katero se morajo zdravniki potegovati in ob vsej požrtvovalni skrbnosti in strokovni spretnosti zdravniške nege narava,

Nov slovenski dnevnik

Včeraj popoldne je v Ljubljani izšla prva številka novega slovenskega dnevnika »Slovenski dom«. Uvodna beseda novega dnevnika je sledeča:

»Ni treba dolgih predstavljaj in pojasnil, zakaj smo se pojavili in čemu prav zdaj. Poklicali sta nas v življenje čas in potreba. Potreba tiste socialne in narodne skupnosti, katere glas naj bi bil. S tem dvojnim je že dana naša naloga in smisel našega dela, ki ga nameravamo s pošteno voljo izvršiti tako, kakor je prav, ne da bi skušali segati v področje komurkoli zadostovali moramo na častnikar-kem poročju zahtevam časa v vseh njegovih bližnjih in daljnih pojavih, zadostovati potrebi slovenskega narodnega občestva, ki nas pričakuje, zadostovati svojim ljudem predvsem v njihovi osnovni želji za vsem novim, za dogodki, ki tvorijo zunanjo sestavino življenja. Služba novosti služba dogodka — po njima služba ljudem, ki obojega potrebujejo. Takemu delu grozi neprestano nevarnost, da se izgubi zgolj v lovu za plehko zanimivostjo. Zato moramo stati kljub svoji navidezno lahki znanjosti zvesti svojim načelom. Načelom, ki naj se ne kažejo v pridigi, marveč v podajanju. Načela so tista, katere priznava tako v nazornem kakor v političnem pogledu večina slovenskega naroda. V čigar službo se vsako javno delo mora postaviti. Vsečina našega namena je zapisana in poudarjena v naslovu, ki smo si ga izbrali.«

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din. za inozemstvo 25 Din. Posamezna številka stane 1 Din. Urednik je g. Jože Kosiček. Uredništvo in uprava sta v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6.

Glasbena prireditev v Črnomlju

Črnomelj, 27. decembra.

Naše mesto v glasbenem pogledu gotovo ni zadnje. Poleg dobrega cerkvenega zbora, ki se je že večkrat izkazal pri tem ali onem nastopu, je nastal v zadnjem času še mladiški zbor pod vodstvom triindvajsetletnega glasbenika Jožeta Sterbenca.

Na Stefanovo zvečer je pred polno dvorano hotela Lackner prikratk nastopilo dva in trideset mladih pevcev. Prireditelj, ki je obsegala dvajset komadov, je bila vabljiva posebno zato, ker jih je osem izmed njih uglašil mladi pevovodja sam. Te njegove kompozicije so, ako ne upoštevamo mase (izšle letos v Cerkevnen glasbeniku), prve in reči moramo, da nas je z njihimi prijetno iznenadil. To so: Mlatiči (maloruska), Pesmica o krubku, kjer smo slišali prijeten sopran lajnerjeve Milene in ki so jo morali ponoviti, Deklico v tujini (A. Žužek) je priskrbelo cela solo Jermanova Mava. Pesem o rožici (D. Gorinšek), Zajček (D. Gorinšek), Vrabčeva, Uganka (L. Toršič) in končno pogumna Mladinska koračnica (J. Sterbenec).

Ne moremo se tukaj spuščati v podrobnejšo strokovno oceno mladega zbora. Jasno se je videl trud pevovodje in navdušenje pevcev. Ne dvomimo, da se bo oboje sčasoma še povečalo in bo potem izginila tudi neuglednost, ki se je tu in tam občutila. Vemo ceniti poštvalnost zbora in Jožeta Sterbenca in smo obojem hvaležni za prijetni večer, kakršnih pri nas ni dosti. To naj jima bo v spodbudo k nadaljnjemu delu.

Do nezavesi pobit — zmrazil

V Smolenji vasi pri Novem mestu so ponoči trije lantje z ročicami od voza do nezavesi pobili 20 letnega Jožeta Erjavca iz Sel pri Ratežu. Nezavesnega in krvavega so potem pustili kar v snegu in mrazu, ki je tisto noč dosegel 13 stopinj. Drugi dan jutraj pa so ga vaščani našli mrtvega. Rane, ki so bile sicer hude, vendar niso bile smrtno in bi bil pokojni Erjavce vsled njih ostal najbrže pri življenju, če bi mu bil kdo prišel na pomoč. Ker pa so ga pustili brez pomoči, je revež v hudem mrazu zmrazil.

Vlomilčeva smola

Božično noč je hotel izrabiti neki poklicni umetnik v to, da bi vlomil v župnišče v St. Pavlu pri Preboldu. Ko je namreč gosp. župnik in njegova služkinja bila pri polnočnici, se je približala župnišču elegantna postava in posvetila z lučjo v ključavnico glavnih vrat župnišča. To pa je opazil poveljnik tamkajšnje orožniške postaje. Orožniška postaja je namreč zelo blizu župnišča. Pristopil je k neznanecu in ga vprašal, zakaj sveti v tuje ključavnice. Vlomilec se je hitro izgovoril, češ, da hoče poklicati neko »Micko«, ki služi v župnišču. Toda poveljnik ga je vzel s seboj in ko so mu na postaji pregledali malo bolj natančno žepo, so našli v njej vse polno vitrihov in drugega vlomilčevega crodja. Drugi dan ga je poveljnik peljal v župnišče, da bi poiskal dozdevno »Micko«. Izkazalo se je, da take osebe sploh ni v župnišču. Zato so elegantnega vlomilca s pumparicami uklenili in odpeljali v Celje v zapore. Svojega imena zaenkrat ni hotel izdati.

ki je močnejša, nekoga izbere, otroka ali mater ali oba, zdravnik ni postal rabelj. Storil je svojo dolžnost. To je medicinska indikacija krščenstva: da se vsakomur omogoči, da pri zdravniku ali v bolnišnici zdravlja išče in da zdravnik nikdar in v nobenem slučaju smrti ne deli.

Poklicna dolžnost vsakega pravoznanca in državljanca je, da z močjo oblasti in po smernicah večno veljavne pravice vsem ljudem, očetom in materam in otrokom, zdravim in bolnim, omogoči, da pridejo do kruha. Kruha vsem ljudem, materi z otrokom v naročju pa dvojno mero — to je socialna indikacija krščenstva. To indikacija izpeljati je dolžnost zakonodajalec, pobijati ljudi, ki bodo silili h kruhu, je pa zločin, kakor je zločin pobijati ljudi, ki so že pri kruhu.

Ob tem vprašanju pripraviti se, kdaj človek postane človek, je prazno govorjenje. Vprašajmo se raje, kdaj žena ali ženska postane mati: ali šele takrat, ko se sin kot odrasle delavce neke ponesreči, ali takrat, ko gre k vojakom, ali takrat, ko gre prvič v šolo, ali šele takrat, ko ga prvič pelje v cerkev, ali šele ob tistem trenutku ob prisotnosti babice in morda zdravniku, ali šele takrat, ko otrok živi z njo še eno telesno življenje? Ali šele razdalja med dvema telesoma obremeni družbo z dolžnostjo, da žena ali ženska spoštuje in varuje kot mater?

Ako se ne bi vsak dan otresali makijavelizma in poganstva, bi si kot katoliki in Slovenci želeli, da bi imela Herodova miselnost veliko

Božično zborovanje kat. učiteljstva

Ljubljana, 28. decembra 1935.

Tradicionalna zborovanja Slomskove družbe so že izdajna znana po svojih izbranih programih, še bolj pa po svoji intimnosti in domačnosti, katere se že dolgo vnaprej veseli vse članstvo. Tako, kakor zboruje Slomskova družba, more zborovati samo o katoliško idejo prežeto društvo, samo katoliška družina. Tako je bilo zopet današnje zborovanje, ki je zbralo učitelje in učiteljice katoliškega mišljenja in še vse one, ki so raztreseni po raznih drugih banovinah, pa že od nekdaj spadajo v skupno občestvenost Slomskove družbe. Božična misel je vso to armado zbrala najprej k sv. maši v frančiškanski cerkvi, ki je bila vsa polna, da so se ljudje izpraševali, kakšen poseben praznik se pač danes praznuje, da je prostorna cerkev tako polna, kdo pač tako lepo in dovršeno poje prelepe božične pesmi. V tem svetem in prazničnem razpoloženju je učiteljstvo v gruščah odhajalo v belo dvorano Uniona, saj so si po dolgem času imeli toliko povedati. Dvorana se je hitro napolnila in predsednik, ban. šol. nadzornik Štrukelj, je v prisrčnih besedah pozdravil zastopnike raznih organizacij, korporacij in društev, ki so se zborovanja udeležili, posebno še zastopnika Profesorskega in Katehetskega društva, lepo število šlajerskih tovarišev in tovarišice, redovne sestre, vse tovariše in tovarišice mlade in stare, od blizu in daleč. Takoj nato pa je prešel k prvi točki dnevnega reda, k predavanju mešč. šol. ravnatelj R. Počjaka, ki je govoril o temi »Občestvena vzgoja«.

Ker bo celotno predavanje prinesel »Slovenski Učitelj«, naj tu omenimo le par misli, ki so nam kakor posebno svetle točke tega nadvse aktualnega predavanja ostale v spominu. Občestvena vzgoja obsega vso osebnost, družinsko, šolsko in socialno vzgojo. — Božje roke nas v sedanjih duhovni in vnanji krizi stiskajo, da napravijo iz nas svetnike. — Nove sile so bore za novega človeka. — V nas vseh je živo zakoreninjeno narodno občestvo. — V občestvu ni mesta za sebičnost. — Domorodna vzgoja je in mora biti v znamenju evolucije. — Šola naj ne bo trdnjava, ki se je ljudje boje in zato očitljivo; učitelj in šola morata biti v rastli v ljudstvo in ljudski živeli. — Ni več mogoče negovati občestvene vzgoje pod vaško lipo, kakor pred sto leti. — Vsa domorodna vzgoja se mora vršiti potem doživljanja: le doživljanje je gotovost za uspehe; zahteva nekako duhovno realizacijo. — Domorodna vzgoja rodi resnično občestvo po doživljanju. — Vzgoja apostole. — Domorodna vzgoja je boj sedmerim poglavitnim grehom. — Nišče ni naroden, če ni skromen, dober, blag in usmiljen. — Novodobne reforme šole so nastale zaradi vzgoje, ne zaradi nauka. — Občestveni šoli morejo dati le krščanski vzgojitelji pravo smer. — Le kreposten človek je zmogel občestveno vzgajati; le tak razume poglobljeno nacionalnost, ki je res prava.

Veličastna proslava katoliškega prosvetnega dela v Trbovljah

Na Stefanovo pred 10 leti je bil blagoslovljen in odprt naš razširjeni Društveni dom, ker je stari, pozidan 1910, postal po 15 letih za našo živahno delujočo družbo premajhen. Svojo upravičenost do obstoja je dokazal Društveni dom in v njem nastanena družba tekem vseh let. V nobeni drugi prosvetni ustanovi v Trbovljah, se ni toliko in tako resno delalo za izobrazbo, ko pri nas. Zato smo veseli in ponosni zopet in ravno na Stefanovo obhajali naše društvene obletnice. In za naš prosvetni praznik smo imeli tak obisk pri dopoldanski proslavi in popoldne pri igri, kakor še nikoli. To je bilo tudi najlepše priznanje za naše neumorno in idealno delo.

Tisti, ki so stali ob strani, so kar gledali, kje se nas je toliko vzele, saj so nas razpuščali in zatirali, pa nas je šlo takšen sprevod v cerkev, kakršnega še ni dosedaj spravila skupaj nobena prosvetna ustanova v Trbovljah.

Pri slavnostem dopoldanskem zborovanju je slavnostni govorik orisal duhovni razvoj Trbovelj in njegove zaslužen oblikovalce. Kakor so bili Pehar, Erjavce, Meznarič, Gregore, Vetrnik, Lončarič, Pečnak, Časl, Zupan itd.

Bile so težave in skromna sredstva, a plamteča ideja in srca goreča za vse dobro, in zmagali so.

Tudi v bodoče ostanejo za nas merodajne smernice, ki so nam jih zahtevali Slomske, dr. Krek in dr. Korošec, ki je pred 25-letji pri otvoritvi prvega Društvenega doma v Trbovljah kot slav-

Bolnim ženam

se izprazni čreva po uporabi naravne

Franz-Josefove

grenke vode neovirano in lahko.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 15485, 25. V. 33.

— Treba je izboljšati šolske knjige, ki bodo služile občestveni vzgoji. — Analizirati znamo, sinteze pa ne znamo uporabljati. — Premog opišemo in ga analiziramo, ne naslikamo pa trboveljskih rudarjev in njihovih tisoč bednosti življenja. — Če hoče učitelj res vzgajati za občestvo, mora biti sam vstrel v to občestvo naroda; poznati mora dušo prebivalstva, otroka, sile in težnje, ki v kraju delujejo. A kako, če ni stalen in samo čaka, kdaj pojde drugam. — Iz tega je tudi jasno, da se učitelj navzame vplivov svoje okolice in poslani tak, kakršno je ljudstvo, med katerim živi in dela. — Potreben nam je dober učiteljski naraščaj, ki mu je poklic učitelja res božji klic. Zato pri izbiri ne sme biti merodajno samo znanje in izpričevalo, ampak resnično notranje zvanje.

Tišina, ki je trajala še nekaj trenutkov, ko je predavatelj že nehal, je pokazala, kako zelo so poslušalci delali z njim in si na tišem izoblikovali svoj delokrog; frenetični aplavz pa mu je pokazal iskreno hvaležnost vseh. Tudi predsednik se mu je iskreno zahvalil ter otvoril razgovor o predavanju. S kratkimi dodatnimi mislimi so se oglasili: Horn, Golobčič, Leskovarjeva i. dr.

Pri drugi točki dnevnega reda, o delu za razširitev in poglobitev dela Slomskove družbe so se izklesale v razgovoru lepe misli, ki so jih podali Vider, in drugi. Predsednik jih je povezal v en stavek: Vsi, ki jim je za krščansko vzgojo, spada v Slomskovo družbo in so iskreno dobro došli!

Današnje zborovanje naroda odboru, naj to zavezno napravi vse korake.

Pri zadnji točki dnevnega reda je padlo vprašanje, kakšna so bila vendar ona štrukljeva pisma, o katerih se zadnji teden naslošno govori in debatira. Predsednik je zato oddal predsedstvo zborovanja podpredsednici Sadarjevi in je zavezo pojasnil. Oglašilo se je več tovarišev in tovarišice, ki so izpolnili njegovo pojasnilo po izkustvih iz prejšnjih let.

Ban. šol. nadz. v p. F. Lužar je v kratkih besedah povedal, da sta se vse dotlej min. ref. F. Erjavce in ban. šol. nadz. I. Štrukelj z vso močjo zavzela za popravilo krivic in predlaga nastopno izjavo, ki naj se da na glasovanje današnjemu zboru: Prizadevanju min. ref. Erjavca in ban. šol. nadz. Štruklja, da se preganjanemu učiteljstvu popravijo krivice, izrekamo zahvalo in zaupanje, obenem pa obsojamo vso gonio in intrigantstva proti navedenima in proti izvršitvi vladnega programa za popravilo krivic. Velikanski aplavz je pričal o sprejetju celotne izjave in na vprašanje predsednice, kdo glasuje za, so se dvignile vse roke navzdol.

Predsednik se je nato zahvalil vsem zborovalcem za vztrajnost do konca zborovanja in je, želeč vsem zborovalcem blagoslovljeno novo leto 1936, zaključil zborovanje.

nostni govornik naglašal: Sejmo seme plemenitih rož, da bomo narod poštenjakov, narod vrlih mož!

Danes — v nedeljo ponovijo v Društvenem domu igro Martin Krpan.

Smrt pobira. V sled srčne kapi je umrla žena rudarja Korent Marija, stara 46 let. Zvečer je bila še popolnoma zdrava in na obisku pri sosedih, ponoči pa je izdihnila. Mož in otroci so imeli žalostne božične praznike. — V starosti 84 let pa je umrla Čamrova mati, 89 let pa je doživela Tabor Marija iz Studene. Naj počivajo v miru! Preostali pa naše sožalje!

Na Silvestrov večer bodo uprizorili v Društvenem domu šoligro »Sluga dveh gospodov«.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Vič

K. s. prosvetno društvo Vič priredi v torek zvečer ob osmih v dvorani društvenega doma na Glinah Silvestrov večer pri pogrujenih mizah z zelo pestrim sporedom. Na sporedu so razne burke, šale, kupletji, petje itd. Med odmorom igra domači salonski orkester. Vstopnina 4 Din. Pridite!

Še: JUU in premestitve

Prejeli smo: Kot naročnik »Slovenec« in eden od politično prizadetih učiteljev iz znanega preganjanja učiteljev v dobi režima prežalostnega spomina, se mi zdi potrebno, da na Vaš članek od 20. decembra t. l. pod naslovom »JUU in premestitve učiteljev« dam malo izjavo, odnosno svoje začudenje v par vprašanjih.

1. Vse, kar omenjeni članek piše, čudno vpliva na človeka, ki je slučajno član precej velikega odnosno množičnega učiteljskega stana, če samo malo pomisli na pot prošle čase. Pri tem mislim na vse one nesrečne persekucije učiteljstva, kjer se ni vprašalo niti za kake službene ocene, še manj za stvarno in praktično učiteljevo delo, niti za njegovo materialno stanje, niti za kako njegovo znanje, nego — bodimo odkriti, vprašalo se je edino za njegovo politično pripadnost, ali — celo na osebno priateljstvo. Zaradi vsega tega ni preveč, če —

2. vprašamo JUU, kje je bil odbor tedaj, ko so se vse te persekucije vršile brez milosti, brez preiskav itd. — celo brez misli, da se nekateri osebno poslužujejo in izrabljajo ugodno situacijo?

3. Je-li JUU znano, kako so se učitelji premesčali tedaj, ko so bili na vlati ljudje, s katerimi si si tedaj mnogi učitelji stiskali roke z eno edino soglasno in prisrčno željo, da, sle dajmo jih — saj vemo — katere.

4. Da-li vsaj sedaj ako ni preje, JUU obsoja slučaj, kakor se je godilo samo enemu, da drugih učiteljev ne omenjamo, da je moral učitelj tako rekoč »na poziv«, odnosno na zahtevo nekega, mirne duše rečeno, faliranega učiteljskega, zapustiti brez kake preiskave, kljub opetovanju prošnji občine, naj se ta učitelj še naprej pusti na dotični šoli, moral šoli, ki je večrazredna, zapustiti in se »napotiti« na enorazredno? Pri tej priliki samo to omenjamo, da je v gornjem slučaju učitelj sodeloval pri vseh raznih društvih, da je pripravljal razne roditeljske sestanke na šoli, da je imel ciklus higijenskih predavanj itd., torej, res — delal v smislu vseh predpisov. Zaradi tega pa ga je narod vzljubil, celo tako vzljubil, da je poslal na tedanjega prosvetnega ministra prošnjo, ki

MEDKREMO IN KREMO JE RAZLOČEK!

So dobre in slabe. Za Vašo kožo je najboljša komaj zadosti dobra. Elida Ideal krema Vam pomore kakor nobena druga, da ste negovani, kakor je treba. Zakaj to je novo na njej:

izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek

Ona se vleže takoj v kožo — odpravi, ker ima v sebi »hamamelis virginica« majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepo.

Dol pri Ljubljani

Silvestrov večer priredi naše Prosvetno društvo v torek, 31. decembra ob pol 8 zvečer v društvenem domu v Dolu. Spored je bogat in zabaven, za okrepčilo bo poskrbljeno, zatorej obiščite nas na Silvestrovo! Mladini vstop zabranjen.

jo je od 306 davkoplačevalcev podpisalo 286. Pa — seveda ni bila »ugodna situacija« — in prošnja je ostala brezuspešna, saj — ministrstvo celo vedelo ni, da je isti učitelj premesčen, ker ga je sam tedanji ban — »predlaga« ministrstvu prosvete za premestitev, učitelja pa — predhodno napotil na službovanje na enorazredno šolo. Tu je bil učitelj »predhodno napoten« samo skoro tri leta!

Ker pa je bil, po res lepih izrazih, »tako nesramen, da si je upal kritizirati JNS župana«, da slabo gospodarji, da ima namenoma zaradi svoje gostilne in trgovine občinsko pisarno kar v svoji hiši, pa, da menda ni vse v redu, če je ves upravni odbor občine sestavljen od samih najbližjih sorodnikov in slično. No, tokrat na zahtevo tega župana — učitelj romaj — zopet malo dalje, da — ve, da se »mi ne damo«. Tokrat je seveda že romal ven iz Slovenije.

Potrebno je še to omeniti, da je bil »predhodno dodeljen« — na svoj strošek, drugič pa »premešten« — da plačanega pota nima.

5. V čem vidi JUU sedaj, ko vsi učitelji, na več načinov preganjani, žele nazaj v Slovenijo — kako nepravilnost? Mislimo namreč, da vložitve prošnje med šolskim letom ni pač tolik »prekrsaj« — posebno če, če vemo, da so ti učitelji, čeprav že s praznimi žepi, vseeno še pripravljani, da si od ust pritrjajo še za tretje potovanje.

6. Končno naj JUU in vsa slovenska javnost ve, da so še učitelji, ki so tako poštvalni, da kljub težkemu položaju sami sprejemajo velika bremena selitve nase, da s tem ne obremenjujejo državne blagajne, ker so vedno pripravljani z vsemi močmi delati za korist svojega naroda — med svojim narodom — zato se žele vrniti sami domov! Ni tu prav nič kriv g. v. d. ban. šolski nadzornik Štrukelj, ki z nami učitelji isto čuti, nego, krivi so temu oni, ki so nas protizakonito razmetali po vsej državi.

Bolje je torej, da se JUU v popraviljanje krivic ne spušta, ker to je preveč glasno vpitje, da morda — krivice odobrava...

Učitelj v pregnanstvu.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 29. decembra: (Nedelja pe božiču) Tomaž, škof mučenec.
Ponedeljek, 30. decembra: Evgenij, škof, Liberij, Nicefor.

Usebne vesti

Dr. Bogdan Breclj je napravil izpit za specialista iz kirurgije z odličnim uspehom pred komisijo, sestojajočo iz načelnika VI. oddelka banske uprave g. dr. Ernesta Mayerja in čef kirurgov g. dr. Roberta Blumauerja in dr. Božidarja Lavriča. Iskreno čestitamo.

Poročila sta se v frančiškanski cerkvi v Ljubljani gospod Boris Rupnik, profesor na gimnaziji v Kranju, in gđ. Minka Fistrova, šolska upraviteljica pri Sv. Križu nad Jesenicami. Iskreno čestitamo!

Iz vojaške službe. Odrejeni so na službo pri poveljniku topništva II. armijske oblasti topn. podporočnik Leopold Čuček; za vodnika I. divizionu 25. topn. polka topn. poročnik Lovro Kanape; za vršilec dolžnosti inženjerskega inženjerskega oddelka topn. poročnik Lovro Kanape; za vršilec dolžnosti inženjerskega inženjerskega oddelka topn. poročnik Lovro Kanape; za vršilec dolžnosti inženjerskega inženjerskega oddelka topn. poročnik Lovro Kanape.

Pri reomi.
gihtu in išiasu

ublažujejo bolečine „NISOL“
tablete Mr. Bahovec. V lekarnah 20 tabl. Din 20 — ali pa 40 tabl. Din 34 — z napisom proizvajalca:

Apoteka Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg

R. S. br. 12846/34 VI, 1935.

Kdaj se je pela božična pesem „Sveta noč, blažena noč“ prvič na Kranjskem in kdo jo je poslovenil. Lepa letošnja božična štev. „Slovenec“ je prinesla na str. 10. zgodovino svetovno znane božične pesmi „Sveta noč, blažena noč“, v katerem spisu omenja, da se je ta res krasna božična pesem v kratkem času razširila po vsej zemlji, da je prevedena na razne jezike in se dandanes poje po vseh delih sveta. Mislim, da bo primerno, če sporočim pri priliki, kdaj in kako je prišla med Slovence in kdo jo je poslovenil, kolikor mi je znano. Bilo je v adventu l. 1884., ko so priredili neki večer višjeje gimnazije v Novem mestu v risarici stare gimnazije božični oratorij. Med drugimi prireditvami so zapeli dijaki tudi „Sveto noč, blaženo noč“, seveda v nemškem jeziku, kakor je bila vsa prireditev nemška, vsaj je bil takrat ravnatelj znani Gustav Fischer, nemški Čeh, in kakor so govorili, renegat. Bil sem takrat kaplan v St. Petru pri Novem mestu, od koder se nas je bilo odpravljalo k prireditvi več oseb. Ko je zadonela ta krasna božična pesem iz mladih dijaških grl po dvorani, smo bili vsi ganjeni ob tej nenavadni do srea segajoči pesmi, saj smo jo slišali prvič. Prireditve se je udeležilo obilno novomeškega občinstva, meščanov in gospode. Kako so dijaki peli, si lahko mislimo, saj je bil njihov pevovodja p. Hugolin, ki je poučeval takrat na gimnaziji petje. Takrat pa Slovenec še tudi nismo imeli slovenskega prevoda. Zato pa se je p. Hugolin, kolikor mi je znano, obrnil na tedanjega šmarjskega župnika Jan. Volčiča, slov. pisatelja in pesnika, s prošnjo, naj bi on preskrbel prevod, kar je tudi rade volje storil. Vendar pa mislim, da so njegovo besedilo kasneje nekoliko spremenili. Kolikor mi je torej znano, se je ta prelepa pesem glasila na bivšem Kranjskem prvič l. 1884. v Novem mestu v nemškem jeziku, po l. 1885. pa se je naglo razširila v slov. Volčičev prevod po vsem Slovenskem. Letos obhajamo toraj 50 letnico, odkar se glasi ta lepa božična pesem po naših cerkvah. — I. Šašel.

Kje je Mikič?

Igra na harmoniko Meinel & Herold!

Duhovne vaje za akademsko izobražene žene bodo v dne 4. 5. in 6. januarja v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Začetek v soboto 4. januarja ob pol 3 popoldne. Sklep v torek 6. januarja. Duhovne vaje vodi dr. P. Regalat Čehulj O. F. M. Prijave je nasloviti na predstojništvo uršulinskega samostana.

Ako se preveč redite, Slatino Petanjko pijte!

Nov zvezek F. S. Finžgarjevih zbranih spisov. Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg 19) je te dni oskrbela osmi zvezek Finžgarjevih spisov, ki prinaša njegove najboljše povesti. Ta zvezek bo zaradi svoje poljudne snovi, zlasti pa zaradi lepih vzgojnih misli posebno razveselil naše prosvetne in ljudske knjižnice. Zato jim to knjigo še posebej priporočamo.

Naj bo stare ali pa mlada vsaka pije „Naš čaj“ rada Čez fare tri devet vasi „Naš čaj“ vse druge prekosi.

Za tridnevni izlet v Gorico in Trst z avtom od 4. do 6. januarja, se je treba prijaviti do 31. t. m. v pisarni „Po božjem svetlu“, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Dobro jutro Lutz
Cenik: Tovarja Lutz-peči, Ljubljana — Šiška

V „Službenem listu“ kraljevske banske uprave dravske banovine št. 103 je objavljen „Ukaz o ustanovitvi poslaništva v Santiagu“ dalje „Izpremembe in dopolnitve uredbe o kartelih“, „Razpis o električnih žarnicah“, „Naredba o oddajanju, poseti in nošenju vojaškodržavnega orožja in kontro-

liranju pravilnosti ter vodilni razvidnosti“ in v št. 104 „Pravilnik o uporabi III. poglavja in § 95. zakona o lovu“, „Pravilnik o napravi stanic za cianizacijo sadik in njih delov“, „Tolmačenje pravilnika o napravi stanic za cianizacijo sadik“, „Odločba glede hitre odpredaje sadik“, „Izprememba členov 8. in 17. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami“, „Usvojeni švicarski predpisi za armirani beton“, „Odločbe občne seje državnega sveta glede reklamacijskega odbora, zakona o uradnih, zakona o orožništvu, o odmeri in pobiranju samoupravnih davčin in doklade“, „Odločba osrednje uprave za posredovanje dela“ in „Razglas o odložitvi volitev občinskega odbora za občino Mošnje“.

Za vsako perilo

pa nai bo belo ali barvasto, uporabljajte vedno le dobro

HUBERTUS

milo. — Domač, slovenski izdelek je!

— Naša kozjereja dandanes! Po statističnih podatkih pred svetovno vojno je bilo v naši banovini izkazanih 15.000 glav kozje živine. Po zadnjem štetju pa imamo še približno 11.000 glav kozje živine. Ako znaša povprečna vrednost ene živali 150 Din, znaša današnja vrednost kozje živine pri nas v Sloveniji 1.650.000 Din. Če bi posedovali predvojno število kozje živine, bi znašala vrednost 2.250.000 Din. Torej je razlika celih 600 tisoč dinarjev ali nad pol milijona Din imajo mali ljudje manj premoženja kot predvojni čas. Odkod ta razlika in s čim jo hočemo nadomestiti, nam najboljše nove najnovejša številka lista Rejce malih živali, ki je izšla že za božične darilce in prinaša vsepolno strokovnih člankov kot: O kokoških plemenih, o vplivu svetlobe na število jajc v zimskem času, o telesnem razvoju domačega kunca, o angorskih kunecih, še posebej pa o petju naših kanarčkov, o kozjereji in ovčjereji, pa tudi o dresuri našega psa, o ribicah, dalje podlistek o kozlu Načetu, o delovanju društev rejcev malih živali ter sploh o vsem, kar zanima naše rejce. List je glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, Karunova ul. 10, in kot tak glasilo vseh slovenskih rejcev, ki žele napredovati v umni reji malih živali.

Pri nas ne govorite fraze temveč dejstva!

je najjača v celi Jugoslaviji

1) po vsebini litija (proti sečni kislini), 2) po množini naravnih ogljikovih kislin (panhormon), 3) po množini in raznolikosti sestavin in EDINA v celi Jugoslaviji, 4) s težkimi metali (za čiščenje in okrepitev krvi in življenjskih sokov v organizmu). Zato je tako zdrava in dobra!

— Dve žrtvi podedice. V Svetju pri Medvodah je pred domočo hišo spodrsnilo 13letni Ani Kraljevi, hčerki tovarniškega delavca. Delavica je padla in si zlomila levo roko. V Smartnem ob Savi je pred hišo padel 43letni telefonski delavec Mihael Štern, ki si je zlomil desno roko.

— SITAR & SVETEK - štampiljice - etikete - sedaj na Marijanskem trgu 8. Se priporoča.

— Izgubil se je (ali neznano kam pobegnil) pred 3 meseci 17letni Fojkar Ludvik, majhne postave, rjavih oči, črnih las, okroglega obraza. Nasil je sive črste blade in plav suknjič. Zadnje črte se je učil ključavničarske obrti pri g. Blazniku v Škofji Loki. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči Gaber Mariji, Staridvor 38, pošta Škofja Loka.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in si Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Obilne dovoljena razprodaja manufakturnega blaga pod tovarniško ceno - ugoden nakup za trgovce. Jos. Polkosič - Ljubljana - Stari trg 4.

Liubliana

— Klub občinskih svetovalec JRZ. V petek so imeli občinski svetovalec ki so pristali JRZ, na magistratu sestanek, na katerem se je osnoval klub občinskih svetovalec JRZ. Za predsednika je bil izvoljen odvetnik dr. Josip Kamušič, za podpredsednika odvetnik dr. Josip Azman, za tajnika g. Avgust Novak in za tajnikovega namestnika g. Viktor Kozamernik v Viču. Od 34 članov občinskega sveta je pristopilo, dosedaj h klubu 45 članov. Včerajšnje »Jutro« priobčuje o tem sestanku neke informacije, ki pa seveda niso točne. V pomirjenju skrbi »Jutrovega« informatorja sporočamo tudi, da je vstopil v klub g. Miroslav Zupan, ki je izjavil popolno solidarnost s klubom.

Nailepše zimske suknje in obleke dobite pri I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12

Božične pesmi, stare in nove, bo proizvajal drevi ob 8 v šentpeterski cerkvi domači cerkveni zbor. Za ta koncert so izbrane v prvem delu najlepše stare pesmi, katere se po redkoma pojo, v drugem delu pa nove, moderne, izmed katerih se nekatere šele prvič izvajajo. Ker se vrši ta koncert v dobi božičnega razpoloženja in ker se pojo samo izbrane lepe božične pesmice, vabimo vse k tej cerkveni božičnici.

Domače zdravljenje z Gleichenberskim Emma-vrelcem

ima pri katarjih zanesljiv uspeh. Zastopnika: A. Šarabon, Ljubljana, — G. Stiger, Celje.

— Karitativna zveza v Ljubljani skleneje v smislu društvenih pravil in sklepa Zveznega načelnstva svoj redni občni zbor, ki bo v Marijanišču (Poljanska cesta 28) v nedeljo, 29. decembra ob 4. popoldne. Na ta občni zbor se vabijo vsi člani Karitativne zveze in kot gostje sploh prijatelji karitativnega gibanja.

RESTAVRACIJA GRAND HOTELA „UNION“

prideli svojim cenjenim gostom
na Silvestrovo koncert
brez vstopnine. Igra salonski orkester od saveza muzičara. — Za obilen obisk se priporočata
Pero in Kati Šterk

— Nočni častivci presv. Sreca Jezusovega opravijo v noči na prvi petek (od 2 na 3. januar) pobožno nočnega čiščenja v ljubljanski stolnici. Molili bodo v vsaki uri, pričeni ob 9 zvečer: 22. uro za praznik rojstva Gospodovega, ostali del ure pa izpolnili z molitvami za praznik imena Jezusovega. Novodošli molili si izbero poljubno nočno uro od 9—3.

— Nastanek portreta v plastiki. Na umetnostni razstavi akad. kiparja Franceta Goršeta (Gospodstva cesta, Kolizej, dvorišče) se na izrecno željo občinstva ponovi nazorna demonstracija nastanka plastičnega portreta po živem modelu v ponedeljek, dne 30. t. m. ob pol 7 uri zvečer. Ker se Goršetova razstava v torek zvečer zaključuje, p. n. občinstvo vljudno vabimo, da si ogleda razstavo in udeleži zanimive demonstracije.

— Samo še tri dni traja prodaja Državne tkalnice preprog v Selenburgovi ulici 7, na kar opozarjamo cenj. občinstvo. Prodaja se vrši na dolgoročno odplačila.

KINO UNION Danes ob 15, 17, 19 in 21. uri PREMIERA VESELOIGRE SEN SILVESTERSKE NOČI

Filmska mojstrovina režiserja Geze Balvargaja! V glav. vlogah: Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Hans Moser, Richard Romanowsky in Theo Lingner. Ta prekrasni in izredno zabavni film nas popelje v zimski raj, v Garmisch-Partenkirchen, kjer se bo vršila olimpijada!

Zimski sport, humor in zabava, tako, da nikomur ne bo dolgčas! — Najnovejši foxov zvočni tehnik z dodatki iz abesinske fronte

MATINEJA ob 10-30 dop. Revija veselih „Micky-mick“, po ceni 4-50 D. zabava in smeh za stare in mlade!

— Božičnica v Rokodelskem domu bo na novega leta dan, 1. januarja. Pred dvema leti je bila ob tem času na sporedu igra »Trije kralji«, sedaj pa hoče društvo rokodelskih pomočnikov presenetiti občinstvo z novo igro z naslovom »Veseli trije kralji«. Igra je povsem nekaj svojevrsnega. Vsebinska je zajeta iz sedanjih dni ter družji v sebi resnost in šegavo veselostjo. Brez dvoma bo igra dosegla oni uspeh, ki ji gre. Poročstvo za to nam je dejstvo, da je igra v spretni režiji g. dr. Fr. Bajca in da so vse vloge v rokah dobrih igralcev. Prireditve bo na novega leta dan točno ob pol 8 zvečer; predprodaja vstopnic bo isti dan popoldne od 10—12 v Rokodelskem domu.

— Moste pri Ljubljani. Danes v nedeljo 29. decembra, ob 4. popoldne bo v Ljudskem domu v Mostah božičnica in tepežni dan, ki ga priredijo z malčki zavetišču sv. Družine č. šolske sestre. Spored je zelo pester. Vsi lepo vabljeni.

— Kino Kodeljevo igra danes ob 5. in 8. in jutri ob 8. dvojni spored: pevski film »Ančka ima preveč denarja« in »Njegova senca«. Danes ob 3. po znižani vstopnini »Ančka ima preveč denarja«.

— Prosvetno društvo Trnovo vabi svoje člane in po njih vpelane goste na Silvestrov večer. Večer bo v prosvetni dvorani pri pogrnjenih mizah. Preskrbljeno bo za dobro in prijazno postrežbo, poleg tega pa še za zanimiv in pester spored veselih prizorov na odru: godba, petje, kupleti, šaljivi prizori, šaljiva pošta itd. Začetek ob 8. Vstopnine ni.

KINO SLOGA Telefon 2730

Slajna in izredno zabavna Robert Stolzova opereta zdravega, osvetoživega humorja

Raj na zemlji
H. Thimig
L. H. Holzschuh
H. Moser in A. Sandrock
Danes neprekinjeno zadnjikrat ob 15, 17, 19 in 21. uri. Nov zvočni tehnik

Matineja ob 11-30 dop. po cenah: Din 4-50 Paul Abrahamova spevoigra

— Davčna uprava za mesto v Ljubljani objavlja, da dospe v smislu čl. 148 zak. o neposred. davkih v l. četrtletju 1936 v plačilo: A. Dne 1. januarja 1936 l. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družb. davka, davka na neoznajene osebe, davka na posl. promet in vojnice. B. dne 15. avgusta 1936 l. polletni obrok zemljarine. Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razglasov, nabiti na uradni deski davčne uprave za mesto v Ljubljani in mestnega načelnstva v Ljubljani.

— Gospodinjam, ki potrebujejo služkinjo ali postrežnico se priporoča posredovalnica Kolodvorskega misijona, Kotnikova ul. 8. Posredovalnica je odprta dnevno, razen nedelj in praznikov od 8.30 do 10 popoldne in od 16 do 18 popoldne.

— Kanarčki so tekmovali. Naše poročilo v petkovem »Slovenec« o razstavi kanarčkov, ki jo je priredilo Društvo za varstvo ptic na ženskem oddelku učiteljskega na Resljevi cesti, v toliko popravljamo, da je bil vpravi rezultat letošnjega tekmovanja nad pričakovanje ugoden in da zato pač ne more biti govora o kakšnem nerazpoloženju tekmovalnih pevcev. Informacije, ki jih je naš poročevalec dobil na razstavi od člana društva, so bile torej v toliko netočne. — Razstava kanarčkov traja še danes. Vabljeni vsi, ki imajo srce za lačne in prezebojajoče ptičke pod milim nebom, za katere je čisti izkupiček razstave usmerjen!

Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanju srca in glavobolom je naravna

Franz-Josefova

grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava Franz-Josefova voda milo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odne.

Ogl. reg. S. br. 39474/35

— Bel dan na policiji. Kar se letos ni še nikoli zgodilo, to se je včeraj, tik, ko smo pred koncem leta, ljubljanska policija namreč včeraj ni aretirala niti enega potepuha, niti enega berača, še manj pa kakšnega zločinca. Zapor ljubljanske policije so prazni, kvečjemu, da sprejmejo od časa do časa kakšnega jetnika, ki ga izpuste iz sodnih zaporov ter mu na policiji pregledajo listine. Prazni policijski zapori so posledica obsežne racije, ki jo je policija napravila tik pred prazniki ter je izgnala iz Ljubljane vse, ki niso mogli dokazati, da imajo kakšno delo.

— Naval bolnikov. Med prazniki je naval bolnikov v bolnišnico skoraj na nobel iz umevnih razlogov, ker se poč vsak bolnik brani za

božič iti v bolnišnico, zato pa se je naval podvojil v dnevih po praznikih. Predvčerajšnjim je morala ljubljanska bolnišnica sprejeti 115 bolnikov, in sicer v samih nujnih primerih, včeraj pa je bilo sprejetih tudi nad 100 bolnikov. Okoli 100 bolnikov pa je bilo zaradi pomanjkanja prostora odklonjenih.

— Surovosti po telefonu. Po daljšem premoru se je v Ljubljani zopet pojavila zla bolezen, ki je prišla mnoge nagajive, da ne rečemo zločince. Najbolj ugledni ljudje so skoraj ob vsaki uri redno klicani na telefon in ko dvignejo slušalko, morajo slišati od neznanec najbolj grobe očitke, zmerjanja in žalitve. Nekemu staremu ljubljanskemu zdravniku taki brezvestneži telefonirajo skoraj vsak dan dvakrat, trikrat ter mu po telefonu očitajo, da mori ljudi, da je okrutnež brezvestnež itd. Prav temu zdravniku pa v resnici ne more nihče očitati najmanjše krivde slabih dejanj. Dalje je v Ljubljani na primer trgovci, ki mora vsak dan poslušati po telefonu očitke o goljufijah, o skrajnejšem konkurzu, o zapornem povelju in podobno. In prav ta trgovci je »nan kot eden najbolj solidnih. Kakor vse kaže, je v Ljubljani na delu izsiljevalska tolpa, ki si skuša na ta način pripraviti tla za poznejša izsiljevanja, ali za morebitno uničenje obstoja posameznikov. Tudi v Ljubljani bi bila torej potrebna telefonska past za take neznane žaličve in izsiljevalce. V Belgradu so na avtomatski telefonski postaji podobno past že uvedli in od takrat so anonimni telefonski klici povsem prenehali.

— V Ljubljani umrli od 20. do 26. decembra 1935. Borota Avgusta, roj. Malitsch, 80 let, vdova polkovnika, Poljanska c. 16. Velikonja Terezija, 86 let, delavka, Vidovdanska c. 9. Czechak Teodor, 84 let, poslovodja, Moste, Slapničarjeva ul. 10. Podvornik Roza, 57 let, zasebnica, Ambrožev trg 7. Novohradsky Franja, roj. Jeretina, 68 let, žena strugarja, Vidovdanska c. 9. Frece Valentin, 71 let, paznik prisilne delavnice v p. in posestnik, Moste, Zaloška c. 10. Janežič Jakob, 79 let, delavec, Japljeva ul. 2. Terčič Ivan, 36 let, delavec, Dev. Mar. v Polju 98. Kaus Ljudmila roj. Sovič, 60 let, vdova spovednika drž. žel., Novi trg 4-III. Beguš Ivana, 60 let, zasebnica, Vič 153. Vinšek Franc, 60 let, zasebnik, Židovska ul. 6-L. Smole Ludvik, 79 let, zasebnik, Škrabčeva ul. 4. Novak Franciška, 56 let, posestnica, Cesta v mestni log 58. Žmitek Peter, 61 let, profesor v p. in akad. slikar, Cesta 29. oktobra 2-III. Kirar Ivana, 64 let, šivilja, Vidovdanska c. 9. Korobaj Albin, 70 let, učiteljica, Vidovdanska c. 9. Zupančič Josip, 53 let, delavec, brez stalnega bivališča. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Znidar Andrej, 67 let, dninar, Sp. Bernik pri Kranju, Oblak Avguštin, 68 let, sodnik okrož. sodišča v p., Celovška c. 44. Ilijaš Marija, 65 let, kuharica, Sv. Petra nasip 5. Knez Martin, 18 let, sin delavca, Zabej 16, obč. Radeče pri Krškem. Gabrijel Jakob, 28 let, narednik kr. voj. mornarice, Dubrovnik. Janežič Lovrenc, 43 let, delavec, Tržič, Pot na pilarno 3. Tišina Anton, 63 let, mesarski pomočnik, Kolodvorska ul. 24. Florjančič Aleš, 73 let, poštni delavec v p., Maurerjeva ul. 7. Hostnik Franc, 62 let, vratar drž. hip. banke, Knafjeva ul. 7. Meglič Drago, 5 let, sin poštn. zvančarja, Karlovska c. 22. Šketel Karel, 25 let, hlapec, Kamniška ul. 22. Šijanec Ivan, 4 mesece, sin krojača, Stožice 80. Ostanek Marija, roj. Cvirn, 60 let, žena vpokoj. uradnika drž. žel., Moste, Pohlinovala ul. 9. Jošt Marija, 45 let, žena delavca, Trnopolje pri Celju. Brekan Marija, 59 let, žena dninarja, Št. Janž, srez Krško.

Tragična smrt mornarja

V noči od 15. na 16. t. m. se je v Šibeniku smrtno ponesrečil narednik kr. mornarice Vinko Debevec, sin vlakovodje v p. g. Vinka Debeveca iz Ljubljane. Pokojni Vinko, ki je bil v mornarici že skoro 10 let, je bil zelo miren, marljiv in izredno vester, za službo vnet vojak. K mornarici je prišel še zelo mlad in je bil razumljivo kot neizkušen enako kot mnogi njegovi vrstniki izpostavljen neštetim vplivom ne samo dobre družbe. Od doma dobro vzgojen, v poštenosti in krščanskem duhu pripravljen je zato lažje kljuboval tudi kvarnim vplivom sveta in je tudi v službi ohranil vse te svojstvene lastnosti poštenega in resnega slovenskega fanta. Priljubljen pri vseh predpostavljenih in tovariših je imel najlepše izgleda na lepo bodočnost in bi lahko še kmalu postal tudi staršem krepka opora, posebno ko bi si utrdil svoj poklicni položaj po gotovih letih službe. Nešteto manevrov in naporov, ki so najtesneje zvezani vprav s poklicnim delom mornarja, je preživel, mnogim poginom na odprtem morju je po čudežnih naključjih usode ušel skupno s tovariši in svojimi zapovedniki. Ko pa se je usodne noči ob izmenitvi straže vračal na svoj brod, potem ko se je javil na poveljniški ladji v službo, mu je na nepojasnen način tako nesrečno izpodrsnilo na mostič med ladjama, da je omahnil v smrt. Ni si mogel pomagati, četudi je bil znan kot eden najboljših plavčev med moštvom. Dežurni zdravnik mu je takoj, ko so ga potegnili iz vode, nudil vso možno pomoč, toda zaman. Razumljivo, da je strasna vest, ki so jo poslali staršem, hudo zadela vso družino, ki se zelo trudi, da bi vsaj otrokom bilo malo boljše. Pogreba v Šibeniku se je udeležila z mornarsko godbo na čelu vsa posadka, ki je bila trenutno v pristanišču in tudi ves oficirski zbor. Ganljivo in prisrčno se je poslovil od pok. Vinka njegov dobri poveljnik, ki mu je v slovo naslovil iskreno občuten govor. V Ljubljani, kamor so pripeljali krsto s truplom ponesrečenega Vinka, so se enako udeležili pogreba številni podoficerji in oficirji naše garnizije, krsto samo pa je spremljala častna vojaška straža in vojaška godba. Navzoče je bilo seveda številno odposlanstvo mornariških podoficerjev, ki so pripeljali iz Šibenika lepe, vprav razkošno s palmami opremljene vence, ki so se pri pogrebu vidno odražali, vprav zaradi močnega nasprotja z zasneženo pokrajino. — Vinko Debevec tako počiva v svoji najzgodnji domovini, ki jo posebej ljubil in cenil, v svojem poklicu pa se je najresneje trudil, da je kot dober in vester vojak-mornar delal le tako, kakor je ugledu svoje velike domovine bil dolžan in ji tudi sam želel, da postane in ostane vedno močna in velika. — S hudo prizadetimi starši, brati in sestro sočustvujejo številni prijatelji dobre družine, ki žele Vinkovi duši mir in pokoj, strtim svojcem pa tolažbo v molitvi.

Maribor

Minister Jankovič na Rinskem vrelu. Miniser za zunanje zadeve Jankovič je potoval s svojo družino skozi Maribor v Rinskem vrelu, kjer je preživel nekaj dni na odmoru. Gospod minister se namerava vrniti v Beograd v ponedeljek.

Uspešna predstava Ljudskega odra. Vrli igralci Ljudskega odra so oskrbeli Mariborčanom za Stefanovo res primerno razvedrilo. Vprizorili so Nušičevo komedijo »Sumljiva oseba«. Dvorana na Aleksandrovi 6 je bila nabito polna občinstva. Opazili smo med gledalci večje število častnikov s poveljnikom vojnega okrožja polkovnikom Petrovičem. Gledalci so v polni meri prišli na svoj račun, kajti tako uspešno veselilo je dolgo nismo videli na kakšnem maribor. Odra. Igralec se je poznala mojstrska roka režiserja Maksa Furjana, ki je vli vsem prizorom nenavadno življenje, posamezne like pa je kot izklesane postavil na oder. Zivačen odmev, ki so ga našli v razpoloženem občinstvu, je igralce še vzbudil, tako da je igra rasla od dejanja do dejanja ter dosegla višek v tretjem dejanju. Priznanje gre prav vsem sodelujočim, ki so se izredno potrudili, da je dosegla predstava tako velik uspeh. Kakor smo zvedeli, bo Ljudski oder predstavo ponovil meseca januarja.

Kaznišniške novice. Za zvančnika III. položajne skupine je postavljen dosežni kaznišniški pripravnik II. položajne skupine Gorjak Martin. — Dosedanji kaznišniški zdravnik dr. Santel Otton je premeščen na lastno prošnjo v kaznišnico v Lepoglavi.

Smrtna kosa. Na Jugoslovanskem trgu je umrl čevljarški mojster g. Vlačar Cerny, tast uglednega mariborskega fotografa g. Mirka Japlja. — V bolnišnici je umrl v starosti 75 let tesarski mojster Leopold Čepce. — Na počivata miru!

Tepežnica, kot je še ni bilo. Takšne tepežnice Mariborčani še niso doživeli, kakor včeraj jutraj. Gosposke in Aleksandrovo ter druge trgovske ulice so trume otrok kar napolnile. Zlasti je bilo mnogo dečev iz okolice, ki si je s tepežkanjem skušala zaslužiti nekaj dinarjev.

SSK Maraton. Jutri v ponedeljek vabljeni na sejo tehničnega odbora tudi ostali člani upravnega odbora radi važnega razgovora. Seja se vrši ob 20 v kavarni Spatsek.

Potovanje v Indokino na anamski dvor. Priredil francosko potovalna družba v Parizu. Za to potovanje sprejema prijave tudi »Putnik« v Mariboru in Celju. Trajala bo od 29. januarja do 16. aprila 1936. cena pa je za I. razred 9250.—, za II. razred 7150 francoskih frankov.

Silvestrov večer »Maribora« bo v torek ob 20 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Prijatelji zdrave zabave, pridite!

Gledališče na Silvestrovo. Ob 9 zvečer vprizori gledališče opereto »Veseli kmetiči«, ki je v pretekli sezoni dosegla rekordno število predstav. Opolnoči bo spet žrebanje listkov, ki je prejmejo vsi obiskovalci noveletne predstave. Kdor bo izžreban, ga čaka prijetno novoletno presenečenje.

Fotoklub Maribor. Občni zbor maribor. fotokluba bo dne 10. januarja v rdeči sobi kavarne Jadran. Prijave novih članov sprejema drogerija Kane.

Panonijski klub marib. kat. akademikov, ima v ponedeljek, 30. t. m. ob 4 popoldne v lokalni Gledališki ul. 2. svoj redni občni zbor. Vabljeni so vsi članovi, kakor neveljanje ni kat. akademiki iz Maribora in njegove okolice! Odbor se sestane že ob 3. — Odbor.

Božičnica za gluhe. Franciškanška župnija priredi danes popoldne ob pol 17 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 božičnico za gluhe, pri kateri sodelujejo: katehet v ljubljanski gluhomemnici g. Alojzij Tome in franciskova mladina. Med zanimivim predavanjem o gluhomemih bo še na sporedu rajalni nastop, zborna deklamacija, predavanja o poučevanju gluhomih, ki ga spremljajo zanimive skioptične slike ter kratke prizorček »Polnočnica in gluhomem«. G. predavatelj nas bo informiral o vzrokih gluhomosti, o zgodovini skrbitve za gluhe, o načinu pouka, o religioznem čutu, uspehu, o govoru gluhomih. Vstopnice se dolo v predprodaji pri samostanskem vratarju. Vstopnina: sedeži po 10, 8 in 5 Din, stoječa po 3 in 2 Din.

Okusen, zdrav kruh in najfinije pecivo Vam nudi pekarna Rakuša — preje Robaus.

Celje

Silvestrov večer bo priredil Družabni klub v dvorani Ljudske posojilnice.

Smučke in sani po nizkih cenah priporoča Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg, Gubčeva ul. 2.

Darovi za Vincencijevo konferenco. Vincencijevi konferenci sv. Danijela je naklonila kr. banska uprava v Ljubljani 2000 Din, trdka Rakusih v Celju 300 Din, trdka g. Mastnak Ivan pa zopet več kosov otroške obleke. Vsem darovalcem Bog plačaj!

Draboshnjakova božična igra na odru Ljudske posojilnice. Na praznik Sv. Treh kraljev bo vprizorila mladinska zveza v Celju na odru Ljudske posojilnice staro Draboshnjakovo božično igro, ki je pred kratkim izšla v zbirki Ljudskih iger.

Umrli je v visoki starosti 93 let Basile Neža, obž. reva, stanujoča na Stomškovem trgu 5. — V Prešernovi ulici 22 je umrl 67 letni čestni pometar Kovač Ivan. — V bolnišnici je pa umrla včeraj Tacer Urša, 48 let, žena posestnika iz Kuretna, šmarje pri Jelšah. — Naj počivajo v miru!

Društvo Jugosl. akademikov v Celju ima članski sestanek v ponedeljek, dne 30. decembra ob 8.30 v Unioni.

Oddaja valilnih jaje selekcijonirane štajerske kokoši spomladi 1936. Kr. banska uprava dravske banovine bo oddajala tudi prihodno polnila valilna jaja selekcijonirane štajerske kokoši v svrhu razširjenja te pasme, ki je z ozirom na kakovost mesa in jaje ter nesnost svetovno priznana najboljša. Jaja bodo zajamčena od oddanih štajerskih kokoši s preizkušeno nesnostjo do 220 jaje letno. Zaradi naročila jajce se je oglašiti najpozneje do 1. januarja pri tajniku Kmetijske podružnice v Celju, g. Gabersku, na mestnem poglavarstvu. Za vsako jajce je depozirati po 75 par, naročiti je treba najmanj 60 komadov.

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo v Celju ima danes v nedeljo, dne 29. t. m. ob 9 popoldne v posvetovalni bive okoljske občine na Bregu redni letni občni zbor.

Sv. Pavel pri Preboldu. Shod JRZ bo dne 6. januarja ob pol osmih jutraj v Društvenem domu. Govorita g. župan Mihelič in inž. Dolinar. Vabljeni!

Trboveljski bojevniki

Znano je vsem, da je bila bojevnika organizacija »Boj« razpuščena že od prejšnje vlade, ker je bila po pravih nepolitična, a se je preveč s politiko bavila. Znano je pa tudi, da se je nato ustanovila nova »Zveza bojevnikov« po nekako starih pravilih, ki imajo med drugim tudi namen gojiti miroljubnost, tovarištvo, pieteto do rajnih in medsebojno pomoč.

Pa petomajskim bojevnikom to ni bilo prav. Neslavno se je vršil občni zbor skupine bojevnikov v Trbovljah in so hoteli ti petomajski bojevniki disidenti (bilo jih je konaj nekaj nad 20) malo ponagajati, pa so se temeljito urezali.

Predsednik g. prof. Ratej je mirno podal poročilo in historiat organizacije v preteklem letu. Govoril je o pomenu bojevnike organizacije, o napadih, ki jih je imela in jih še ima prestajati od raznih nahujskanih elementov v in izven organizacije, da so se nekateri tovariši izneverili nekajnim bojevniki idejam in služijo »pofu« in skrahirani JNS. In kaj hočete, vpraša bojevniki desidente in one, ki so hoteli na občnem zboru nagajati? Če mislite, da vas rabi država, se motite. Država ima močno stranko JRZ, v kateri je že 95% bojevnikov organiziranih, rabi vas le žalostno razcepljena JNS in »Pof«, kamor je vsakemu na voljo dano, da gre. Naš notranji minister dr. Korošec je celo tako širokogruden, da je dovolil ustanovitev »Zbora« in kogar miče, se lahko priključi.

Občni zbor je nato potekel v največjem redu, izvoljeni so bili skoraj vsi stari odborniki s svojim dolgoletnim predsednikom g. Ratejem.

Torej ljubljanski gg. načkovci in pofovci, s katerimi je bila peščica trboveljskih bojevniki nezadovoljnejev v pisanih ali osebnih stikih, si naj ne delajo pri morebitnih volitvah upov, da ne bodo doživeli prevelikih razočaranj.

V znamenju najlepše tovariške sloge se je zbor razšel.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

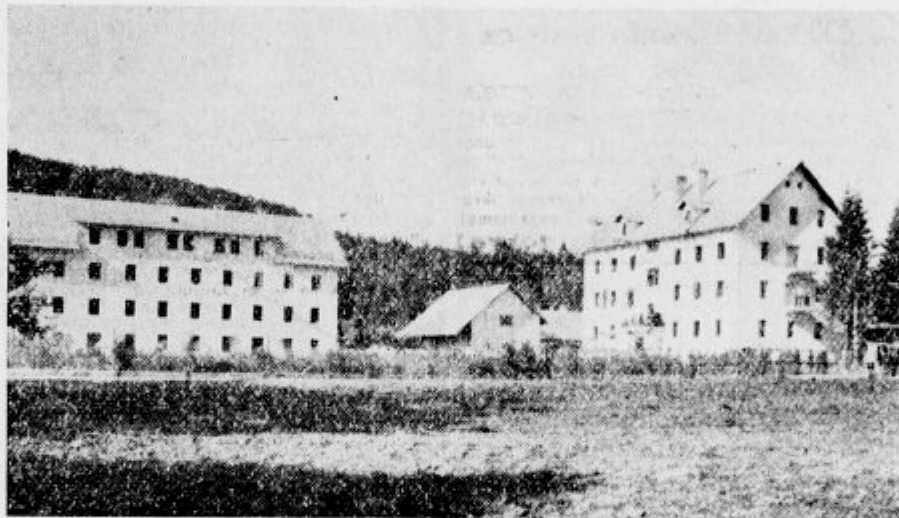
vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. zdr. in nar. zdr. S. br. 15485 od 29. V. 1934.

Dr. Kožuh Ludvik:

Zdravstvena zadruga

Zadrugi zdravstveni dom v Ponikvah

Zivimo v dobi težkega gospodarskega stanja. Gospodarski napredek vseh slojev je zastal. Vse toži. Za obstanek, za kruh se danes bori delavec, obrtnik, za svoj obsoj se bori danes kmet. Teža te borbe daje svoj pečat tudi zdravstvenemu stanju našega naroda. Vsak zdravnik ve, kako se danes po deželi množijo obupni primeri različnih bolezni v najtežjem stanju. Prepreno na kmetih kličejo zdravnika! Kolikokrat je vsaka zdravniška pomoč brezuspešna, ker ni pravočasna, kolikokrat je uspešna zdravniška pomoč pomanjkljiva, ker je zakasnela. Zgodi se večkrat na leto, da bolnik z naših hribov, ki sam v oslabelosti komaj prilaze k zdravniku po svoje zdravje, prinaša površne vesti in uru se za dva, tri druge bolnike v hribov, naj zdravnik pomaga. Ne zmorejo zdravniškega honorarja. Imajo le za zdravila in še ta naj bodo najcenejša. Niso to občinski reveži. So kmetje, svoj čas trdno kmetje! Ni redko, da zdravnik, klican k bolniku na dom, ordinira še dvema, petim drugim bolnikom v vasi, ker nimajo sredstev, da zdravnika klicajo k sebi. Zato je našemu kmetiskemu stanu, naši vasi treba izdatnejše zdravniške pomoči. Zdravnika moramo približati vasi! Kako? Na kakšen način?

Zivimo v dobi socializacije. Stanovi se združujejo, v združitvi dajejo pomoč poindencem. Imamo že Okrožni urad za zavarovanje delavcev, Trgovsko bolnišnico in podporno društvo, Bratovske skladnice, železniško bolnišnico blagajno itd. Vsa ta društva nudijo svojim članom velike ugodnosti in pomoč. Kako nekaj podobnega, v bistvu istega, ustvariti za našega kmeta, za našo vas?

Dobro so rešili to nalogo na jugu naše države (vardarska, donavska, primorska banovina). Dali so kmetovalcu — zdravstveno zadrugo. Obstojta že okrog 120 zadrug za zdravstvo. Imamo zakon o zdravstvenih zadrugah kraljevine Jugoslavije. V praksi so se te zdravstvene zadruge prav dobro obnesle. Ustanavljajo se vedno nove.

O teh zdravstvenih zadrugah še pred kratkim pri nas v Sloveniji nismo vedeli mnogo. Lani poleti sta presadila idejo zdravstvenih zadrug v Slovenijo direktor hig. zavoda v Ljubljani g. dr. Ivo Pirč in g. dr. Bojan Pirč. Z največjim idealizmom in požrtvovalnostjo je ustanovil prvo zdravstveno zadrugo v Sloveniji v Ponikvah g. Mrkun Anton, župnik dobrepoljski, dne 29. sept. l. l. Zadrugin zdravnik je bil imenovan podpisani. Začasno je bilo določeno, da zadrugin zdravnik ordinira štirikrat na teden popoldne v zadruginem domu v Ponikvah. Nepriznava uspešen razvoj zdravstvene zadruge v prvih treh mesecih obstoja pa je zahteval stalnega zadrugnega zdravnika s sedežem v Ponikvah. Mesto se v kratkem razpiše. Vnošalo se je v zadrugo doslej 186 družin z nad 1000 člani. V mesecu oktobru, t. j. v prvem mesecu obstoja zadruge je bilo 237 ordinacij, v novembru 335, v decembru bo število ordinacij še nekaj večje.

Katero so naloge zdravstvene zadruge? Da širi smisel zdravstva, da stremi za tem, da življenje na

Dobra žarnica

mora biti tako ekonomična in mora
dati toliko svetlobe, kakor žarnica

Tungstam

nitka v dvojni vijajnici

Trin

Tudi v našem kraju se v polni meri goji in razvija smisel za lepoto slovenske narodne pesmi. Kot najbolj delovna ter požrtvovalna delavca na tem polju sta tukajšnja odseka Pevske zveze, t. j. tamburaški in cerkveni pevski zbor, ki priredita danes ob 3 popoldne v Društvenem domu v Grobljah svoj prvi koncert narodnih pesmi. Koncert se sicer zaradi lokalnih zaprek v domačem kraju, ne more vršiti, pričakujemo pa, da nas bodo ljubitelji večno lepe slovenske narodne pesmi števno obiskali.

Zaradi amnestije prihranjeni stroški

Letos sta bila izdana že dva amnestijska ukaza. Prvi 6. januarja, izdan v ožjih okvirih, drugi 1. decembra širši. Zadnji amnestijski ukaz je imel za posledico prav zanimive pojave. Bili so amnestirani v Ljubljani nesrečniki, ki so pridobili več mesecev, pa tudi ljudje, ki so imeli prestati zaporno kazen le nekaj ur. Mnogi so se je razveselili. Prihrajena jim je bila težava, drugim pa jim je bilo prav nevšečno, ko so imeli prestati le nekaj ur. V ljubljanski jeletnišnici sestavljajo točen pregled, koliko mesecev, koliko dni, koliko ur in celo koliko minut jim je kazen pomiloščena. Nekemu robijašu, obsojenemu na leto dni robije, je bila kazen odpuščena za 5 mesecev, 27 dni 8 ur in celo na 30 minut.

So pa mnogi delinkventi, ki bi si sedaj zaželeli amnestijo, pa za nje ne velja, ker bodo sojeni že po 1. decembru po objavi amnestije. Pred kazenskim sodiščem se mnogi tolažijo s tem, da bodo tudi pomiloščeni. To ne gre. Nekli brivci, ki je v Ljubljani bril moške za 2 dinarja, je bil že poleti obtožen zločina, ki spada pred mali senat. Na prvo razpravo je bil pravilno povabljen. Ga ni bilo. Razpisana je bila druga. Vabilo ni bilo dostavljeno. In sodišče je proti njemu izdalo firalic, ker je med tem izgubil iz Ljubljane. Firalica je brivca Cvetka dohitela v Beranah, Črna-gora. Tam so ga orožniki izsledili, aretirali in eskortirali v Ljubljano. Pot iz Črnegore je bila dolgotrajna. Trajala je dobre 3 tedne. In kakšne stroške je napravil sodni upravi ta nesrečni brivec? Okoli 900 Din je treba zanj plačati, da se je neprostovoljno pripeljal pred božičnimi prazniki v Ljubljano, ne na božične kolače, marveč na ričet. Lepi Cvetko Novakovič sedi sedaj v ljubljanskih zaporih in uprav na Silvestrovo bo prejel svoje plačilo za svojo nepoštenost. Ko bi bil prišel k drugi obravnavi oktobra, bi bil sedaj deležen amnestije, tako pa bo moral sedeti v ljubljanskih zaporih toliko časa, kolikor mu ga bo določil na Silvestrovo mali kazenski senat. Je pa še več takih slučajev. Nekateri pomiloščenci pa so raje prišli zopet v varno zavetje ljubljanske kaznišnice. Kmalu, ko so bili pomiloščeni, so izvršili male vlome ali samo poskusne tatvine, da pridejo zopet v kriminal. Koliko je samo Slovenija prihranila na stroških za vzdrževanje kaznišencev, pomiloščenih po zadnji amnestiji, še ni mogoče točno dognati. Iz ljubljanskih okrožnih zaporov je bilo izpuščenih 118 kaznišencev. Dnevna prehrana in oskrba za kaznišence je določena sedaj na 8 Din. Lahko računamo, da je ljubljanska kaznišniška uprava z amnestijo na dobrem za okoli 100.000 Din.

Kamnik

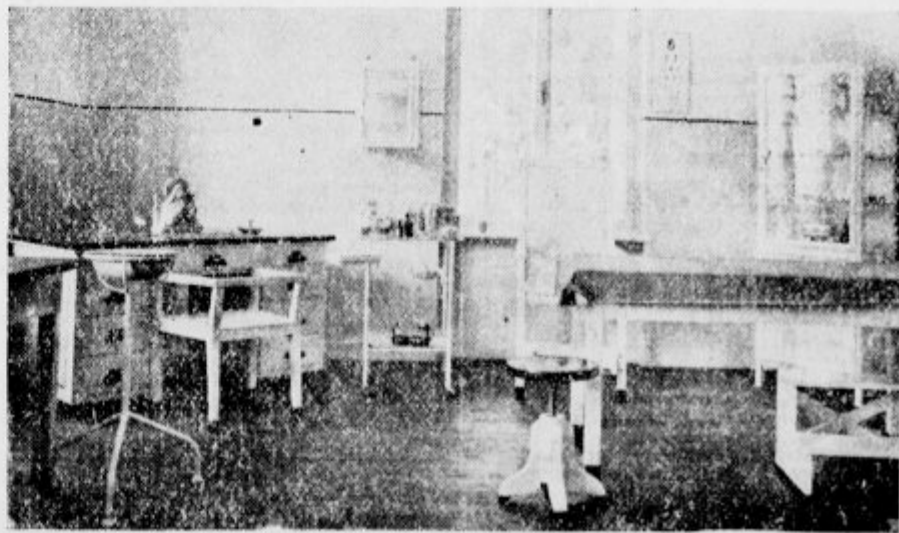
Spremembe v vodstvu mestne hranilnice. Ravnateljstvo in upravni odbor mestne hranilnice v Kamniku sta razrešena. Za gerenta je imenovan dr. Dominik Zvolkelj, ki je že v soboto, 28. t. m. prevzel posle. Gerentu je dodeljen 9-članski svet, ki ga tvorijo: Karl Albreht, inž. Frane Brnik, Frane Bokalje, Julij Cenčič, Miha Pirš, dr. Ivo Potokar, Drago Riedl, Anton Stergar in dr. Fran Vidie.

Občinski odborniki odstopajo. Ostavke na svoj položaj so podali občinski odborniki Anton Stergar, dr. Fran Vidie, Ivan Mächtig in Lojze Peterlin. Ostavke so bile sprejete, na njihova mesta pa imenovani novi člani.

Revizorja banske uprave sta se mudila na naši občini kar 16 dni in ljudje so rado-vedni, kaj sta ugotovila.

Prekomasajca občin v kamniškem okraju je na vidiku. Pripravlja se načrt, v katerem bodo upošteovane resnične želje ljudstva in gospodarske težnje okraja.

sejem je bila sprejeta od našega kmetiskega ljudstva zdravstvena zadruga v Ponikvah, priča njen trimesečni obstoj. Da vidite s kakršnim elanom, požrtvovalnostjo in pridnostjo primejo za delo naši vrli kmetje-člani te zadruge, zavedajoč se vzvisenega poslanstva takega dela za blagor, napredek in zdravstvo našega naroda. Zato kličemo revnejšim okrajem naše ožje domovine, ustanovite si svoje zdravstvene zadruge, pokličite zdravnika v bližino svojih vasi, da vam stoji ob strani v težkih dneh bolezni in trpljenja!

Ordinaicijska soba v zadruginem domu

Viktor Steska:

O. Marko Pohl

Ob dvestoletnici rojstva (1735 - 1801)

Pred 200 leti, t. j. 13. aprila 1735, je bil v Ljubljani rojen pozneje znani pisatelj o. Marko Pohl. ki je bil nedvomno najmarljivejši slovenski slovstveni delavec 18. stoletja, saj je izdal 23 knjig in zapustil še 12 rokopisov, ker ni mogel dobiti založnika.

Oče je bil ljubljanski meščan z imenom Anton. Pohl se je šolal najprej v Ljubljani na jezuitski gimnazij. Ker je bil ubožen, so ga jezuiti sprejeli v svoj zavod za ubožne dijake, ki se je imenoval Collegium Ss. Rogatiani et Donatiani. Ko je dovršil latinske šole, je vstopil v red bosih avgustincev ali diskalceatov, ki je imel v Ljubljani svoj samostan na Dunajski cesti. Predstojniki so ga poslali na Dunaj, kjer je dovršil noviciat in bogoslovne nauke. Prvo službo je nastopil v Ljubljani v diskalceatski cerkvi kot pridigar l. 1763. Redovno ime mu je bilo o. Marko sv. Antona Padovanskega (a. s. Antonio Paduano). l. 1775 je postal na Dunaju učitelj klerikov svojega reda, leta 1781 subprior v Ljubljani. l. 1784 provincialni tajnik na Dunaju. l. 1791 subprior na Dunaju. l. 1794 vzgojitelj (magister) redovnih novincev v Maria-Brunn pri Dunaju, kjer je umrl 5. febr. 1801.

Pohl se je šolal ni učil slovenščine, ampak le po ljudski govorici v Ljubljani. Ta govorica sicer ni na glasu kot popolnoma čista, toda ima svoje posebnosti, ki jih druge govorice nimajo. Luka Svetec je trdil, da je ljubljanska slovenščina najpomembnejša, ker se v Ljubljani stekajo Slovenci iz vseh krajev in prinese vsak nekaj s seboj, kar se potem strne v ljubljansko ljudsko govorico. Ker se je pa tedaj v Ljubljani govorilo tudi mnogo nemški, je umljivo, da se je mnogo nemških besed vrnilo v ljudski jezik.

Obžalovati pa je, da se o. Marko ni mogel dosti večjati v ljudski govorici, ker je bival premalo časa med narodom. Kot dijak je živel v kolegiju, kjer je imel le malo prilike poslušati slovenščino; kot redovnik je pa preživel večino svojega življenja v tužini. Zato je tudi ni mogel zaimati slovenščine iz živega vira, ampak le iz mladostnih spominov in iz redkih slovenskih knjig, ki so mu bile dostopne.

V slovenskem slovstvu so ok. 1780 diskalceati zvoneli nosili. Opozorjamo na o. Janeza Damaščana (Feliksa) Deva, ki je izdal v l. 1779, 1780 in 1781 »Skupšpravljanje kranjskih Pisaniz od Lepeh Umetnosti«, in na g. Dizma (Jožefa) Zakotnika, ki je zbral narodne pesmi o Petgu in Lambergarju, o Juriju Kobili, o kralju Matjažu, o lipi na Starem trgu in o Leni Vidi. Malo prej pa je živel o. Ksaverij (Gregor) Kotenc, ki je l. 1710 sestavil »Nove besedne bugre, ali vseh zhiherne besede, hoc est Dictionarium latino — Carniolicum«, ki ga je še videl pred vojno v goriski semeniški knjižnici g. Blaž Gerca, in »Zelo Svetu Pismo noviga in stariga Testamenta«, žal da obe deli nista našli založnika.

Pohl je bil za svojo materinščino zelo vnet. Skušal je tudi druge zanj navdušiti, sam pa je želel čim več storiti za proslavo slovenskega imena. Svoji vneti je dal duška s pridnim pisanjem.

Izdel je naslednje slovenske knjiške:

1. Abecedika. Ljubljana, 1765. 8°

2. Molitvene bukvice. Ljubljana, 1767. 32°, ki je l. 1792 doživela že osmi tisk. To je bil za tisto dobo ogromen uspeh.

3. Kravnska Grammatika. Ljubljana, 1768. Druga izboljšana izdaja je izšla l. 1783. Str. 244.

4. Dodatek Admonitum Poeseos Carniolicae je izšel na Dunaju l. 1798. 8°

5. Limbar med terniam, sev devotio ad S. Aloysium cum vita S. Joannis a S. Facundio (ali pobožnost do sv. Alojzija in življenje sv. Janeza Fekundnega). Dunaj, 1768.

6. Ta male katekismus Petra Kanisiusa. Dunaj, 1768. 12°. Katekizem je dodal življenje sv. Mohorja in Fortunata.

7. Marianske kempensar. Ljubljana, 1769. 12°

8. Smisel za mrtev moliti Ljubljana, 1769. 12°

9. Popisovanje shivlenia S. Floriana. S. Janeza in Paula. S. Donata in S. Emigdijsa. Ljubljana, 1769. 12°

10. Dyanie lepeh zhdnost. Ljubljana, 1771. 12°

11. Sveti postni Evangelijumi Ljubljana 1771. 9°

12. Pet Ss. Petkov, mesa Sushza, additur vita S. Isidori agricola et B. Nothburgae ancillae. Ljubljana, 1777. 32°

13. Prevel je v slovenščino ces. patent o voj. popisovanje in o voj. prijavnica Ljubljana, 1771. Fol.

14. Bukvize za rajtengo. Ljubljana, 1781. 8°

15. Mathia Schönberga oppravk tega zhlavka. Ljubljana, 1781. 8°. Str. 318.

16. Tu malu besedishe, sive parvum Dictionarium trilingue. Ljubljana, 1782. 4°

17. Janessa Nepomuc Tschupicka Pridege na Nedele zhes iettu. Dunaj, 1785. 8°. Str. 581.

18. Kmetam sa potrebo inu pomozh. Dunaj, 1789. 8°

19. Uganske. Dunaj, 1788. 12°. Str. 48.

20. Nemško je izdal molitvenik: Bild und Wahrheit, das ist: Vorstellung der heil. Messe, ein Gebethbuch. Dunaj, 1785. 32°. Pohl piše, da ga je Crobst poslovenil.

21. V latinskini so izšle tri knjige: Bibliotheca Carniolica, ki pa je izšla šele po njegovi smrti l. 1803 na Dunaju in l. 1862 v Ljubljani v ponatisku kot priloga k Mittheilungen des hist. Vereins für Krain. Ta knjiga našteva v abecednem redu pisatelje, ki so v zvezi s kranjsko deželo. To delo je velike vrednosti, ker nam odpriva marsikaj, česar nikjer drugje ne bi mogli zaslediti.

22. Glossarium slavicum. Dunaj, 1792. 4°

23. Patroni menstrui, praeprimis pro ordine S. P. Augustini, cum ejusdem regula pro Fratibus et Sororibus germanica. Dunaj, 1793. 12°

V rokopisu so ostali naslednji spisi:

1. Te odperte ali odklene dure, 1768, seu Janus linguae Carniolicae.

2. Psalmod Davidovih Bugre k usezhzherne-mu shpoganju.

3. Kravnska Kroneka kratkega popisovanja use shlaht spomina urednih rezhy, katere so se kadej na slavenski semli — pergodiles, quod in germanicum versum kalendario per annos inferi coeptum: Kurzgefasste chronologische Beschreibung denkwürdigster Begebenheiten, wie immer das hochlöbl. Herzogthum Krain betreffend, primavlia v Bibl. Carn. Pohl sam.

4. Dictionarium magnum latino — germanico. Carniolicum a litteris ABC. compactum in 4° usque ad alphabeti Aaa. expost. cessavit ulterius scribere eo, quod desperavit unquam eum Maecenatem acquisitum, qui tam vasti, sed perfecti operis edendi suppetias ferat. [Ta slovar je nehal sestavljati, ker je obupal, da bi temu velikemu delu mogel kdaj najti založnika.]

5. Chronicon Ordinis Augustiani ab an. 355 usque ad moderna tempora in 4° compactum in Partibus II.

6. Interpretatio carniolica Auctorum Graecorum pro exercitatione scholae graecae Lalact.

7. Memoriae Academiae Operatorum Labacensium a. 1781 die 5. Martii, renovatae.

8. S. Aur. Augustina Enchiridion, sa eno skusno, koku se puste nauki visokoh shol po kravnsku dopovedati, v letu 1781 na kravnske jestik prestavljen.

9. Encyclopaedia scientiarum et artium tradendarum et addiscendarum. Systema Systematum.

10. Petnajst pergajnozheh arozhoy, ali premislekov: kakaj se more katolska Vira usem sedanem vizam napreuzhiti, versio germanica.

11. Compendiaria commemoratio ortus, progressusque conventus Augustiniorum Discalceatorum ad S. Josephi Labaci ad vias regias, eiusque Vivorum illustrium etc. [Ms. et in Vol. I.] Protocolli ejusdem conventus transcripta, eius extractum allegat P. Marianus in sude Austriae sacrae T. V.

12. Svatega Pisma starega Testamenta perve nae 27. aprilij 1778. [Na Dunaju so natisk dovolili, v Ljubljani pa ne; brkone, ker se je že Japljeva izdaja pripravljala.]

Iz naštetih del se vsako lahko prepriča, da je bil Pohl mož telezne volje in čudovite vztrajnosti. Tudi na tujem ni pozabil svoje domovine in slovenščine, marveč je leto za letom izdal nove spise. Ti spisi so bili včasih zelo obširni. »Krajska Grammatika« n. pr. je imela v l. izdaji 227, v drugi 244 strani. Tschupickove »Pridige« 581. Opravek tega zhlavka 316, Kmetam za potrebo inu pomozh 442 str. itd.

S svojo marljivostjo je prekosil tudi pridnega pisatelja Fr. Paglovca.

Zakaj pa potem o. Marka Pohla bolj ne častimo?

Zaradi pomeniljive slovenščine. Njegov jezik je bil slabši kakor slovenščina drugih pisateljev iste dobe. To so pisatelji vodbovali kmalu spoznali, zato so njegov jezik obsojali. Pohl ni mislil, da se mora slovničar in pisatelj ravnati po narodni govorici, ne pa narobe. Menil je tudi, da se sme kar suženjstvo prevajati iz drugih jezikov, besedo za besedo, ne oziraje na svojo domačega jezika. Ljudje so se pohajevali nad njegovimi povišimi tvorbi in n. pr. da piše za nemško besedo Urache doreč.

Sicer pa ima Pohl v svojih spisih marsikaj, česar drugi pisatelji tiste dobe nimajo. Zato so njegovi spisi še vedno preiskave vredni.

Pohl se je zelo trudil, da bi Slovence znal k živi zavesti; dajal jim je prelep zgled silne delavnosti. Našel je nekaj naslednikov in hvalečnih učencev. Kdo se ne spominja »Mile pesmi«, ki mu jo je posvetil mladi Valentin Vodnik, ko je o. Marko l. 1775 odhajal na Dunaj? Pel je:

Marko naš krajjan gre preč,
Muze slovenske jokajte

Bogoslovec Janez Mihelič, pornoje župnik + Radečah, priznava, da ga je Pohl vnel za nabiranje slovenskih pregovorov. Pohlino učenec je bil tudi Jože Zakotnik iz Šiške, ki je zbral narodne pesmi in l. 1776 vstopil v diskalceatski red. Bogoslovec Franc Herbig z Jesenic se imenuje sl. rega Pohlinovala prijatelja.

V jezikovnem oziru pa je imel Pohl mnogo nasprotnikov, ki njegovih novotari niso odobraval. n. pr. Matija Cep na Dunaju. Zida Popovič, Jože Hasl, Osvald Gutman, Kopitar in tudi pozneje Vodnik.

Slovensko slovstvo je bilo do Pohla skoro izključno versko in pisatelji le svetni in redovni duhovniki; izjeme so bile redke, n. pr. Bohorič. Pohl pa je pisal razen verskih knjig tudi svetne, ki naj bi bile v pouk zlasti kmetom. Celo za kratke čas je izdal knjigo: Uganske, 1788, pod izmišljenim imenom Petra Kumrass, kar je po prastavljenih črkah Markusa. Take knjige Slovenci dotle še niso imeli.

Ker takrat še ni bilo osnovnih šol, je izdal najprej »abecedico« ali kakor danes pravimo abecednik, da bi se neuki ljudje navadili čitati, potem na slovensko slovnico, pisano v nemškem jeziku. S tem delom pa ni imel uspeha, ker je samovoljno postavil jezikovne zakone in mnogo spramail, kar so že drugi pred njim ustanovili. S tem si je nakopal mnogo nasprotnikov, tako da mu še drugi dobri spisi niso šteli v zaslugi. Zato je nase obrnil reki: Pro meritis male tractantur Agamemnon Graeci — za zaslugi so Grki slabo ravnali z Agamemnomom. Slovenci so pa prezirali Pohla.

Ko so l. 1781 v Ljubljani vnovič ustanovili društvo »Academia Operatorum«, je bil član tega društva tudi Pohl. Kot član si je izbral ime Novus (nov) in za geslo Collectis oritur — z zbiranjem nastane (nemreč med in tudi spisi). Grb kaže vri, ki ima na sredni uli, krog katerega letajo čebulice. V ospredju stoji na vsaki strani drevo. Z levega vsmatata dva moža čebelni roj. Grb je narišal Engelman na Dunaju. To društvo pa je kmalu po ustanovitvi zašlo, čeprav so posamezniki še dalje delovali.

Pohlino luhezen do slovenščine spoznamo iz predgovora njegove slovnice. Tu navajam nekaj vstic po Marnovem prevodu:

»Solska mladina se zdaj ne priganja tolikanj le latinščini, kolikor k izvoljeni nemščini. O da bi se poprijemala tudi prave kranjske, ker ji bo po dokončanih šolah skrbeti za lastno blaginjo, pa tudi drugim v prid. To smo zamanjaki, — Nikar se ne sramujmo, predragi rojaki, svojega materinega jezika; ni tako slab, kakor si ga mislite.

Daleč so zabredli z našim jezikom, da se zdi, da ga hočejo med učenimi celo odpraviti in zatreči. — Da to preprečimo, je prvi pomočnik slovnice, drugi popoln slovar, ki ga že tudi pripravilam in ga hočem dopolniti na korist tvojim doveriti, ako me bo le kdo podpiral. Brez teh dveh perotnic si jezik ne more pomagati nakvišku.

Naš tako blagi, tako koristni, tako sveti jezik je v vojvodini Kranjski nekaj let tako upadel, da bi ga stari Kranjci komaj še poznali. Kaj je temu vzrok? Med drugimi to, ker ni nobenega ravnila, nobene slovnice.

L. 1785 je Pohl izdal v slovenskem prevodu pridige slovega dunajskega pridigarja Janeza Nep. Tschupicka. Pohlinov brat Josip je bil Tschupickov naslednik in je njegove pridige izdal. Marko pa jih je začel sloveniti. Izdal je le en zvezek. V predgovoru piše o. Marko, da ga je »prigalno te pridige za moje ljube Slovence v slovenskem jeziku izdali, da bi brez tega zaklada dalj zapušteni ne ostali.

Za zgled njegovega jezika bodi del pridige na 19. nedelo po trinici (binkošti).

»Beli (= bi li) pak Kristusova vola, inu misl biti imela, de be spomin njegove svete smerte le enkrat v letu ponoviti imeli? Be se pač manngi njegove vole s tem že zadosti sturilo, ako be on mogl videti, de mi cele mesce na nlega pozabamo, ter kumej enkrat, ali dvakrat v letu spomin nie-

goveda trpljenja, inu smerte posebno obhajamo? Kradimurak na to vito niso tega ti prvi kritijani zastopili. Jdogrevske diavje nam očino pričuje, de tri lauzent Judov je blu katire je S. Petr na Winkufste praznak kerstil inu leti usi so v uku teh Apostolov, inu v Iomieniu, inu utivanju tega posvečenega kruha enmislenu dostali. — — —

»Dva velika, inu od celega svejta visoku počastena cirkevna učeniča S. Hieronymus, inu S. O. Avgustin nam tu pričujeta, de vsak dan k S. Obhajilu jidi je noter do konca tega četrtega studrednega časa v Rimski Cerkvi navada bla.«

Iz tega vzorca moremo razbrati, da je Pohlinov jezik sicer slab, toda razumljiv. Mesto i piše pogostoma e; nasprotno pa piše v genitivu — ega, kakor mi danes, dočim so skoro 100 let po Marku naši pisatelji pisali — i ga.

Pohla je njegov učenec Valentin Vodnik takole označil:

»Očetu Marku smo hvaležni za vaš reči. Spet je branje med ljudmi razširjati: od zadnjih tridesetih let sta se skoro vsak pastir in pastirica brati naučila. Dosti bukev je med ljudi spravil, jezik sem in tja v bukvah očistil, omečil in lepše privzel.

Ali nekatere reči razumnikom niso ugajale: prestavil je nemreč brez vzroka stare mejnike; od starih slovnic odstopil, pisal kakor ljubljanski predmetniški govore; ni gledal na čistejši jezik poljanecv, in daleč od Nemecev stoječih starih kranjskih zarodov. Preveč je nemškaval, ko bi bil moral sloveniti. V nekaterih besedah je brez potrebe hrvalil, v drugih premalo čislal vnanje Slované, ker je lahko in potreba.

Eden njegovih učencev pripoznava (Vodnik sam), da se je dosti od njega naučil, vendar zdaj uvideva, da je treba tudi stare slovničarje poslušati, ki so pred njim pisali.

Očelod izvira, da oče Marko pri nas nikogar nima, ki bi se popolnoma po njem ravnal; preva-

Za Omerza se je izdajal

Senovo 27. decembra.

Prosluli »junak« Omerza, ki je toliko časa vlek oblasti, ter tako neslavno končal, je gotovo marsikomu postal za vzor. Znani Gustelj Z. je gotovo hotel izpolniti vrzel, ki je nastala med kriminalnimi tipi z Omerzovo smrtjo. Na božično jutro ob petih se je pojavil pri, na samotni stanujoči starejši in bolehi ženski Mariji Pribožič; dejal je, da je Omerza ter zahteval denar. Prizadel ji je tudi znatne poškodbe po obrazu in po glavi. Dobil je pri njej 20 Din. Da bi sled za seboj zamešal, je se vprašal, kod je proti Koprivnici. Prestrašena ženska mu je rada pokazala pot, da se je nadležnega obiskovalca brez hujših posledic znebila. Pa se ni dolgo veselil tistih dveh kovancev, še na božični dan so ga orožniki izsledili in zaprli. Kakor se zve, so se v sveti noči na več krajih pojavili tatili in tatovi, pa brez uspeha, ker so bili pregnani. — V noči od praznika sv. Stefana na Šentjanžovo so se »na nečem tukajšnjem tako zvanem« »Schwarzschanku« fantje spili. Bilanca je bila: razbitih raznih predmetov in dva hudo z nožem poškodovana, ki sta se morala zateči v bolnišnico. Ljudje se nad tem silno zgražajo in je splošno mnenje, da bi morale biti za nož najstrožje kazni.

Jači svetega pisma in drugi učenjaki od njegovega načina odstopajo in se bližajo starejšim pisateljem v jeziku in pisanju.

Slovnica je sicer Pohlino vzel dobro ime, vendar pa je mnoge spodbudila, da so temeljiteje proučevali slovenščino. Njegovi drugi spisi pa so Slovence neizmerno koristili. Če je njegov mojitvenik v 25 letih doživel osem izdaj, je to triumf, ki ga do najnovjših časov ni doživela nobena slovenska knjiga.

O. Marku Pohlino blag spomin!

Poklici angleške žene

London, v decembru 1935.

Poklice lahko delimo v dve osnovni poglavji: taki, čijih izvrševanje in sprejem vanje popolnoma ali deloma urejajo zakoni in poklici, ki so popolnoma svobodni, ki zakoni in predpisi nimajo niti ena opravila z njimi in o katerih sploh ne najdemo sledov v zakonodaji. Ti zadnji niso predmet tega pisanja, le prvo našli, ki so po večini tako imenovani »učeni poklici«.

Možnik v boju angleške žene za svobodni vstop v vse poklice je že omenjen zakon iz leta 1919. Pred njim je bila izjema, če je bilo ženi dovoljeno udeleževati se v kakem poklicu, podel je izjema, če ji je kak poklic zabranjen. Najprej najdemo Angležino v učiteljskem in bolniško-strožniškem poklicu; a do najpogostejšega časa sta bila ta svobodna poklica, zakon ni predvideval za njih nikake izobrazbe ali izpitov sposobnosti. Šele 1925. l. je zakon uredil pogoje in izpise za bolniške strožnice in ustanovil stanovsko organizacijo, strožniške svete, ki izdajajo diplome izvežbanim strožnicam in take potem registrirajo v svoje sezname: šele to daje naslov in možnost zaposlitve kot kvalificirana strožnica. Ti sveti so podvrženi v svojem delovanju nadzorstvu ministrstva za zdravje. — Učiteljski poklic ni urejen npravnost z državnimi zakoni. Posredno nadzira ministrstvo za vzgojo večji del učitelstva, namreč s tem, da ima kontrolno nad osebami, ki je nastavljeno na šolah z državno podporo. Te javne šole ustanovijo in vodijo občinska oblastva, ona nastavlja osebe, žensko ali možko pod istimi pogoji, z razliko, da so plače ženskih nastavljenk nižje kot one možkih. Razen teh šol je veliko privatnih, ki so na veliko boljše glasbi kot občinske, a za učitelje in profesorje na teh šolah ni nikake zakonite izobrazbe ali izpitov, lastniku zavoda je dano na prosto, da nastavi, kogar boče.

Zdravnice.

Najprej so žene imele uspeh pri zakonito urejenih poklicih z zdravništvom. Vendar je hoi trajal skoraj pol stoletja, preden so zmogle v principu. Že l. 1858 je bila prva Angležinja vpisana v register angleških zdravnikov s pravico izvrševati prakso, a ne na podlagi angleške diplome, ki ji je bila zabranjena, ampak na podlagi ameriške. Očitno je prehitela zakon, ki ni predvideval te nevarnosti od ženske strani. Tako si je s tem kot kasneje neka Angležinja pridobila angleško medicinsko diplomu na podlagi statuta »Society of Apothecaries«, a preden so ji vrstnice mogle slediti, so bili statuti sorodnem, žene izključene od študija medicine. Za tem imamo na škotskem hoi za vstop na edinbursko univerzo, ali privzno sodišče, pred katero je prišla vsa zadeva, je dala prav univerzi in njena vrata so ostala dalje zaprta za žene še celih 25 let. V Londonu pa se je med tem odprla medicinska šola za žene in diploma tega zavoda je uspešno služila žene za vršitev prakse na Angleškem. Korak dalje je stonila Irska, ko je začel l. 1877 Royal College of Physicians sprejemati ženske kandidatke in v istem letu je londonski Royal Free Hospital dovolil ženski medicinski šoli, da so se enjenke vadile v njegovih kirurških oddelkih. Prva univerza, ki je dovolila ženam medicinski študij, je bila londonska v l. 1878 in to kot posledica zakona, ki je izšel dve leti prej in ki je dajal univerzam dovoljenje, da odprajo njihova vrata ženam-studentkam. Kmalu sta londonski sledila oxfordska in keimbriska univerza in s tem je bila zmaga popolna.

Juristinja.

Pravni poklici so začeli zanimati Angležinke kasneje. Prva se je potegovala Berta Cave l. 1903, da bi se ji dovolilo študirati pravo, ali sodišče, kamor se je zatekla po pravico, je zavrnilo njeno prošnjo. Enako je deset let kasneje sodišče dalo prav »Law Society«, ki je zavrnila štiri ženske kandidatke in jim ni dovolila polagati solietorskih izpitov pred tem stanovskim društvom. Šele s splošnim zakonom iz l. 1919, ki je odpravil spolni pogoji za katerikoli poklic v principu, so se odprli ženam poklici na pravnih poljih. Tako jim je po zakonu prost vstop v katerikoli drug poklic, z izjemo v prostostah in kolonizacijskih službah. Kmalu so se začele pojavljati v poklicih inženjerjev, arhitektov, veterinarjev in drugih.

Delavke.

Preostane nam poglavje o ženi v industrijski službi, Angležinki kot delavki. Dosti imamo zakonov iz zadnjih 30 let, ki kažejo razmere, ki vladajo na tem področju. V tej razni zakonodaji, ki se je začela z zakonom o zaščiti otrok-delavcev in vajencev, ne najdemo kake posebne skrbi za žene, večinoma se zakoni nanašajo na oba spola. Tako imamo predpise glede javnega zdravja, da morajo biti tovarne in delavnice higijenski prostori in predpisi so tem strožji, čim nevarnejši je obrat. Vendar pa predpisi o varnosti industriji so žene daleko bolj zavarovane kot mošje, ker se

je izkazalo, da je delo v tem obratu veliko bolj škodljivo za žensko konstitucijo kot za možko. Podobno je prepovedano zaposliti žene v vseh ali le nekaterih oddelkih barvarske in barvne industrije, industrije kavčuka, električnih akumulatorev in še nekaterih drugih.

Že v zakonu iz l. 1901 imamo določbo, da se žene 4 tedne po porodu ne smejo zaposliti. Kasneje je to natančneje uredilo z zakonom ministrstvo za zdravje. S tem poglavjem se obirno bavi osnutek zakonov z washingtonske mednarodne delavske konference l. 1919, ki pa ni bil nikdar ratificiran za zakon. Ravno zaradi tega imamo na tem, kakor na mnogih drugih poljih v socialni zakonodaji, pomanjkljivost modernih uredb.

Z iste konference imamo načrte za uzakonitev 48 urnega delovnega tedna, ki se je splošno uveljavil v praksi, čeprav ni bil nikdar zakonito povedan, ker je še vedno v veljavi zakon, ki pripozna 12 ur dela dnevno. Načrt za zakon pa, ki prepoveduje nočno delo za žene, je bil eno leto po konferenci ratificiran in tako je zdaj zakonito prepovedano zaposliti žene za delo ponoči, t. j. 11 zaporodnih ur včevši čas med 10 zvečer in 5 jutraj. Če je zaposlitev take vrste, da je delo dovoljeno do 10 zvečer, potem se mora začeti naslednjega dne kasneje, ker vmes mora biti 11 ur počitka. — Nadurna zaposlitev, t. j. 2 uri čez zakonito 12-urno dnevno delo, je dovoljena za žene nad 18. letom, a le v izjemnih slučajih in pod izjemnimi pogoji: predvsem v sezonskem delu, kjer je nevarnost, da se blago pokvari ali podobno in pod pogoji, da imajo delavke dovolj svežega zraka in druge ugodnosti.

Trgovske nameštenke.

Veliko bolj pomanjkljive so določbe, ki se tičejo trgovskih nastavljenecv, za te ni nikakih predpisov glede higijenskih prostorov, kjer morajo delati, ali glede časa. In še kolikor je teh uredb, ne delajo razlike med moškim ali ženskim osebnim.

Glede plač in zaslužka nimamo nikjer zakonitega minimuma. Razen starih zakonov, ki prepovedujejo izplačilo zaslužka v tovarniških proizvodih, imamo v zvezi z delavsko plačo moderne zakone o zavarovanju. Imamo troje prislilnih državnih zavarovanj: bolniško, pokojninsko in brezposelnostno. Delodajalec, delavec in država prispevajo v skupni fond, iz katerega se izplačujejo podpore. Delodajalec je odgovoren za delavčev prispevek, a ima pravico, da mu ga pri plačevanju meze odtrga. Delavke so v principu v istem položaju z ozirom na zavarovanje kot delavci, le nekaj posebnih določb se tiče njih.

Socialna zavarovanja.

Bolniško zavarovanje daje zavarovancu pravico do zdravniške nege in zdravlil — a ne ženi-zavarovanki pravico do nege ob porodu —, dalje do tedenske denarne podpore za čas njegove bolezn, a največ za 26 tednov, če v tem času ne ozdravi, ima pravico do podpore zaradi nesposobnosti za delo, končno spada sem še »materinska podpora«, to sta 2 funti, izplačana ob porodu vsaki materi, če je sama zavarovana, ali če je žena ali vdova zavarovana; če je oboje, je upravičena do dvojnega izplačila. Zaradi tega pa žena ni upravičena do nikake bolniške podpore tekoni 4 tednov po porodu, ko ne sme biti zaposlena. Če se zavarovana delavka poroči in zato zapusti svoje delo, je upravičena do nekaterih ugodnosti iz zavarovanja še eno leto, ki sledi temu, do materinske podpore pa je upravičena še ob prvem porodu, če to ni kasneje kot 2 leti po izstopu iz službe.

Pokojninsko zavarovanje daje pokojnine vdovam, podporo sirotam-otrokom in pokojnine v starosti. Vdove dobe pokojnino pol funta tedensko, če je mož bil zavarovan najmanj 104 tedne in trajajo ta podpora do njenega 70. leta. Otroci po pokojnem očetu ali materi-zavarovanki dobe podpore do 14. in pol leta, ali če se šolajo do 16. leta. Starostne podpore je deležna vsaka oseba — pol funta tedensko —, ki je dosegla 65. leto starosti. Vdova izgubi pokojnino, če se spet poroči, ali če živi skupaj s kakim možkim, enako odpade podpora, če se prizidek vzdržuje v umobolnici ali zaporu. — Najvišja administracija pokojnih je v ministrstvu za zdravje, izplačujejo pa se pokojnine potom poštnih uradov.

Brezposelnostno zavarovanje je prisilno in zadnjikrat urejeno z zakonom iz l. 1930. Država prispeva v zavarovalni fond z eno fettirino. Vsi, ki so uslužbeni s kontrakt

ŽENA IN DOM

Otroci berejo

Božične počitnice

Med prazniki smo, pa so otroci doma in knjiga je tisto, s čimer jih še najbolj zaposlimo. Seveda ni vsak otrok čitatelj, kakor tudi odrasel človek ni vsak bravec. Dandanašnji otroci se pa glede tega sploh razlikujejo od prejšnjih, ki so rajši in več brali. — Otrok popolnoma živi v tistem svetu, ki bere o njem in ga do dna doživlja. Pri tem se pa prav dobro zaveda, da volk ne zna govoriti in da ni vilinskih bitij in da se noben vrabec ne spremeni v srno. Vendar —, otrok hoče to zdaj pa zdaj verjeti in prav tisti otrok, ki se malo prej prepeval s tovariši in jih je na zvit način oslepil za to in ono, se malo kasneje, ko bere svojo pravljico, spremeni v palčka, v princa, v siromaka in če nekaj let — Vinetja, Old Schatterhand, Sherlock Holmesa. — Mnogo modernih vzgojiteljev je, ki menijo, da pravljice otrokom škodujejo. Pravijo, da so pravljice okrutne in se otroci nato bojijo, če kaj takega bere. A to je zmotilo! Otrok se v duši dobro zaveda, da to zgodbe ne izvirajo iz resničnosti, iz tistega resničnega sveta, ki se ga mora bati, kjer so tatovi, roparji, morilci; kjer so kazni, batine in slaba sprave. Namreč, otrok dobro ve, da je med čitanjem pravljice v drugačnem svetu, in v takem, kakršnega hoče imeti in v kakršnega hoče verjeti; v resnični svet pa verjeti mora. V pravljico veruje tako dolgo, dokler jo bereš in takrat otrok ni v mestu, marveč je v gozdu, kjer krokarji govorijo, kjer volkovi pojejo in kjer so hiše iz leta. Ko otrok zapre knjigo, je kot v drugem, v resničnem svetu, ki je povsem drugačen. Tramvaj zvončkajo, motorji hrumejo, hiše so iz opeke in skozi okno ne gleda čarovalca, ampak hišnica, ki ima pravi načrtnar na sebi. — Otrok torej živi dvojnato življenje: življenje knjige in življenje resničnosti. Zatorej ne moremo odraslega bravca primerjati z otrokom. Na mestu pa je ugovor vzgojiteljev glede pravljic v tem pogledu, če otroci še ne znajo sami citati, ki imajo se premalo izkušenj

iz resničnega sveta. Za tri- do štiriletnega otroka so nekatere pravljice zares preveč krute.

Cim starejši je otrok, zlasti še deček, tem bolj zahteva takega čtiva, ki je v zvezi z resničnim svetom. Tudi se otrok bliža svetu odraslih ljudi. A tudi zdaj si želi otrok zmeraj kaj nedosegljivega. Hrepeni po divji romantiki Indijancev, po pustolovskem življenju, po tistem razboritem svetu, ki ne donša raztrganih lilač in domačih kazni, ampak slavo, čast in zlato. Melkobnih opisov prirode otrok ne bere in jih preskoči, ker ima, posebno pa še dečki, malo razumevanja za prirodo. Na kakem izletu prav tako začno brati žogo sredi najlepše pokrajine sprčo najkrajnjega razgleda, kakor bi bili kje na puščobnem igrišču. Otrok išče v knjigah dejanja, dejstva, vidna zunanja dogajanja. Narobe bi delali, če bi otroka navajali v druge smeri. Le slabih knjig, razpitihi šundov jih varujemo! — Napak bi bilo, če bi otroke sili k branju in bi jih s tem branju samo odtujili. — Če otrok bere, ga ne smemo motiti in ga brez potrebe klicati od knjige. To bi bilo duševno mrcvarjenje otroka. Nikdar naj otrok ne bere kake knjige, ki je odrasli ne pozna. Ker mu knjiga razodeva drugačen svet, svoj svet, ki vpliva nanj kakor resničnost, zato pa more svet iz knjige tako pokvariti ko slab resnični svet. — S knjigami se navadijo otroci misliti in ko se bližamo koncu leta, opominimo jih, da pomislijo na preteklo leto in na leto, ki pride. Nič odveč bi ne bilo, če bi otrokom povedali, kakšne koristi, kakšne škode so imeli prejšnje leto; kakšne načrte naj si napravijo za novo leto. Ko bi današnji otroci spet hoteli pisati dnevnike! Z njimi bi si vsaj malo ogreli srce, ki je zdaj usmerjeno le na sportno plat. Mimo tega si z dnevniki urijo jezik in spomin. Ko bi mogli dati otroku to za novo leto: spoznanje, da je njih najlepša knjiga domača hiša; da so najlepše zgodbe dogodki v družini; da je največ, če vžljubijo družinsko življenje in jim je domača hiša, domača miza za luč na vseh potih!

Pahovka, kmečka noša, sport

Pahovka je spet moderna. Za sport in navadno nošo je pahovka iz mehke volne v svetlih, živih barvah, ššana ali spletana. Če je pahovka iz žametne ali težke svile, tedaj spada k kožuho ali sportnemu plašču. — Spnemo jo z lepo zaponko ali brošo in kar lepo je lice, ki ga obrobja pahovka in tudi toplo nam je. — Imamo nove čipkaste blagove, ki so prav pestri in okraseni s cvetličnimi in listnatimi vzorci, ki se lepo dvigajo iznad mrežaste podlage. Navzlic temu je tako blago nežno in voljno. — Ludi za zimo so si služabniki gospe mode izmislili kmečko nošo (Dirndl), ki jo ženski svet rad nosi na izletih. Če smo pozimi kje v hribih ali napravimo izlet v gozdove, je bolj pri-

klenice, ovij vrat steklenice na debelo s krpo. Tako steklenico laže držiš in zamašek laže ven potegneš. — Svilene nogavice si pripiji le ondi, kjer je dvojni rob! Nogavice ne preobnavljaj, da imaš zdaj to zdaj ono na levi ali desni nogi. Kakor čevlji, tako naj bodo tudi nogavice zmeraj na eni in isti nogi. — Če si sportno oblečena ali če greš kam pes, ne imej svilenih ali tenkih nogavic!

O ženskem delu

Glede na delovanje žensk bi mogli razdeliti države sveta na več skupin. V prvo skupino spadajo tiste države, kjer se delovanje žensk bolj in bolj razvija. Sem spadata Rusija in Japonska. — K drugi skupini bi prišlevali žene, kjer so ženske manj in manj v javnih službah. Sem prištevamo Belgijo, Dansko, Francosko, Italijo in Avstrijo. — V tretjo skupino pa spadajo vse druge države, predvsem Angleska, Holandska, USA, Švedska, Nemčija in Jugoslavija. V tem državah so ženske deloma javno zaposlene, deloma jim pot v javnost ni povsod odprta.

Nemške poklicne ženske

Na Nemškem je 11 milijonov žensk v pridobitvenih poklih. Od teh je 4 milijone poročenih, ki sodelujejo s svojimi možmi, tako n. pr. v poljedelstvu in trgovstvu. Služkinj je približno 1 milijon. Poldrugi milijon je takih žensk, ki so zaposlene v takolimenovanih ženskih poklih, da so pletilje, šivilje, tkalke. Približno 1 milijon Nemk je vzgojiteljice, učiteljice, zaščitni sester in bolničark. Poldrugi milijon si služi svoj kruh v prodajalnah in pisarnah. Razen teh in sličnih je 50.000 umetnic in 50.000 telefonistk. Na 64 in pol odstotka pridobitvenih moških poklicev odpade 55 in pol odstotka enakih ženskih poklicev. Pri nas še nimamo take statistike, pa bi bila jako umešna za vso Jugoslavijo.

Kuhinja

Zeljnat zvitki s sirom.

Vzemi listke z zeljnate glave in jih napol skuhaj v slani vodi. Vzemi jih nato iz vode in jih ohladi. Medtem pa pripravljaj si takole: Vzameš 2 žlici sirovega masla in ga raztopiš. Dodaj 2 žlici moke in pol žličke soli, počasi dolivaj skodelico mrzlega mleka; nato dodaj 100 g drobtine in 225 g sira ali parmezana. Pusti, da to nekaj minut vre in dodaj še jajce. Ko dobro premešaš, zajemaj z žlico to maso in jo devaj na vsak list zelja pa 1 žlico. Vsak list lepo zavij in oprži na razbeljenem sirovem maslu, da je zlatorumen barve.

Hrbet srne. 210 gr sladkorja, 10 jajec, 1 zavitek vanilijevega sladkorja, 200 gr čokolade, 140 gr mandeljov, 2 žlici drobtin. Za polivko: marmelado in čokolado. — Rumenjak s sladkorjem in vanilijo pol ure mešaš in dodaj čokolado, mandelje (vred s kožico zribane), drobtine in sneg jajec. Pečes z maslo v namazani obliki hrba. Ko se vse ohladi, pomažeš z vročo marmelado in s polivko čokolade.

Pomoč za družine z več otroki

Na Nemškem je letos za božič izdala država po 400 nemških mark za 50.000 družin in tako pomagala 300.000 otrokom, ki še nimajo 16 let. Vsak mesec hoče država pomagati 6000 do 10.000 otrokom. Najmanj dobi otrok 100 mark, družina pa največ 1000 mark (skoraj 20.000 dinarjev) kot enkratno podporo.

Pilse za volane v različnih gubah
Specielni entel pajčolanov rut, šalov, obles
Rint entel vložkov in šipk
Specielni ažur za žepne robce
Azuriranje prlov, volan i. t. d.
Predstiskanje ženskih ročnih del — lepi vzorci, čist tisk

Vezenje monogramov, zaves, perila z naj-finejšo in najprejnejšo prejo.
Žepni robci komad Din 2—, Din 3—, Din 3/50, Din 5— in Din 6—

Za naše kvalitetno delo nizke cene in hitro postrežbo se Vam izplača pot k

Matek & Mikeš, Ljubljana
samo poleg hotela Strukelj

NAŠ DELAVEC

Zakaj obratni zaupniki v tovarnah?

Pred volitvami obratnih zaupnikov stojimo. Te volitve so zelo važne, ker imajo obratni zaupniki velike pravice in dolžnosti, ki jih jim nalaga zakon o zaščiti delavcev.

Obratni zaupniki morajo štiti v obratu zaposleno delavstvo in nameščeno v gospodarskem, kulturnem in socialnem oziru. Skrbeti morajo, da obstaja med delavstvom in podjetnikom čim znošnejše razmerje. Pri sklepanju kolektivnih pogodb so soddločujoč činitelj. Delajo na izravnavo sporov in smejo zahtevati pri tem tudi posredovanje državnih oblasti. Posredovati smejo pri vseh mezdah vprašanjih, v kolikor niso urejena ta s kolektivno pogodbo. Skrbijo za izvajanje delavske socialno-politične zakonodaje. Pazijo, da se v podjetju vzdrži red. Dajejo svoje nasvete obem strankam glede delovnega razmerja. Predlagati morejo podjetju svoje mišljenje za izboljšanje dela v obratu.

Kjer obstajajo uvideni lastniki podjetja, sami uvidijo, da je ustanova obratnih zaupnikov dobra tudi za podjetje samo. Zato taki lastniki ne nasprotujejo obratnim zaupnikom. Kjer pa te uvidenosti ni, opažamo, da so radi obratnih zaupnikov stalni spori in da hoče podjetnik postopati z njimi kot s svojimi slugami. Zakon sicer določa, da delodajalci ne smejo odpustiti niti preganjati zaupnikov zaradi pravilnega izvrševanja njihovih dolžnosti. Toda kdo pa more prepričati podjetnika, da ne bi odpustil zaupnika iz službe potem, ko mu ta funkcija preneha? Zakon v tem oziru ne daje zaščito zaupnikom nikakih sankcij.

S prav redkimi izjemami se volijo obratni zaupniki le v tistih obratih, kjer obstajajo strokovne organizacije, kjer so zavedni delavci. Delavstvo in nameščeno, ki ni strokovno organizirano, ni zavedno, zato se pa tudi ne more posluževati zakonite pravice voliti obratne zaupnike. Strokovna organizacija tvori hrbišče zboru obratnih zaupnikov.

Obratni zaupniki so ustanova, ki je bistveno krščanska in protimarksistična. Imajo namreč strogo proti razredno-bejno nalogo. Saj določa zakon

o zaščiti delavcev, da morajo vplivati na vzdrževanje dobrih odnosov med delodajalci ter delojemalci in da morajo posredovati med njimi v sporih, ki izvirajo iz službenega razmerja. Obratni zaupniki praktično ustvarjajo solidarizem med obema slojema.

Zakon o zaščiti delavcev je predpisal ustanavljanje ter volitve obratnih zaupnikov že leta 1922. Toda ta zakon je ostal dolgo časa na papirju, kar se tiče določil o obratnih zaupnikih. Priti je moral šele minister za socialno politiko dr. Gosar Andrej, sam krščanski strokovnik, ki je izdal leta 1927 navodila za volitve delavskih in nameščenih zaupnikov ter poslovnik za njihovo delovanje. Šele na podlagi teh uredb ter dodatkov k zakonu so se pričeli voliti obratni zaupniki. Katoliško slovensko delavsko gibanje ima torej veliko čast, da je dalo iz svojih vrst moža, ki je mnogo doprinesel k praktični zaščiti delavstva, obenem pa uregnil tudi važno programatično stanovsko točko krščanskega delavstva.

Ko stoji naše krščansko misleče delavstvo pred zopetnimi volitvami, mora dobro premisliti, komu bo zaupalo čast obratnih zaupnikov. Biti mora to odločen mož, ki bo znal in mogel štiti delavske interese, ki se bo znal varno gibati v mejah zakonitih predpisov in ki bo znal obvarovati tudi kulturne pravice. Kako nemoralno se postopa mnogokje z ženami, kako mnogokje se skrini praznik, dan Gospodov, Marksističnim zaupnikom vsega tega ni mar. Proslava in praznovanje rdečega 1. maja jim je čez vse. Krščanski obratni zaupnik mora stati čvrsto in neomajno na braniku, ko gre za izvajanje krščanstva. Povsod Boga: tudi v obrate, delavnice in poslovne prostore!

Končno se zavedajmo, da so obratni zaupniki le skromno nadomestilo bodoče ureditve, ko bodo predstavniki delavstva skupno z delodajalci odločali o gospodarstvu in posameznem obratu kakor tudi o gospodarstvu pokrajine in države. To nam ostane cilj gospodarskega dela poklicno-stanovskega krščanskega programa.

Kriza — ogledalo današnje dobe

Redukcija, brezposelnost, beda in pomanjkanje postaja danes že nekaj vsakdanjega. Koliko bede in trpljenja se nam odkriva iz dneva v dan. Vedno večje postaja število tistih, ki bi radi delali — pa dela nimajo. Praznih rok se vračajo k svojim družinam. Današnji svet in njegovo časopisje veliko govori in piše o krizi. Krizo najbolj občuti kmet in delavec. Zanimivo bi bilo vedeti, če so se zaradi sedanje krize kaj znižali dobički raznih velikih podjetij in bank. Oglejmo si objavljene bilance, skoraj iste so kakor pred krizo. Koliko dobička se danes skriva v brezposelnosti postavke, tja notri oko ubogega zemljana ne seže.

Za delavca danes ni več pravega življenja. Čestokrat nima niti skorjice kruha. Pa plače — o, te je bolje, da ne govorimo. En dinar, dva na uro. Pa kakšno delo! Za dva naj bi delal eden. Kdor noče, naj gre, pride deset drugih, tako pravijo spodje podjetniki. Zlovesči mamon nas je obsedel. Prej ne bo konca, da se nekaj ne spremeni. Toda kaj? To očitno izigravanje ljudske bede, ki se danes vrši, je v zasmeh vsej naši civilizaciji. Samo za trenutek naj bi se tisti, ki danes dele delavstvu kruh, vživeli v življenje družine, v kateri je oče več mesecev brez vsakega dela in zaslužka. On, žena in kopica otrok. S kakšnim strahom prihaja on domov, brez pare v žepu. In žena? Kaj naj poroče otrokom, ko prosijo kruha. Pri tej tragiki naj bi se nehali govoriti o dobičku in mastnih kupcih. Človek in njegova eksistenca naj bo smoter našega udejstvovanja. Danes se beda izrablja in kriza je dobedna podjetnikom — prav za prav vsem, ki imajo koga, da ga odirajo, da mu znižujejo plače — ker hitijo zagotavljati, da tudi gospodarske kroge tare strašna kriza. Denar so pa nesli na varno tajo, ko so čutili prve sunke. Strah, da ne bi izgubili kako paro dobička, znižujejo plače, delavstvo reducira, to pa samo zato, da ne bi šli berati tisti, ki imajo delnice, dividende, tanižene in visoke plače.

Svet se podira v temeljih. Vsi dosedajni poizkusi reševanja gospodarske krize so ničeli, ker k tej rešitvi tisti, ki bi lahko kaj doprinesli, ne pripejajo ničesar. Delavec in kmet s svojimi žuljavimi rokami držita, da se svet ne zasuje v temeljih. Toda kaj bo, ko bosta ta dva stebra obubožala in omagala popolnoma?

Vprašanje meznega sistema

Dosledno krščansko strokovno delavstvo in nameščeno gibanje ni usvojilo krilatic marksistov vseh sekt, naj se odpravi mezní sistem. Ta marksistična zahteva hoče nekaj, kar je nepotrebno in kar je tudi nemogoče. Zahteva po odpravi meznega sistema je nepotrebna, ker to, po čemer stremi končno razum pod vplivom agitacije marksistov, ni dejansko to, po čemer teži delavec duševno. Psihološko je popolnoma napačno, če kdo misli, da bo ostalo zadovoljstvo delavca isto, če bo prejel mesto plače v denarju določeno množico nakaznic za življenjske potrebe in druge potrebne predmete. V žvenketajoči plači namreč more samo delovni človek videti izraz za uspeh svojega dela in le plača v denarju mu daje polno svobodo za razpolaganje z dohodkom od dela. Nemogućnost zahtev po odpravi plačilnega sistema so priznali v povojnem času celo nekateri marksisti, dejansko pa so to potrdile tudi razmere v komunistični Rusiji, ki je odpravila nakaznice in vpeljala mezní sistem »kapitalističnih držav«. Ze skromna preudarka mora pripraviti vsakega človeka do prepričanja, da bo plača in z njo plačilni sistem vedno obstojal v neki obliki. Spremenljive so le metode plačevanja. Vsega in polnega dohodka dela delojemalca nikdar ne bo mogel dobiti. Kajti če izvažemo dobiček podjetnika, pa ostane vsekakor potreba nalaganja rezerv za obratovanje. Od dohodkov proizvodnje pripade delojemalcem pri katerihkoli razmerah le en del. Za to, kar prejme delavec za delo, se lahko uporabljajo različni izrazi. Toda končno ostane to vendar le plača-meza. Ker pa je nemogoče izločiti delež podjetnika pri delu in dobičku, bo vedno obstajala tudi delitev dohodka dela na razne dele.

Dohodek proizvodnje je tisto, iz česar se daje plača. Meza je ravno tako en del dohodka, kot je to dobiček na kapitalu, ki ga ima podjetnik. Zato je delavstvo zainteresirano, da je dohodek podjetja čim večji, kakor tudi, da je delež podjetja in delav-

stva na dohodkih proizvodnje mogoče povečati v dobro tej ali oni stranki. Zaradi tega tudi strokovna organizacija ne more postavljati nemogočih zahtev. V nasprotnem slučaju bi delala proti svoji ljudskogospodarski nalogi, za katero je odgovorna ne le svojemu članstvu in delavstvu, temveč vsemu ljudstvu.

Po vsem tem mezele v skupnem ljudskem gospodarstvu predstavljajo le del skupnosti, ki ga prejme delavstvo od dohodka proizvodnje. Posledica tega je, da si vsakdo, kdor si prizadeva zvišati mezo, mora prizadevati tudi dvigniti dohodek proizvodnje. Kar največje dviganje ljudskogospodarske produktivnosti mora biti zato zakon vsake mezne politike. Ljudsko-gospodarsko produktivnost še ne pomeni zasebnogospodarske donosnosti koristi. Slednja ni dolžna služiti koristim splošnosti in delavstva (spominimo se le na proizvodnje manjše vrednosti in na skrajno izrabo monopolov). Kljub temu pa vodi pot do dviga ljudskogospodarske produktivnosti preko zvišanja delovne storitvene sposobnosti. Tehnična produktivnost se izraža v množini proizvodov, ki je na razpolago ljudskemu občestvu. Blagostanje tega se dviga. Dvigajoče se blagostanje pomeni vsajajočo kupno moč. Ta zopet povprašuje po dobrinah za nakup. S stališča delavstva pomeni to zopet večje povpraševanje po delovnih močeh. To povpraševanje pa povzroča večje meze. Zato velja: Treba je zvišati storitev vsega aparata ljudsko-gospodarske proizvodnje. Le potem je mogoče zvišati trajno in v večji meri tudi mezo.

Zato se mora imenovati demagoško početje katerekoli strokovne organizacije, ki hoče doseči zvišanje meze brez ozira na gospodarske razmere. Dobre plače more dati le dobro stoječe gospodarstvo.

DROBTINE

Razprtje med marksisti. V Sarajevu se je vršil kongres Zveze bančnih trgovskih in industrijskih nameščenec. Kot znano, je ta Zveza marksistična organizacija, v Sloveniji pa je v rokah nacionalistov. Na kongresu sta nastopili dve enaki močni grupi, ki pa sta se končno le sporazumeli.

Izročki kapitalizma. Medtem, ko na eni strani brezposelne delovne množice stradajo, se na drugi strani prideli uničujejo, samo da cene ne padajo. Tako ima Nizozemska preveč mleka. Ker se boje, da ne bi padla cena mleku, bodo sežigali 100.000 krav, ki jih bo vlada odkupila od kmetov.

Brezposelne v kolonije. Angleska vlada je sklenila poslati en del brezposelnih v afriške kolonije, kjer jim bo dala na razpolago zemljo za obdelovanje.

Rdeča pomoč v Španiji. V Španiji je policija odkrila dokumente o rdeči pomoči, ki jo dele komunisti. Komunistična propaganda je raztrosila v svoje namene čez dva milijona pezet. Seveda s tolikimi sredstvi ne morejo razpolagati španski komunistični delavci sami in je jasno, da jih mora podpirati možan podpornik.

Socijalna pravda. Glasilo hrvatskih krščanskih strokovničarjev, prinaša resolucijo sušaške organizacije, ki zahteva nove volitve v delavsko zbornico, ker se zadnjih volitev radniški strokovni savez po zaslugi Jevtičevega režima ni mogel udeležiti. List dalje nazorno opisuje demokracijo marksistov, ki neprenehoma rujejo proti zagrebškemu Merkurju, ker ni v njihovih rokah.

30 potujočih knjižnic. Je podaril nemški notranji minister delavstvu, ki je zaposleno pri gradnji državnih stavb in pri javnih delih.

Po statistiki SUZOR-a je bilo zavarovanih 594.340 delavcev v naši državi. V mesecu septembru 1935. Od avgusta do septembra 1935 se je zaposlenost povečala za 7652 oseb, napram septembru 1934. leta pa za 32.138 oseb.

Dobročnost št. 12 je izšla. Slovenske nameščenec in prijatelje stanovske misli vabimo, da pijejo upravi »Dobročnost«, ki je v Ljubljani, Tyrševa c. 29/L, da jim pošlje list na ogled.

Oglejte si veliko izbiro dvokoles, otroških in igračnih vozčkov, invalidskih vozčkov, trikoles, motorčev, šivalnih strojev, pnevmatike in raznih delov. Cene znižane! Cenik frank. »TRIBUNA« F. BATEL, tovarna dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

merno, da smo pod plaščem oblečeni v kmečko obleko, ko pa v kako izrazito mestno. Lepa je taka obleka, če je sestavljena iz gladkega, temno-flanelastega krila in iz bluze iz rasevinastega platna, ki ima dolge, široke rokave in čez bluzo spada križasto-vzorčast telovnik (spenzer). Krog vratu je ruta in seveda je treba zraven tudi predpasnik. — Sportne čepice so iz volne in imajo visoko oglavje, po načinu Čerkesov. Okrašene so s kako iglo. Pahovka krog vratu se ujema v barvi s čepico in pasom.

Majhni nasveti

Kako odpraviš masne madeže iz prav obcutljivih blagov? — Da na madež nasuješ prah morske pene (dobiš v drogeriji!) in ga pustiš na madežu in to večkrat ponoviš. — Ali pa slečeš obleko, jo položiš na mizo in potreseš po madežih segreto morsko peno (segreješ jo kar na papirju na štedilniku), vrh prahu daš bel papir, obtežiš s knjigami — in zjutraj ne bo madeža več. — Kako se že zdaj pripravljaj na boj zoper molje? — Če dobiš sledove moljev v kaki omari, spravi vse ven iz omare in jo z milom in lugom (v mlačni vodi) zgnolaj poribaj in potresi z naltalinom. — Kako ravnas z dežnikom? — Ni treba, da ga razpneš, ko ga sušiš! Najprej se mora dobro odteči in šele nato ga razpneš. — Kako ravnas s svečami? — Casih jih navzlic elektriki potrebujemo, prav go sposka stanovanja jih pa prižgo, na lestenicah, češ, da je taka razsvetljava posebno za pogovarjanje zvečer dosti lepša in milejša — kar je tudi res! — Da pa na pohištvo, blazine, obleke ne padajo kapljice s sveč, deni sveče pred uporabo v mrzlo slano vodo! — Če težko potegneš zamašek iz ste-

Naš domači zdravnik

A. Z. — T. »Hude misli« vam brnjo po glavi celo med resnim delom? Mlad mož z zdravo razsodnostjo ste in kot tak praboliše mučno stanje sam iz lastnih moči! Obrnite se najprej do zdravnika, ki že kolikor toliko pozna vaše razburilive živce, da vas preišče, če ni morda kakšna telesna motnja prvotno dražilo, n. pr. golšavost, ki se da in mora posebej zdraviti oz. ozdraviti, nakar se poleže razdraženo stanje. Ko bo telesno-zdravstveno stanje urejeno ali razčiščeno, lotite se z živčno-duševne strani bolezni, ki ni drugega kot prazno strasil. Zgrešena in za vas kvarna bi bila resna borba proti bolezni, edini in zares uspešni način je dosledno omalovaževanje vseh bolezenskih pojavov, ali še boljše roganje vsem njihovim vsiljivim dozdevkom. Ob takšnem ravnanju izgube vsiljive misli svojo moč in se razgube v nič kakor megle v močnem soncu. Vedite tudi, da se iz te živčno-duševne motnje ne razvije nobena zaresna duševna bolezen. Seveda vam svetujemo, da si uredite življenje po zdravih načelih, skrbite za delu primerno hranitev in zadosten počitek, privoščite si čim več razvedrila v prosti prirodi tudi v zimi, živite po pameti, kakor žive zdravi ljudje v vaših razmerah!

S. Š. — R. O srbežu na neimenovanem mestu je bilo pisano prav pred kratkim, razvidno je torej, da niste niti reden bralec našega lista. V naši pomenkovalnici imamo že iz početka navado, da ne ponavljamo istih odgovorov v enakih zadevah vsaj tri mesece ne, sicer bi se začela ogromna večina pазljivih bralcev dolgočasiti.

J. G. — T. Mravljinčje otrpevanje rok v spanju in težka sapa pri hoji navzgor vzbujata sum na kakšno srčno bolezen, mogočih pa je še mnogo drugih bolezni, n. pr. živčna bolezen in zamaženost. Bolnica naj se da čim prej temeljito pregledati, kasneje bo zdravljenje težje.

R. B. — B. Radi trganja v bednem živcu vam je nekdo svetoval obsevanje z umetnimi (prekovi-jolističnimi) žarki in vam priporočil nabavo take svetilke. Zdravnikova zdravila vam niso pomagala. — Zdravljenje tiste bolezni je zelo različno, ker je vzrok mnogovrsten, časih se da hitro doseči zadovoljiv uspeh, časih pa daljšem poskušanju. Sloveč zdravnik je glede ishljasa izustil krilatnico, da ne bi hotel zdraviti te bolezni brez — ricinovega olja (= izdatnega čistila). Moj nasvet je, da se vrnete k zdravniku, ki vas je začel zdraviti.

Kmetijski nasveti

Katera lucerna pri nas najbolje uspeva. S. M. R. — Pravite, da se lucerna ne sponaša več tako, kakor pred vojno, ampak da postaja že prva leta po setvi vedno redkejša, dokler popolnoma ne izgine. Želite vedeti, ni-li temu morda krivo seme. — Vzrok, da lucerna ne uspeva več tako kakor svoj čas, tiči gotovo v vrsti semena. Torej, ko smo v Slovenijo začeli uvažati lucerno, smo njeno seme uvažali iz Francije in sicer iz Provance. — Provanška lucerna se je v naših razmerah izkazala izmed vseh vrst še najboljša. Po vojni je pa postala predraga, zato smo se spet spetitali italijansko lucerno. Dokler je ta prihajala iz bregovitega dela Gornje Italije, je tudi pri nas dobro uspevala. Ko je pa potreba po njej rasla, so jo nam Italijani začeli pošiljati iz Spodnje Italije, Kalabrije, Sicilije, torej iz zelo toplih južnih krajev. Ob slabih letinah so pa šli celo tako daleč, da so nam prodajali argentinsko seme pod imenom italijanske lucerne. Taka lucerna, navajena na toplo podnebje, pri nas pa ne uspeva, ker je premrzlo, in po dveh, treh letih izumre. To je bil v zadnjem desetletju glavni vzrok neštetim pritožbam naših kmetovalcev o neuspehih pri lucerni. Položaj je bil torej tak: francoska lucerna predraga, italijanska nezanesljiva. Potrebno je bilo torej obrniti se drugam. Najprej smo poskusili s češko lucerno, ki je bila sicer dobra, toda nekoliko predraga. Ko smo pa zvedeli, da Čehi sami kupujejo banaško lucerno, smo sešli po tej, in ta se je izkazala ravno tako dobra kakor češka. In danes dobite v semenski trgovini največ banaške lucerne. — Konec koncev so pa nekateri brihtni prišli na najboljšo enostavno misel, pridelovati si potrebno seme doma. Tako smo prišli do domače lucerne. Od leta do leta jo več pridobivamo in tudi naša semenska trgovina jo je začela upoštevati. To je brez dvoma najboljša lucerna, ker je vzrasla v domačem podnebju in zemlji, zato je tudi verjetnost, da bo dobro uspevala in dolgo rasla mnogo večja, nego pri vseh ostalih vpeljanih vrstah. Prednost domačega pridelovanja semena tiči tudi v tem, da za lastno setev zanj ni treba izdati denarja. Če pa kupimo domačo lucerno, tedaj ostane denar v deželi in ne gre v inozemstvo. Zato naj bi se naši kmetje še v večji meri oprijeli pridobivanja tega semena, saj si s tem ne samo prihranijo izdatke zanj za domačo setev, ampak jim nudi tudi nov vir dohodkov. — Za seme pa uporabimo lucernišče v tretjem ali četrtem letu, ko se je rastlina dovolj okrepila, kajti mlade rastline bi z napravno semena bile prezagodaj oslabiljene.

Kuhanje žganja iz krompirja. I. T. D. — Ker krompirja ne morete prodati, bi iz njega radi kuhali žganje, ki bi ga potem prodajali. — Najprej vam moramo pojasniti, da se iz krompirja ne da kuhati žganje, ampak le špirit. — Nadalje vas opozarjamo, da je po točki 4. člena 116. trosarinskega pravilnika kuhanje žganja iz škrobnih tvarin (koruze, žita, fižola, krompirja) v vsej kraljevini prepovedano. Iz teh tvarin se sme izdelovati alkohol (špirit) samo v spirtitnih tvornicah. — Da boste pa poučeni, kako se iz krompirja izdeluje špirit, bomo vam to na kratko razložili. V ta namen so potrebne posebne naprave in priprave, ki se jih majhen kmetovalec ne more privoščiti, kajti taka proizvodnja se le tedaj izplača, če je tvornica dovolj velika. Naj sledi kratak opis tega proizvodnje. S pomočjo pare se krompir razkuha tako, da se njegov škrob spremeni v kilef. Ta se pa mora pretvoriti v sladkor s pomočjo ječmenevega sladku, ki vsebuje ferment diastaza, ki izvrši to pretvorbo. Tako nastane sladka krompirjeva žonta. Tej se pridenejo drože, ki sladkor pokope, t. j. ga spremene v alkohol in ogljikovo kislino. Iz pokopele žonte se potem izkuha z vodo pomešani alkohol, ki je špirit. Ta pa ima še razne druge primese, ki ga delajo nerabnega, zato je treba sirov krompirjev špirit v posebnih aparatih še očistiti. Iz tega lahko vidite, da taka proizvodnja za vas ni primerna. — Če sedaj ne morete prodati krompirja, vam ni treba obupati, ampak dobro ga spravite čez zimo in spomladi se bo dal še boljše vnovčiti, ker ga je v naši državi letos premalo.

Brezplačno

pošljemo interesantno brošuro o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov.

Apoteka Sr. Ivana, Zagreb, Kaptol 17.

viti, morda vam predpiše drugačno zdravljenje z zdravili in domačimi pripomočki, morda vas celo pošlje na obsevanje, ki bo izdatnejše in za vas mnogo cenejše, kakor če si sam nabavite obsevalno napravo, ki je, kolikor morem po mnogih zgledih trdit, navadna igračka, kakor so bili poprej »galvanični križi« in slična slepila.

J. K. — Lj. Krvavenje iz nosa se vam stalno povrača, vsi bližnji in daljnji strokovnjaki že poznajo vaš nos temeljito, a nadležnosti vam ne odpravijo. Tudi notranja in vzbrizgana zdravila imajo samo začasen uspeh. — Neki dunajski zdravnik je nedavno tega sporočil zdravniški javnosti, da je odkril zadovoljive uspehe pri krvavitvah z ženskimi mlekom, ki da ga je v obliki obkladkov ali vlivov spravil na krvaveča mesta. To protikrvavično lastnost da ima samo sveže žensko mleko, od živalskih pa nobeno. Osebnih izkušenj nimam s tem načinom. Pred mnogimi leti mi je zdravil moj dobri prijatelj, doma iz naših hribov, domovine premmogih bistrh javnih delavcev, da si njegovi rojaki ustavljajo zunanja in notranja krvavenja z lesnatimi pretni ali pregrajami orehovih jedrc, ki jih zmlejejo ali stolčejo v prah. Ta prah da vživa po ščepeh pri notranjih krvavitvah; kjer se da, pa posipljejo z njim krvaveča mesta. Preizkusite oboje in poročajte o priložitosti!

U. V. — P. Vaša družinska zadeva ne spada v zdravniško področje, dasi je vzrok razprtje brčkone v duševni bolezni. Ako ne morete ali ne marate mučne zadeve urejevati sam, potem ni druge pametne poti ko sodnija, ki je pristojno razsodišče v zakonskih sporih in ima izvršno oblast. Drugega leka za vas ni.

M. K. — Lj. Motnje sečnega mehurja, ki se zabavate z njimi že deset let, vam postajajo nadležne in začenjajo delati skrb. Brčkone po pravici. Kam se obrnite? Najprej zopet k strokovnjaku za spolne bolezni, in ko bo ta pri koncu s svojo »latinščino«, pride na vrsto strokovnjak za sečno droboj (urolog), ne urolog! Čaka vas še mnogo zabave, ki pa vas zanjo vse prej ko zavidam.

M. M. — B. Grda brazgotina vam dela oteglavico? Kateraga operaterja vam svetujem? Seznan zdravnikov dobite po raznih koledarjih in sličnih tiskovinah, izpišite si strokovnjake za operativno zdravljenje, vsakega na poseben listič, lističe vrzite v vrečko, otrok, ki je branja nevešč, naj polgne en listič, na listi naslov se obrnite.

Umetna gnojila ne delujejo več kot nekdanja. A. V. Z. — Ponovno slišimo oboje, da umetna gnojila dandanes ne delujejo več tako kot nekdanja. Gotovo nimajo v sebi toliko hranilnih snovi, kot so jih imela prej. Morda jih tvornice potvarjajo in oddajajo manjodstotno blago namesto polnodstotnega. Ali jih trgovci kvarijo? — Tako in podobna vprašanja se danes večkrat sliši od kmetovalcev, ki so sicer v kmetijstvu dovolj poučeni. Ogledimo si, kaj bi znalo biti na tem resnice, in jeli mogoče, oziroma verjetna potvorba umetnih gnojil. — Najprej je ugotoviti, da je uvoz umetnih gnojil in promet z njimi urejen potom posebne ministrske uredbe, ki natančno določa, koliko hranilnih snovi mora vsebovati vsako posamezno gnojilo. Več jih lahko ima, z manjšo množino pa ni pripuščen v promet. To nadzoruje poskusna in kontrolna postaja, ki vzame in preišče vzorce iz vsakega uvoženega vagona gnojil. Če ne odgovarja predpisom, mora vagon nazaj čez mejo. To velja za gnojila uvožena iz inozemstva. — Ravno tako kontrolira umetna gnojila iz domačih tvornic, ki so v Sloveniji tri: za superfosfat Hrastnik in Celje, za apneni dušik, nitrofosfat in druge pa Ruše. Strokovnjak te postaje pregleda večkrat na leto zaloge teh tvornic, vzame vzorce umetnih gnojil in jih preišče na vsebino hranilnih snovi, čó odgovarjajo predpisom. Le preizkušena gnojila smejo priti v promet. — Pa tudi vsak kmetovalec sme poslati vzorec kupljenega umetnega gnojila kontrolni postaji, da ga preišče na vsebino hranilnih snovi. Na te načine je torej uradno zagotovljena kakovost umetnih gnojil. Ni izključena pa možnost, da ne bi kak brezvesten trgovec iz dobičkaželjnosti sam potvarjal kako gnojilo ter ga prodajal kot polnovredno. Pri gospodarskih organizacijah je to izključeno. — Kje tiči torej neuspeh gnojenja? — Največkrat v nepravilni rabi umetnih gnojil; na pr. če gnojimo težke ilovnate zemlje s kalijem, ki ga je v njih itak dovolj, ali če potrosimo apneni dušik na njivo, ki je bila lani močno zagnojena s hlevskim gnojem, ki ima sam dovolj dušika; itd. Neuspeh imamo tudi, če gnojimo en hektar njive s 3000 kg nitrofoskala, ki ima vse troje hranil v sebi, toda le v manjših množinah. Tako male množine ne učinkujejo, ampak tega mešanega gnojila moramo potrositi najmanj 600—800 kg na hektar, če hočemo imeti uspeh. V tem je največkrat iskati vzrok neuspeha pri gnojenju z umetnimi gnojili.

Zganje iz rozin. I. T. D. Z. — Kupili ste rozine za žganje, kiho in ste iz njih skuhal žganje. To pa je bilo blede. Radi bi ga pa napravili bolj čistega. — Za pravilno napravo žganja iz rozin je postopalo tako-le. Rozine so posušene grozdje, ki ima obilo sladkorja. Ta sladkor mora pokopiti v alkoholi in ogljikovo kislino, potem je šele mogoče pridobivanje žganja. To kipeenje se vrši pa le ob primerni toploti, najbolje od 12 do 15 stopinj Celzija. Rozine je postaviti v kipeleto kad in naliti v njo toliko vode, da se je rozine popolnoma napijejo. Potem jih je zmasiti, postaviti kipeleto kad na topel prostor, kjer naj ta drozga pokipi. Premetati jo je pa vsak dan z drozgom, da se vrhnja plast, ki sili iz vode, ne izsuši, oziroma ne skisa. Po šestih tednih je sladkor gojovo že pokipel in tedaj lahko začnete z žganjekehu. — Toda da vam žganje ne bo postalo belo, morate kuhati le prav počasi, torej ne z veliko toploto. Da vam je žganje postalo motno, je bilo najbrž krivo nepravilno ravnanje pri kuhanju, ker ste premočno kurili. Pri tem se z alkoholom zgosti preveč vodne pare, pa tudi mnogo eteričnega olja, ki je potem vzrok, da je žganje motno. Najbolje je tako blago še enkrat prekuhati, pri tem pa prav polagoma kuriti.

Kdaj je sadonosnik gnojiti z apnenim prahom. A. B. C. — Radi zapoznete debate niste mogli svojega sadonosnika pravočasno pognojiti z apnenim prahom; sedaj pa je zemlja zmrznula in sneg je zapadel. Želite vedeti, če je boljše s tem delom počakati do spomladi, ko sneg skopni, potem pa apno pokopati; ali se pa to lahko že sedaj raztrosi po snegu. — V sadonosniku ni treba apna pokopavati, ampak zadostuje, če ga potrosite po vrhu, toda ne okrog debla, ampak v obsegu krone. Korenine sadnega drevja, ki črpajo hrano iz zemlje, se namreč razvijajo pod kapom drevesne krone. Okrog debla pa je takih korenin le malo. Apno je lahko topljivo, se v zimski vlazi raztopi in počasi pronika v zemljo h koreninam. Zato ga je najbolje potrositi jeseni, predno zapade sneg; tedaj začne učinkovati takoj spomladi, ko drevesa odganjajo. — Toda tudi sedaj pozimi to delo še ni zamujeno. Apno je toplo gnojilo, ki sneg okrog sebe topi in polagoma prodira do zemlje in v njo. Zato bo sedaj

potroseno njegov učinek mnogo izdatnejši, kot pa če čakate spomladi in šele tedaj z njim gnojite. Svetujemo vam torej, da ga čimprej raztrosite. — Le v enem slučaju bi to ne bilo priporočljivo, če je namreč zemljišče močno nagnjeno in bi mogel sneg ob hitrem tujanju sploviti apno iz njega.

Gnojenje mahovitega travnika. I. I. Z. G. — Kupili ste travnik poln mahu in resja; resje ste že iztrebili. Del tega zemljišča ste pognojili z domačim gnojem, na ostalo pa nameravate potrositi umetna gnojila: fosfatno žlindro, kalijevo sol in apneni prah. Želite odgovor na sledeča vprašanja: kdaj je trositi umetna gnojila, kdaj apneni prah? — Jeli se sme apneni prah trositi tudi po zemlji, že zagnojeni z domačim gnojem? — Kakšno vrednost ima premogov pepel za travnike? — Dobro ste storili, da ste iztrebili resje. Potrebno pa je še, da tako mahovito zemljišče močno prevlečete s travniško brano ali ga pograbite z železnimi grabljami, da izrujete čim več mahu, raztržete gosto rušo in tako prezračite zemljo. To delo je seveda najbolje izvršiti že pred zimo. Toda koristi tudi spomladi, če ga izvedete takoj, ko se je zemlja osušila, še predno začne trava poganjati. — Umetna gnojila lahko potrosite po snegu že sedaj, vsekakor pa pred pomladjo. Najbolje bi seveda bilo gnojiti že jeseni. — Fosfatno žlindro in kalijevo sol lahko zmešate skupaj in ju istočasno raztrosite. Šele nekaj dni potem pride na vrsto apneni prah sam zase. — Če je sneg pokril domači gnoj, tedaj tudi po tem delu travnika lahko gnojite z apnenim prahom. Nikakor pa ga ni trositi po vrhu hlevskega gnoja, kajti tedaj izganja apno iz njega dragoceni dušik in tako zmanjša njegovo vrednost. — Premogov pepel vse-

Davki in doklade. C. J. Sp. S. Pojdite na davčno upravo in tam prosite pojasnila, koliko davka so vam predpisali in koliko je doklad ter kako so vam ocenili promet. Morda so v skupnem znesku računane tudi obresti in izvršilni stroški, kar boste mogli zvedeti samo na davčni upravi iz njenih knjig. Samoupravne doklade se odmerjajo na neposredne davke. Davek na poslovni promet ne spada med neposredne davke.

Pričina. M. R. B. K. — Poklicani ste bili z ženo za prič v kazenski stvari na neko sodišče na Hrvaškem. Zahtevali ste odškodnino za pot in za izgubo časa in vam je sodnik določil dnevnicno in kilometražno rekoč, da boste dobili denar izplačan pri domači občini. Ker je že preteklo več kot dva meseca, vprašate, kam da se naj obrnete radi izplačila pričnine. — Kdor je poklican za pričo na sodišče, mora takoj, najkasneje pa v 24 urah zahtevati, da se mu odmeri in izplača pričina. Proti višini odmerjene pričnine, oziroma če je bil zahtevke odbit, se lahko priča pritoži na sodišču. Odmerjeno pričnino bi moral sodišče v kazenskih stvareh takoj izplačati. Radi premahih tozadevnih kreditov pa ne morejo vsa sodišča takoj izplačati gotovino, ampak odmerjeno pričnino šele naknadno, včasih celo šele po enem letu in več nakažejo pričam. Lahko z navadno dopisnico prijanjate sodišče za izplačilo, vendar pa boste, dokler sodišče ne bo razpolagalo z zadostnim kreditom, morali pač počakati.

Provizija potniku. M. R. B. K. — Vprašate, če sme trgovski potnik, ki nima pismene pogodbe, zadržati za sebe 10 odst. provizije, ki je bila ustmenno dogovorjena, a mu je gospodar ne prizna. — Potnika in gospodarja veže ustmena pogodba. Potnik lahko zadrži za sebe 10 odst. provizije; če ga bo gospodar tožil, bo moral tak dogovor dokazati, n. pr. s pričami. Previdnejše je pač, da se taki dogovori zapisajo.

Prodaja nepremičnin nedoletnih otrok. M. R. K. — Ali sme mati prodati zemljo, ki so jo otroci podedovali po očetu, čeprav se otroci temu protivijo? — Če je zemlja last otrok, je mati sploh ne more prodati brez pooblastila otrok. Če so pa otroci nedoletni in je mati njih varuhinja, mora varstveno sodišče dati svoj pristanek na prodajo, ali pa — če so podani važni razlogi radi koristi otrok — prodaje ne odobri. Sodišču naj otroci (starši) povedo, zakaj se protivijo prodaji in bo te razloge sodišče gotovo pretehtalo, predno bi odobrilo varuhov predlog za prodajo.

Poslovne knjige. M. P. — Koliko časa sme zadržati sodišče v svoji shrambi poslovne knjige protokolirane tvrdke, katere ista nujno rabi za tekoče posle, posebno za letni zaključek. Knjige je tvrdka predložila kot dokaze v pravdi proti nekemu dolžniku. — Sodišče bo zadržalo knjige tako dolgo, dokler jih bo rabilo. Če se bodo knjige dopustile kot dokaz in se bodo prečitale na prvi stopnji, potem bodo pa ostale pri pravdnem spisu, dokler ne bo izrečena sodba postala pravomočna in bodo knjige v primeru vloženega priziva in revizije šle s spisom na višja sodišča. Morda bo zadostovalo, da po vpogledu knjig pri razpravi priložite spisu overljen prepis dolžnikovega konta. Če ne, si boste morali pomagati s tem, da izvirno knjigo daste prepisati in da začasno uporabljate ta prepis.

Dražba posestva. D. K. — Radi leta 1930 izposojenega posojila 20.000 Din ste bili lani toženi. Najeli ste sebi odvjetnika, ki vam je zatrdil, da ste lahko brez skrbi. Hoteli ste uveljaviti svojo pravico, da ste kot kmet zaščiteni, vendar je sodišče ta ugovor odbilo in ste pravdo zgubili. Sedaj vas tirja na plačilo zastopniških stroškov vaš zastopnik in je že dražba vašega posestva razpisana. Vprašate, če je to dopustno, oziroma, če lahko svoj dolg pobotate. — Če vam sodišče ni priznalo svojstva kmeta in tozadevne zaštite, se je smelo vas tožiti in pravomočno sodbo proti vam tudi izvršiti. Ni vaš odvjetnik kriv, da niste pod zaščito; nimate pač zakonitih predpogojev. Dolžni ste, svoje dolgove plačati. Pobotati bi se mogli le tedaj, če bi proti istemu upniku, ki vas sedaj terjá, imeli sami kakšno terjatev. Ker teh nimate, se bo pač dražba posestva izvršila in bo posestvo prodano, če bo prišel kak kupec. Morda se pa z vašim upnikom se pred dražbenim narokom dogovorite na kak način, da dražbo ustavi, če mu na drug način preskrbite plačilo. Po izvršeni dražbi bi bil tak dogovor prekasen.

Mala matura. L. J. P. — Če hočete kot privatist napraviti malo maturo, vam svetujemo, da se osebnó ali pismeno obrnete na ravnatelja dotične gimnazije, kjer želite izpit delati, ki vam bo dal vse potrebne informacije glede tvarine, časa in taks.

Starši so dolžni dati hčerki doto. P. N. Z. — Dekle iz premožne hiše se je poročila z ženinom, ki ni bil njenemu očetu všeč in je oče hčerki rekkel, da ji zato ne bo dal dote. Vprašate, če lahko hčerka sedaj po poroki zahteva od očeta doto. — Starši so dolžni dati hčerkam svojemu premoženju in stanu primerno doto. Če se je hčerka poročila proti volji staršev in sodišče smatra, da je utemeljen razlog staršev, da so se protivili taki zakonski zvezi, potem starši niso dolžni dati dote hčerki, čeprav bi kasneje zakon hčerke odobrili. Če se starši brez razloga branijo dati doto, lahko ženin in nevesta pred poroko zahtevata od sodišča, da sodišče v nespornem postopku določi višino dote. Če doto pred poroko ni bila dogovorjena, oziroma od sodišča določena, sme hčerka tudi po poroki sodnijskim putem zahtevati doto, njen mož pa nima več te pravice.

Kvalitetne
radijske aparate
svetovnih
znamk
kot

„Radlone“, „Ingelen“,
„Telefunken“, „Orion“,
„Minerva“, „Standard“,
„His Masters Voice“

prodaja proti gotovini, na mesečne obroke,
kakor tudi za hranilne knjižice prvo-
vrstnih ljubljanskih zavodov

„RADIO“ r. z. z o. z. v Ljubljani

buje samo nekoliko apna, drugih koristnih snovi pa le neznatno. Na travnikih s težko zemljo je v toliko koristen, ker zatira mah in rahlja zemljo. Kot gnojilo pa ni veliko vreden; večkrat je celo škodljiv, ker vsebuje strupene pline.

Pravni nasveti

Neutemeljeno zaprta pot. Š. F. V. P. — Vozili ste preko sosedove parcele v širini 15 korakov vsako leto. V jeseni, pozimi in spomladi, gnoj pod svoj vinograd in sicer s svojimi posestnimi predniki že 50 let. Sedaj je sosed to pot zabil in prepletel z bodečo žico. Kaj storiti? Služnostno pravico poti ste si s 30letnim izvrševanjem vožnje po tej poti priposestvovali. Če od dneva zaprtja poti še ni preteklo 30 dni, lahko sosedo tožite radi motenja posesti, sicer pa morate tožiti na priznanje služnostne pravice poti.

Stara umetnina. M. S. S. — Starinsko sliko pokažite upravi kakega muzeja. Tam vam bodo lahko povedali, če je pristna ali ne in koliko je vredna. Potem jo pa potom inseratov ponudite na prodaj.

Gostilničar v stiski radi dovoza. N. N. — Za dohod na vaše dvorišče imate le 80 cm širok prostor med hišo in sosedovo ograjo. Za razširitev dohoda potrebnega sveta pa sosed noče prodati drugače, kakor da kupite cel sosedov pašnik za pretirano ceno. Vprašate, če se da na kak način sosedu prisiliti k prodaji le dela tega pašnika. — Ne. Lastnik lahko proda, kar sam hoče. Da vam odstopi le par metrov, ga morate pridobiti zlepa, prisiliti ga pa v to ne morete. Saj ste vedeli pred nakupom gostilne, da dvorišče nima pravega dovoza.

Lovska zakupnina. K. A. Po lovskem zakonu pripada zakupnina za lov zemljiškim lastnikom po površini njihovih zemljišč, ki tvorijo lovišče. Občinski odbor občine, na katere ozemlju leži zemljišče, ki je dano v zakup, sme skleniti z odobritvijo banke uprave, da se za lov dobljena zakupnina ne razdeli med lastnike zemljišč, ampak vknjiži kot dohodek občine. Če pri vas ni takega sklepa občinskega odbora, lahko torej zahtevate od občine, da vam izroči na vaše zemljišče odpadlo zakupnino.

Izterjavanje stroškov za popravilo poti. A. K. Gospodarski odbor je naprosil sreskega načelnika, da izterja stroške za popravilo vaših potov od posestnika, ki že več let ni hotel potov popravljati. Sreski načelnik pa je izterjavo odklonil. Kaj storiti. — Očitvidno je sreski načelnik odklonil prisilno izterjavanje stroškov, ker odločbe o stroških ni izdalo občinsko oblastvo. Le odločbo, ki jo izda po zakonitem postopanju oblastvo — v našem slučaju občinsko oblastvo, izvrši upravno oblastvo (sresko načelnika), ko postane pravomočna. »Gospodarski odbora pa ni nikakšno oblastvo. V kolikor gre za javna občinska pota, je stvar občine, da skrbí za njihovo vzdrževanje. Če ste pa pota za koga drugega vi popravili, imate pravico, da zahtevate povračilo stroškov od tistega, v čigar korist ste delo izvršili. Svoje zahtevke boste pač morali uveljaviti potem civilne pravde.

Zaščita kmetov, zadolženih pri zadrugah. M. L. R. in S. Lj. Pisali smo že, da predpisi uredbe o zaštiti kmetov ne veljajo za terjatve kmetijskih zadrug in njih zvez. Za te velja poseben odplačilni načrt, po katerem smejo zahtevati od 1. januarja 1935 po 6% obresti letno za nazaj. Odplačevanje dolgov pri zadrugah traja 12 let in se mora v letu 1935 plačati 1% dolga. Odplačilo na glavnico je plačati vsako leto najkasneje do 30. novembra. Če dolžna glavnica pri zadrugi ne presega zneska 6000 dinarjev, mora dolžnik plačati zadrugi poleg vsakoletnih obresti vsako leto najmanj eno četrtino dolžne glavnice in sicer do konca novembra. Če pa zadolženi kmet ne more zadrugi plačevati po navedenem odplačilnem načrtu, sme zaprositi zadrugo zvezo, pri kateri je vključena njegova posojilnica, da mu dovoli plačevanje obresti in dolga po predpisih uredbe o zaštiti kmetov.

Odpovedna doba za delavca je 14 dni. F. S. Z. Ker vam je podjetje odpovedalo službo na 14 dni, ne morete zahtevati razen plače za teh 14 dni, nobene druge odškodnine.

Obri za ljudsko kubinjo. H. D. Vprašajte pri sreskem načelniku, kjer boste tudi zvedeli, koliko bo vse postopanje stalo.

Invalidnina posestnikovega sina. F. P. Invalidsko sodišče vam je vzelo pravico do invalidnine, ker da v času onesposobitve niste živeli samostojno življenja, pač pa ste bili pod očetovo oskrbo (19 let star). Oče, ki je lastnik posestva, da se ne smatra za siromašnega, ker plačuje čez 200 dinarjev neposrednega davka na leto. Pred dvema mesecema je oče izročil posestvo vašemu mlajšemu bratu. Vprašate, če so gornji razlogi invalidskega sodišča pravilni in četudi sedaj, ko je brat postal lastnik posestva, nimate pravice do invalidnine. — Navedeni razlogi invalidskega sodišča odgovarjajo invalidskemu zakonu. Po tem zakonu imajo pravico do prejemanja invalidnine samo siromašni osební vojni invalidi. Za siromašne osebe so smetajo one, ki ne plačujejo letnega davka skupaj več nego 120 dinarjev brez dopolnilnega davka: na zemljišče, na zgradbe, obrt, poklic in na glavnico. Če je invalid posestnikov sin, pride v poštev davek, ki ga je plačeval njegov oče, s katerim je skupno živel. Kolikor poznamo prakso invalidskih sodišč, smo mnenja, da tudi sedaj, ko je oče izročil posestvo mlajšemu sinu, ne boste po sedaj veljajočem zakonu dobili invalidnine. Po invalidskemu zakonu se smatrajo za siromašne osebe tudi osebe, ki se jim izplačuje dohodek od nesamostalnega dela na mesec, če ne presegajo njih mesečni dohodek v denarju in v naravi vsote 1800 dinarjev, ako so samci, ako pa so oženjeni, vsote 2200 dinarjev in poleg tega še za vsakega otroka do dovršenega 16. leta po 400 dinarjev.

(Nadaljevanje prihodnje nedelje)

Jaslice so oživele

V Mahovji vasi je živel grobar in cerkovnik Simon, ki je bil navzlic svojemu žalostnemu poklicu silno razborit človek. In je ves svoj zaslužek spremenil v žganje ali v izgubo pri kvartah. Svoji ženi je le malokdaj dal kak novič in zato ji je slaba predla. Če je kdaj na primer potrebovala kak dinar za jesi, je morala poslati otroke v cerkev, kjer so morali zlestit pod klopi in stikati po tleh, če ni kdo izgnal kakšnega dinarja. Zatorej je stalno bivala beda v hišici. Zlasti hudo pa je bilo pozimi, ko je pokojno ležalo pokopališče pod snežno odejo tik zasnenežena okence in so se ledene sveče svetlikale na križih in so ponoči čudne lučke, ki je o njih dejala cerkovnikova žena, da so dušice nekrščenih otročičev, v mrazu švigale od gomile do gomile.

Nekoč, bilo je baš na dan pred svetim večerom, je Simon robantil in razbijal in se jezil, da noben človek ne vrže ne pare več v pušico in da nihče noče več umreti in mu privoščiti malo zaslužka. In hudoval se je na sneg, ki zasipa grobove. Slednjič je naharil svojega najstarejšega fantka: »Pojdi, Hinko, pojdi takoj ven in prosí okoli, da ne bomo od lakote umrli na sveti večer! Pa pošteno mi prinesi ves denar domov in me nikar ne oskubi niti za ficek ne! In psovaje je odrobantil v krmo.

»Tako smo ubogi,« je dejala vsa v skrbeh mati. »Nihesar in ne moremo kupiti za praznike.

Ko je mati še jadikovala, si je Hinko z jermenom oprtal lične, umetno izdelane jaslice, ki jih je bil še stari oče izrezljal.

Božično pobežena vas in zasnežena gosposdarska poslopja so bila v čudni tišini. Kmetje niso delali, obhajali so božič in se ukvarjali s starodavnimi božičnimi šegami: pripravljali so jaslice, sedevali pri peči in za mizo, kadili s kadilom po hišah in hlevih, molili rožni venec in prepevali božične pesmi. Hinko je vstopal v njih izbe, razkrival jaslice in jih kazal radovednim pogledom.

V teh jaslicah je bilo pravo pravcato pogorje, ki je bilo narejeno iz grčevave lesa. Obdano je bilo s hrupavo skorjo in potreseno z zlato mlivko, ki se je skrivnostno svetlikala v odsevih borne večne lučke. Majcen ribnik, ki je bil narejen iz papirja, se je zalesketal, stlačeni mah je bil videti ko pašnik vrh hribov. Iz smrečja in praproti so bili gozdovi in ograje so bile spletene iz bicevja. Ljudje in živali in skrivnostne betlehemske hišice so bili umetno izrezljani iz lipovine.

Hinko je skrivši zavrtel tajno ročico in tedaj je lčni svet, ki je bil tako prisrčno in preprosto postavljen, nenadoma oživel in se je zadel ko čudež. Mati božja, ki je bila okrašena z belo tenčico, je začela nežno učičati svoje Dete, a krušni oče sv. Jožef je v istem taktu prikimoval s sivobradato glavo. Oslič je začel migati z uhlji in pisani voliček je mahljaj z repom. S planin so mahali pastirji in neki pastirček je imel celo rog na ustnih. Kravice z zvoncei so dvigale in povešale glave in dva trmoglavca kozlička sta buhala drug drugega, da jima je kar pokalo v rogovju. Mitničar v Betlehemu je dvignil pregrajo. Sveti Trije kralji s tujnimi živalmi so poromali v kolobarju krog hlevca, nad katerim je ponihovala zobata zvezda. Najljubšeji pa je bil neki norček, ki je pred Jezuškom prevračal kozelce in skoraj je mikavnejši se je gibal neki mlincek, ki je klopotal in ropotal in majhen hudournik iz samega nežnega, srebrnega peska se je stresal na mlinsko kolo in prašni mlinar je kukal iz izbe.

Deček ježvrtel ročico, jaslice so se ljubko gibale in živele, in s svojimi premaznimi prstki je kazal na čudovite dogodke in zapel:

»Sveti Trije kralji stojijo pred vrati,
Gašpar, Melhijor in Baltazar se morajo imenovati:
od tega je kamela, od onega je slon,
a tretji ima konja, ki je črn kakor on.«

Hinko je prejel od onih, ki jih je s svojo igro navdušil, majhno darilo, ki so mu ga dali v nahrbtnik, in je spet odinjal dalje, težko sopeč po večerno-modričastih, snežnih zametih. Hodil je od hiše do hiše in naprej iz vasi v hiše, ki so bile raztresene po okolici in je bil slednjič ves utrujen in premražen. Ko se je začelo nočiti, je hotel še naglo skočiti h gozdarjem, ki so bivali daleč tam sredi gozdov.

A ko se je tako sanjavo opotekal po bridkem snegu, je zapazil, da je zašel. Nekolikokrat je zaklical s svojim slabotnim glaskom

na pomoč, a ko se mu ni nihče odzval, je postavil jaslice predse in se usedel v mehki sneg. V bližini se je dvigala pečina, ki je v debelih klobasah visel ledeni slap na njej. Veter je na tenko zavilil v belih vrhovih in je slednjič utihnil. Neka majhna, vsa zastrita jelka je vzdrltela. Sicer je bilo vse tako spokojno in nihesar se ni zgenilo poleg počivajočega fantka razen rdečih pramenčkov lučke v jaslicah.

Nenadoma je planil Hinko kvišku, bilo mu je, ko da je spal. Pomencal si je trudne oči. Prav pred njim, ko da bi zrastle iz globokega snega, se je dvigala lilij podobna, visoka in vitka, tuja, modra roža, ki je bila ko kaka svetnica in jo je obkrožala svetniška glorijska in blažena toplota je lila iz nje. To je bila pač božična roža, ki se razveveta vsakih sto let in ki jo sme človek videti samo enkrat v življenju, kakor mu je pravila mati.

Tedaj se je Hinko začudil in je zavriskal: »Uh, danes sem otrok sreče! In da bi razveselil čudovito rožo, se je sklonil k jaslicam, iskal ročico in jo zavrtel, da bi oživele.

Toda, glej! Neki mali možiček je stopil iz jaslic ko pravi človek. Kodrasta zamorska glava s turbanom in rdečimi ustnicami je kukala izza hermelinovega ovratnika in kralj Baltazar, ker to je bil on! — je vtak-

nil dolg kol v sneg in obesil nanj lepo, jasno zvezdo.

In nato sta pristopila k njemu njegova dva spremljevalca v težkih, z zlato obloženih plaščih in njim so se pridružile v naravni velikosti slon in kamela in črni konj. Nato so prišli še pastirji in kravice z zvoncei in ovce z ovčarskimi psi in močnati mlinar in norčavi možiček. Zada pa je na osličku jezila Mati božja z blestečim se božjim Detetom v naročju in sveti Jožef je utrgal čudno rožo in jo pomagal z njo dečku, ki je čepel na tleh in z velikimi očmi stmel v to čudo, ki je sicer prikrilo ljudem, Jaslice so bile prazne. Ves spoved pa je po sami sončni luči stopal naprej in nobene sledi se ni spoznalo od njih stopinj. Saj je bilo jasno: domov v nebesa so romali.

In ko je Hinko tako hrepeneč gledal za njimi, je začutil, kako ga je šivankasto zbodlo v prsih. Potem je pa z napol odprtimi očmi videl le še to, kako je nekaj, kar je bilo podobno plahi večni lučki v njegovih jaslicah, naglo šinilo za skrivnostnim spovedom. Bila je njegova duša.

Cez nekaj časa se je primotvilil jazbec mimo, ki ga je hrčkone žeja zbudila iz zimskega sna. Vohljaj je krog malega trupela dečka, ki je v spanju mirno in svobodno ležal vzvzaj v snegu. Jazbec je zamišljeno zakrutil in odcepil dalje v sveto noč.

(H. Watzlik.)

Igrače

Sunkoma je uradnik pogledal iznad aktov in je na kratko po vojaško vprašal:

»Personalije?«

Belobradati se je mučil v mislih. Nato se je z globokim, temnim glasom začudil: »Personalije?«

»No, saj imate vendar kakšno ime, moj dragi, je uradnik že razdraženo in nestrpno vprašal.

»Jaz imam samo sree.«

Mali se je radostno zasmel, a koj utihnil, ko se je uradnik razsrdil: »Mir! — Nato se je obrnil k tovarišu: »Kaj pa je z njim?«

Vprašan uradnik je poročal: »Ze delj časa sem opazoval tega starca. Spočetka se je plazil krog velike stanovanjske hiše in krenil nato proti vilam. Večkrat je obstal, šel do vrat kakke gosposke hiše, ko da bo pozvonil, a pozvonil le ni. Slednjič sem ga poklical, ker se mi je zdela sumljiva vreča na njegovem hrbtu. Pa se je naredil, ko da me ne sliši. Zato sem ga prijel.«

Zmajevaje z glavo ga je poslušal komisar. Nato je spet vprašal belobradatega: »Kaj pa imate v vreči?«

Cez nekaj časa je starce odvrnil:

»Igrače!«

»Igrače!«

Pomignil je. Nato je drugi uradnik vzel starčovo vrečo in pogledal vanjo. Dejal je:

»Igrače!«

Plinska luč je zamigljala, ko da se je ustrašila.

»Zdaj bo pa že dan,« je planil mali pokonen. »Čuden svetnik,« je dejal črni plašno in medlo.

Le tisti z ozkimi in slokimi prsti je zdaj pogledal kvišku in je boječe in blaženo ponovil besedo, kakor bi z njo pritisnil že zdavnaj pozabljen spomin na otroška leta na sree:

»Igrače?«

Tedaj se je starce ozrl v čudno trojico. Sprito njegovega pogleda je tisti z volneno pahovko počasi zlezal nazaj na klop; črni se je priključilo in neveljavo ozrl krog sebe in le mladci z ozkimi in vitkimi rokami je na široko razprli oči in se počasi dvignili: »Igrače, praviš?«

»Da, sin moj, tudi zate imam nekaj v vreči,« Starce se mu je približal in segel v vrečo.

»Molitvenik!« je vzkliznil mladenič. Tedaj se mu je ulil vroč potok solza po licih in zaškrtal je in sram ga je bilo: »Mama — mama,« Starce ga je dobrohotno in smehljaje božal po lasih.

»Kaj pa prav za prav hočete s temi norčijami, gospod?« se je dvignil črni in je bil pripravljen na naskok.

Tedaj ga je zadel zagonetni odgovor: »Tistim bi bilo bolje, da bi mu obesili mlinski kamen na vrat in ga pogreznil v dno morja...«

Mali se je bil že zgrudil na kolena pred starcem: »Veliko sem grešil, gospod!«

Ta je povsem nedolžen, je dejal komisar drugemu uradniku.

»Ne,« se je uprl črni, »to je le stevarija na nov način, gospoda komisarja! La ko jezulja je rekel starcu: »Ali si ne bi dali gospod namazili nog od one Magdalene tamle?«

Tedaj je pogledal starce kvišku in je zapazil počestnico, ki je še zmeraj strnela predse, ne meneč se niti za sobo niti za ljudi. Pristopil je še k njej.

Kaj pa imaš v vreči? je silila vanj.

»Cakam, kaj mi boš ti svetoval. — Daj mu jo! — Ali meni je težko, da bi se od Bose ločila. Stara sem, sam Bog nebeški ve, ali bi jo še kdaj videla...«

»Kaj on ni iz tega kraja?«

»Saj to je! Ali ti nisem povedala? V Mostarju živi — dva dni vožnje oddal. In če bi ona zbolela, Bog varuj! Kdo mi bo pisal, kako ji je? Ali se morem peljati k njej in ji streči, jaz, ki sem že v letih in ki svoj živ dan nisem bila na tujem?«

»Če je pa tako, Dara, potem mu je pa ne daj!«

»Štiri leta sedi že zdaj doma —, nihče se ni zmenil zanjo. Pa ti pride tale, ona mu je všeč, dobrih je ji vse bi ji znosil skupaj, počastil jo je že z zlato urico, z verzičico, videti je, da resno misli, da bi jo rad za vse na svetu...«

»Tak daj mu jo!«

»Saj lep ni. In tudi mlad ni več.«

»Star, grd možakar, kajne?«

»Ni prav grd, a kozav je. In pa, Bog mi grehe odpusti! — živi njegova mati pri njem, ki je pa menda pravi pravcati satan...«

»Potlej mu je pa na noben način ne daj!«

»Pameten pa pošten človek pa je, tudi dobrega srca in jako zaljubljen v Boso.«

»Kaj pa dekle? Kaj pravi?«

»Z rameni skomigne: Mati, vi preudarite in odločite!«

»No, pa ti, Dara? Kaj misliš?«

»Kakor mi boš svetoval, Muj-Aga! Ti si brhten, izkušnje imaš, si naš najboljši prijatelj in sosed...«

»Presneta reč, Dara, težko odgovornost mi nalaga na pleča! Daj mu jo — ne daj mu je —, saj sam ne vem, kaj naj storim... Pa mi Boso pošlji, bom njim vprašal!«

»Ona je šla z njim v kino; ob sedmih. Ob dveh ponoči, je rekla, ko bo konec kina, bo pa prišla domov.«

»Ob sedmih se je kino začel? In ob dveh bo prišla domov? Daj mu jo, Dara, daj mu jo —, pa konec besedi!«

(Roda Roda.)

BANKA BARUCH

11, RUE AUBER
PARIS (9e)

Telef.: Opéra 98-15 — Telef.: Opéra 98-16
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 96

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu.

Odpremila denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi

v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše

čekovne račune:

BELGIJA: No. 3061-64 Brusel
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris

HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. D. v. t.
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

In neskončno milo ji je odvrnil:

»Igrače so, otrok moj!«

»Igrače?« — Izrgala mu je vrečo iz rok in je razburjeno brskala po njej, potegnila nekaj pisanege ven in se opotekla: »Moja punčka!« —

V sobi je bilo zdaj čisto svetlo.

Ko prisiljena, sta stopila uradnika na levo in desno k vratom, ki so se vsa ožarjena od svetlobe, snoma odprla. Starce je počasi stopal proti njim in odhajal, ko da vse blagoslovja. Vsi so okameneli v sobi. Proseče sta oba možka, oni z ozkimi rokami in tisti z volneno pahovko, dvignila roke.

Sele ko so se rezko zaprla železna vrata, ko je plinovka utrjeno plahutala in je božični mraz ko v rokavicah, lezel po sobi, se je črni zavedel in planil k uradnikom: »Tak primite vendar tistega človeka!«

A ta dva sta imela opravka s počestnico. Omalovaje se je za nekaj korakov opotekla za starcem. »Oče!« je glasno zakričala. Nato se je s punčko na prsih zgrudila na tla.

Mir je bil krog nje. In njeno obličje je bilo spet lepo in čisto ko deviško, blaženo božično jutro... (H. Zerkulen.)

Legenda

Sveta Družina je na svojem begu v Egiptet nekega večera pribežala v bližino reke Nila. Jožef je iskal primernega zavetja in našel ga je v voltni mogotni in visoke piramide. Ko je privezal živinč ob deblo bližnje palme, je stopila Marija z Detetom v naročju na tla in šla s počasnim korakom proti voltni.

Naenkrat se je iz voltnine zasvetila skromna luč in pred piramido so pribile štiri deklice. Marija je v svitu luči opazila, da so si obrzi štirih deklic popolnoma podobni.

»Ali ste četvorčice?« jih je nagovorila Marija.

Deklice so se prijazno nasmejljale in niso odgovorile besede.

»Kaj delate tukaj same?« jih je vprašal Jožef.

Deklice pa niso slišale vprašanja, kajti vse štiri so se zagledale v božje Dete v materinem naročju.

»Daj ga meni!« je prosila Marijo prva. »Ti ga bom pestovala in Dete bo zaspalo in mirno spalo celo noč!«

»Daj ga meni!« se je ponudila druga. »Kadar se odpoteš, ti ga vrnem.«

Tretja deklica je pa z naglimi in nežnimi rokami segla Mariji v naročje in sprejela Dete ter ga pevaječ mu milo uspavanko nesla v tiho zatijje silne piramide.

Marija tega ni mogla in ni hotela ubraniti, kajti videla je, da je Dete samo od sebe stegnulo ročice proti deklici, ki ga je vzela v svoje naročje.

Četrta deklica je bilo žal, da ni prehitela svoje tretje sestrie, zato je tej velela:

»Pa vedi, da ga moraš čez pol ure izročiti meni, da ga bom pestovala tudi jaz.«

Jožef je gledal in poslušal, tihoma se je čutil in molčal. Kar je zadevalo Dete, je vedno prvo besedo prepustil Mariji. Tako je sklenil, da se vsak čas izkaže le kot vdan rednik in varuh. Pričakoval je, da bo Marija skoraj izrekla besedo, ki bi zadovoljila vse štiri deklice obenem. Toda Marija je tudi molčala. Z ljubeznivim pogledom je spremljala Dete, ki se je smehljalo v naročju tretje deklice. Prvi dve deklici pa sta se sklonili k Detetu in nadaljevali pesem, ki jo je pričela peti četrta deklica.

»Ne bom pela!« je mislila četrta deklica. »Ne vem, če je Družini drago, da ji pojemo, ko si želi le počitka.«

»Le pojte!« je hotel reči Jožef. A ni rekel besede, le tiho je priklimal v znamenje, da mu je pesem draga.

Dete je ob lepi pesmi zaprl oči in zaspalo. Marija je vedela, da to pomeni: »Na varnem smo in mirno moremo prenočiti pod piramido.«

Jožef je motril speče Dete in videl, da v sanjah rahlo odpira ustnice, kakor bi klicala mater.

V tem je dogorela luč in v voltni mogotni piramidi je nastala tiha in temna noč.

Sveta Družina in štiri deklice, vse je zaspalo in spalo do belega dne.

V spanju je bilo Jožefu razodeto, kdo so štiri deklice, ki so nebeške begunce tako gostoljubno sprejele.

To so bile hčere mogočnega kralja, ki mu je bilo ime »Sonce vseh sonc«. Šle so naproti svoji kraljici materi, ki se je vračala iz daljne dežele, kamor je bil poslal kralj urediti važno zadevo.

Ako zgrešite pot, je naročil kralj svojim hčeram, »počakajte pod piramido in palmo ob Nilu, dokler ne prideva s kraljico materjo do vas. Tedaj boste sprejele novo naročilo od svoje Kraljice, ki je Zvezda vseh zvezd.«

Jožef se je prebudil in povedal Mariji te čudovite sanje.

»Nocoj so se spolnile te sanje!« je rekla Deva.

Jožef je razumel vse.

Sonce se je zasvetilo preko piramide in Sonce vseh sonc se je prebudilo ob strmenju vseh štirih deklic.

»Zdaj šele vem, koga smo prenočile!« so rekle druga drugi.

Prva se je v imenu vseh štirih obrnila k Detetu, se mu poklonila do tal rekoč: »Ti si naš Kralj in tvoja mati je naša Kraljica!«

Jožef se je čutil temu, kar se je zgodilo. Marija pa je te besede molče prenišlevala v svojem srcu.

Ob slovesu je Zvezda vseh zvezd v zahvalo za

Ali naj se omoži?

K staremu Mustafu je prišla Dara v spremstvu Mustafove žene. Obklea iz črnega atlasa je razodevala, da je obisk svečan, a opanke na nogah so povedale, da je soseda in so si dobri znanci.

Mustafa se je na zofi odmaknil v kot, da bi počastil gosta, soseda, s častnim sedežem zraven pladnja s posodicami za črno kavo.

»Kaj bo dobrega?« jo je pozdravil Mustafa in dodal: Ze tri leta te ni bilo k nam na črno kavo.«

»Težko se je spraviti z doma, Muj-Aga! Gospodinjstvo! Deklet! Saj veš, zmeraj je ti treba imeti pred očmi.«

»Kako pa je kaj tvoji Bosi?«

»Dobro, hvala Bogu. Glej, prav radi nje sem prišla k tebi.«

Mustafa je puhnili velik oblak dima iz pipe, se ostro zazrl v soseda in je pomežiknil svoji ženi, češ, naj ju pusti sama!

Dara je nerodna; nič kaj ji ne teko besede. Veliko mora misliti, preden najde pravih izrazov.

»Saj poznas moj Boso...«

»Kaj je ne bil Ze od rojstva. Koliko let pa je odlejel? Tri, štiri in dvajset?«

»Toliko jih bo... Zdaj ti bom povedala ko lastnemu bratu, Muj-Aga. — Bosa je moj edini otrok. Trije sinovi so mi umrli in še dve hčeri sem izgubila. Le ona mi je ostala, preživela je svojega očeta. Dela, vodi mi hišo in dom. Z njo poklepem, z njo šivam, v njeni družbi tkem, spim. Ko dva piščančka se skoločava v gnezdu.«

»Srečno in v časti — to je prva reč!«

»Imava dosti hrane, hvala Bogu! In s častjo gva prenašaj narsikaj dobrega in slabega. Najhuje je bilo zame pred petimi, šestimi leti: ona mlada ko rosna kaplja, lepa ko jabolko, koder je le hodila, vse se je oziralo za njo. Fantje so, tako ti povem, ko volkovi oblegali ograjo krog hiše, čudno, da niso ograje podrli. Saj so vedeli, kaj so si želeli: vse so želeli: Boso, tako lepo, veselo deklico!

Zmeraj in zmeraj — sami snubci, sami ženini. Jaz — jaz sem rekla: ne! Dekletu bi bil mogoče ta in oni všeč. Mene pa le za nobeno ceno ni hotela zapustiti. Saj, kaj bi bila pa jaz, reva, počela sama brez nje?«

»Pridno dekle,« je pokimal Mustafa, »prav je storila.«

»Ko ji je bilo osemnajst let, je imela, prav nič se ne zlažem, osemnajst snubcev. Same dobre, premožne fante. Vse je odbila. Ko je imela devetnajst let, je imela devetnajst drugih. Dvajsetletna jih je imela sedem... Ker... kako bi ti povedala, veš govorilo se je: ona nobenega noče! Pa so se fantje razšli — in štiri leta je že od tega, ko ni nobeden več vprašal zanjo. Ona se je, kako bi rekla?, ona se je sčasoma zresnila, je bolj zrela, ni več tako rdeča ko prej, nič več tako vesela... Nekako spreminila se je, je bolj molčča, včasih tudi razdražena, ne spi dobro, glavo pčvasa... Vse to mi ni pa prav nič všeč!«

»Lahko razumem, Dara.«

»Vendar, Muj-Aga, jaz pa tudi vem, zakaj je taka. Če sem bila prej jaz tista, ki sem ji vse moške odgnala, ji zdaj ne bi več branila. A zdaj, zdaj ni nobenega več k njej.«

»Prav nobenega?«

»Saj zato sem pa prišla, Muj-Aga, ti mi moraš svetovati. Včera jo je nekdo zasnubil, a jaz ne vem, zdvajam: ali bi mu jo dala — ali ne.«

»Lahko jo!«

»Daj mi jo!«

»Daj mi jo!«

»Daj mi jo!«

»Daj mi jo!«

»Daj mi jo!«

gostoljubljen sprejem dala vsaki deklici pomenljivo ime za spomin.

Prvi je rekla: »Ti bodi Modrost.«
Drugo je nazvala: »Ti bodi Pravičnost.«
Tretjo je imenovala: »Ti bodi Srečnost.«
Četrti je zaznamoval: »Ti bodi Zmernost.«
Deklice so se globoko priklonile in zagotovile:
»Vse to hočemo biti v službi tvojega Gospoda in našega kralja. Bogu v slavo in v blagor ljudem.«
Sveta Družina je odšla v Egipt. Stiri sestre pa so se razšle po svetu. Le redkokdaj se zgodi, da sreča druga drugo. Ko bi se še enkrat sešle in ostale skusaj, bi se svet spremenil v prvotni raj.
(Iz zbirke »Marijine legende« št. 51.)

Lepo vedenje

Masčevalen človek, ki hrani svojo jezo za primerno priliko in ji potem pusti, da svobodno izbruhne, je v primeru s človekom nagle jeze res nevaren. On ne pozabi in ne odpusti; kljub temu, da se hočemo spraviti z njim, išče in najde tisočero povračilo. Masčuje se nad družino, prijatelji, nad čistostno tistega, ki ga je žalil. Zato pazite na svoj jezik in ne žalite nikoli! Spoštovanje je edino, kar vas more obvarovati te šibe.

Zavidljivost in škodoželjnost goje pač samo pedli značaji, vendar najdemo te lastnosti tudi v srcih ljudi, ki imajo marsikatero dobro lastnost. Ljudje smo slabi! Castihlepnost in ničurnost nam ne dasta, da bi privoščili drugim srečo, po kateri sami hrepenimo, bodisi po bogastvu, slavi, lepoti, učenosti, mogočnosti ali po čemerkoli. Nekdo je živel moder človek; ta je vprašal, preden je kaj storil, za svet zavidneže. Ko je dobil odgovor, je storil ravno narobe in pokazalo se je, da je prav storil. Ako bi se hoteli izogniti zavisti ljudi, bi morali zavreči vse svoje dobre lastnosti, kakor tudi vse, kar se imenuje uspeh in sreča; morali bi skrivati to, kar znamo, za kar smo daroviti; morali bi malo zahtevati, malo želeli in malo dosegli.

Zavist, povečevalno steklo za srečo drugih, redi tisto strašno obrekovanje, ki mravnostno lahko ubije človeka. Pred tem tudi najlepše stvari človek ni varen. Ali se bomo s pojasnjenjem oprali, ali bomo prepustili času, da pride naša nedolžnost na dan, to je odvisno od naše modrosti, okolnosti in od obrekovalca. Za dosojanje prizadelega, ki neče nikomur nič žalega, je najbolje, če molči. Pаметen, korekten človek pa ne bo obrekovanju kar tako verjel. Prepričal se bo, kaj je res.

Skopost je korenina marsikaterega zla, je grda strast. Misliti si ne moremo nobene podlosti, katere ne bi bil skopuh zmogel, kadar mu gre za kupičenje bogastva. Za plemenito občutje, prijateljstvo, sočutje, dobrotnost je njegovo srce zaprto; še samemu sebi ne privoščiti niti nedolžnega veselja, če ga ne more zastopati dobiti. V svojem bližnjem vidi tat, v samem sebi zavedavca, ki svoji lastni osebi odjeda denar.

Se težje je ravnati s svojeglavnimi ljudmi. Ako so sicer uvidljivi, in smo jim takoj prvi trenutek brez očitania popustili, knalu čutijo krivico, ki so nam jo storili in finost našega ravnanja; zato postanejo vsaj za kratko dobo zopet mehekši.

Težko pa je z ljudmi, ki ne uvidijo te svoje napake. Tu ne pomaga obzirnost in potrpežljivost. Takega človeka pustimo delati po njegovi volji. Ko bo videl, da se je prenegal in zato prišel v zadrego, bo spet sam poiskal naše pomoči.

Pri obojih pa ne pomagajo očitania, ker tako povzročimo, da so še bolj trdi. Ako so taki ljudje naši predstojniki in nam kaj naročijo, o čemer vemo, da bodo pozneje preklicali, je najbolje, da jih brez ugovaranja slušamo, z delom pa tako dolgo odlašamo, dokler se ne premislijo, ali pa da stvar izvršimo po svoji razsodnosti. Pozneje, ko so se pomirili, so navadno zadovoljni, zlasti če se delamo, kakor da smo jih tako razumeli.

Potrpežljivost izhaja navadno iz svojeglavnosti, čeprav izvira časih iz mržnje do ljudi.

Šah

Dr. Maks Euwe novi šahovski kralj.

Najpomembnejši letošnji šahovski dogodek je brezdvomno nepričakovana izprememba na šahovskem prestolu. Silni in borbeni Aljehin se je moral umakniti hladnemu znanstveniku Euweju. Ni mu pomagala prepričevalna zmaga nad Capablanca 1. 1927 in trijumfi na turnirjih v Bradley Beachu 1. 1929, San Remu 1. 1930, Bledu 1. 1931, Londonu 1. 1932 in mnogi drugi občudovanja vredni uspehi. Priznati je moral, da je premagal od mojstra, ki je postal slaven s porazi v matchih z njim. Capablanca in Bogoljubovim, ker je te matice izgubil le z majhno razliko točk. S tem pa ni rečeno, da bi Euwe ne bil vreden najvišjega naslova med šahovskimi mojstri. Pokazal je že prej in sedaj svoje velike sposobnosti in igro visoke kvalitete. Že dolgo je bil nadev evropskega šaha. Euwe je vzel popolnoma pravilno taktiko, porazi v matchih z najboljšimi mojstri so bili izvrstna šola, ki mu je sedaj proti Aljehinu mnogo koristila. Največ zaslug ima pri tem seveda njegova domovina, ki mu je tako šolo omogočila in v kateri je Euwe sedel narodni junak.

Euwe se je rodil 1. 1901 v Amsterdamu in izvršuje sedaj v istem mestu poklic srednješolskega profesorja matematike na neki ženski gimnaziji. V šahu se je pričel zgodaj udeleževati in je dosegel lepe uspehe, čeprav niti zdaleka ne takih kot Aljehin in tudi marsikateri drugi mojstri. Njegovo igro karakterizira zdrava fantazija, v borbi ga pa odlikujeta predvsem hladna kri in previdnost. V borbi z Aljehinom je ohranil ves svoj pogum tudi šč, ko je bil že tri točke zadaj in so skoraj vsi smatrali, da je match zanj izgubljen. To ga je tudi rešilo in privedlo do zmage. Fortes fortuna adiuvat se je v tem matchu uresničilo popolnoma.

Aljehinu je bil Euwejev stil, ki ga odlikujeta jasna logika in precizna tehnika, že prej nevaren. V matchu 1. 1926 je imel že težave in je zmagal s samo eno točko naskoka. Iz tega matcha prinašamo danes naslednjo partijo, ki je značilna za Euwejev stil.

Dr. Euwe : dr. Aljehin.

1. Sg1-f3, d7-d5; 2. g2-c4, d7-d5 (precej riskantno nadaljevanje, ki vodi do ostre igre); 3. b2-b4 (interesantna poteza, igrana popolnoma po principih moderne šahovske strategije. Pešec b naj bi pomagal belemu pri osvajanju centralnih polj); g7-g6 (lovci igra kaspne na g7 klaverno vlogo in bi bilo mogoče bolje igrati takoj c7-c5); 4. e2-e3, a7-a5; 5. b4-b5, c7-c5; 6. c3-d4, Lf8-g7; 7. d2-d3, c5-d4 (na Lx-d4, 8. d3-d4, Dxd4 bi prišlo Dd1-e2! in črni ne bi smel vzeti na a1, ker bi po Sc3 bila njegova dama ujeta); 8. g2-g3 (načrt belega je popolnoma jasn. Na damskem krilu ima pešce a2, b5 in e4 proti črnim a5 in b7 torej izgleda, da si napravi prostega pešca. Črni ima nasprotno na kraljevem krilu pešca več in izgleda, da s prodorom e7-e5-e4 preide v napad. Beli si hoče torej zavarovati kolikor mogoče kritično polje e4, s tem vzeti črni izgleda za napad in omogočiti sebi izkorišča-

So ljudje, ki pač vse bolje vedo, da časih celo ugovarjajo proti svojemu prepričanju, samo da ugovarjajo. Drugi zopet trde nemogoče stvari samo zato, da se prikažejo z nami. Ti so najhuši. S takimi ljudmi je najbolje, takoj ko se začne pretekati, prelomiti; tako si prihranimo veliko besed in jeze. Ako iznova iščemo prepira, gremo stran in se vedemo tuje in rezervirano z njimi. Ako pa tudi to ne pomaga, nastopimo proti njim tako odločno, da jih enkrat za vselej mine veselje zadrževati se ob nas. Povej jim z nedvoumnimi besedami svoje mnenje in se ne daj zavesti od njihovega besedičenja.

Ljudje naglo jeze nas ne žalijo namenoma, oni ne morejo brzdati sile svojega temperamenta. V takih hudih trenutkih se spozabijo tudi proti svojim najljubšim svojem, prav tako hitro pa jim je tudi žal. Te ljudi moremo spreobrniti samo s popustljivostjo in krotkostjo, ne pa s flegmatično hladnosijo, ki jih še bolj razburi. Kdor se naglo razjezi, tega premaga tisti, ki potrpi. Kdor ustavi jezo kakor drveči voz, ta je pravi voznik, drugi drže samo za vajeti.

V družbi nezaupnih, godrnjavih in zaprtih ljudi ima zlasti odkrit, plemenit človek malo veselja. Vsako besedo moramo položiti na tehtnico, edmeriti vsak neznamen korak, če nečemo, da nas bodo sumničili. Nobena iskra blagodejnega veselja iz našega srca ne najde poti v njihovo srce, nobenega užitka ne dele z nami, naše odkritosti nam ne vračajo, temveč so vedno le na straži in vidijo v najboljšem prijatelju izdajavca, v najzvestejšem služabniku pa sleparja. Veliko optimizma je treba človeku, da v taki družbi tudi sam ne zasvozi ljudi.

S takim človekom je zelo težko občevati. Ako ne pomaga, če s poštenim vedenjem vsako sumnjo takoj zadušimo, potem je bolje, da se zanj ne zneimo in da gremo kar lepo po poti, ki nam jo narekuje pamet in vest. Tak človek je pomilovanja vreden, ker ne gredi življenje samo drugim, temveč predvsem tudi samemu sebi. Ako se nam posreči dokazati mu, da so še dobri, pošteni ljudje na svetu, ga ohranimo njegove težke dušne bolezni, ki postane v starosti kronična, in ki jo moramo prenašati s potrpežljivostjo. Ako taka nezaupanje raste in raste, postane človek sovražnik človeštva. S takim ubogim človekom moramo čutiti in se potruditi, da najdemo izvor njegove zagrejenosti in mu vrnemo vero v človeštvo. Pamet in srce nam bosta pokazala pot v tako nesrečno in izmučeno srce.

nje premoči na damskem krilu). Sb8-d7; 9. Sb1-d2, Sd7-c5; 10. Sd2-b3, Dd8-d6; 11. Sb3-c5, Dd6-c5; 12. Lf1-g2, Sg8-h6; 13. 0-0, 0-0; 14. a2-a4, Tf8-e8 (poskus črnega, preiti v napad z Dc5-b5 bi belih ovrgel s Sf3-g5 in izsilil menjavao dam); 15. Tf1-e1, Le8-f5; 16. Lc1-a3, Dc5-e7; 17. e4-e5, Ta8-d8 (beli je dosledno izvajal svoj načrt in potisnil črnega v obrambo. Črni bi se sedaj z Lf5-e6-d5 izbeležil neprijetnega pritiska loveca g2); 18. Sf3-g5, Lg7-f6; 19. Sg5-e4, Lf6-g7; 20. Dd1-d2, Sh6-g4; 21. b5-b6!, Dc7-e8; 22. c5-e6! (močnejše kot Dd2-a5, na kar bi sledilo Sg4-e5 in črni bi se na damskem krilu še mogel braniti); b7-c6 (na Dxc6 bi bel zmagal s Se4-d6); 23. Dd2-a5 (beli je izvrstno izkoristil premoč na damskem krilu in si priporil vezana prosta pešca, kar hitro odloči); Sg4-e5; 24. Da5-d2, Dc8-a6; 25. a4-a5, Se5-d4 (črni je dobil sicer pešca, toda to je proti pritisku belih pešcev na damskem krilu premalo. Da6-d3 ni šlo, ker bi bel damc menjal in odločil z a5-a6); 26. Se4-c5 (huda napaka bi bila Seveda Lg2-f1 zaradi Sd3xe1, Lf1xa6, Se1-f3 + in črni bi celo zmagal); Sd3-c5; 27. La3-c5, Da6-b5 (Aljehin se je nahajal v časovni stiski in ni našel močnejšega nadaljevanja: d4-d3); 28. Le5xe7, Td8-c8; 29. Lg2-f1, Db5-b3 (na d4-d3 bi sedaj zmagal bel s Ta1-b1, Db5-a6, b6-b7, Te8-b8, Le7-d6!); 30. Ta1-a3, Db3-d5; 31. b6-b7, Te8-b8; 32. a5-a6 in črni se je vdal.

Jasna in precizna igra Euwejeva se nam je v tej partiji pokazala v najlepši luči.

Prijateljem problemov.

Neki navdušeni prijatelj problemov je dejal: partija je krub, problem kolač in samomat smetana. Primera ni slaba in skoraj se nam vsiljuje občutek, da smo v šahovski rubriki privoščili našim šahistom premalo kolačev in smetane. Da se vsaj nekoliko opravičimo, prinašamo danes tri probleme. Prvi je lahak, toda zelo lepo sestavljen, drugi je nekoliko težji in k tretjemu pa prinašamo tudi rešitev.

Štev. 1.

L. Apró

I.

Štev. 2.

J. Scheel

II.

Štev. 3.

V. Korolkov

III.

Beli na potezi dobi.

Zelo lepa je študija, ki je dobila nagrado ruskega šahovskega časopisa Šah mati. 1. Dg7-b7 (prepreči h2-h1D), c5-e4!; 2. Db7xe4, Ta8-e8!; 3. a6-a7 (na Dxc8 pride Lb2+ in h2-h1D) h2-h1D; 4. a7-a8D+, Te8xa8; 5. De4xf1, Ta8-e8 (visek kompozicije pride sedaj); 6. Lf1-e2, Te8-d8; 7. Le2-c3, Td8-e8; 8. Ld3-e4, Te8-d8; 9. Le4-d5, Td8-e8; 10. Ld5-e6, Te8-d8; 11. Le6-d7 in bel zmagal.

Poteze črnega s stolpom, kol so navedene, najbolj otežijo belemu zmagu.

KLJUČ SVETA - ZA VAS JE PHILIPS RADIO APARAT

TYPA 944 A
Din 120⁰
MESEČNO

Typa 944 A 2+1 cevni radio prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 1995⁰⁰
na obroke naplačilo . . . Din 159⁰⁰
in 18 obrokov po Din 120⁰⁰

Prvovrstna izdelava
Nizke cene
Dolgoročno odplačevanje

TYPA 510 A
Din 270⁰
MESEČNO

Typa 510 A 5+1 cevni oktodni superpozicijski prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, avtomatična regulacija fadingsa, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 3825⁰⁰
na obroke naplačilo Din 278⁰⁰
in 15 obrokov po Din 270⁰⁰

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO PREDVAJANJE PRI ZASTOPSTVU

H. SUTTNER - LJUBLJANA, Aleksandrova 6
C E L J E, Aleksandrova 9

Frtaučku Gustl ma beseda

Jest družga na rečem, koker de Slovenci še use preml nusove vihama. Velik prepuhlenen sma, zatu pa dela z nam usak, koker svina z mehama.

Ce b blu pu mojem, b se mi drgač širekal pu lhlam. Prouzaprpu pu cel Drausk banuvim. Mi sma pa tutke in se držema, koker de b na znal du pet štet. Drgač sma ta nar bi briteh-ten lde. Le kurajže nam manka. Mi mama u ush rčeh rekord. Kene, pr nas je ta narveč ldi, ke znama brat in pisat. Mi mama tud ta narveč brezposelnih. Daku pa duklad tud mi ta narveč plačujema. Kamer se ubrnelma, pouosud mama rekord. Za guvort pa nimama nč, prozaprpu se min, ket nč.

Usega tega sma pa sami uržah. Kuku pa čma guvort, če na znama nubenga jezika. Mi Sluvenči znama sma dialekat, ke ga naš brati zastopja sam tekat, keder kej ud nas pugerjava. Keder mama mi kej ud nh za pugerval, nas pa holt ni treba zastopit, pa je use u vorng. Keder se boma mi navadi jugosluvsanskega jezika, pol bo pa drgač. Pol se boma pa žiher u usaka reč uteknli. Sevede, če boma mel pol mi kej ud tega, pa tud ni gvišn.

Lejte, zadnc sm brau o enmu časupise tala in-serat: »Traži se masinensrajbarica za — — —« no in tku naprej. Vite, tak jekzek zastop ceu kulturn svet. Pa Culukafri tud, če se na motem. Sam mi Sluvenči sma tku zarukan, de nam na gre u glava. Al sma pa tku trmasti, de se ga nečma navadet. Zalibog. Jest mislem, de bo naša trma uržah, ke drgač sma vnder britehne glave, koker sm že reku.

Noja, pučas nam ga boja že ubil u glava. Sej je sam menister sprevidu, de tu na gre tku hiter. Mal putrpejna je treba, pa bo šlu, je reku. Ce ne zlepa, pa zgrda.

Zdej boja na južn brati use šulske bukke take vn dal, de se na boma mogl iz nh več našga dialekat učit. De jm pa na bo bo mogu nubeden pulena pud noga metat, sa pa use druge bukke enkat za useli strogop prepovedal. Pa veste, kua sa spet naš lde naredi? Kar ceu naš generalstab se je udpepu narauasat du menistra, de mu boja skusl dupuvedat, de brez dela ni jela. Sevede menister tu sam dober ve, zatu s iz te pridige še glihe na bo sturu, ampak bo reku: »Pupredejte galose, čenle, marele, bečikle (automobile na bo nč umenu) in drug tak luksus, ke je u teh žalostnih časeh čist udveč in protidržau. Use tu pupredejte, pa bote lohka še en čas naprej rinl. Keder na bote mogli več žiut, pa pestile. Sej niste sam vi na svet. Boja pa drug pršli. Zavle vas na bo šla država cugrun. Vi ste nam tku sam za napota. Kulke več našeh ldi b mi lohka spraul tam pr vas du dobrega kruha. Astn, du videjau!«

Glih tku! jm bo puvedu. Murde bo nazadne še usakmu pusebi roka stisnu, pa bo fertik. Naš gespudi, ke boja sevede vesel, de sa se teh skribi znebi, boja hiter stupil u kašna štarija, de s boja z bečkem šniclam mal duše prvezal, pa ene par glasčku vinčka spil. No, pol boja pa spet udrdal preke lhlam. H sreč se bo, ke boja du Zagreba prdrdal, eden spounu, de sa na udanastna izjava menistre, čist puzabil. Hiter boja še tu telegrafičen upraul, pol se boja pa uddehnil in u vagone mal zadremal.

Jest use vem, kuku gre ta reč, zatu, ke sa bli gespudi mende že letas zavle bukl pr menistre, pa sa glih tku dober upraul. Takeh prošn, al koker se

reče uradni: peticijonu, udanostneh izjav in druge take brklarije, maja že tak kup na juge sam ud nas, de b se lohka babilonsk turn skrou pred nim.

Jest praum, nkar preveč sitnast na predajima, ke vidma, de nam nč zajna na daja. Zastojni se ja še mačke na raulaja, pa se boma mi, ke se mama vnder za britehne ldi. Jest se bujim, de b na blu še hušj. Kene, čenle je monopoliziru že Bata, gvante Soko pa Tivar, šiole Teokarovič. Tku, de mama zdej že tku use, kar zmeri nucuma, monopoliziran. Gnar tud. Zdej nej se eden zmisl, de nam bo še mežgane monopoliziru, pa sma fuč. Noja, pa nam Buh dej en srečen nou let!

F. G.

Švicarske smučarske šole

Smučarski sport se je tudi v naših krajih nepričakovano hitro razvil do današnje stopnje, zlasti se je pa razširil med najširšim plastmi naroda; tega ni pred nekaj leti nihče pričakoval. Zato ne bi bilo prav, če si ne bi ogledali smučarskega sporta še v drugih krajih, kjer je ta sportna panoga na izredno visoki stopnji, kakor je na primer v Švici.

Smučarstvo se je v Švici zelo razvilo in vedno večje so zahtev po dobrih smučarskih šolah. Popolnoma na tihem so Švicarji v zadnjih letih podvzeli vse potrebne korake, da se ustreže v tem pogledu željam smučarjev in zahtevam sodobnega smučarskega sporta. Vsi oni, ki so zainteresirani na zimskem sportu in prometni uradi so dali v to svrhu potrebna denarna sredstva na razpolago, s čimer so poklicali v življenje 50 smučarskih šol. Obstoječe, in na podlagi dolgoletnih skušen zgrajene smučarske šole so spravili v neko soglasje, tako, da danes ne dobimo v Švici večjega zimskega kraja, kjer ne bi bilo enotne smučarske šole.

Uspeh smučarske šole zavisi predvsem od one osebe, ki jo vodi. Radi tega so Švicarji skrbeli predvsem za izveževanje takih ljudi, ki naj bi vodili te šole. Samo prvovrstne smučarje so pustili v te tečaje. Kdor je tak tečaj z uspehom napravil, je prejel diplomu za švicarskega smučarskega učitelja.

Pouk se vrši v švicarskih smučarskih šolah od slej enotno, ter so ga takole razdelili:

Hoja: Posebno paznjo polagajo na korektno izučitev hoje po snegu. Iz hoje se razvije drsalni korak. Drsalni korak je osnova smučarja. Korektna hoja v dvo-, tro- in četvernem koraku, je podlaga hitrega, prostega premikanja v terenu. Pri vzponih se poslužujemo posebnemu postopnega, navpično postopnega ter raznožnega koraka. Za obracanje v ravlini ter na pobočjih se poslužujemo tako zvanega obrata na mestu.

Vožnja: Priučitev pravilne drže med vožnjo je izredno važna. Treba se je brezpopojno navaditi pravilnega predklona, zaklona, visokega, srednjega ter nizkega počepa. Izredno pozornost obračajo Švicarji na pravilno vožnjo s pobočja v dolino, preko jam ter manjših in večjih vzponov, tako na pobočju kakor v ravlini. Te osnovne vaje so podlaga za sigurno vožnjo na terenu. Prestopni koraki spopolnjuje vajo za vožnjo.

Zaviranje med vožnjo: Izredno važna pomoč za terenskega vozača ter prepotrebna vaja za menjavo smeri in zavaje je plug.

Sprememba smeri: Poznanje učinkov pluga, zavaje, ki se razvijajo iz telesne moči, zaleta, lastne teže ter iz obvladavanja med vožnjo, je merodajno za vse spremembe smeri. Zato se polaga velika važnost na to, da se vsi tečajniki temeljito priučijo pluga ter pluznih zavojev.

Uganke

Rešitev črkovnice.

1. poslanica, 2. gradivo, 3. Levec, 4. pek, 5. n, 6. Adventni čas, 7. n, 8. sin, 9. kočar, 10. petards, 11. Nevesinje, 12. predalnik, 13. predivo, 14. kovač, 15. med, 16. n, 17. Adventni čas, 18. n, 19. Rim, 20. pečar, 21. posadka, 22. Palestina.

REŠITEV KRIZANICE JASELCE

Vodoravno: 1. božič, 5. dur, 8. matematikar, 13. Dol, 15. rudar, 19. Egon, 21. mati, 23. oral, 25. pero, 26. re, 28. Olaf, 30. sol, 31. kapar, 32. vaja, 33. up, 34. Ema, 36. nprav, 38. pa, 39. aj, 40. reka, 41. Ida, 42. Tine, 44. tram, 47. nos, 48. moka, 49. Avar, 50. sani, 52. Aden, 54. Luka, 55. Omar, 56. Kamila, 58. Aron, 60. Talijan, 64. vile, 65. Atenece, 67. ar, 68. Jira, 70. avenija, 72. akacija, 74. Aron, 75. ca, 76. repa, 77. Irena, 78. oseka, 79. atom, 80. as, 82. Kina, 83. ono, 84. Ana, 86. Amas, 88. pe, 89. Rezija, 91. etan, 92. ralo, 94. Anenij, 96. žila, 97. ilo, 98. ima, 100. amen, 101. Fala, 102. tri, 103. Ela, 105. emir, 107. lna, 108. brat, 109. leha, 111. oje, 112. za, 113. otava, 114. omaka, 116. as, 117. os, 118. ka, 119. ab, 120. bu, 122. kubik, 125. nered, 127. amariji, 128. Italija.

Navpično: 1. bired, 2. že, 3. igo, 4. čoln, 6. um, 7. ras, 8. Milan, 9. terpentin, 10. mir, 11. tiranija, 12. ropar, 13. dar, 14. ol, 15. reja, 16. ura, 17. do, 18. repar, 20. nart, 22. top, 24. raj, 25. Paka, 27. emisar, 29. fara, 32. veka, 33. udarec, 35. Anam, 37. vada, 40. roke, 41. Ivan, 43. Ehij, 45. mera, 46. Jela, 48. mula, 49. amen, 51. Ilirija, 53. novina, 54. lijana, 55. otomana, 56. katar, 57. arena, 59. Neron, 61. Aja, 62. ako, 63. nas, 64. vikar, 65. aroma, 66. Čahej, 69. aga, 71. ne, 73. ce, 74. ata, 81. Sežana, 82. kila, 83. Oto, 85. ali, 87. seme, 88. pinija, 90. Zila, 108. bt, 110. ak, 113. osir, 115. Abel, 117. oba, 121. 91. elita, 93. omelo, 95. Nemo, 97. Iravadi, 99. Alemani, 101. fizika, 102. trakt, 104. Ahab, 106. reseda, Uri, 123. um, 124. ki, 125. na, 126. ej.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

MLADI SLOVENE

Novo leto prikaža...

Materino srce

Nekoč je živel mladenič, ki mu je bila materina kamrica pretesna in domovina mnogo premajhna. Srce ga je gnalo v široki svet za sredo.

Vzel je v roko popotno palico in odromal v življenje, ki se mu je zapeljivo smehljalo naproti. Njegova mati pa je ostala doma v tesni kamrici in noč in dan mislila samo na izgubljenega sina.

Mladenič je romal križem krašem sveta. A gotovo ni našel tega, kar je iskal, ker ni imel občutka in mira nikjer. Romal je iz kraja v kraj, iz doline v hribe, s hribov v dolino, njegov cilj pa se je čedalje bolj izgubljal v neopredeljeno meglo. Kadarkoli je zahrepenel, da bi objel človeško srce, so njegove roke segle v praznino.

Leta so tekla. V popotnikovih očeh je resnoba življenja že zdavnaj ugasnila zadnji sončni žarek. S ponosno zavrzanostjo glavo se je odpravil v svet, zdaj jo je malodušno povešal na prsi. Njegovi koraki so postajali čedalje težji in njegove želje čedalje skromnejše. Namesto ljudi s srcem in dušo je vsepovsod srečal samo brezčutne stroje, namesto ljubezni hlinjeno sočutje, namesto prijateljstva zgolj sovraštvo in zavist.

Tako je nekega dne spet povezal popotno culo, da bi romal dalje s poslednjo iskrico upanja v srcu.

Bil je sveti večer. Zemlja je dremala pod debelo snežno odejo. Snežinke so padale nagosto in čedale hitreje. Kmalu sta bila zemlja in nebo zvezdana med seboj s tisočermi belimi nitkami.

Pot je mladeniča vodila navzgor skozi skrivnostno molčanje gozdove. Z vej so visele težke snežne krpe. Večrilo se je že. Kakor skozi visoka cerkvena okna so gledale skozi drevje lesketajoče se nebeske zvezde. Molčanje gozda je bilo kakor tiha, pobožna molitev.

Pred veliko, široko smreko je popotnik obstal. Ves truden je že bil. Hotel se je okrepčati s skromnim prigrizkom. Ko je odprl culo, je težala na vrhu drobna svečka. Vzel jo je v roko in njegove oči so spolezle z nje na smrečico, ki se je stiskala k velikim, širokim smrekam kakor otrok k materinemu predpasniku. Popotnik je vstal, pritril svečko vrh smrečice in jo prižgal. Zagorela je s tihim, pokojnim sijem. Kakor izgubljen in v daljine sanje zamaknjen je stisnil vanjo. Njegove misli so odplavale daleč, daleč nazaj v preteklost, v brezskrbno mlada leta, ko mu je božično drevesce pomenilo izpolnitev najtišjih želja.

Nenadoma, kakor da jih je prižgala pravljica, roka, je na smrečici zaplapolala še vse polno drugih lučk. Božajoča toplota je objela samotnega popotnika. Burno se mu je začelo dvigati srce, in njegove oči so se napolnile s tiho milino. Čedalje več svečk je zagorelo na smrečici. Okoli njih se je tajal sneg in neslišno kapljal navzdol kakor srebrne solze...

A še večje čudo je čakalo popotnika sredi samotnega gozda. Ko je za trenutek uprl oči v nebo in nato spet v smrečico pred seboj, je bil zavzet do dna: na smrečici je viselo brez števila živo rdečih src. Brez števila človeških src, velikih in majhnih, malih in svežih, radostno utripajočih in sredi snežne beline čudovito se lesketajočih.

Samo čisto zgoraj, tik pod svečko, katero je prižgal sam, je viselo srce, polno brazgotin in ran, srce tako staro in trdno, da je komajda še utripalo. Izrli se je vanj in zazdelo se mu je, da polzijo iz njega rdeče, tople kapljice krvi. In kakor od nekega daleč mu je zadonelo uho: »O popotnik, pri mi v zemi! Človeških src imaš zdaj na pretek. Poišči si med njimi najlepšega!«

In je utripanje src na smrečici postalo glasno in se spreminilo v mehke zvonce, šumenje veira pa je zavnelo kakor godba.

Popotnik se je z naštežaj razprostrtimi rokami bližal božičnemu drevescu in s trepetajočimi prsti segel po starem, do smrti trdnem materinem srcu. Pokril ga je z vročimi poljubi — in srce je nehalo krvaveti, rane so izginile in kakor srebrni zvonci so njegovi utripi zvonko zapeli...

V tem svečanem trenutku so vse lučke ugasnile, srca na drevescu so izginila brez sledu, z neba se je spustila zlata zvezda in oznanila sveto, da je izgubljeni sin spet našel srce svoje matere.

Tudi njegova svečka na vrhu drevesca je ugasnila. Ves presunjen je mladenič povezal culo in z mladostnimi koraki odšel dalje — a ne več neznanim, tujim daljinam naproti; vrnil se je po poti, po kateri je priromal, skozi noč in sneg največji ljubezni in dobrote naproti: k svoji materi.

Metka in njena naloga

V gostih, težkih kapljah udarja dež enakomerno ob velika okna šolske sobe. Šolsko poslopje stoji zunaj ob južnem robu velemesta; daleč sega od tam pogled čez brezkončna polja in travnike in obzorje omejujejo sinje gore Termalskih Alp; da, čestokrat pogleda sem tudi veličastna glava Snežnikov.

Danes orglja veter v že napol brezlistnem drevju šolskega vrta in pripogiba veje in biča mokre liste doli na zemljo.

Kako grd je vendar tak viharen, deževen jesenski dan! Tako si pač mislijo tudi male deklice tretjega razreda, ki so danes v mokrotni in mrazu premagale pot v šolo. Revne so njihove obleke, revni tudi plaščki onih, ki jih sploh imajo.

Zdaj so zasedle svoja mesta, iščejo po svojih torbah, pripravljajo zvezke in knjige in čakajo na znamenje zvonca. Pogosto jim uide pogled tudi k oknu, če ga veter le preveč potrese. Danes sploh ne postati svetlo. Vse je tako strašno sivo in pusto zunaj.

Učiteljci se zdi, da se je barva pozne jeseni razlila tudi nad njo in otroci.

Tedaj reže zapoje zvonček po hiši in ko izzvani amen šolske molitve, odprejo deklice zvezke, ki jih imajo že pripravljene na klopih, z domačo vajo, ki so jo dobile včeraj. Učiteljica hodi med vrstami klopi, da preleti z bežnim pogledom naloge svojih otrok, da jih na hitro presodi glede pisave in oblike, predno jih pozneje natančno pregleda. Marsikatera pohvalna beseda priznanja se izvije iz njenih ust, tu pa tam pa tudi resen opomin k večji skrbnosti in skrbnosti.

Že je pregledala dve vrsti klopi in hoče kreniti k vrsti ob oknih, ko opazi, da leži v drugi klopi zaprt zvezek. To je zvezek male Metke Mol, blede, nežne deklice v črni žalni obleki in črnem predpasniku.

Metka je najboljša učenka v razredu, ki vedno vse ve, vse zna in ima vedno vse v največjem redu. Je tih otrok, ki govori le malo, njene velike, kakor noč črne oči pa zmeraj govorijo svoj nemi in vendar zgovorni jezik.

Součenke jo imajo vse zelo radi. Odkar nosi preprosto žalno obleko za očetom, ki se je ponesečil v površno zgrajenem kamenitem kritju v južnotiroolskih gorah, se je Metki na široko odprlo štirideset otroških src in se kosalo vsak dan, da izkažejo Metki, ki je postala zdaj še bolj molčesta, to ali ono ljubeznivost.

Od zaprtega zvezka gre vprašujoči pogled učiteljice na Metkin obraz. Z njega je izginila vsa barva, oči boječe žarijo in prosijo, njene ustnice pa jecljajo v krčevitem joku:

»Jaz... jaz ne morem pokazati naloge, ker je... je... tako grda!«

Mala dekliška ušesa zavzeto poslušajo. Metka Mol in — grda naloga? Ali je sploh kaj takega mogoče?

Ko učiteljica vzame zvezek, da bi si ogledala grdo nalogo, zagledajo njene oči nekaj nevsakdanjega. Take naloge še nikoli ni videla. Naloga je bila napisana zelo čedno in skrbno, obledeli pa so

celi deli besed in črk, kakor da je bil papir prepojen z masčobo tako, da se niti pero niti črnilo nista mogla prijeti. A vendar je bil list čist, brez madeža.

Ko učiteljica spet upre oči v Metkin objokani obraz, začne le-ta, ki se je med tem nekoliko pomirila, pripovedovati.

Včeraj popoldne je bila sama doma. Mati je bila v službi. Tedaj se je zgodila nesreča: Metki je padla stekleničica s črnilom iz rok in se razbila na kamenitih tleh. Kaj storiti? Niti ene besede še ni napisala v zvezek, nalogo pa mora napraviti. Ko je pobirala črepanje s tal in skušala izbrisati sledove črnila, ter je zraven pretakala bridke solze, se je nescema domislila. Stekla je k omari in vzela iz spodnjega predala majhno pločevinasto skatlo — globin za čevlje. Vili je nekaj kapljic vode v črno mažo, pomočila v to prečudno črnilo pero in začela pisati šolsko nalogo. Spočetka so bile črke še kolikor toliko jasne in čitljive, ko pa so se posušile, so začele po vrsti bledeti. Ko je končala nalogo, katere se je lotila s tolikšno vne- mo in ljubeznijo, je videla, da je bil ves njen trud zastonj. Strah jo je obšel.

In to nalogo drži zdaj učiteljica v rokah! Njene oči se dobrohotno smehljajo, ko s težavo prebirajo obledela črka. Potem pa pogladi Metko po glavi in reče:

»Metka, ta naloga ni prav nič grda, ta naloga je stokrat lepša kakor vse tvoje prejšnje naloge! No, ali veste, zakaj?« se obrne proti drugim učenkam.

»Ker se je morala tako truditi, da jo je napisala brez črnila,« meni Metkina sošolka Francka.

»Ker je bila tako iznajdljiva,« se oglasi Anka.

»Ker je kljub razbiti steklenici izpolnila svojo dolžnost in napisala nalogo,« vzklikne Marjanca.

»Da, Metka je izpolnila svojo dolžnost!« povzame spet besedo učiteljice in začne razlagati pomen besede »dolžnost«. Deklice jo verno poslušajo in v njihovih srcih nekaj poganja in raste kakor prve drobne korenine...

Nič več ni puščobno in mračno v šolski sobi, čeprav zunaj še vedno piha neprijeten jesenski veter. V očeh se jasni, jasni, kakor da se je samo božje solnce za vedno naselilo v njih.

Druga dne po tem dogodku se je v šoli oglasila Metkina mati. »Glejte, to so mi zadnjič poslali,« je dejala učiteljici in ji pokazala pismo. »Svoje zadnje pismo je oče pisal Metki.«

Pismo je imelo na vrhu sledove posušene krvi. Bil je očetov zadnji pozdrav hčerki. Polagal ji je na srce, naj bo vedno pridna in poštena, na koncu pa je bilo napisano: »... in ne pozabi, otrok moj, vedno in ob vsakem času izpolnjevati svoje dolžnosti!«

Spodaj je ostal prazen prostor. Metkin oče pisma ni mogel napisati do konca.

Šele zdaj je bilo učiteljici jasno vse.

Očetove zadnje besede si je Metka vtisnila v srce. Napisala je šolsko nalogo, ker je vedela, da je to njena dolžnost, čeprav ni imela črnila in še marsikdaj pozneje je storila svojo dolžnost.

Lenka joče za soncem

Sonček zlati hudo si užil nas!

Kam odšel si? K nam prihaja sneg in mraz.

Kje sedaj je tvoja roka mila?

Glej, vse rože slana nam je pomorila.

Gozd je suh in listje žalostno veni.

Mar ti si kriv, da ptičkov več, metuljev ni?

In te livade, ti cvetoči vrti,

da mrtvi so in striti?

Povrni, sonce se, povrni,

z lice bridke solze nam otrni!

Še enkrat toplo daj rok odpreti,

brez tebe tudi mi ne moremo živeti...

»Ne joči, Lenka! Na ponlad raztopil spet bom sneg in hlad in po vrhovih novih rož vam bom natresel, vse ptičke in metulje vam nazaj prinesel.

Veš, tudi v drugih krajih so ljudje,

ki jim po meni hrepeni sree;

dodaj jih trda zima je morila —

tja moram, moja Lenka mila!«

R. Mohar, Loški potok.

Modri mandarin

Zgodbo o modrem mandarinu (sodniku) pozna na Kitajskem skorajda vsak otrok. Takala je ta zgodba.

Nekega dne je slepi godec prišel do reke, ki je v poloku obkrožala mesto. Dolgo je s svojo dolgo palico tipal predse in premišljeval, kako bi prišel na drugo stran reke, kamor ga je vodila pot.

Pa mu je tedaj prišel naproti potujoči trgovec z oljem in zaklical:

»Počakaj, siromak, pomagal ti bom!«

Oprtal si je slepeca na rame, še prej pa mu je stisnil v roko vrečico z denarjem in ga prosil, naj jo drži toliko časa, da bosta na drugi strani reke.

Slepec je varno držal vrečico z denarjem, katerega je trgovec dobil za prodano olje, in pri tem so ga obšle zapeljive misli...

Ko je trgovec prebrel reko, je postavil godca z rame na tla in rekel:

»Tako, zdaj si na cilju. Daj mi vrečico z denarjem nazaj in Bog s teboj!«

A kaj je tedaj storil nevhvaležni slepec? Na ves glas je začel kričati, da je denar njegov in da ga hoče trgovec oropati. Ljudje so slišali slepevo kričanje in tekli skupaj. Kmalu se je okoli slepeca in trgovca nabrala gosta množica. Vsi so potegnili s slepecem in grozili trgovcu, da ga bodo pretepli.

Nazadnje sta se slepec in trgovec zatekla k mandarinu. Slepec se je rotil in zaklinjal, da je denar njegov, trgovec pa je prisegel, da je njegov.

Mandarin ju je nekaj časa malomarno poslušal, potem pa se je zamislil in dejal:

»Čigav je denar, naj razsodi vodni bog!«

Ukazal je, naj mu prinesejo veliko posodo z vodo. Stresel je vanjo bakrene novce in jih dobro zmešal. Potem je vstal, se sklonil nad posodo in nekaj časa nepremično strel valil.

»Denar je trgovčeva last, slepec pa dobi sto udarcev z bambusovo palico!« je slednjič razsodil.

Vsi so strelili. Ni in ni jim šlo v glavo, kako je mogel dognati pravega lastnika denarja.

»Glejte,« se je nasmehnil modri mandarin in pokazal s prstom v posodo, »na površju vode plava olje. Mož kupčuje z oljem in zato je kar razumljivo, da ima denar, ki gre skozi njegove roke, sledove olja!«

Na površju vode so v resnici plavali veliki oljnati madeži. Narod je na ves glas začel hvaliti mandarinov modrost, zunaj pa je odmevalo pretresljivo kričanje slepega godca, kateremu so z bambusovo palico krepko drgnili hrbet.

Ples metuljev

Da bi metulji plesali? Boste neverno zmajali z glavo. In vendar ni prav nič težko napraviti to majhno »scenarij«. Za to potrebujemo samo malo svilenega papirja, na katerega narišemo nekaj metuljev. Cim bolj tenak je papir, tem previdnejše moramo ravnati z njim. Kdor je posebno spreten in iznajdljiv, bo metulje tudi prevlekel s pisanimi barvami. Šele potem metulje previdno izrežemo, da se ne raztrgajo. A s tem naše delo še ni končano. Izrezane metulje privežemo na svilen močvir.

Motvoz pritrđimo z vrvico sredi sprednjih in zadnjih perotnic.

Če potem vzamemo privezane metulje v eno roko, v drugo pa kos kartona ali zvezek ali pahlijačo, katero si isposodimo od mame, začnejo metulji plesati. S kartonom (zvezkom ali pahlijačo) jih moramo namreč pahljati, da nastane »veter«. Boste videli, kako bodo v hipu oživel! Najčudovitejše plesne bodo izvajali, če bomo s kartonom ali pahlijačo prav spretno ravnali.

Metulje pa lahko privežemo tudi nad nizko pečko ali centralno kurjavo. Toplota jih bo takoj prisilila k plesu.

Škrivalnica

Brat išče sestro. Kje je?

ZA ZIDANO VOLJO

Kje čuti udarce

Učitelj: »Tonček, povej, kje leži srce?«

Tonček: »Ne vem.«

Učitelj (položijo roko na srce): »No, ali ne čutiš tukajle udarcev?«

Tonček: »Nak, udarce čutim bolj spodaj na zadnji strani!«

MOZ BESEDA

Oče: »Janežek, dal si mi besedo, da se vrneš v pravem času domov, jaz sem ti pa dal besedo, da te našeskam, če se vrneš prepozno!«

Janežek: »Potem je kar v redu. Če jaz nisem držal besede, je tudi tebi ni treba!«

Ubogi ptički

Mrzeli veter čez dobrave brije, grize do kosti. Ptičke zebe. »Pridi, sonce!« prosijo. A sonca ni.

In še glad jih kruto stiska. Ni črvčkov več; pokril sneg jih z odejo težko — kdo jo s ključkom bo prebil?

Kakšna bo pomlad brez ptičkov, če pozabijo, pomro nam čez zimo? V nemi tudi sklonil gozd bi k tiom glavo

in po poljih bi postalo kakor v grobu tiho vse... Nemo prosijo nas revčki: »Zdaj se nas usmili!«

Za mlade risarje

Danes objavljamo spet dve sliki z eno potezo. Prvo risbo, ki predstavlja kovboja na konju, je naredil Marjan Depolli, dijak II. razr. gimn. v Ljubljani. Zraven pa je zložil tudi pesemko, ki ponazorjuje risbo. Takala je ta pesemka:

Kovboji divji se po prerijah podé, za pasom nož, pištolo, laso krog ramé. Mustange — divje konje — si lové, na njih kot s sedlom zaračeni sedé.

Drugo risbo, ki predstavlja ljufega gospoda stražnika v hipu, ko je zasacil vtiomica z ukradenim blagajno na hrbtu, pa je naredila Anka Koblarjeva, učenka IV. razr. pri uršulnkih v Ljubljani. Kar poglejte grduha tatinskega, kako kisel obraz je naščvil, ko ga je ljuti gospod stražnik s samokresom zmagoslavno potipal za rame!

Mlada njiva

V rojstnem kraju rokovnjača Nandeta

Danes bom opisala kraj, v katerem prebivam. Ne bom opisovala vasi. Vas je vasi podobna. Opisati hočem prelepo Kamniško Bistrico.

V Kamniški Bistrici je izvir reke Bistrice. Jój, kako je ta izvir lep! Voda »slja na več krajih iz kamenja, se pretaka v precej globoko kotanje, iz tiste kotanje pa dere dalje po ozki, a silno zanimivi strugi. Naj omenim samo lepoto naravnega mostu, potem tesnobo Predasla in šumeči slap Bistrice. Bistrica je mrzla kakor pozimi led. V Bistrici je tudi lep turistijski dom. Blizu tega doma je kapela, v kateri se lahko mašuje. V kapelici je zelo lepa podoba Marije. Do Kopa, ki ležijo ne daleč od turistijskega doma, je lepa vozna cesta, po kateri vozi tudi avto.

V Bistrici je tudi kočja rokovnjača Nandeta. A samo kočja. Nandeta že zdavnaj ni več v njej.

Slavica Langerholz,

učenka IV. razr. v Stranjah pri Kamniku.

St. Rupert!

Stoji St. Rupert, lepa vas, spominjam gorko se je jaz tam tekla mi je zibelka, tam mati me je zibala.

Majda Peterlin,

učenka V. razr. v St. Rupertu na Dolenjskem

Zaičje zborovanje

»Tovariši, eden izmed nas se bo moral žrtvovati, drugače bo oddal lovišče kakšnemu drugemu v najem!«

V abesinskem taborišču

Poselni poročevalec «United Press», James Rohrbough, poroča iz Desje te-le zanimivosti iz ondotelega vojaškega taborišča:

Prijetno mesto Desje je kar čez noč postalo prestolnica Eritreje, odkar je semkaj prišel abesinski neguš. S tem je to mesto v očeh Abesincev zelo zraslo, kar se razvidi iz tega, kako Abesinci to mesto označujejo.

60 km pred Desjem smo vprašali domačina, kako daleč je še do mesta. »Oh, saj ste že sredi, notri,« se je glasil odgovor. »S tega-le griča lahko že vidite Desje.« Ko smo se vozili še eno uro, smo vnovič vprašali, kako daleč je še do mesta, pa smo dobili zopet taisti odgovor. O mestu Desje danes vse govorijo. Semkaj se je začelo preseliti sam neguš. Poleg tega pa so Abesinci prepričani, da se bo pri Desju, če bi Italijani prodrli tako daleč, bila zadnja bitka. Seveda pa nihče ne verjame, da bi se Italijanom kdaj posrečilo priti semkaj. Mesto leži na visoki gori ter je okrog in okrog obdano od pogorij, na katerih se morejo Abesinci dobro razviti. V starih časih je bila varnost kakšne naselbine odvisna od njene višine in pa od razdalje, kako daleč so naseljenosti bližajočega se sovražnika mogli zapaziti. Temu mestu se ne more približati nihče, ne da bi bil opažen. V mesto vodi nekaj potov, katere pa ni bilo težko zapreti, tako da je bilo skoraj nemogoče to mesto zavzeti. Pa tudi dandanes bi imeli Italijani silne težave, če bi hoteli to mesto zasedeti. Z letali ne bi mogli desti opraviti, ker bi se domačini lahko dobro skrili v gozdove, kateri pokrivajo te gore. Topove bi bilo po teh strmih kozjih stezah težko prenašati. Če bi Italijani hoteli res zavzeti Desje, bi ga morali zavzeti le s pehoto, in sicer z nepričakovanim napadom. To pa bo skoraj nemogoče, ker so Abesinci preveč čuječi.

Okrog in okrog mesta je zbrana velika armada. Po vseh travnikih in jasih mrgoli šotorov in preprostih koč. V tem orjaškem vojaškem taborišču pa manjka vsakega reda. Vsa taborna opravila opravljajo ženske. Celi roji otrok pa medtem zijajo ta čudesa «velemesta» ter tekajo za Evropci. Ponoči gori na tisoče tabornih ognjev po ravnini. Če z vrha gore pogledaš v dolino, vidiš, da se stražni ognji na vse strani po cele milje daleč raztezajo. Ko to vidiš, moraš dvomiti, ali bodo Italijani res mogli Abesince presenetiti. — Abesinci budno stražijo. Jutri bodo ti vojaki odkorakali proti fronti, toda v neskončno dolgih karavanah se prihajajo novci, ki bodo stopili na njihova mesta. Z gora, iz ravnin in iz puščav vodijo vsa pota v Desje. In po njih marširajo vojskaki, ki upajo, da niti ne stufijo ne, kakšno trpljenje jih še čaka. Bodo tu videli svojega cesarja, preden odidejo na fronto, da tam zanj umro.

Preminog je trpljenje, ki o njem pripovedujejo v Desje. Vedno pa so šibki in nemočni tisti, kateri najbolj trpe. V vseh vojskah je tako, zlasti pa tukaj v Afriki. Zakaj tukaj ne gredo v vojsko samo mošči, ampak tudi ženske in otroci. Nihče ne sme ostati doma. Na bojnem polju pa za telesni blagor bojnikov ne skrbi poveljstvo, kakor je to navada v Evropi. Treba sploh ni. Zato se tukaj ne prevečkrat bje boj za živce. V tem boju šibkejši odhajajo praznih rok. Stari ljudje in otroci od lakote onemogli leže ob cestah, nihče jim ne pomaga, mnogo jih umre. Drugi se po vseh štirih plazi, napenjajo zadnje sile, da bi prišli v Desje, kjer prosjajo za sočutje in usmiljenje. — Bojnice puste ležati, da samotni umirajo. Morda ipajo ti reveži doma sorodnike, ki bi sicer skrbeli zanje. Toda njihov dom je daleč in doma nihče ne sluti, kako strašno trpijo ti reveži, ki izdihajo svoje življenje pod žgočim solncem sredi milijonov mrtih.

Najbolj žalostna od mnogih žalostnih zgodb je zgodba 45 Hamasov, ki so ušli iz italijanske vojske, da bi se borili za svobodo Abesinije. Pobegnili so od Italijanov z vsem orožjem in korakali k Abesincem. Pričakovali so, da jih bodo Abesinci sprejeli z odprtimi rokami. Med potjo pa so

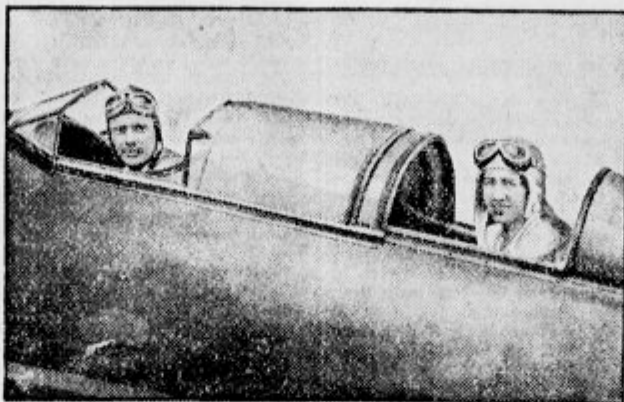
naleteli na rasa Gukšo, ki je s svojimi uporniki ravno prehajal na italijansko stran. Ras Gukša je imel pri sebi 500 mož, kateri so bili ogorčeni, ko so videli, da prihajajo Hamasi na pomoč tisti Abesiniji, katero mislijo oni pravkar izdati. Zato so se besno vrgli na malo četico, jo razorožili, 7 mož pobili, druge pa so tako pobabili, da so vsi obležali polomljenih kosti. Končno se je nesrečnikom posrečilo priti v Desje. Tu so jih sprejeli v bolnišnico, a so jim obenem tudi naznanili, da bodo ostali vse življenje pobabljeni.

Med abesinsko armado so začele razsajati črne koze. Mnogo ljudi umre. Nikakor ni čudno,

če se ta kuga tako razširja, ker morajo vojaki v majhnih šatorih tako nagosto spat skupaj. Abesinci sicer imajo nekaj Rdečih križi, ki pa tukaj na severu, ne deluje. Ranjenci leže tam, kjer so padli, da tam umro ali pa si opomorejo, če Bog tako hoče. Mnogo ranjenec je deset dni pešhoje dolgo pot v Desje prehodilo v dvajsetih dneh ob palicah in berglah. Ko so prišli semkaj, so bili že skoraj zblaznjeni od bolečin in napol mrtvi od pomanjkanja. Njihove rane pa so bile medtem že vse vnele.

Sveže abesinske čete, ki tukaj v Desje tako veselo in navdušeno pričakujejo boj z Italijani,

Polkovnik Lindberg beži pred tolovaji

Se vsem je znano, da so pred nekaj leti tolovaji ugrabili polkovniku Lindberghu majhnega sinčka, zahtevajoč po ameriški navadi zanj veliko odkupnino. Čeprav je nesrečni oče plačal težke dolarje, otroka vendar le ni dobil nazaj, ampak so ga kmalu nato našli nekje blizu umorjenega. Čez nekaj let so le prijeli Nemca Hauptmanna in so ga obsodili na smrt, češ, da je on uropal in umoril otroka. Toda njegova krivda vendar ni še tako izpričana, zato ga niso še usmrtili.

Še danes pa poroča list «Newyork Times», da se je Lindbergh z ženo in 3 letnim otročičem, zvesto spremlja svojega moža pri vseh poletih.

je pobegnil iz Amerike, ker so tolovaji v pismlih venomer grozili, da mu bodo še tega otroka, ki je 3 leta star, odpeljali in umorili. Slavni polkovnik Lindbergh, ki je prvi preletel Atlantski ocean, je sedaj pobegnil pred tolovaji iz strahu za svojega otroka. Naselil se hoče nekje na Angleškem, kjer bo lahko v miru odgajal svoje dete. Ta novica je seveda razburila vso Ameriko, kjer so tolovaji res prava nadloga.

Na sliki vidimo Lindbergha in njegovo ženo v letalu. Zena, hči ameriškega milijarderja, zvesto spremlja svojega moža pri vseh poletih.

29 ljudi zgorelo

Kakor poroča moskovska «Pravda», je v Irkutsku začela goriti hiša, v kateri so stanovali sami delavci. S hišo vred je zgorelo 29 ljudi, med njimi 5 žensk in 4 otroci. Devet ljudi je močno opečenih, 17 pa le lahko. Preiskava je ugotovila, da sovjetsko gasilstvo ni znalo in ni niti poskušalo požar omejiti ter ljudi reševati. Ko bi bili le poskusili, ne bi bilo toliko ljudi zgorelo.

Iz Aachena v Nemčiji poročajo, da se je tam med krajema Rötgen in Walheim zgodila huda avtomobilska nesreča. Od Manschau-a je vozil osebni avtomobil, ki se je z vso silo zaletel v avtobus se je s tako silo zagnal v avtobus, da se je na osebni avtomobilu razbil motor. V tem hipu je eksplodirala posoda z bencinom. Naenkrat je bil ves avtomobil v plamenih. V gorečem avtomobilu so sedeli 4 ljudje, ki so vsi zgoreli, ne da bi jih bilo mogoče rešiti. Šofer avtobusa in popotniki so brž skočili na pomoč. Ker niso mogli do ljudi otročičem, so po-

bili šipe na vozu. Toda iz gorečega avtomobila so potegnili le eno žensko, ki pa je bila že mrtva. — Osebni avto, ki je na zledeneli cesti precej naglo vozil, je ob srečanju z vso silo zavril, pri tem ga je pa vrglo na spolzki cesti naravnost v avtobus.

Dva duhovnika ustreljena

Pred nekaj leti so sovjetske oblasti v Rusiji obsodile dva pravoslavna duhovnika, Ksenofantova in Burdujkova, na 10 let izgnanstva v delavsko taborišče na daljnem severu. Obsojena sta bila, češ, da se nista pokoravala državnih oblasti.

Pred kratkim pa se jima je posrečilo uiti iz taborišča. Ze se je zdelo, da bosta srečno ušla zasledovalcem, ko so ju tik finske meje vendar le prijeli. Takoj so ju pripeljali v Petrosadovsk, kjer so ju postavili pred preki sod ljudskega komisarijata za notranje zadeve.

To sodišče je oba duhovnika obsodilo na smrt. Kmalu po obsodbi so ju ustrelili.

Quintin de Barros, ki je vodil komunistično revolucijo v Braziliji.

Božič haznjev!

Iz Moskve poročajo: Na množtevna vprašanja je osrednji svet sovjetskih strokovnih društev pred božičem odgovoril s posebnim razglasom, da niti 25. niti 26. december nista praznika. Kdor se bo branil ta dva dni opravljati svoja dolžna opravila, naj bo strogo koznovan!

Silen potres na Kitajskem

Iz Sangajo poročajo: Ze več časa so v mestih Coenču in Cunking (provincia Sehvai) čutili manjše potresne sunke. Toda 18. decembra je mesto Mahien z okolico (v južnem delu province Sehvai) zalotil strašen potres, ki je trajal celih 5 ur. Kakor bi grmelno in treskalo tako so potresni sunki udarjali drug za drugim. Silno mnogo ljudi je bilo ubitih in tudi stvarna škoda je velika. Podrobnosti o tej strašni nesreči še ni, vendar so doslej znani ti-le podatki:

Zemlja se je ponekod kar razklala. Mnogo hiš se je podrlo, tudi mnogo dreves je s koreninami izruvalo. Oblasti so nesrečnim krajem na pomoč poslale pomožne ekspedicije.

Hrošč kljubuje pruski kislini

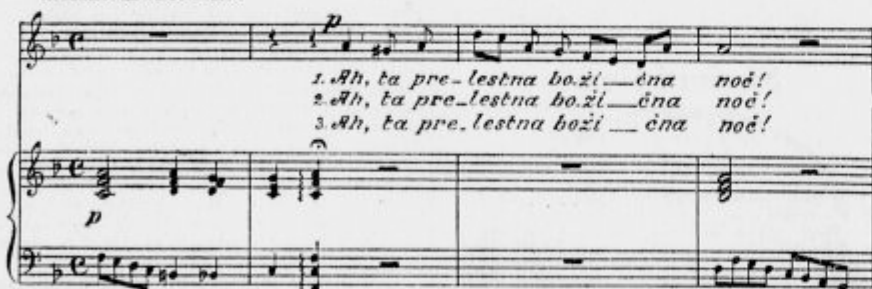
Pruska kislina ali višnjevi strup je med najhujšimi strupi; tudi njene soli so nad vse strupene. Ta strup uporablja za ugonabljanje živali. škodljivcev. Kalijeva sol pruske kisline služi za to, da naglo umori tiste žuželke, katere zbiratelji love za svoje zbirke.

Nemški profesor dr. Seitz iz Darmstadta na Nemskem pa je sedaj v okolici Ankare v Mali Aziji (Ankara je glavno mesto sedanje Turčije) našel velikega okroglastega hrošča vrste »pimela«, ki ga s tem strupom kar ni mogel ugonobiti. Dve do štiri ure je imel hrošče v strupenih plinih pruske kisline. Ko je videl, da se živalca več ne giblje, jih je spravil v škatljice in zavil. Toda čez nekaj ur je v škatljicah začelo praskati. Hrošči, ki jih je strašni strupeni plin le omamil, a ne ugonobil, so si med med opomogli in veselo ležli po škatlji.

Božična noč.

za visoki glas in klavir zložil Lavro Hafner
(Besedilo Mirko Kunčič-a.)

Lahno in občuteno.

V Berlin in Hamburg

Kje bomo potovali in kaj bomo videli?

Iz Ljubljane se odpeljemo dne 5. avgusta 1936 zvečer s posebnim vlakom proti Gorenjski. Skozi Avstrijo se bomo vozili ponoči. Lepih krajev na Koroskem in ob veličastni turski progi Spittal Millstättersee - Schwarze St. Veit - Salzburg ne bomo mogli gledati. Jutro nas bo našlo že v Salzburgu. Po ca. dveh urah vožnji po južni Nemčiji, katera pokrajina zelo sliči naši Gorenjski, se bomo ustavili v Münchnu (Monakovo). Čez dan si bomo tu ogledovali zanimivosti mesta, predvsem pa »Deutsches Museum« in pa največjo pivovarno. V muzeju, ki je edinstven na svetu, bomo videli planetarij, ki nam bo pokazal ozvezdje severnega neba v raznih letnih časih. Marsikoga bo zanimal razvoj prometnih sredstev vseh vrst od prvega iz debila izdelanega čolna do luksuznega parnika, od prvega kolesa do najbolj udobnega avta, aeroplana, kočije, smuča, železnice itd. Prva podmornica je tu razstavljena in je videti njeno originalno notranjost. Krasi originalni modeli nam prikazuje življenje v rudnikih, solarnah, tovarnah, kovarnah itd. Vsi posetniki bodo le obžalovali, da ne morejo ostati v muzeju delj časa in da si ne morejo ogledati vseh razstavljenih predmetov v vseh potankosti. Ogled največje pivovarne nam bo izprilca, kakor visoko je razvita pivska industrija v Nemčiji in zakaj je bavarsko pivo tako priljubljeno. Znamenite so cerkve v Monakovem. Mnogi bodo tudi čakali pred rotovžem, da si ob 9. uri in ob 13. uri ogledajo zvočno igrano ob plesu »odjarjev in ob vitežkem turnirju«.

Ponoči bomo potovali iz Münchena skozi Nürnberg in Leipzig v Berlin. Tu bomo v petih dneh ogledali predvsem razne olimpijske tekme na ogromnem stadionu, ki so ga Nemci nalašč zgradili za te tekme. Oleg znamenitosti mesta nam bo vodstvo izleta razkazalo Potsdam in graščino »Sans soucie« v vrtovi. Izlet k jezeru »Wannsee« nas bo vodil v bližino lužinskih Sr-

bov. Ogled velikega svetovnega letališča, kjer bo marsikdo za mali prispevek poletel v zrak, vožnja s podzemsko in nadzemsko mestno železnico bo za marsikoga edinstveno. Na pripravi dan bomo potovali tudi v Hamburg, kjer si bomo ogledali največjo luko na evropskem kontinentu z vsemi njenimi napravami za razkladanje in nakladanje ogromnih množin robe, za popravila ladij, delavnice itd. Možen bo tudi ogled kake večje potniške ladje v njeni notranjosti. Ogled rotovža nam bo pokazal, v kakem bogastvu so živel Hamburgci, ko je bilo to mesto še svobodno in samostojno.

Na povratku iz Berlina se bomo ustavili po šest ur v Nürnbergu in v Salzburgu. Prvo mesto je najbolj tipično nemško mesto. Stare srednjeveške hiše v sredini mesta, dobro ohranjeno obzidje in grad na hribu prikazujejo, kakšna so bila mesta v srednjem veku. Zanimivi so stadioni, kjer se vsako leto vrše veliki kongresi nemško-nacionalne stranke, katerih se udeležuje skoraj milijon pristavev. Mesto Salzburg po svoji legi zelo sliči Ljubljani. Vodstvo bo poskrbelo, da se bomo vozili na progi Beljak - Salzburg - München - Nürnberg - Berlin - Hamburg in obratno vsaj enkrat podnevi, da si bomo lahko ogledali pokrajine ob progi in njih posebnosti.

Pomnite, prosimo, to-le: Potovanje bo trajalo od 5. do 14. avgusta 1936. Za vožnjo, hrano, stanovanje in izlete je plačati samo 1600 Din v osmih mesečnih obrokih po 200 Din. Prijavite se takoj, zlasti oni, ki reflektirate na vsotnice za olimpijsko. Do 8. januarja 1936 je plačati že drugi obrok. Za one, ki se javijo po 10. januarju, ne jamčimo za vsotnice za olimpijske igre, ker so že skoraj razprodane.

Vse potrebne informacije glede izleta daje SK Planina (Jože Hvale, uradnik Zdravstvene gospodarske banke). Ljubljana, Miklošičeva c. 10, kjer se je prijaviti.

Inkret Alfonz:

Naša reja malih živali

Posvetovanje o predlogih za napredek te važne gospodarske panoge

Pri ministrstvu za kmetijstvo se je vršila v Belgradu na pobudo ministrstva in rejcev samih v dneh 17. in 18. dec. velika živalska konferenca, katere so se udeležili zastopniki vseh kr. banskih uprav in odlični živalski strokovnjaki. Namen te konference je bil, da se uvede sistematsko delo na polju pospeševanja reje malih živali, predvsem perutninarstva, ki je najbolj razširjeno v naši državi. Konferenci je načeloval g. B. Cvijanović, načelnik stočarskega oddeljenja. Navzočih je bilo 38 zastopnikov iz vseh banovin in raznih rejčkih organizacij. Kr. bansko upravo dravske banovine je zastopal g. inšpektor inž. Zidanšek, Zvezo društev rejcev malih živali v Ljubljani pa urednik lista: Rejce malih živali, g. Inkret Alfonz iz Senkovega Turna.

Uvodoma je bilo poročilo referenta za perutninarstvo, g. Vl. Drecyn o stanju perutninarstva v naši državi, ki znaša okoli 20 milijonov grl. Izvoz peruti in jajc je skalo nazadnje tako, da so v tem prekosile našo državo že vse sosednje države, celo Turčija, Države, kamor smo uvažali, so bile Švica, Italija, Avstrija in Nemčija. Izvoz v Švico smo dosedaj docela izgubili, v ostale države pa se je uvoz zmanjšal za polovico prejšnjega. Naslednji refer. g. inšpektor inž. D. Grujić je zastopal Glavni savez rejcev peruti, kunccev in golobov v Belgradu in navajal v svojem poročilu, da pride v naši državi na eno gospodarstvo povprečno 6 komadov peruti. Pri vsem tem se je število živali od časa svetovne vojne povečalo za 25%, med tem, ko se je v ostalih državah v istem času povečalo stanje peruti za 50 do 70%. Povsod se uvaža selekcija in kontrola nesnosti. V naši državi proizvajamo letno sedaj okoli 1 milijardo jajc. Zaostlost v napredovanju perutninarstva povzroča pri nas razne epidemije bolezni, čemur je v veliki meri kriva nepoučenost naših ljudi o pravilni vreži in negi peruti. Nujno je potreben izbor pasem za posamezne pokrajine. Dalje je navajal razne predloge v prid izboljšanja našega perutninarstva.

O delu zasebnih rejcev na polju perutninarstva je poročal dr. Mato Pavlović iz Bjeline. Zavzemal se je za to, da se o pravilnem perutninarstvu poučujejo kmečke dedke že v šoli in izven nje v posebnih tečajih. Od naših žena je odvisen napredek kmečkega perutninarstva. Obrazložil je za

primerjavo stanje bolgarskega perutninarstva. Saj je znano, da so Bolgari naša največja konkurenca na svetovnem trgu. Narod je treba poučevati o pravilnem perutninarstvu potom tečajev, filmov, knjig, letakov, društev itd. Privatna in državna inštitucija za pospeševanje perutninarstva naj združeni delujeta.

Sledila so poročila zastopnikov posameznih kr. banskih uprav. G. inšp. inž. Zidanšek Josip je kot zastopnik kr. banske uprave dravske banovine orisal delo na selekciji domačih štajerske kokoši, ki je sedaj določena že za kmečka gospodarstva. V dravski banovini je sedaj 30 selekcijskih privatnih stanje pod kontrolo kr. banske uprave. Letno se razdeli 18.000 valilnih jajc po nižji ceni 1 Din za komad in približno 800 komadov plemenske peruti. Predlaga da se ta način organizacije uvede v vse državi, kakor tudi da se v vsej državi uvede štajerska kot izrazito domača kokoš.

Sledila so poročila še ostalih referentov posameznih banovin, dalje poročila izvoznih čarjev in veterinarjev, na kar je sledila splošna debata o iznešenih predlogih. Na osnovi teh razgovorov so bili končno izvedeni sklepi, ki naj dajo smer sistematskemu delu za povzdigo perutninarstva v naši državi.

V drugem delu konference so se obravnavale smernice za povzdigo umne kuncereje v naši državi. Daljši referat o kuncereji je imel priznani strokovnjak na tem polju g. Stepanek Rudolf iz Sarajeva, ki je tudi predlagal, naj se podpira v državi gojenje predvsem dveh vrst kunccev in sicer nemškega ovnača in angorskega kuncja. Nemški ali tudi francoski ovnač ima izredno gost kožuh, primeren za krznarsko stroko pa tudi obilo mesa za domačo kuhinjo, od angorskega kuncja pa pridobivamo izredno fino angorsko volno. Tovarne za predelavo krzna imamo že v Jugoslaviji, za predenje angorske volne naj se pa s pomočjo države čimprej ustanovi, čim bo dovolj domačega produkta na razpolago.

G. Pavišić Ivan, predsednik Saveza knjičarskih društev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu je podal kopico predlogov za povzdigo kuncereje pri nas. Inkret Alfonz, strokovni tajnik Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani je v daljšem referatu opozarjal, da nam je v prvi vrsti potrebno organiziranje samostojnih društev rejcev malih živali po vseh večjih krajih. Ta društva naj

posredujejo zvezo med rejci in oblastmi. K sodelovanju naj se pritegnejo vsi okrajni ekonomski veterinarji in šole. Dalje je na kratko podal sliko o posameznih panogah reje malih živali v dravski banovini kakor tudi prikazal razvoj rejškega gibanja v zadnjih desetletjih. Ponovno je poudarjal rešitev vprašanja o napredku našega živilarstva v sistematskem organiziranju samostojnih rejčkih društev, kakor se to že vrši v dravski banovini. Sledile so maloštevilne debate, naka je imel zastopnik vojske daljši referat o golobarstvu, predvsem o reji golobov pismošev. Podal je razne predloge, kakor tudi da morajo biti vsi golobarji članjeni v Golobarskem savezu. Po vsej državi naj se ustanovijo golobarska društva, ki so v članjena v Savezu in so pod kontrolo države. Savez bo izdajal tudi glasilo Golob pismošev. Po končanih debatah se je preslo k sestavljanju sklepov. Izmed velikega števila sklepov te konference naj navedem v prvi vrsti one, ki določajo, katere vrste peruti naj se goji v posameznih banovinah.

V splošnem se je konferenca izrekla za gojitve domačih, štajerske, poleg tega pa še rodajland in plimetke.

V Dravski banovini naj se goji po vseh kmetijah edino štajerska. V Savski banovini v enem delu štajerska, v drugem delu plimetka. V Vrhbski banovini domača, štajerska in plimetka. V Primorski banovini domača, štajerska, izjemoma se dovoljuje tudi leghorn, kakor tudi rodajland in plimetka. V Zetski banovini domača, štajerska in rodajland. V Drinski banovini domača, štajerska in rodajland. V Dunavski banovini domača, štajerska in rodajland, izjemoma tudi leghorn. V Moravski banovini domača, štajerska, plimetka, izjemoma jerebičasta italijanka. V Vardarski banovini domača, rodajland in plimetka.

Od ostalih vrst peruti naj se goji v vsej državi sledeče vrste: domače in emdenske gos, domače, peking in orpington race, domače in bronaste pure, v planinskih krajih pegatke.

V zadevi propagiranja umne kuncereje v državi se podpira pred vsem gojenje nemških ovnačev kot kunccev za meso in krzno ter angorskih kunccev za pridobivanje volne.

Izmed vseh vrst pasem golobov se podpira v prvi vrsti reja golobov pismošev iz vojaško-obrambnega stališča.

Iznešenih je bilo še vsepolno sklepov, kakor ustanavljanje vzornih državnih stanje za perutninarstvo, kuncerejo in golobarstvo itd. Odslej se sestane vsako leto ta konferenca, da prouči v koliko se je napredovalo po danih smernicah in kakšne mere naj se povzamejo zopet za nadaljnje bodoče delo na pospeševanju reje malih živali v naši državi.

Jesenice

Smučke v skladiščih. Vsi, ki so mislili za praznike ven v zimsko prirodo, da bi tam na »dileah« vedrili, so otožno gledali v nebo, v katerem je gospodaril jug, ki je iz najlepših smučkih terenov napravil omako. Na Jesenicah je bilo mnogo takih, saj je res da je prav smučki sport, sport neimovitih kmetov, delavskih in nameštenskih slojev. En čaj na dan in že je veselje na zimskih poljanah. Poleg resnih proletarskih smučarjev pa je jug nagajal tudi onim, ki imajo smučanje je kot običaj, le zato da smejo obleči smučarsko obleko in nositi smuč iz kraja v kraj. Teh pa je malo.

1000 dinarjev za siromake. Kranjska industrijska družba na Jesenicah je darovala za reveže zvesek Din 1000 mesto noveletnega voščilnega inserata, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

Krasen gledališki delavski večer. Velika dvorana Krekovega doma je bila na praznik povsem razprodana. Delavski oder je vprizoril veselo opereto »Sv. Anton vseh zabuhlenih patronov. Zretev časa, trud naših igralcev, orkestra in režiserja niso bili brez uspeha, saj je vsa dvorana kipele navdušenosti za svoje delavske tovariške umetnike. Izborna pevka in igralka, ki je bila dolžna že najboljši kritiki ob nastopu v ljubljanski operi gđ. Tončka Savinškova je dvorano povzdignila že ob prihodu na oder, kar je najboljša priznanje in istočasno vabilo da naj prekine svojo »stranke. Igra je vesela in dostojna lahka v igranju in lahka v petju, naši igralci so ji bili kos. Oh tako panelih prirediteljev nastaja Aljaževa gledališka vodilni umetniški hram naše Gorenjske, saj naša občina udeleženci na prireditve tudi iz oddaljenih krajev.

Poizvedovanja

Najdena je bila na sveti večer na koncu Blei, večjeve ceste rjava usnjena leva damska rokavica. Dobl se v trgovini Slemen P., Tržaška cesta 10.

Plui

Divjaški napadi suroveža. Na sveti večer se je odigral v bližini plujškega kolodvora dogodek, ki je ogrožil prebivalstvo, posebno pa olivce. Povzročitelj grdega in razburilivega dogodka je 28-letni brezposelni čevljarski pomočnik Ivan Kampi, rojen v Ledenicih pri Ljubljani, pristojen v Slovenjo vas pri Pluiju. Kampi je bil dne 24. dec. odpravljen od ljubljanske policije, kateri je možakar povzročil že veliko dela, odgovorniki polon s spremstvom v Plui. Plujška policija ga je nato kakor običajno napotila v njegovo domovino obično v Slovenjo vas in sicer brez spremstva. Namesto, da bi se Kampi podal na svoj dom, je popaval po plujških gostilnah in se proti večeru priklatil v bližino kolodvora, kjer je tankaj na vlak čakajoče ljudi in druge pasante brez vsakega vzroka napadal z nožem, preklinjal kakor besen in še celo hudo žalil naše vojsko. Vedenje nasilneža je bilo tako nesramno in nevarno da so se vsi navzoči opravičeno zgražali. Da ni prišlo do uboja ali kake druge nesreče, se je zahvaliti na kolodvoru služboječemu orožniku-naredniku, ki je še pravočasno posegel vmes in suroveža razorožil. Kampi je bil tako besen, da so morali pristopiti še drugi orožniki in nekaj potnikov, da so ga mogli ukrotiti. Zverino so le z muko spravili na seni in jo prepeljali v policijske zapore. Na policijski stražnici so šele ugotovili, kdo je. Nadalje so ugotovili, da imajo posla z zelo nevarnim kriminalnim tipom. Akoravno je šele 28 let star, ima Kampi že neštevilne kazni, med temi 3 mesece, 6 mesecev, 14 mesecev in 10 let težke ječe. Kaznovan je bil radi raznih tatvin, vlovov in radi umora. Suroveža so izročili okrajnemu sodišču v Pluiju.

Zadnja pot Marije Mokole, roj. Hanželič. V petek, dne 27. dec. smo spremlili k zadnjemu počitku Marijo Mokole, rojeno Hanželič, soprogo uradnika na okrajnem glavarstvu Zdravka Mokole. Pogreba se je udeležila izredno velika množica ljudi iz vseh slojev. Uradništvo okrajnega glavarstva se je udeležilo z okrajnim glavarjem g. dr. Vidicem in poglavarjem g. dr. Tomšičem. Tudi ostali uradi so bili številno zastopani. Mestna občina je bila doskora polnoštevilno zastopana po svojih namestnicah, na čelu župan dr. Remeč in magistratni ravnatelj Mihal Zavodlal. Nadalje se je udeležil pogreba poveljnik žandarmerijske čete s svojimi častniki. Cerkvene obrede je opravil župnik g. Svet ob asistenci dveh g. p. kaplanov. Pri odprtem grobu se je v prav lepih besedah poslovil od pokojnice g. župnik Svet.

Škofia Loka

Zadnji občni zbor športnega kluba Sore ni prinesel nikakih posebnih novosti. Razen delnih zamenjav nekaterih funkcij odbora je ostalo vse pri starem.

Mehanično delavnico na Glavnem trgu, v lokalu nekdanje glavne založbe tobaka, je nedavno otvoril g. Jože Kavčič.

Trošarino na blago in električni tok bodo, po zadnjem sklepu mestne občine, odpravili v našem mestu.

Veliko obrtno razstavo pripravljajo v našem mestu za leto. Ker bo razstava trajala več tednov in bo z njo v zvezi še več novosti, je prav, da že zdaj opozorimo občinstvo na to zanimivost. Več bomo še poročali.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani

Knjiga o lepem vedenju. Trejla zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja, spisal Urbanus, 388 strani in stane broš. 30 din, vez. 64 din. Založila jo je Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Od prejšnje izdaje se nova razlikuje predvsem v tem, da uvodoma ne prinaša onih navodil lepega vedenja, ki pomenijo že sama po sebi osnovna načela omike in etike, katere so danes po zaslugi cerkve, šole, prosvetnih in kulturnih društev ter naravnega kulturnega napredka prešla že v meso in kri. Nova izdaja je prilagodenata do podrobnosti avrom razmeram našega duhovnega in materialnega življenja. Posveča veliko skrb obveznostim, ki jih ima sleherni človek do nove družbe. Skratka: knjigo o lepem vedenju mora poznati vsak, če noče veljati pri soludeh za novejša, nerodo ali neolikanca. Naj navedemo samo nekaj najvažnejših poglavij iz te knjige, pa bomo videli, da je danes ta knjiga ena najpopolnejših na književnem trgu: Temeljna pravila medsebojnega obveščanja (pozdrav, podajanje roke, predstavljane, nagovori); Vedenje pri mizi in pravila družabne konverzacije; Vedenje na cesti; Vedenje v cerkvi, običaji pri roistvu, birmi in sv. obhajilu; Zakoni in potoki; Drugi žalosni in veseli dogodki; V gostilni in kavarni; Na potovanju, letovanju; V gledališču, kinu, koncertu; Obiski-poseti, sprejemi; Posetnice na znanila, vabila; Svečano kosilo (diner, banket); Gost v hiši; Večerne prireditve, ples, obleka; Avdienco, poseti pri visokih dostojanstvenikih; Pravila pismenega obveščanja. Knjigo vsem toplo priporočamo.

Dr. Ivan Kniffler

Okrog Afrike

XLIX.

Megleno, mrzlo jutro je napačilo, ko smo se po Labi bližali Hamburgu. Zgodaj smo prišli na krov, ko se je pravkar zdanilo. Na zadnjem koncu parnika je plapolala zastava s kljukastim križem. V tujih vodah je že nadomeščala državna trobojnica. Tudi mnogi potniki so si nadeli kljukaste značke in se pozdravljali s »Heil Hitler«, česar na potovanju nikjer niso kazali. V političnih in verskih stvarih so bili vedno strpnji, s posebnim ozirom na potnike iz tujih držav; na domačih tleh pa so izpovedali svoje prepričanje.

»Blankenese«, so klicali, ko smo drsli mimo tege legega letovišča. Prikazali so se hamburški stolpi, Bismarckov kip, mostiče sv. Pavla in nebroj parnikov. Prililjav motorni čoln je vodil našega junaka mimo vseh ovir do Petersenovega nabrežja. Tod je že počivalo nekaj sestrskih ladij; njim so pridružili še Adolfa Woermanna. Na bregu je že čakala množica sorodnikov in znancev, z robei mahala v pozdrav in vzklikala. Krog desetih so spustili mostova. Začelo se je preseljevanje. Avtotaksiji so odvažali potnike in prtljago na carinarno, ki je oddaljena skoro četrt ure od nabrežja.

Glede obleke in potnih potrebščin rajhoveci niso nadležni, pač pa je uradnik takoj zapazil nekaj starih »Slovenec«, še od junija; zgrabil jih je, odnesel k neki mizi in tam pregledal seznam onih jugoslovanskih časopisov, ki so v Nemčiji prepovedani; ko med njimi ni našel »Slovenca«, ga je vrnil.

Drugemu uradniku sem moral napovedati ves denar in mu ga tudi pokazati, kar je vestno zabeležil.

S sopotniki si nismo obljubovali večne zvestobe in stalnega dopisovanja; saj smo bili po večini starejši, izkušeni zemljani, ki smo vedeli, da vse tovrstne obljube trajajo le par tednov, nato pa izrinejo. Čudil sem se, da je bilo veliko potnikov priletnih. Pojasnili so mi, da v Nemčiji noben uradnik ne dobi daljšega dopusta in namestnika, tudi če bi ga sam plačeval. Zato je bilo mnogo upokojevencev in pa trgovcev, ki so posle že izročili mlajšim močem. Le iz Geneve do Hamburga se je vozilo nekaj »divjakov«, to je mlajših ljudi, ki na parniku veseljačijo in povzročajo nemire. Pri mizi, predno je kdo povedal kaj okroglega, je pristavil: »Wir sind gesetzte Leute«, smo pametni in priletni možje. Dovpise so radi poslušali, pripovedovali na ne: severni Nemci so pač mrzle narave. Ob odhodu so mi klicali: »Na svidenje!« Ko sem jih opozoril, da se najbrž nikoli več ne vidimo, so mi dejali, da se rajhoveci vedno poslavljajo z besedami: Auf Wiedersehen!

Večina je takoj ohitela domov. Berlinci so si naročili kar poseben vlak. Nekaj potnikov pa je odšlo za par dni še v kako letovišče, češ: »Od dolge vožnje sem utrujen; moram si nekoliko odpočiti. Meni se je mudilo domov; saj smo itak dva dni prepozno došli v Hamburg, potem ko smo tri dni neprestano razkladali v Antwerpnu in Rotterdamu. Ker imamo Jugoslovani v Nemčiji 60 odstotkov popusta na železnici, sem plačal čez Menihovo do Solnoegrada le 17 mark, medtem ko jih je moja soseda samo do Menihovega plačala 35.

Zveza pa ni bila ugodna. Moral sem prenočiti v Fuldi blizu Frankfurta. Stopil sem v bližnji hotel. Ko sedem k mizi, je vsa družba umolknila in se tiho razgovarjala. Kmalu sem spoznal, da sem začel med »Zide. Tem se sedaj v Nemčiji slabo godi; vlada jih strogo nadzoruje, kolikor jih ni že izgnala. Zato se boje ovaduhov, in ker me niso poznali, so se potuhnil; šele ko sem se vpisal v tujsko knjigo, so videli, da nisem nevaren.

Ko drugo jutro stopim na vlak, me je že na hodniku pozdravila dobra znanka s potovanja. V kupeju samem se mi nasmejljata gospod in gospa. »Me poznate?« ju vprašam. »Kaj bi vas ne! mi odgovorita: »saj ste vi tisti, ki ste v Lizboni skoraj zamudili parnika.« Vsi trije so že do polnoči ostali v Hamburgu in se z direktnim hrzovlakom peljali na jug.

Tudi v Avstriji zveza ni bila ugodna. Skozi Ture smo jo še preinili, v Malintzu na Koroskem se je pa vse skupaj ustavilo. Moral sem znova prenočiti; tem boljše sem vsaj svež in naspan privozil v domovino.

Megla, pristna ljubljanska, je prepuzala ravan, ko sem korakal proti domačemu krovu. Povsod dobro, doma najbolje; to ve vsak, kdor se je količkaj spustil po svetu. Komaj sem prestopil hišni prag, že si je 400 oseb pripovedovalo: K. se je vrnil. Tropska čelada, doma nepoznana, je vse zanimala. Po triinpolmesečni odsotnosti sem v kratkem izvedel vse polno novic.

Najbolj me je razveselilo, ko so mi pravili, da »Slovenec« naročniki moje stvari prav radi hero, dasi včasih kdo česa ne

razume. Preprosta oseba je brala, da sem nekje obiskal misijonarja in ga prosil, naj me okrneči. Izrazila se je: »Čudno; vse imajo na ladii, nimajo pa krtače; gospod je moral k misijonarju, da ga je osnažil.« — Skoraj nihče ni razumel »Götzevega citata«. Pripovedoval sem, da se mi je v Južni Afriki vsiljeval šofer, »pa sem mu zabrusil znani citat iz Götza, seveda v slovenskem prevodu.« Ta »prevode« se elasi: Piši me ... Šele tako je umljivo nadaljevanje: »Tovariši so mi pravili, da te besede niso žaljive. V Hamburgu, kjer je ta citat zelo v rabi, se je višje sodišče izreklo, da to ni nsovka; mnenja slovenskih sodnikov ne poznam.«

Kapla pelina je kapila v čašo veselja, ko sem bral in izvedel, da se je ena mojih najbližjih izgubila. Pisma 23—26 sem postal iz Durbana v skupni kuverti, ki pa ni prišla na uredništvo. Opis Južne Afrike je pač višek potopisa: Kapsko mesto, Rič dobre nade. Južnoafriška Unija, pristanišči Port Elizabeth in East London. Zato sem se takoj odločil, da ta štiri pisma obnovim po zapiskih. Sicer ne bodo tako živahna kot prvotna, na bodo vendarle zamislila zavajočo vrzel. Priklonim jih koncu potopisa.

Ob pisalni mizi sem izračunal stroške potovanja. Vstevši vse listine, izlete, vožnje s prehrano, vse stroške na parniku, napitnine, skratka vse, kar je kakorkoli v zvezi s potovanjem okrog Afrike, me je stalo 16.853 Din, malo manj kot 17 »jurjeve«. To vsota 106 dnevnega potovanja se mi je zdelo tako malenkostna, da sem sklenil, obiskati še četrti kontinent...

Konec

Gospodarstvo

Narodni poslanec dr. Andrej Veble:

Osnutek novega združnega zakona

Naši javnosti je znano, da je sedanja vlada predložila narodni skupščini v Beogradu predlog zakona o pridobitnih združenjih in da je bil izvoljen v narodni skupščini poseben odbor za proučevanje tega zakona, ki je v začetku meseca decembra t. l. po večdnevni razpravi v načelu — z večino glasov — sprejel ta zakonski predlog.

Kot član skupščinskega odbora za združni zakon sem dobil razna vprašanja iz združnih vrst, ki zahtevajo pojasnila o glavnih smernicah novega združnega zakona. Ker se vsi zavedamo velike važnosti združnega zakona za bodoči razvoj našega kmetijstva ter narodnega gospodarstva sploh, se mi zdi potrebno, da podam objektivno kritiko tega zakonskega predloga in da zlasti opozorim na tiste točke in določbe v zakonu, ki bi jih bilo treba spremeniti v smislu tozadevnih pogojev Glavne združne zveze v Ljubljani.

Potreba novega enotnega združnega zakona za celo kraljevino Jugoslavijo je očitna. Ni treba posebej poudarjati, kako koristno in potrebno je, da dobimo namesto 20 različnih zakonov in uredb, ki urejajo pravne odnose različnih združenj v naši državi, enoten združni zakon. — V posameznih pokrajinskih naših državah so še vedno v veljavi stari pokrajinski združni zakoni, ki si deloma nasprotujejo. — Za številne posamezne zakone so bile izdane tudi izvršilne uredbe oziroma pravilniki. Združno pravo v Jugoslaviji naredi tedaj precej pestro sliko.

Za uspešen in zdrav razvoj združništva je potrebna z zakonom odredjena prisila revizija združenj in združnih zvez. Razen v Sloveniji in Dalmaciji pa sploh ni bilo obveznih predpisov o reviziji združenj in združnih zvez v naši državi. V Srbiji sami je bilo združništvo omejeno na dva glavna stanova, na kmetiči in obrtni stan, po vojni pa še tudi na državne nameščence, ostali stanovi n. pr. delavci, zasebni nameščenci ter malomeščani sploh niso mogli ustanavljati združenj. To je bila slaba stran srbskega združnega zakona iz l. 1898, ki je bil sicer v svojih glavnih načelih dober.

Pravilno je naglasil g. minister za kmetijstvo Stanković v svojem tiskanem poročilu o novem združnem zakonu, da je združništvo samonikla in ne umetno vzgojena rastlina, da je nastalo v svobodi in da more napredovati samo s svobodnim delovanjem. Prednost novega združnega zakona je v tem, da omogoča popolno in svobodno ustanavljanje združenj, popolno avtonomijo posameznih združenj in združnih zvez in da v tem oziru ne ustvarja nobenih umetnih, birokratičnih ovir. Pač pa določa in predvideva zakon neko delitev in omejitve združnih poslov v tem smislu, da se kreditne zadruge in kreditni posli strogo ločijo od ostalih vrst združenj in poslov. Zakonski predlog stoji na stališču, da je treba prepuščati kreditne posle, t. j. sprejemanje vlog in dajanje posojil samo kreditnim zvezam, dočim bi se kreditiranje in financiranje tako zvanih poslovnih združenj in zvez (produktivnih, gospodarskih, konsumnih) zajamčilo s pomočjo združne gospodarske banke, ki se naj osnuje za vso državo.

Osnutek novega združnega zakona določa strogo delitev in omejitve poslov na kreditne in poslovne zadruge in zveze ter skuša zajamčiti, da bi se na eni strani uspešneje zaščitili vlagatelji, na drugi strani pa bi se naj zadruge kolikor mogoče izogibale špekulacij.

Stoječ na tem osnovnem načelu določa načrt novega združnega zakona nekatere bistvene nove določbe, ki jih ne najdemo v drugih inozemskih združnih zakonih. Pred oči imamo pred vsem združne zakone na Češkem, v Avstriji in v Nemčiji.

Ako primerjamo načrt našega združnega zakona s pri nas veljavnimi pokrajinskimi združnimi zakoni ter z inozemsko združno zakonodajo, lahko ugotovimo, da se naslanja razpored našega osnutka v bistvu na že ustaljene oblike združenj, na zadruge z omejenim in neomejenim jamstvom. Osnutek novega združnega zakona vsebuje XII. poglavij in 21 paragrafov ter je nekoliko obširnejši kot je avstrijski združni zakon z dne 9. aprila 1873, ki šteje 95 paragrafov. V pravnem oziru je pregledal in deloma izpopolnil osnutek združnega zakona naš priznani pravnik g. dr. Milan Škejič, profesor ljubljanskega vseučilišča.

Ključni ostri kritiki srbskega združnega organizatorja in narodnega poslanca Gjorgjeviča, ki je v skupščini in v nekem predavanju izven skupščine ostro obsodil načrt novega združnega zakona kot nazadnjaški in neporaben ter celo zahteval, naj ga g. minister za kmetijstvo umakne, lahko rečemo, da ta zakonski predlog v splošnem lahko služi kot osnova za novi združni zakon, da pa si zlasti poslanci iz dravske banovine kakor tudi mnogi drugi tovariši iz vladne večine želimo in zahtevamo, da se načrt združnega zakona v podrobni razpravi popravi v smislu tozadevnih predlogov Glavne združne zveze v Beogradu. Upamo, da bo vlada upoštevala vse izpreminjevalne predloge naše glavne združne organizacije, ki združuje v svojih vrstah od 8500 v državi obstoječih združenj in 20 združnih zvez nič manj kot 7000 združenj in 19 zvez in ki je po svoji

Nove poštne tarife med državami Male zveze ter Balkanskega sporazuma. Na podlagi sporazumov med državami Male zveze ter Balkanskega sporazuma stopijo dne 1. januarja v veljavo nove poštne tarife med omenjenimi državami. Tako je nova tarifa v prometu med našo državo in Češkoslovaško naslednja: 1. Navadna pisma 20 gramov 3 Din, za ostale enote ostane taksa neizpremenjena. 2. Za vrednostna pisma in škatle je taksa po vrednosti: za vsakih 300 zlatih frankov ali del te vrednosti po 4.50 Din. 3. Knjige, brošure ali note, v kolikor odgovarjajo pogojem, predpisanim v odredbah čl. 34, točka 3 mednarodne poštne konvencije, zaključene v Kairu za vsakih 50 gr ali del te teže po 0.25 Din. 4. Taksa za pakete se zmanjša za 25 zl. centimov ali 3.50 Din za vsako stopnjo teže od naših terminalnih taks. — Za promet z Romunijo, Grčijo in Turčijo pa veljajo take določila: 1. Navadna pisma do 20 gramov 3 Din, za vsakih nadaljnjih 20 gr po 1.50 Din. 2. Dopisnice 1.50 Din. 3. Poslovni papirji za vsak gram 0.25 dinarja, najmanjša taksa 1.75 Din. 4. Knjige, brošure in note za vsakih 50 gr 0.25 Din. 5. Za priporočene pošiljke 3 Din. 6. Povratnica po naknadni zahtevi 4.50 Din. 7. Za vrednostna pisma ali pakete, taksa po vrednosti za vsakih 300 frankov v zlatu 4.50 Din. 8. Taksa za pakete se zmanjša za 25 centimov ali 3.50 Din za vsako stopnjo teže od naših terminalnih taks.

Portland-cementna tovarna, d. d. Dvovje, se je nahajala še daj časa v likvidaciji. Sedaj objavlja likvidatorja, da je izredni občni zbor družbe sklenil preostalo imovino razdeliti delničarjem in

številni in organizatorični moči gotovo upravičena in pooblašena kot zastopnica celokupnega svobodnega združništva v naši državi.

Pretirane trdote novega združnega zakona vidimo v glavnem v sledečih točkah:

1. Zadruge za skupno predelavo in prodajo pridelkov svojih združenj ne smejo sprejemati teh pridelkov na čvrst račun (za čvrsto ceno).

2. Kreditne zadruge in njih zveze se smejo baviti samo s sprejemanjem hranilnih vlog, s kreditom in dajanjem posojil; druge vrste združenj in njih zveze ne smejo sprejemati hranilnih vlog in tudi ne smejo dajati posojil. Hranilne vloge smejo sprejemati od nečlanov:

a) kreditne zadruge z neomejenim jamstvom, ki imajo vsaj dve tretjini, a najmanj 10 združenj, ki posedujejo nepremičnine;

b) kreditne zadruge z omejenim jamstvom, katerih člani jamčijo za obveznosti zadruge najmanj z desetkratnim iznosom vpisanih poslovnih deležev, ako štejejo vsaj 50 članov, toda te zadruge ne smejo sprejemati od nečlanov skupaj večje vsote kot vloge, nego znašajo skupaj: vplačani deleži, rezervni fond in petkratni iznos vpisanih poslovnih deležev.

3. V poslovnih zvezah kreditnih združenj smejo biti vključene samo kreditne zadruge, poslovne kreditne zveze pa samo v osrednji, glavni ali pokrajinski kreditni zvezi.

Ako bi stopila v veljavo določba, da zadruge za skupno predelavo in prodajo pridelkov svojih članov ne smejo sprejemati teh pridelkov za čvrsto (fiksno) ceno ali na čvrst račun, bi bila s tem ogrožena, ako ne celo onemogočena velika večina vseh naših produktivnih, gospodarskih in konsumnih združenj. Pravilno opozarja Glavna združna zveza v svojih predlogih, da je naš kmet navajen, da proda svoj pridelok združenju samo za gotovino in za točno določeno ceno, ni pa navajen dajati svoje pridelke združenju samo v komisijako prodajo. Ta navada je tako ukoreninjena v našem ljudstvu, da je ni mogoče spremeniti z zakonom in preko noči. Češko, nemško in avstrijsko združništvo ne pozna sličnih omejitev za poslovne zadruge, pa najbrž tudi drugi inozemski združni zakoni ne.

Zakaj uvajamo pri nas v dobi gospodarske stiske in splošnega nezaupanja v poslovnem svetu take omejitve na združnem polju, je neumljivo. Priznamo, da je potrebna stroga revizija in kontrola pri vseh združenjih, zlasti pri poslovnih. Potrebno so vse odredbe, da se združenja obvarujejo škode, ako bi se vodstva zadruge spuščala v preveč riskantna špekulativna podjetja. Toda dokler niso uzakonjene slične omejitve pri delniških združenjih, kjer so vloge mnogo manj zavarovane kot pri vsaki podeželski združenju z neomejenim jamstvom, ne moremo uvideti potrebe po takih izjemnih odredbah v škodo obstoječega posestnega stanja v združnosti.

Enako je nesprejemljiva določba novega združnega zakona, da je poslovnim združenjem in njih zvezam prepovedano dajati posojila. Nabavljalne zadruge morajo v sedanjih hudih časih desetkrat prodajati blago svojim članom na kredit, prodajne zadruge in vse vrste združenj za izdelavo in predelavo morajo dajati članom predumje, ker bi člani sicer ne mogli sklopiti nobenih poslov. — To vemo iz bogate izkušnje.

Enako so nesprejemljive omejitve za kreditne zadruge glede sprejemanja hranilnih vlog od nečlanov, zlasti za kreditne zadruge z omejenim jamstvom, ker bi bil s tem velik del naših domačih kreditnih združenj z om. zav. primoran k likvidaciji ali pa k spremembi v delniške družbe.

Zopet poudarjamo, da ne uvidimo potrebe po takih omejitvah, dokler se krčevito borimo, da oživimo zaupanje v naše denarne zavode in dokler velja za regulativne hranilnice in delniške družbe načelo gospodar. svobode in svobodne konkurence.

Posebno trdimo, da določba novega združnega zakona, da ne smejo biti poslovne zadruge in zveze vključene v kreditnih združenj in kreditnih zvezah. Kje pa naj dobijo te vrste združenj sploh kakšen kredit za svoje poslovanje? Načrt združne gospodarske banke za vso državo je v sedanjih hudih denarnih razmerah pač lepa muzika bodočnosti. Povemo pa tudi čisto odkrito, da se bojimo prehude centralizacije kapitala, ker smo imeli v tem oziru slabe izkušnje v zadnjih letih.

Ako se sprejmejo v podrobnostih vsi glavni predlogi Glavne združne zveze, ki jih tu ne moremo izčrpnost naštet, lahko trdimo, da bo pomnil novi enotni združni zakon velik korak naprej in da bo s tem zopet položen nov temeljni kamen v zgradbi naše velike in močne združne organizacije.

Seveda pa s tem ni rešeno drugo vprašanje, ki se tiče razdolžitve našega naroda in obnove naših denarnih zavodov. To je vprašanje zase, ki se mora istočasno rešiti s posebnim zakonom o razdolžitvi kmetov, obrtnikov in malih trgovcev na osnovi posebnih državnih novčanic in obveznic. Ko bo rešeno tudi drugo glavno vprašanje, bomo mogli reči, da smo prekoračili vrhunec gospodarske krize in da so na vidiku znamenja splošne gospodarske obnove in napredka.

dobi vsak delničar na delnico 7.70 Din v gotovini. Družba je bila ustanovljena leta 1896, z glavnico 1.800.000 kron. Do leta 1909 je tudi delila dividendo. Zadnja glavnica je znašala 3.000.000 Din v 48.000 delnicah po 62.50 Din. Podjetje je bilo svojočasno v koncernu Jadranske banke.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Terzer Vekoslava, imetnika krojaškega ateljeja »Elegance« v Mariboru. Meljska cesta 2, narok za sklepanje poravnave 30. jan., oglasiti se je do 23. januarja, nudi 40%.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini dolžnice Karo Antonije, trgovke z mošanih blagom v Motniku. Poravnalni sodnik Grum Josip, starešina okrajnega sodišča v Kamniku, poravnalni upravnik dr. Ivo Potokar, odvetnik istotam. Prijava terjatev do 25. januarja. Poravnalni narok 20. januarja ob 9 v Kamniku. Ponuja 50%, plačljivih v šestih enakih obrokih. Prvi obrok zapade v plačilo na koncu 13. meseca po pravomočnosti poravnave.

Slaveks, d. d. za gozdno industrijo. Slaveks, d. d. za gozdno industrijo je znižala glavnico od 15 na 3 milij. Din z znižanjem imenske vrednosti delnice od 50 na 10 Din. Nadalje je bilo sklenjeno zvišati glavnico zopet od 3 na 15 milijonov, in sicer z izdajo 240.000 kom. novih delnic po 50 Din imenske vrednosti. Dosedanji delničarji imajo pravico vpisati na eno staro delnico (po izvedenem znižanju glavnice in imenske vrednosti) 4 nove delnice. Vpis traja do 31. januarja 1936.

Dve novi železniški progi

V mesecu januarju se bo začel promet na novozgrajeni progi Veles—Prilep in sicer verjetno v sredi meseca. Nova proga bo šla skozi tele kraje: Orizar, Canak, Stari Grad, Vojvoda Bobanski, Bogomila, Orešje, Gosti Ražanj, Slepče, Brailovo in Makušhte.

Proga Veles—Prilep, ki je normalnotirna (1434 km) in znaša nje dolžina 86 km, so začeli graditi 1. julija 1932. Proga gradi na podlagi pogodbe z dne 3. januarja 1932 francoska družba: »Société Européenne de Credit Foncier et de Banque«. Koliko proga državo natančno stane, ni popolnoma gotovo, ker krožijo o pogodbi najrazličnejše verzije. Po eni verziji bo naša država plačala progo z vsoto 160 milijonov frankov nominalno, po drugih, uradnih podatkih pa so stroški proračunani na okoli 230 milijonov Din. Družba prejema za zgrajene dele proge državne bone, ki vsebujejo tako amortizacijo kot obresti. Zapadejo pa ti boni vsakega 1. januarja in 1. julija od 1935—1944. Ze v proračunu za 1934—1935 se je nahajal v ta namen prvi obrok v znesku 21.3 milij. franc. frankov ali 47.45 milij. Din, ki ga ima naša država plačati »Evropski družbi za proučevanje in podjetja«.

S to progo dobimo od Velesa pa do grške meje normalnotirno progo. Od grške meje (postaja Kremenica) pa do Bitolja imamo normalnotirno železnico, ki je podaljšana že do Prilepa, dočim je bil prej sektor Prilep—Bitolj ozkotiren, kakor je tudi

še sedaj proga Gradsko (ob progi Beograd—Gjergelija)—Prilep. Na drugi strani pa gre iz Velesa tudi železnica Veles—Stip—Kočane in je tako Veles razen Skoplja najvažnejša železniška točka v Južni Srbiji.

Druga nova proga, ki bo odprta za promet v letu 1936, je proga Priština—Peč. Ta proga je pravzaprav proga Priština—Kosovo polje—Peč. Del Priština—Kosovo polje je bila že daj časa v prometu. Gradnja te proge datira pa že iz leta 1928. Tedaj so (1. novembra 1928) začeli graditi prvi sektor Priština—Glogovci. V novo fazo pa je stopila gradnja s sklenitvijo pogodbe med našo državo in podjetnikom E. Boyerom, namesto tega pa je kasneje stopila v pogodbo kot družba Batignolles, ki je prevzela tudi gradbo proge Bihač—Knin. Ta proga je dolga 82 km ter se je začela nje gradnja po družbi Batignolles 1. aprila 1933. Proračunska vsota za gradbo proge znaša 180 milijonov Din in bo naša država ta svoj dolg plačala enako kot progo Veles—Prilep v dveh letnih obrokih 1. januarja in 1. julija od leta 1935—1944 (letno pa 12 milij. frankov za obe progi). Pogodba z družbo Batignolles datira s 1. oktobrom 1932 in je v proračunu za 1934—1935 vnesen za obe progi znesek 20.05 milij. frankov ali 45.94 milij. Din.

Dela na tej progi so v glavnem končana in te dni je že prišel v Peč prvi poskusni vlak, proga sama pa bo slovesno odprta 1. aprila 1936.

Izboljšanje v svetovnem gospodarstvu

Zavod za proučevanje konjunktura v Berlinu je pravkar izdal svoje najnoveše poročilo o razvoju konjunktura v Nemčiji ter v ostalem svetu. Iz poročila posnemamo o svetovni konjunkturi te-le podatke:

Svetovno gospodarstvo je v zadnjih mesecih stalo v znamenju mednarodnih političnih napetosti, ki so delovale na svetovno gospodarstvo enkrat pospešujoče, drugič zopet ovirale razvoj na boljše. Pospeševalni vpliv na konjunkturo so imeli nakupi v svrhu preskrbe pred vsako eventualno nevarnostjo, ki je pretila radi prekinitve trgovskih odnosov med posameznimi državami. Tudi forsiranje oboroževanja v Italiji ter drugih državah je dalo gospodarstvu krepak vzgon. Vendar pa se ne sme precejevati konjunktarnega pomena oboroževanja. Po številkih izvoza sodeč ima mednarodna trgovina z orožjem le letno vrednost okoli 300 milijonov mark in je tako udeležena pri svetovnem izvozu fabrikatov samo z 1.7%. Tendence k dvigu se ne morejo odpraviti samo z nazivom »vojna konjunktura«.

Mednarodni zapletljaji so vplivali na svetovno gospodarstvo tako, da so bile številne države prisiljene finansirati svoje potrebe iz višjih davkov in obremenitvijo kreditnih trgov. To dokazuje navedenega tečajev na evropskih borzah ter beg kapitala v Ameriko.

Sankcije so zelo prizadele Italijo, ker je nje trgovinska bilanca z nesankcioniranimi državami pasivna in ki bo v danih razmerah komaj kaj dobila na kredit. Zaradi izgube tržišč mnogih držav v Italiji se je obseg svetovne trgovine nadalje skrčil. Pojavljajo pa se tudi nasprotna sila, kjer mnoge države profitirajo na račun italijanskega izvoza. V svetovnem obsegu pa pretresljaji niso znatni, ker ne znaša italijanski delež na svetovni trgovini niti 3%.

Položaj francoskega gospodarstva

Pariz, 28. dec. AA. Navas poročni: V ekspozeju finančnega odbora senata naglašajo poročevalci Abel Garde, da je fond za oborožitev oziroma za opremo zelo nujen. Prav tako so potrebni krediti za nujna dela, ki znašajo v celoti 6.206 milijonov frankov. Ti izdatki se zdaj prvič pojavljajo pred parlamentom. Dozdaj so se dajali namreč mimo proračunskega postopka. Poročevalci pa bo zahtevali, naj bi se izdatki tega fonda ne povečali.

O proračunu, ki znaša 40.433 milij. frankov, pravi poročevalci, da je z njim zadovoljen, ker so se proračuni zanj obnesli. Navzile temu pa preveliki optimizem ni na mestu, ker ni izključeno, da bo primanjkljaj narasel na eno milijardo frankov, če se gospodarski položaj ne bo zboljšal. — Glede gospodarskega položaja pravi poročevalci, da bo Francija tudi za naprej za stabilnost franka. Skrbela bo za njegovo trdnost. Hkratu pa bo tudi računala z okolnostjo, da je denar v neposredni zvezi z gospodarskimi činitelji. Poročevalci Garde je za korekturo med cenami na veliko in cenami na drobno s tem, da izvedejo oblasti nedavno tega sprejete zakonske odloke z vso strogostjo.

»Trgovski list« popolnoma po krivici določa »Slovenec«, češ da v večini poročil izpušča zastopniki naših gospodarskih organizacij in zlasti zastopnika Zbornice za TOI in imenuje to omaloževanje gospodarskih organizacij in Zbornice. Doselej smo vedno v redu vršili svojo časniškarsko dolžnost in prepričani smo, da »Trgovski list« ne bo mogel, če bo hotel dokazati svojo pavšalno trditev, najti dovolj primerov, ker jih enostavno — ni. »Slovenec« je doslej toliko poročal o delu gospodarskih organizacij in Zbornice, kar dobro vedo predstavniki teh organizacij in Zbornice. Glede oseb smo bili vedno dovolj širokogrudni, čeprav so bili med njimi tudi naši nasprotniki na drugih poljih javnega življenja. Veseli bi bili, če bi bili tudi naši nasprotniki tako širokogrudni napram ljudem, ki stoje nam bližje kot njim. Zaletavanje »Trgovskega lista« v »Slovenec« je popolnoma odveč in ne vemo, kakšnemu namenu služi. Sicer pa urednik »Trgovskega lista« sam osebno dobro ve, da se vedno lahko pripeti, da v naglici časniškarskega dela iz poročila izostane kakšno ime, ne da bi imel poročevalce namen za molčati ali pa nalašč prezreti nekoga.

Odlog plačil je dovolilo kmetijsko ministrstvo združenim Hranilnicam in posojilnici pri Dev. Mar. v Polju, r. z. z. n. z., za 4 leta od 18. oktobra 1935 dalje za terjatve do 15. februarja 1936, obrestna mera znaša 2%, Posojilnica v Sv. Petru pod Sv. gorami, r. z. z. n. z., za 6 let od 18. oktobra dalje za terjatve do 31. julija 1934, obrestna mera 2%, Posojilnica za župniji Sv. Vid in Planina, r. z. z. n. z., za 5 let od 24. oktobra dalje, obrestna mera 2% od 25. junija 1934 dalje.

Uslužbenški davek. Davčna uprava Ljubljana mesto razglasa, da morajo vsi delodajalci, ki plačujejo uslužbenški davek v davčnih znamkah, predložiti v teku meseca januarja v pregled knjižice za uslužbenški navek.

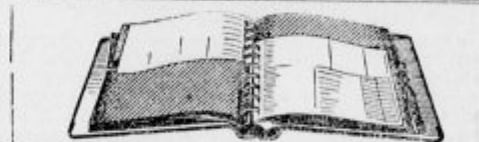
Naše starokronske terjatve na Madjarskem. Te dni se je s posredovanjem diplomatskih zastopnikov Jugoslavije in Romunije izvršila v Budimpešti pri madjarski vladi intervencija glede likvi-

dacije starokronske terjatve pri budimpeštanski poštni hranilnici. Pričakuje se, da bo intervencija uspešna ter bo vprašanje rešeno tako kot pri avstrijski poštni hranilnici.

Pivo v plovčevastih dozah. V Angliji in Ameriki so začele pivovarne prodajati v izvozu pivo v plovčevastih dozah. V Ameriki je menda ta poskus zelo dobro uspel. Doze iz bele plovčevine se na znotraj namažejo s smolo in se pivo ravnotako ohrani kot v sodu. Pravijo celo, da je tak način celo bolj higieničen kot steklenice.

Dotok zlata v Francijo. V dobi od 13. do 20. decembra se je zlati zaklad Francoske banke povečal za 285.8 na 66.297.15 milij. frankov.

Dotok zlata v Holandijo. V dobi od 16. do 23. decembra se je zlati zaklad Holandske banke povečal za 4.5 na 637 milij. goldinarjev.

Agrippa, švedska kartoteka v obliki knjige, nudi vsakemu podjetju najhitrejši in najsigurnejši pregled v knjižničarstvu.

Ker se razven patentiranega mehanizma izdeluje vse doma, se je pocenila ta kartoteka za 50 %.

Zastopstvo za Jugoslavijo:

M. Tičar

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1,

kjer dobite tudi vse pisarniške in tehnične potrebščine v največji izbiri in po nainizijih cenah.

Borza

Dne 28. decembra 1935.

Denar

Italijansko lro so denarni zavodi danes plačevali po 3.05—3.10.

V prosti devizni trgovini so notirali v Beogradu: dolar 50—50.40, angleški funt 248.50 do 249.50, švicarski frank 16.35—16.425, francoski frank 3.31—3.33 in zlato 325—330.

Ta teden sta bila radi praznikov samo dva borzna sestanka: v ponedeljek in petek. Promet je znašal 4.289 milij. din v primeri s 3.982, 2.811, 6.519 in 6.683 milij. din v prejšnjih tednih. Najznatnejši je bil promet v New Yorku, Londonu ter Dunaju.

Curih. Beograd 7.01, Pariz 20.265, London 15.1775, New York 307.75, Bruselj 51.80, Milan 24.75, Madrid 42, Amsterdam 208.875, Berlin 123.75, Dunaj 57.40, Stockholm 78.25, Oslo 76.25, Kopenhagen 67.75, Praga 12.74, Varšava 57.95, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.0925, Buenos-Aires 0.8325.

Živina

Živinski sejem v Ljubljani ne bo v sredo 1. januarja 1936 (Novo leto), ampak v četrtek 2. januarja 1936.

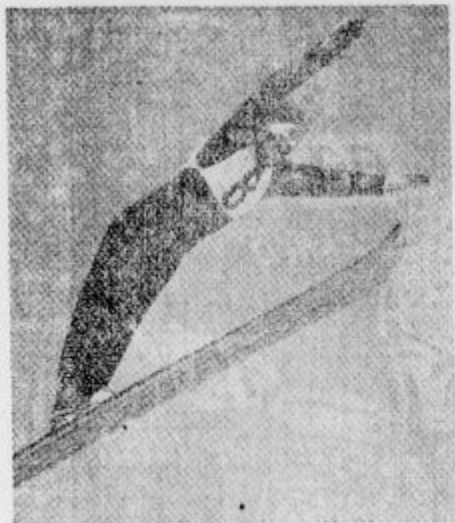
Pridobivajte novih naročnikov!

Sport

O smučanju

Ko je skitijski princ Anacharsis gledal atenske mladeniče, kako so se rokoborili in boksali, kako so bili brezobzirni v borbi — da, kako so bili surovi, je zmaljeval z glavo in dejal Solonu: Le kaj bo to dobrega prineslo?

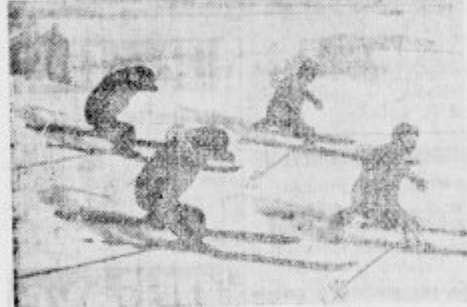
Tudi danes se odpirajo stadioni in palestre, smučarski domovi in boksarske dvorane in mladina jih trumoma poseja. Le kaj bo to dobrega prineslo? Stresemana je zmaljeval z glavo in dvignil svoj glas, ko je izjavil: aristokracija bicepsa, aristokracija mišice ne more in ne sme nadomestiti aristokracije duha. In Bernard Shaw je karikiral našo bodočnost takole: Evropa ne bo gojila drugega kakor sport, ne bo živela za drugo kot za sport in pisano kolonijalno ljudstvo bo blapčevsko delalo zanj. Egon Erwin Kisch vidi spet drugo nevarnost: sportniki bodo samo še kuli in fraci, njih bel gospodariji pa bodo sedeli na tribunah in gledali bodo v areno, — ploskali, grljali in debatirali.

Birger Ruud

Na drugi strani so zopet ugotovili, da je bil velik Goethe v našem taboru, naš somišljenik in sootrudnik, pred njim cela vrsta velikih mož od Johna Locka do Rousseauja, za njim zopet veliki možje z Mussolinijem ali če hočete s Hitlerjem na čelu.

Kako je torej s sportom? Pomenja li kulturo ali nazadovanje, blagoslov ali prokletstvo? Čitali smo o predrznih pilotih, ki so se spuščali preko oceana in se niso vrnili. Za 25.000 dolarjev sta riskirala Coll in Nungesser svoji življenji, za 25 tisoč dolarjev in za rekord sta našla smrt. Čitali smo o boksarjih, ki so padli k. o. za večno, o motociklističnih dirkačih, ki so zgoreli pod motorjem, o alpinistih, ki so se ubili, o kanalskih

Tako vozijo tiroleški mojstri.

plavačih, ki so na cilju ali pred njim izdahnili. Videli smo nogometaše, ki so ležali v nezavesti, videli jih ob drugi priliki, ko so se obrnili in niti sodniku niso priznale.

To naj bi bil sport, sestavni del kulture?

Zdi se mi prav, da se tako vprašamo, zakaj tudi v smučanju pravimo, da je sport. Da, tudi smučanje, ono vdano smučanje nativnih otrok, ono smučanje starega alpinista, ki živi le za svoje gore, ono smučanje žilavega tekmovalca, ki hoče zmagati radi sebe in radi stvari, — vse to je tudi sport. Sport ima torej dva obraza: v enem vidimo kulturo, ki se razodeva v alpinistični in v ljudskem smučanju, ali n. pr. v veselju in v fantovski borbenosti, ki jo vidimo pri sportnih igrah. Takega sporta smo vsi veseli, v takem sportu vidimo studence zdravja in veselja in zato hočemo, da se tak sport širi. Nasprotno pa poznamo drug obraz sporta, kateremu je edini smoter rekord in senzacija, katerega geslo je spanem et circense — kruha in iger. Tak sport je zlo, pa četudi se to zlo razodeva včasih le v kupovanju igralcev ali v sistematičnem kapranju tekmovalcev.

Zelo na uspešni poti so oni sportni voditelji, katerim je pred očmi edini cilj, da bi razpolagali s prvovrstnim tekmovalnim moštvom. Za ljudstvo je zelo malega pomena, ako imamo 10 rekorderjev — nasprotno pa je za telesno in moralno moč naroda veličanska vrednota, ako imamo 20 ali 30 tisoč ljudi, kateri so srečni, ako morejo ob pro-

stih urah v naravo, v gore, v veselje zimskega sporta. Z zadovoljstvom lahko ugotovljamo, da je slovensko smučanje, ki ga vodijo možje, katerim etična orientacija sporta ni le sentimentalna dednost, temveč načelo mož, ki vedo kaj hočejo, na zdravi podlagi. Smučanje se širi leto za letom, po naših gorah rasejo mali in veliki domovi tega sporta in iz mase smučarjev se dvigajo tudi sposobni posidinci, ki nas leto za letom častjeje zastopajo na narodnih in na mednarodnih tekmah. Število smučarjev narašča, s številom se dviga tudi kvaliteta in nauk zimskosportne zveze naj bi služil za zgled tudi drugim našim sportnim organizacijam.

Cemu ljudje smučajo, to je končno vseeno, sadovi smučanja so vselej pozitivni. Če bi vas vprašal, čemu smučate, bi odgovoril prvi szato, da pridem v samoto, — drugi szato, da hodim tudi pozimi v gore, — tretjemu gre za užitek vožnje, za tempo, četrtemu za tekme v smučem teku, v slalomu ali v smuku. Vendar je vsem skupna ljubezen do narave, vsem nam je skupno tudi elementarno tekmovalsko stremiljenje, zakaj ne poznam smučarja, ki je raje zadnji nego prvi, ki bi raje slabo vozil nego dobro.

Naši predniki na Blokah, kakor tudi Norvežani pred 100 leti so imeli povsem enostavno tehniko smučanja. Vsakdo je vozil kakor je znal, danes pa je smučanje sport in vsakdo si prizadeva, da bi se navadil čim boljše tehnike smučanja. Utemeljitelj srednjeevropske ali bolje alpske tehnike je bil Zbarsky. Kljub temu, da je bila njegova tehnika še primitivna, ima on vendarle velike zasluge za to, da poznamo v smučanju danes tako tehniko, da se moremo povzpeti pozimi na visoke gore in da moremo veselo in sigurno krmariti nazaj v dolino. Kakor je znano, je poznal Zbarsky pri svoji smučarski opremi le eno palico. In ko so se pozneje pojavili v Nemčiji norveški smučarji z dvema palicama, ni bil ljudem sprva v glavo čemu dve palici. Palica Zbarskega je bila turistijska 220 in visoka, 2 njo je balansirar kakor plesalec na vrvi in če je hotel napraviti lok ali zavoj, tedaj se je oprl ob palico, s tem je zavril in zavil v novo smer.

Zbarsky je poznal tudi že neke vrste zabavnega tekmovalstva v smuku in v slalomu, vendar — kar je šlo še vse pošteno. Kdo bi si takrat mislil, da se bo mladina v smučanju tako izpopolnila, da bo zamogla obvladati tudi divjo vožnjo n. pr. 70, 80, 100 km na uro, kar je n. pr. dosegel Tirolec Lantschner pri »Kilometerlancee«. Predaleč bi vodilo, ako bi hotel govoriti o tehniki Bilgerija ali Dahindena, ali o obsepriznani tehniki slavnega Hannesa Schneiderja. Vsi vemo, da obstoja tehnika smučanja v kvistjanih in v telemarkih, v pluznih lokih in v terenskih skokih in preskokih. Vajnejša se mi zdijo druga vprašanja. Čemu vsi liki, čemu vsa tehnika? Kaj zahtevamo od dobrega smučarja? Najprej da obvlada hitrost vožnje, dalje da smer vožnje izpreminja kakor hoče, da se zna zaustaviti in — tudi to je važno, da ne pada. Zakaj pada začetnik? Zato, ker ne obvlada ravnovesja! S tem smo že odgovorili na vprašanje ali naj vozimo visoko ali nizko.

Razpis

smučarskih tekem SK Ilirije v teku in skokih za mladino in seniore

SK Ilirija priredi dne 3. januarja 1936 tekmo v smučem teku za mladino in seniore. — Proga za seniore in juniorje, stane nad 18 let, je dolga 12 km. — Juniorji, stari pod 18 let, startajo v treh kategorijah. Prva kategorija, kamor spadajo v leto 1921 rojeni ali mlajši, starta na progi 1 km, druga kategorija, kamor spadajo v leto 1922 in 1923 rojeni, starta na progi 3 km, tretja kategorija, v katero spadajo v leto 1924 in 1925 rojeni, pa starta na progi 6 km. — Start in cilj je za vse proge pod Rožnikom, na Večni poti, približno 250 m dalje od strelišča, ob 14 popoldne. — Pravico

starta imajo v kategoriji juniorjev in seniorejev (proga 12 km) verificirani smučarji člani klubov JZSZ. V kategoriji juniorjev (proga 1, 3 in 6 km) pa morajo startati tudi neverificirani tekmovalci in tekmovalci klubov, ki niso vključeni v JZSZ. — V ponedeljek, dne 6. januarja 1936 priredi SK Ilirija na svoji skakalnici v Mostem medkubsko skakalno tekmo za verificirane tekmovalce ter za neverificirane, odnosno neorganizirane tekmovalce in začetnike. — Tekmovalci se bodo v dveh kategorijah. V prvi kategoriji imajo pravico starta do 18 let stari neverificirani in začetniki, v drugi kategoriji pa vsi verificirani tekmovalci, člani klubov JZSZ. — Start je ob 14.30 popoldne. — Prijave za vse tekme se sprejemajo na naslov sekcije v kavarni Evropa do 4. januarja ob 18. odnosno v sportnih trgovinah: Goros, Kmet in Kolb in Predalič. Prijavnine ni. — Prvo- in drugoplasirani v vsaki kategoriji prejme primerno lično nagrado. — Zrebanje startnih števk je v nedeljo 3. januarja v kavarni Evropa. — Tekmuje se po pravilih JZSZ.

LZSP (službeni). Na XI. redni seji upravnega odbora dne 27. decembra 1935 sta bila predverificirana za Sm. K. Ljubljano gg. Papler Alojzij in Florjančič Peter, verificirani pa za isti klub gg. Ferjan Ivan, Podkrajšek Dinko in Zaje Albin. — Vse klube opozarjamo, da je SK Ilirija zaprla skakalnico za vse one klube, ki ne bodo sklenili z gori imenovanim klubom posebne pogodbe glede uporabe. — Prihodnja seja bo 3. januarja 1936 v damski sobi kavarne Evropa ob 20. Pol ure prej pa seja mladinskega odbora LZSP. — Upravni odbor želi vsem klubom srečno novo leto!

SK Ilirija (smučarska sekcija). Redne gimnastične vaje lurt radi božičnih počitnic odpadejo, Jutri ob 18 je v posebni sobi kavarne Evropa redna seja sekciskega načelnstva. Navzočnost vseh odbornikov je nujno potrebna.

Priznaja članstvu in prijateljstvu. Smučarska sekcija Ilirije prosi Alane in prijatelje Ilirije, da podarijo sekciji smučarsko opremo, smuč, vezave, palice, drse, čevlje, li. dr., katere sami ne uporabljajo več, pa je še uporabna, odnosno se da še primerno popraviti. Sekcija bo s pridono uporablja tako opremo za začetnike, ki sami ne morejo nabaviti teh predmetov. S tem bo darovalci podučili stremiljenje sekcije prijatelji smučarske vrste čim več novih mož, mnogim mladih svetom pa bodo s tem uteli not v rečno goro. — Darovanje. Smučarska sekcija se vsem darovalcem že vnaprej toplo zahvaljuje.

SK Korotan (hokejska sekcija) ima v nedeljo, 28. decembra klubsko prvenstvo. Priidite vsi, tekmuje vsi, da si priborite vsaj drugo in tretje mesto, ako ne boste mogli izigrati prvaku preteklega leta klubskega pokala iz rok! Prvi trije bodo šli na daljše turneje izven Ljubljane! Tekmujejo seniori, juniori in mladina. Začetek ob pol 10.

2SK Hermes želi vsemu svojemu članstvu in prijateljstvu srečno in veselo novo leto.

Vremensko poročilo Jugoslovanske zimsko-sportne zveze in Zveze za turistični promet z dne 28. dec. 1935. Poldnurna, 28. dec. ob 18: —30 C, jasno, sneg zmerno, ves dan solnčno vreme. Prav dobra smuka. — Bistrica-Bok, jezera, 28. dec.: 20 C, zelo oblačno, 10 cm južnega snega, megleno. Smuka neugodna. — Bled-Jezero, dne 28. dec.: 10 C, pooblačilo se je, mirno, 15 cm južnega snega. Smuka slaba. — Kranjska gora, 28. dec.: —10 C, barometer se dviga, visoka megla, 40 cm osrednjega snega. Smuka povojna. — Radebe-Planica, 28. dec.: —10 C, barometer se dviga, visoka megla, 40 cm snega. Smuka povojna. — Trst, Kranja in Tamar, 28. dec.: 150 cm snega. — Sotrafica, 27. dec.: 30 C, oblačno, južni veter, 10 cm snega. Smuka slaba. Na Traval gori ugodna. — St. Lovrenca na Pohorju, dne 27. dec.: 20 C, oblačno, snega 15 cm. Smuka dobra. Skakalnica uporabna.

Vremensko poročilo SPD z dne 28. decembra 1935. Erjavceva koba na Pršiču: 20 cm južnega snega. — St. Janez ob Boh, jezera: južno, oblačno. — Zlatograd: za Komno, južno. — Velika Planina: južno, mokee sneg. — Krivore: južno. — Kamniška Bistrica: ne gledo, južno. — Stančeva koba in Kofa pri sedmih jezih: nista odprti in oskrbovani zaradi neugodnih snežnih razmer.

Primskovo pri Litiji

Tudi naša šola je priredila božičnico in sicer prvo, odkar šola obstoja. Šol. upraviteljstvo se je pisмено obrnilo na več trgov v Ljubljani in na Hrvaškem, učiteljstvo pa je se osebno obiskalo nekaj znanih trgov, ki so se skoro vse odzvale. Darovali so: trgovina Bata 100 Din, občina Veliki Gaber 100 Din, trgovina Hinko Franek in sinovi precejšnjo množico kave, Učiteljska tiskarna šolske potrebščine, posebno so se odrezale jeseniške trgovine: I. del konzumno društvo Savnik, Breje in Mežik Riko; prispevali so še iz Jesenice: Helena Cufer, Dolinar, Minka Smolej, Goralja Ivan, med privetiki pa se je posebno odlikoval Kenda, tov. mojster na Jesenicah. Gospodarska zadruga v Smartnem je darovala precej blaga, Ivanka Obolnar iz St. Lovrenca je poklonila tudi nekaj blaga. Kr. habska uprava pa je poslala nad 17 m blaga. Obdarovanih je bilo nad 100 otrok. Vsem darovalcem naša najlepša zahvala.

Ahačič:

Na božični večer

- I.
Zvezda pri zvezdi
srebrna miglja, o
zvezda se zvezdi
svetlo lesketa,
kot da je nočno nebo
vsem prižgano drevo
na božični večer,
bogatom in revnim razpeta,
za vse s krasoto odeto.
- II.
Lice se k licu
skrinostno sklanja,
lice ob licu
esa deca sanja:
o lepih igrah,
o sladkih pogatih
na božični večer
ponekod; drugod pa o celi
obleki, da bi se mraza oteli.
- III.
Zuljava pest
po letu rije,
zuljava pest
po prah bije:
vse leto izžet,
a drakrat proklet
na božični večer!
»Ne rabimo dela! Kar pojdi!« »Kam?«
»Kjer nič ni, prosjaci, če te ni sram!«
- IV.
Le mati uboga
udano trpi,
le mati uboga
se skrito solzi.
Udrte oči
z roko zasloni,
na zemlji mr
deci in njemu želi
in — čaka rešitve iz temne noči.
- V.
Zvezda pri zvezdi
srebrno miglja,
zvezda se zvezdi
svetlo lesketa,
kot da je vsaj nebo
za vse prižgano drevo
na božični večer.
Iz lin nas tlači polnočno zvonjenje.
»Rodim se za križ, trpim za estajenje!«

P A C K A R D

Brzina, moč brez napora, trpežnost, izrazila lepota — vse to so značilne lastnosti PACKARDA. Voziti PACKARD pomeni užitek.

PACKARD Vam nudi dovršen komfort.

Ali zapomnite si, da je PACKARD poleg svoje lepote izdelan tako, da vzdrži tudi najtežje tresljaje vožnje. Izredna moč je prednost teh voz PACKARD pomeni najbolj ugodno nalaganje denarja za dolgo in brezskrbno vrsto let. polnih prijetne vožnje. To je prednost lastnika PACKARDA, ki je znana po vsem svetu. Ni je ponosnejše besede, ki jo more automobilist izreči, kot je ona: »Jaz imam PACKARD«.

BEOGRAD

MILOSA VELIKOGA 3

Tel. 23-379 in 25-871

V. H. SMYTH

Zastopstvo tvrdke V. H. SMYTH

IVAN LOVSE

LJUBLJANA, Beethovnova 14

Vprašajte vsakogar, ki ga ima!

Št. Jernej na Dolenjskem

Božičnica, ki sta jo na sveti dan priredila Prosvetno društvo in Konzum, je izpadla v splošno zadovoljstvo. Obdarovanih je bilo nad 200 najrevnejših otrok. — Pripravljalni odbor je razposlal prošnje na več strani in so je res odzvalo precej darovalcev. Največ pa je k lepo uspehi privedli pripomoget naš narodni voditelj g. min. dr. Korošec, ki nam je naklonil izdatni dar. V knesku 2000 Din. G. ministru in vsem cenjenim darovalcem najlepša zahvala!

Na Štefanovo so — po starem običaju — naši fantje in možje zopet pojezdili v Staro vas, da tam počaste prvega mnenca in patrona konjerejcev sv. Stefana. V lepem sprejemu se je pomikalo 91 jezdecev, na čelu vsem g. Šebela s sabljo v roki. Sodelovala je tudi godba Prosvetnega društva.

V počastitev Breznadčne je vprizorila Mar. družba v nedeljo igro »Zvoljena devica«, ki je vsem zelo ugajala. Krasno besedilo, glasbeni vložki in pestrna rimska oblačila — vse izredno vpliva na gledalce.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlinar,

samski, z dobrimi spricvali, išče službo v kmečkem mlinu. Naslov v upr. pod št. 16049. (a)

Mladenič

išče službo mes. pomočnika ali hlapca. Naslov v upr. pod št. 16074. (a)

Gospodična

poštena in vestna išče službo blagajničarke. — Naslov v upr. »Slov.« št. 16104. (a)

Krojaški pomočnik

vajen boljšega dela, želi spremeniti službo. Gre samo na stalno mesto. Razpolaga tudi s svojim strojem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16125. (a)

Otroška vrtnarica

z znanjem nemščine, po možnosti tudi klavirja — išče mesto. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubiteljica otrok« št. 16130. (a)

Kuharica

srednjih let, zmožna vseh gospodinskih del — želi stalno službo, najraje v župnišču, kjer je služila že več let. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 2564. (a)

Za 20 letno dekle

z meščansko šolo, vajeno kuhe in vseh hišnih del, precej izurjeno v šivanju, išče primerno službo; gre tudi k otrokom. Po-drobnosti v Dobrodružni pisarni, Ljubljana. Sent-petrška vojašnica. (a)

Službodobe

Zastopnike

za prodajo posmenalnikov, brzooparilnikov itd., išče-mo »Persons«, Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Avtokol. pomočnik

dobro izvežban, dobi stalno mesto. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Izvežban« 16054. (b)

Posredovalnica

Ogrinc, Aleksandrova c. 7/II, rabi več kuharic, služkinj, natakaric in začetnic. Za odgovor 2 Din znamke. Tel. 3109. (b)

Prodajalca

ali prodajalko, kuharico in mehanika, dobre moči, se sprejmejo. — Maribor, Aleksandrova c. 26. (b)

Raznašalca kruha

pridnega in poštenega, do 18 let starega, takoj sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16046. (b)

Kmečko dekle

krepko, resno in vestno, sprejem. takoj. Starost 23—30 let. Mesečna plača Din 250. Ponudbe s priporočilom župnega urada je nasloviti v upravo »Slov.« pod »Notranjska 10.000«/16040. (b)

Pletiljo

za flah- in rašelstroj, zmožna krojenja in vseh v to stroko spadajočih del, išče. Potrebno je, da zna poučevati ostale delavke. Ponudbe upr. »Slov.« pod št. 16155. (b)

Zahvala

Za mnoge ustne in pismene izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob izgubi naše ljubljene mame

Franciške Bricelj

kakor tudi za poklonjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti, se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

V Ljubljani, 29. dec. 1935.

Zalujoči ostali.

Praktična novoletna darila

za gospode, dame in otroke nudi po najnižjih cenah

Manufakturna, modna in konfekcijska trgovina

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Oglejte si naše božične izlozbe!

Voznike

za odvažanje gramoza, sprejme Samec Josip, Zelena jama, Ljubljanska ul. št. 55. (b)

Boljša dekle

za vse, popolnoma zmožna samostojne kuhe, z sprejeto za restavracijo v Dalmaciji. — Ponudbe na dr. Horetzky, Zagreb — Katančičeva 3. (b)

Dobra kuharica

srednjih let, katera mora po potrebi poprijeti tudi za druga hišna dela, se sprejme za restavracijo v Dalmaciji. — Ponudbe na upravo »Slov.« št. 16113. (b)

Kontoristinja

zmožna samostoj. knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence, z večletno prakso se išče na deželo. Navesti je zadnja služba in zahteva plače pri celi oskrbi. Nastop s 15. jan. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 16112. (b)

Službo gospodinj

dobi 30.000 Din kavije zmožna v knjižnicah ljudske ali Mestne ljubljanske hranilnice, drugo po dogovoru. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Varčna« št. 16128. (b)

Železninar

spreten prodajalec-aranžer, več prodaje barv se sprejme. Ponudbe s prepiši spricval in zahtevno plače na upravo »Slov.« pod št. 16121. (b)

Perfektno kuharico

30—40 let staro, iščem. Plača 400 din. — Pisati Dr. Nedelković, Beograd, Milutina Bojića 4. (b)

Vajenci

Krepkega fanta

poštenega in pridnega, z deželo od 15—16 let starega, ki zna pisati in čitati srbsko, dober računar, za pekovo trgovino, iščem. Ponudbe po možnosti s sliko na: Anton Preskar, pekarija — Belgrad, Kruška ul. 29. (v)

Natakar. vajenca

sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16134. (v)

Pekovskega vajenca

poštenega, sprejem. takoj v učenje z vsjo oskrbo. Pretnar Martin, Ljubljana, Cernetova 12. (v)

Učenca

sprejem v trgovino met. blaga. Franc Madik, Vel. Nedelja. (v)

Družabnika

sprejme vpeljano trgovsko podjetje. — Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Podjetje 250« št. 16181. (d)

Ženitbe

Gospodično,

zmožna voditi samostojno trgovsko obrt takoj ali pozneje, staro do 24 let, z okrog 10.000 Din gotovine, poroči takoj soliden gospod z lepim prostorom za trgovino. Fotografija zaželjena. Ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju pod »Trgovina« 16095. (z)

Gospodična

čiste preteklosti, samostojna boljša šivilja, želi znanja z državnim uradnikom od 32—45 letnim. Resne ponudbe na upravo »Miri dom« št. 16085. (z)

Pouk

Akademik

inštruirati vse gimnazijske predmete — poceni. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Uspeh zajamčen« št. 16124. (u)

Inštruktorja

za grščino iščem. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov.« pod »Vesten« št. 16100. (u)

Za nizko ceno

nudim zanesljiv praktičen pouk in pomoč v nemščini. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16149. (u)

Gospodične

sprejme šivilja v pouk šivanja lastne garderobe. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16163. (u)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana Krekov trg 10

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najboljše potom moje pisarne Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana. Gledališka ul. 12. Telefon 38-10

Ureditev dolgov

potom sodnih in izven-sodnih poravnav.

Nasveti v konkurnih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. Strokovne knjigovodske revizije sestava in apro-bacija bilanc

Preskrba kreditov, nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. Vsi posli

kmečke zaščite Edina koncesionirana komercialna pisarna: Lojze Zajc, Ljubljana, Gledališka ulica 7. Telefon 38-18

Posojilo

v gotovini in v hranilni knjižici Mestne hran. ljubljanske — iščem. Vknjižba. — Mesečno odplačevanje 1000 Din. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »50.000«, št. 16122. (d)

Starejša gospa

prosi 4000 din posojila ali knjižico Kmečke hranilnice. — Ponudbe upr. »Slov.« pod »Vdova« št. 16132. (d)

Kdo bi posodil

na veliko posestvo 15.000 din proti obrestim. — Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Sigurna garancija« št. 16137. (d)

Davčne pritožbe

informacije: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Selenburgova 7-I. nad., nasproti pošte. (d)

300.000 din

posojila na vknjižbo na prvem mestu, iščem za krajšo dobo. Cenj. ponudbe upr. lista pod značko »Hipoteka 300« 16169. (d)

100.000 din posojila

iščem proti popolni varnostni garanciji in primer-nimi obrestim. Cenj. ponudbe upr. »Slov.« pod »Sifro« 100 16170. (d)

Dijaki

IŠČEJO:

Zračno sobo suho, iščeta dva dijaka. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16090. (D)

ODDAJO:

Dijakinja dobra učenka, šest- ali sedmošolka, poštenih staršev, se sprejme na stanovanje in dobro hrano, brezplačno. Kot odškodnino bi pomagala pri učenju prvošolki. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Dijakinja« 16088. (D)

Stanovanja

IŠČEJO:

Trisobno stanovanje v središču mesta iščem za 1. jan. odn. 1. februar. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16047. (c)

ODDAJO:

Enosobno stanovanje v pritličju za 300 Din mesečno, oddam. — Gilince, Cesta XIII. št. 9 — postajališče. (c)

Dvosobno stanovanje s kabineto, kopalnico itd. — oddam. Podmilščakova št. 14 — Bežigrad. (c)

Enosobno stanovanje oddam. Vič 152, cesta na Brdo. (c)

Dvo ali trisobno

stanovanje, tik kolodvora, oddam. Vprašati: Restavracija pri kolodvoru Dev. Mar. v Polje. (c)

Sobo in kuhinjo

oddam s 1. januarjem. — Mala čolnarska ul. 4. (c)

Trisobno stanovanje visokopritlično, sončno, z vsemi pritliklinami, oddam z januarjem ali februarjem za 900 din. Cesta v Rožno dolino, Žitnikova 5. (c)javec.

Stalno službo pri večjem podjetju dobi prvo vrsten

brusač

(polirer). Pred nastopom en dan izpit! Ponudbe upr. »Slovenca« pod št. 16120.

Sobe

ODDAJO:

Gospod ali dijak

se sprejme v čisto, zračno sobo kot sostanovalec k uradniku. Aleksandrova c. 7/II, levo. (s)

Opremljeno sobo

v centru, miren kraj — oddam, event. z vsjo oskrbo. Naslov v upr. pod št. 16127. (s)

Čista, zračna soba

se odda v Gledališki 16/6, vrata 21 (dvigalo). (s)

Vdova sprejme

na stanovanje dva gospoda ali gospodični. Gradaška 8, pritličje. (s)

Vnajem

IŠČEJO:

Gostilno

iščem na račun ali v najem, Ponudbe pod »Gostilna 1000« 16092 upr. »Slov.«, Maribor. (m)

Lokal

za mirno trgovino na prometni točki za takoj ali pozneje, se išče. Ponudbe upr. »Slov.« pod »S. S.« 16089. (m)

Trgovino

vzajem v najem ali kupim najraje v Ljubljani. Ponudbe pod »Plačam« na upr. lista št. 16076. m

ODDAJO:

Lep poslovni prostor velik, se odda na dvo-rišču Wolfova ulica 12. Pojasnila v trgovini Er- (c)javec.

Parcelo

prodam tudi za hranilne knjižice. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ugoden nakup« št. 16133. (p)

Restavracija

s stanovanjskimi prostori, tik kolodvora Vrhnika, se odda takoj v najem. — Dogovori v Hranilnici in posojil. na Vrhniki, Cankarjev trg 2. (n)

Mlekarno

takoj oddam. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16139. (n)

Neoženjenemu

trgovcu s primernim kapitalom prodam, oziroma, da se priženi v trgovino z mešanim blagom na prometnem kraju na deželi. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16142. (n)

Posestva

Prodam v Ptuj hišo za hranilno knjižico. — Plauc, Maribor. (p)

Malo posestvo

v okolici Ljubljane kupim. — Vincencija Tajbel, pri g. Drobež, Loke 329, Trbovlje I. (p)

Vilo v Ljubljani

prodam. Sončna lega. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Ugodni pogoji« 16082. p

Hišo

s pekarijo in velikim vrtom v centru ljubljanske okolice, prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ugodno« št. 16108. (p)

Parcelo

prodam tudi za hranilne knjižice. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ugoden nakup« št. 16133. (p)

Hišo v Ljubljani

kupim. Del kupnine vlož. knjižice Mestne ali Kmet-ske posojilnice Ljubljana, ostanek plačam v gotovini. — Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Hitro prodaj« št. 16183. (p)

Parcelo

prodam v Linhartovi ulici. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16162. (p)

Realitetna pisarna

Adamič Albin Ljubljana, Gosposvetska 8. Telefon int. 32-86

Hiše, vile, posestva in parcele v največji izbiri. Uspešno in kulantno posredovanje pri nakupu, prodaji in za-menjavi nepremičnin.

Uprava hiš in posestev zanesljivo po dogovoru

Stanovanja in lokali v veliki izbiri. — Hišnim lastnikom oddajamo brezplačno.

Hranilne knjižice Posredujemo nakup in prodajo

Posojila vseh vrst preskrbuje. Vse informacije brezplačno. Pismen odgovor priložite znamko Din 3.—

Stavbno parcelo

kupim v bližini Ljubljane. Plačam v gotovini. — Ponudbe upr. »Slov.« pod »Do 20.000.« — št. 16147.

Mali oglasi Slovenca

zajamčijo najpopolnejši uspeh

Radio

Radio aparat

Hornophon Trix 3+1 cveni Super v brezhibnem stanju prodam za 3000 dinarjev. Stražisar, Stožice št. 174. (f)

Objave

V oglasnem oddelku »Slovenca« dvignite pismo:

Mercedes 25». (o)

Razno

Pozor!

Gostilničarji v Skofji Lohi, Kranju in Trzinu, katerim so zaostale gostilne v prometu in dohodkih, lahko oddajo svoje gostilne v najem ali pod-najem gostilničarju in o-vestniku z lastnim pridelkom vina, kateri vam v enem letu napravi vaše gostilne živahne in pro-metne. Interesenti, pošli-te svoj naslov v upravo »Slov.« pod »Specialna vina« št. 16148. (r)

Kmetje pozor!

Kmetjsko zaščito, gospo-darske razmere — uredi: Gospodarsko-pravna pi-sarna, Ljubljana, Selen-burgova 7-I. (r)

ZAHVALA

Za vsestransko globoko sočustvovanje ob priliki smrti našega ljubelega očeta

URBANA

izrekamo vsem najpriznanejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, zdravniku g. dr. Berglezu, č. sestram usmiljenkam, pevskemu društvu »Oljki« za žalostinke, vsem, ki so nam na kakršenkoli način ob tej bridki izgubi izkazali svoje sočustvovanje, ter vsem, ki so našega dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem skupaj Bog plačaj! Celje, dne 27. decembra 1935.

Rodbina KRIVEC.

Pohišstvo

Pohišstvo
kupite najceneje in po najugodnejših pogojih pri Gospodarski zadrugi mizarstvih mojstrov, Ljubljana, Večova 6. (š)
Pohišstvo zamenjam
za pianino ali harmoniko. Zavrti 9. Ljubljana, Telefon 3497. (š)
Spalnice
iz orehove korenine, polirane, kupite po ugodni ceni pri Avgustu Černe. Zg. Šiška 122. (š)

Pohišstvo!
Največja izbira pohištva! Dobite na obroke in hranilne knjižice najceneje in najugodnejše pri Mizarstvu »Sava«, Miklošičeva 6. (š)

Kupimo

Pisalni stroj
rabljen a dobro ohranjen želim kupiti za primerno ugodno ceno. — Ponudbe pod »Nizka cena« na upr. »Slovenca«. (k)
Šampanj, steklenice
prazne, kupujem v vsaki količini. Drufovka, Tyrševa 15/I. Tel. 29-52. (k)

Cunje

krojaške odrezke, tekstilne odpadke, ovčjo volno, kupi vsako množico.
Arbeiter, Maribor, Dravska 15.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, ruvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Blagajno,
pisalni stroj, pisarniško mizo, omaro z rolojem, ročni voziček na štiri kolesa — kupim. Maribor, Aleksandrova c. 26. (k)

Parni hotel-Cornwall 8 atm. 30 m²
Francis Spiral-turbina 15 P.S., 6-8 m padca
Generator za sesalni plin za kuriavo in pogon.
Vse v najboljšem stanju, prodamo, v skladu s povečanja obrata. — Vprašanja na:
REMEC-Co., Duplica-Kamnik

Pozor!

Za Silvestrov večer in Novo leto velika izbira v svezem svinjskem mesu, prešičkih, slanini in pitanih svinjah v polovičnih in celih kosih po
najnižji dnevni ceni
Raznovrstne mesnine in klobase, kakor tudi mesne konzerve po
zelo znižanih cenah

Anton Tavčar
Maribor, Jurčičeva ulica št. 3, telefon 2147

Naznanila

Ljubljana
1. Nočno službo imajo lekarnar: danes: mr. Sušnik, Maribor trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bobinec dod., Mariska cesta 31; jutri: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vle.
2. Kino Kodoljevo igra danes ob 5 in 8 in jutri ob 8 dvojni spored: »Ančka ima preveč denarjev« (poje Söhner) in »Njegova senca«. Danes ob 3 »Ančka ima preveč denarjev« po znižani vstopnici.
3. Dekliška Marijina kongregacija v Spodnji Šiški priredi drevo, v nedeljo 29. t. m., ob 8 v samostanski dvorani igro »Izvoljena Devica«.
4. Katoliško prosvetno društvo v Spodnji Šiški priredi v ponedeljek, 30. t. m., ob 8 zanimivo akustično predavanje. Ker bo to zadnje predavanje v tem letu in ker Silvestrova večera ne bo, bo ob tej priliki poskrbljeno tudi za dobro voljo in smeh.
Maribor
m. Na izrednem obnem zboru mariborskega kluba NKAS je bil izvoljen nov odbor, ki se je taloše konstituiral: Dr. M. Kežar, predsednik; dr. St. Altančič, I. podpredsednik; dr. Fr. Sušnik, II. podpredsednik; prof. Jan Šušter, tajnik in ing. Fr. Škarabot, blaginjak.
Drugi kraji
Zabavica pri Škofji Loki, Danes ob 3 popoldne ponovi Marilín vrste božično igro: »Jana prihaja«. Priidite jo pogledat v obilnem številu.
Ljudska univerza v Kranju priredi v ponedeljek, dne 30. decembra ob 8 zvečer predavanje: Kapitalizem — kolektizem. Predavaj bo gosp. dr. Gosar Andrej.
Zatec, Katoliško slovensko bogoslovno društvo v Zatecu priredi, dne 29. decembra ob 3 popoldne v predstavi gospe Bodnik v Zatecu adventno božično igro »Vrata«. Priidite jo pogledat in se vživite v božično noč.

POZOR! Izšlo je: **Dr. Mih. Opeka DROBCI** 62 petminutnih govorov. Naroča se v **JUGOSLOVANSKI KNJIGARNI** Cena Din 24— in poštnina

Prodamo
Ce avto svoj stari prodava al' motorja bi anebil se rad brš kuncav ti mnugo prizeni Slovencev najmanis' inserat

Gostilna „LOVŠIN“
Gradišče 13
Vam stalno nudi vina in žganja čez ulico: Pristni dolejski cviček Din 10— Štajerski Rizling » 10— Portugalec » 10— Silvanec » 12— Čajni rum » 28— Slivovka 45% » 26— Brinjevec kranjski 45% » 30—

Gospodinj, obrtniki!
Iz skladišča odprodaja kuhinjsko posodo, razno orodje, tehnične, štedilni-ke, kopalne peči ter raznovrstne otroške igrače za Božič po najnižjih cenah **Stanko Florjančič**, železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmaj-skega mostu). Vhod skozi dvorišče. — Vzemem tudi knjižice ljubljanskih za-vodov. (l)

Kvargeljne
domače, garantirano sve-že, poceni prodaja Pavle Nadar, Trnajska cesta 58, Zagreb. Javiti pismeno. l
Sodna dražba
v izvršilni stvari M. ca T. 3 pisalnih strojev, Ever-rest v ročnem kovčegu, 1 Woodstock in 1 račun-ski stroj Direct-L, vsi po-polnoma novi — bo dne 30. t. m. ob 14. uri v od-vetniški pisarni dr. Ben-koviča, Ljubljana, Ale-kandrova cesta 6. (l)

Prodamo
Celuloidne ščite za vrata!

Sveže najčistejše norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccollija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Posebno velika izbira
Hubertus-plaščev in zim-skih suken poceni pri Preskeru, Sv. Petra c. 14.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znanih cenah pri tvrdki: **Karl Prelog**, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Strankam,
ki bi želele res polno-mastno mleko, ga dostav-ljam na dom v zgodnjih jutranjih urah. Naslov po-ve uprava 16075. (l)

Zvočno kino-napravo
kompletno, različen go-stilniški in trgovinski in-ventar in pohištvo, pro-dam. Ponudbe na upravo pod »Kino« 16077. (l)

Krojači in šivilje!
Krojno knjižo za damsko gornja in spodnja oblačila dobite pri Alojziju Knafelju, Križevniška ul., Ljubljana

Poceni prodam
rabljeno spalnico in ku-hinjsko kredenco. Kaus, Novi trg 4-III. (l)

Krušno moko
za črn domač kruh in ko-ruzno moko za žgance, vedno svežo dobite pri tvrdki **Zorman**, Ljubljana, Stari trg Tel 26-37

Pitane zaklan, purane
10 kg 120 Din, 1a jedra 5 kg 108 Din, cele orehe 50 kg 340 Din, sveže za-jamčena jajca 720 komad-ov 700 Din, franko voz-nova, razpošila G. Drech-sler, Tuzla. (l)

FR. ZRNEC
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

Posebno velika izbira
Hubertus-plaščev in zim-skih suken poceni pri Preskeru, Sv. Petra c. 14.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znanih cenah pri tvrdki: **Karl Prelog**, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Strankam,
ki bi želele res polno-mastno mleko, ga dostav-ljam na dom v zgodnjih jutranjih urah. Naslov po-ve uprava 16075. (l)

Zvočno kino-napravo
kompletno, različen go-stilniški in trgovinski in-ventar in pohištvo, pro-dam. Ponudbe na upravo pod »Kino« 16077. (l)

Prodamo
Celuloidne ščite za vrata!

Sveže najčistejše norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccollija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Posebno velika izbira
Hubertus-plaščev in zim-skih suken poceni pri Preskeru, Sv. Petra c. 14.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znanih cenah pri tvrdki: **Karl Prelog**, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Strankam,
ki bi želele res polno-mastno mleko, ga dostav-ljam na dom v zgodnjih jutranjih urah. Naslov po-ve uprava 16075. (l)

Zvočno kino-napravo
kompletno, različen go-stilniški in trgovinski in-ventar in pohištvo, pro-dam. Ponudbe na upravo pod »Kino« 16077. (l)

Prodamo
Celuloidne ščite za vrata!

Sveže najčistejše norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccollija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Posebno velika izbira
Hubertus-plaščev in zim-skih suken poceni pri Preskeru, Sv. Petra c. 14.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znanih cenah pri tvrdki: **Karl Prelog**, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Strankam,
ki bi želele res polno-mastno mleko, ga dostav-ljam na dom v zgodnjih jutranjih urah. Naslov po-ve uprava 16075. (l)

Zvočno kino-napravo
kompletno, različen go-stilniški in trgovinski in-ventar in pohištvo, pro-dam. Ponudbe na upravo pod »Kino« 16077. (l)

Prodamo
Celuloidne ščite za vrata!

Sveže najčistejše norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccollija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Posebno velika izbira
Hubertus-plaščev in zim-skih suken poceni pri Preskeru, Sv. Petra c. 14.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znanih cenah pri tvrdki: **Karl Prelog**, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Na občutljive NOGE

49.- 1845-05 Din 10.- Črna in zelena udobna in topla.

59.- 1845-26 Din 59.- Črna in zelena elegantna s kombinirano kožo in raznih dragocnih kož.

59.- 1845-06 Din 59.- Elegantna črna za doma in za noč v raznih barvah.

Bata

Ročno slamoreznic
prodam. - Dolenc Peter, Šmarca p. Kamniku 17. l

Tri debele prešice
prodam. Kunstelj, Savlje št. 73. (l)

Voz in mlada krava
8 mesecev breja — na-prodaj. Črna vas 31. (l)

Pekarna
na novo preurejena, radi bolezni napredaj z vsem inventarjem in klientelo. — Vprašanja na pekarno Jančev, Zagreb, Zadar-ska ulica 44. (l)

CITAJTE IN SIRITE
»SLOVENE«

Glasba

Harmonij
nov. 4 registre, prodam protij gotovini za 1900 Din. Novak, Celje, Zavodna 62

MEINEL HEROLD
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KENIK
IZDAVATELJ: MARIBOR

zdelovalnica harmonik

FR. LUBAS
in sin
Ljubljana, Tyrševa c. 36

Sirite »Slovenca«!

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izselenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli vezanimitvi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakažite Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani.
Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250

POZOR! **NOVO!**

Izšlo je: **Sušec Štefan**

Neposredni davki

zakoni, pravilniki, uredbe, razpisi z obširnimi komentarjem.
Samozatorba. Naroča se tudi v **Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani**
Cena vezani knjigi Din 160—
(Dobi se tudi v ostalih knjigarnah.)

Drugi programi:

Nedelja, 29. decembra, Belgrad: 20.15 Narodne pesmi, — 21.15 II. delanje opere »Faust«, — 22.30 Radijski orkester, — 23.10 Plesna glasba (plošč), — Zagreb: 20.15 Vokalni koncert, — 21. Vesela ura, — 22.15 Plesna glasba, — Dunaj: 17.45 Radijski orkester, — 22.30 19.15 Plesna glasba, — 23.15 Kriminalna igra, — 23.30 Pesmi in arie, — 23.15 Večerni koncert, — Budimpešta: 20.15 Madjarske pesmi, — 21.30 Vojaske godba, — 22.30 Plesna glasba, — Trst-Milan: 16. Plošče, — 17. Sinfonični koncert, — 20.30 Godba na pihala, nato veselo-igra in plesna glasba, — Rim-Bar: 16. Plošče, — 17. Sinfonični koncert, — 20.30 Ernani, opera, Verdi, — Praga: 19.10 Naša dekle, glasbeni potpovedi, — 20.30 Orkestralna glasba, — 21.35 Zahvalna glasba, — 22.35 Zahvalna glasba, — Pariz: 20.30 Plesna glasba, — 21.35 Zahvalna glasba, — 22.35 Zahvalna glasba, — 23.35 Zahvalna glasba, — Berlin: 20. Figarojeva svadba, komična opera, Mozart, — 21.35 Plesna glasba, — Hamburg: 20. Vesel večer, — Bratislava, Lipska-Rat: 18. Sončni bogor, opera, Wagner, — Frankfurt: 20. Plesni večer, — Stutt-gart: 20.30 Sinfonični koncert, — Monako: 20. Radijska simfonia v Schubertu

Ponedeljek, 30. decembra, Belgrad: 19.50 Vokalni koncert, — 20.30 Sinfonični koncert, — 21.40 Narodne pesmi, — 22.30 Plesna glasba, — Zagreb: 20. Komorni trio, — 21. Vokalni koncert, — 22.15 Plesna glasba, — Dunaj: 16.05 Koncertna akademija, — 17.30 Plošče, — 20. Avstrijska narodna glasba, — 21. Duhovna glasba, — 22.30 Tirolske narodne pesmi, — 24. Janz, — Budim-pešta: 20.10 Klavirska glasba, — 21. Zahvalna glasba, — 22.05 Plošče, — 23. Ciganska glasba, — Trst-Milan: 16.30 Otrski zbor, — 20.30 Iris, opera, Mascagni, — Rim-Bar: 17.15 Ljubljana glasba, — 20.30 Orkestralni in klavirski koncert, — 22. Mandolinski koncert, — Praga: 19.50 Plesna ura, — 20.45 Sinfonični koncert, — Bratislava: 21.40 Jugoslovanske pesmi, — 22.45 Plošče, — 23. Sinfonični koncert, — 24.15 Plošče, — 25. Sinfonični koncert, — 26.05 Plošče, — Berlin: 20.15 Ljubljana, — 20.45 Sinfonični koncert, — Kijev: 20.45 Vesel večer, — Frankfurt: 20.30 Beethovenova klavirska skladba, — 21.30 Stara glasba s slobo, — Stuttgart: 20.16 Konigsberg, — Mo-nako: 20.30 Vojaske in 30 letne vojne

Cerkveni vestniki

Bratovščina sv. Rokovga Telesa bo imela svoje mesečno pobožnost v četrtek, dne 2. januarja 1936 v uršulinski cerkvi, Zjutraj ob 5.30 prva sv. misel, ob pol 6. priliga in ob 6. sv. misel z blagoslovom za tiste in raje udaje bratovščine. Vse čustilce sv. Rokovga Telesa vabimo, da se udeležijo cerkveni pobožnosti v uršulinski cerkvi.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20
Nedelja, 29. decembra ob 15: Trije vsiki svetniki, Izvo. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol, — Ob 20: Molitve, Izvo. Znižane cene.
Ponedeljek, 30. decembra: Molitve, Red Sreda
Torek, 31. decembra ob 21: Vesela božja pol, Izvo. Znižane cene.

OPERA — začetek ob 20

Nedelja, 29. decembra ob 20: Prekramentni grad, Izvo. Znižane cene.
Ponedeljek, 30. decembra: Zaprt.
Torek, 31. decembra ob 21: Prekramentni grad, Izvo. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 29. decembra ob 15: Majda, Znižane cene, — Ob 20: Rajadara.
Ponedeljek, 30. decembra: Zaprt.
Torek, 31. decembra ob 21: Veseli kmetič, Prejč.

„Slovenčev“ podružnica
Ljubljana, Tyrševa cesta (julača Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičoča se „Slovenca“, in daje tozadavne informacije

Pohištvo

Erman & Arhar
ŠT. VID
Stalna razstava

Najnovejši modeli, velika izbira. Zahtevajte ponudbe!

Tinčkove in Tončkove prigode

215.

Kapitan Mrhar gre na ogled

Medtem je kapitan Mrhar sedel z mornarjem Kokijem na krovu splava in nevšečno brundal v košato brado:

»Veš, Koki, res sem s srcem in dušo ribič, ampak dan za dnem takole sedeti in čakati, da se dečki vrnejo, se mi pa zdi vendarle že preveč dolgočasno. In če bi človek vsaj kakšno pošteno ribo ujel!«

»Prav v tem hipu ste jo!« se je zarežal Koki in pokazal s prstom v reko.

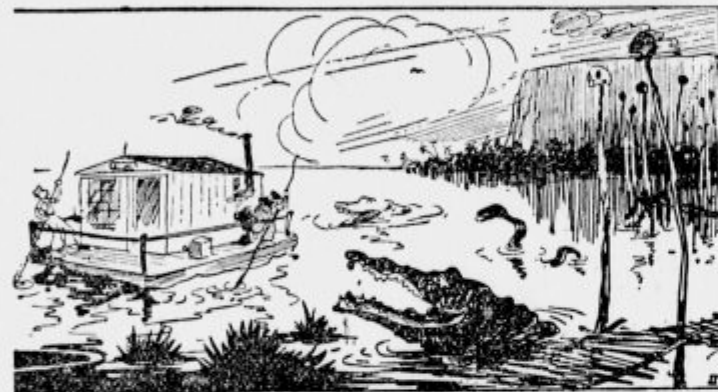
Kapitan se je obrnil in na svoje največje presenečenje in razočaranje videl, da je ujel na trnek — krokodila.

»Da bi te spak!« je zarežal in vržl še palico krokodilu na gobec.

»Na, še tole požri, požeruh!«

Nato se je kapitan Mrhar znova okrenil h Kokiju in odločno dejal:

»Zdaj imam pa že dovolj tega posedenja in lenarjenja. Potisniva splav na drugo stran reke h ognjeniku. Poglej, kako se kadi iz njega! In dečki so si upali splezati nanj! Bogve, kaj se je z njimi zgodilo.«

Nekaj minut nato se je splav s samotnima potnikoma že počasi pomikal na drugo stran reke mimo lesene brvi, ki jo je obkrožala dolga vrsta kolov s človeškimi lobanjami. Po tej brvi sta, kakor se gotovo še spominjate, ljudozrska vojaka nesla naše tri junake v leseni kletki do strme stene...

Sanke

najlepše božično darilce, poleg
ugodnega nakupa le pri

prvovrstno izdelane po
Din 62, 72.

Remec-Co

Ljubljana, Kersnikova ulica 7

Opozarjamo na

MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Sax Rohmer:

52

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Megla ju je pogoltnila.

So trenutki, o katerih se nihče ne more domisliti duševnih vtiskov, trenutki, ki so tako strašni, da si, hvala Bogu, naš spomin prav nič ne zapomni občutkov, katere so povzročili. To je bil en tak trenutek. V glavi se mi je zmečalo. Imel sem nejasen vtis, da se je bil Burmanec spredaj ozrl nazaj. Tedaj se je smer barke spremenila.

Koliko časa je poteklo od žalostnega konca orjaške borbe pa do časa, ko je nenadoma pred nami vzrasel črn visok zid, tega ne morem reči.

S silovitim sunkom smo nasledili. Sedel je močan tresk, in dobro še pomnim, da sem videl, kako je rjavi mož skočil ven v meglo — kar je bilo zadnje, kar sem o njem videl.

Voda je jela teči na palubo.

V polni zavesti bližajoče se nevarnosti, sem se pričel boriti z vrvmi, ki so me vezale; toda nisem imel v narteh moč ubogega Weymoutha, in tako sem se sprizajnil z groznim in bližajočo se možnostjo, da utonem v razdalji šest čevljev od brega.

Zraven mene se je vil in se napenjal Nayland Smith. Mislim, da je bila njegova namera, da bi se dotaknil Karamanehe in jo obudil. Kar njemu ni uspelo, je napravila naraščajoča voda. Tiha molitev zahvale, mi je prišla iz dna duše, ko sem zapazil, da se je zganičila — ko sem videl, da je dvignila roke k glavi — in videl njene velike prestrašene oči, ki so od groze sijale skozi megleno kopreno.

Sedem in dvajseto poglavje.

Weymouthov dm.

Zapustili smo razbito barko le nekaj trenutkov prej, ko se je krma pogreznila v reko. Kje se je nahajala blatna nasipina, na kateri smo se znašli,

se nam ni niti sanjalo. Toda slednjic je vsaj bila suha zemlja — in bili smo osvobodeni dr. Fu-Mančuja.

Smith je gledal proti reki.

»Moj Bog!« je stokal. »Moj Bog!«

Mislil je kakor jaz na Weymoutha.

Ko nas je kako uro pozneje našla policijska barka na blatnih sipinah niže od Greenwicha in so nam povedali, da so strupene kleti zahtevale žrtev osmih mož, smo tudi čuli novice o našem hrabrem tovarišu.

»Tam zadaj v megli, sir,« je poročal nadzornik Rymen, ki je poveljeval s slabo obvladanim glasom, stam je bilo čuti neko pošastno tuljenje in izbruh krohot, o katerih se mi bo sanjalo skozi mesece — Karamanehe, ki se je privila k meni kakor preplašeno dete, se je tresla; in tedaj sem vedel, da je igla storila svoje delo vzle Weymouthovi orjaški moči. Smith je slišno požrl.

»Prosim Boga, naj reka obdrži tega rumenega hudiča,« je dejal. »Eno leto svojega življenja bi daroval, da bi videl viseti njegovo podganje telo na koncu kaveljina na sidru!«

Bili smo tiha in žalostna družba, ko nas je barka tisto noč nosila skozi meglo domov. Zdelo se nam je skoro tako, ko da smo zapustili vraga druga, ko smo odrinili od kraja — ali vsaj bližine kraja — kjer je Weymouth končal v junakem boju. Naša brezmočnost je bila kaj klavarna, in četudi bi bila noč jasna ko kristal, dvomim, da bi bili mogli ravnati drugače, in prevzelo me je, da je ta smrdeča tema še en naš sovražnik, ki nas je tiral nazaj v strahopetno zatočišče. Toda tiste čase je toliko raznih dogodkov poseglo v naše življenje, da smo kmalu nekoliko pozabili na žalosten slučaj in obrnili našo skrb drugam. Morali smo misliti na Karamaneho in njegove brata. Imeli smo kratek posvet, v katerem je bilo sklenjeno, da morata za zdaj stanovati v kakem hotelu.

»Pobrigal se bom,« je Smith zašepetal meni, »zakaj dekle naju je motilo, da bo tisto mesto noč in dan zastraženo.«

»Ti vendar ne meniš —«

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik,
Tržaška cesta šte. 16.
Telefon 33-13.

Modroce

postelne mreže, železne
zložljive postelje, otomane,
divane in tapetniške
izdelke nudi naiceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske
trave, žime, cvilha za
modroce in blaga za
prevleke pohištva

VINA

dolenjska, štajerska in
sploh vseh vrst kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.

Pišite še danes!

Ostanki

mariborskih tkalstnih to-
varn, brez napak,
pristnobarvni »Paket
serija A« za moško, žen-
sko, namizno, posteljno
perilo in rjuhe. »Paket
serija B« izključno zim-
ski topli flaneli in bar-
henti najboljše kakovosti,
vsak paket 10—20 m sa-
mo 107 Din. Dalje novi
»Original Kosmos Z pa-
ket«, vsebuje 2,80 m sukn-
na za eno dolgo zimsko
suknjo oziroma ženski
plašč lepe temne barve
ali pa 1,80 m za kratko
zimsko sukno, in 1,20 m
posebno močnega štruksa
ali sukna za ene hlače.
Tudi ta paket samo 107
dinarjev. Vsi paketi poš-
tine prosti. Neprimerno
vzamem nazaj in zame-
njam. — Pišite takoj na
»Kosmos« razposiljalnico,
Maribor, Dvorakova ul. 1.

M. Drenik

Ljubljana
Kongresni trg 7

Volna vseh vrst, od
naiceneje do naifineje.
Francoske in angleške
specialitete itd. Pingouin.

Usnjate suknjiče
od Din 420— do 580—

dobite pri
Fr. Zalokar
Mengeš 41

Modroce

otomane, kauče, spalne
divane, zložljive postelje,
postelne mreže, fotelje,
vse tapetniško pohištvo
nudi naiceneje tapetnik

EGON ZAKRAJSEK
Miklošičeva cesta 34.

Izvršujem zavese, rolete
in vsa v to stroko spada-
joča popravila hitro, so-
lidno in naiceneje.

Sestrici in Bratcu

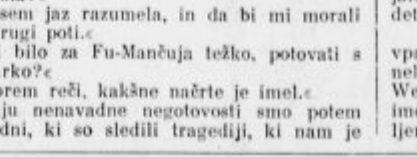
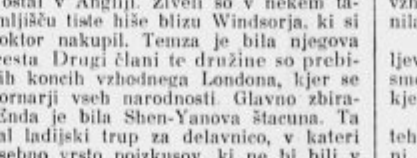
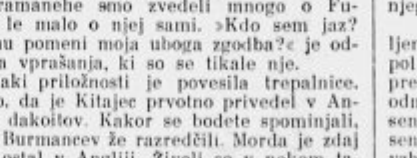
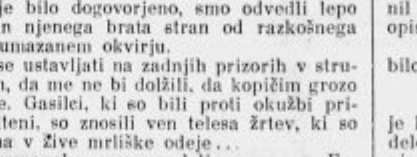
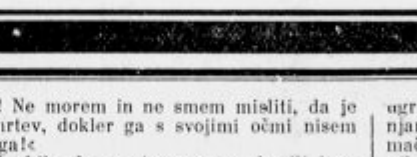
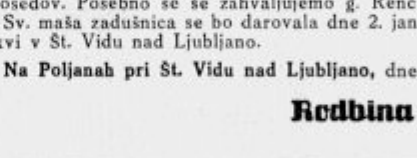
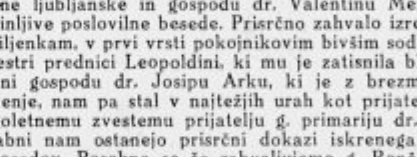
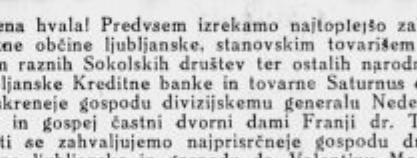
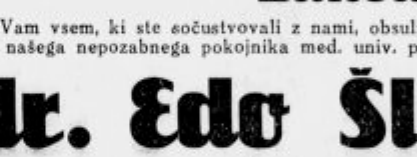
24 600—00 Din. 39.
št. 23-26 Din. 40.
Drab kombinirani
z rjavim koksom

28 731—635 Din. 39.
Otroške snežne to-
plo podložene št. 27-29
Din. 45—št. 30-34 Din. 49.

98 991—693 Din. 59.
št. 26-29 Din. 69—št.
30-34 Din. 79. Oproži
skorinjčki za dež,
blato in sneg

Zahvala

Vam vsem, ki ste sočustvovali z nami, obsuli s cvetjem krsto in spremili na zadnji poti našega nepozabnega pokojnika med. univ. profesorja

dr. Edo Šlajmerja

iskrena hvala! Predvsem izrekamo najtoplejšo zahvalo zastopstvu jugoslovanske vojske, mestne občine ljubljanske, stanovskim tovarišem in zdravniškim korporacijam, deputacijam raznih Sokolskih društev ter ostalih narodnih društev, upravam in ravnanstvom ljubljanske Kreditne banke in tovarne Saturnus o. d. v Ljubljani. Dalje se zahvaljujemo najiskreneje gospodu divizijskemu generalu Nedeljkoviću, brigadnemu generalu Jovanoviću in gospej častni dvorni dami Franji dr. Tavčarjevi za poslednjo izkazano čast. Zlasti se zahvaljujemo najpriskreneje gospodu dr. Juru Adlešiču, predsedniku mestne občine ljubljanske in gospodu dr. Valentinu Meršolu, predsedniku Društva zdravnikov za gniljive poslovnice besede. Prisrčno zahvalo izrekamo tudi č. duhovščini in č. sestram usmiljenkam, v prvi vrsti pokojnikovim bivšim sodelavkam iz sanatorija Leonišče, posebno č. sestri prednici Leopoldini, ki mu je zatisnila blage oči. Prav posebno zahvalo smo pa dolžni gospodu dr. Josipu Arku, ki je z brezmejno požrtvovalnostjo pokojniku lajšal trpljenje, nam pa stal v najtežjih urah kot prijatelj ob strani, kakor tudi pokojnikovemu dolgoletnemu zvestemu prijatelju g. primariju dr. Ivanu Jenku za tolažilne obiske. Nepozabni nam ostanejo prisrčni dokazi iskrenega prijateljstva vseh prijateljev, znancev in sosedov. Posebno se še zahvaljujemo g. Renčelju za požrtvovalno pomoč.

Sv. maša za dušnico se bo darovala dne 2. januarja 1936 ob devetih dopoldne v župni cerkvi v Št. Vidu nad Ljubljano.

Na Poljanah pri Št. Vidu nad Ljubljano, dne 28. decembra 1935.

Rodbina prof. dr. Edo Šlajmerjeva

»Petrie! Ne morem in ne smem misliti, da je Fu-Manču nrtve, dokler ga s svojimi očmi nisem videl mrtvega!«

Kakor je bilo dogovorjeno, smo odvedli lepo orientalko in njenega brata stran od razkošnega bivališča v umazanem okvirju.

Nočem se ustavljati na zadnjih prizorih v strupenih kletih, da me ne bi dolžili, da kopičim grozo zaradi groze. Gasilec, ki so bili proti okužbi primerno zaščiteni, so znosili ven telesa žrtev, ki so bila ogrnjena v žive mrliske odeje...

Od Karamanehe smo zvedeli mnogo o Fu-Mančuju, a le malo o njej sami. »Kdo sem jaz? Kaj pa komu pomeni moja uboga zgodba?« je odgovarjala na vprašanja, ki so se tikale nje.

In ob taki priložnosti je povedala trepalnice. Zvedeli smo, da je Kitajec prvotno privedel v Anglijo sedem dakoitov. Kakor se bode spominjali, smo številno Burmancev že razredčili. Morda je zdaj le še eden ostal v Angliji. Živeli so v nekem taboru na zemljišču tiste hiše blizu Windsorja, ki si jo je bil doktor nakupil. Temu je bila njegova prometna cesta. Drugi člani te družine so prebivali v raznih koncih vzhodnega Londona, kjer se sestajajo mornarji vseh narodnosti. Glavno zbirališče East Enda je bila Shen-Yanova štacuna. Ta je uporabljal ladijski trup za delavnico, v kateri je delal posebno vrsto poizkusov, ki ne bi bili v bližini mesta zaželeni. Nayland Smith je ob neki priliki vprašal dekle, ali je Kitajec imel kako zasebno ladjo, nakar mu je pritrdila. Nikdar ni bila na krovu, niti videla je ni nikoli in zato nam ni mogla dati nikakih pojasnil glede ladje. Plula je proti Kitajski.

»Ali ste gotovi,« je rezko vprašal Smith, »da je res odplula?«

»Tako sem jaz razumela, in da bi mi morali slediti po drugi poti.«

»Ali bi bilo za Fu-Mančuja težko, potovati s potniško barko?«

»Ne morem reči, kakšne načrte je imel.«

V stanju nenavadne negotovosti smo potem preživljali dni, ki so sledili tragediji, ki nam je

ugrabila najinega sodelavca. Prav živo se spominjam tistega dne, ko sva s Smithom obiskala domačijo ubogega Weymoutha. Tačas sem se seznanil z nadzornikovim bratom. Smith mu je natančno opisal zadnji dogodek.

»Tam zunaj v megli,« je trudno zaključil, »je bilo vse videti tako neresnično.«

»O Bog, da bi res bilo!«

»Amen na to, Mr. Weymouth. Toda vaš brat je hrabro končal. Če bi bilo njegovo edino dobro delo to, da je svet rešil pred Fu-Mančujem, je bilo njegovo življenje dobro uporabljeno.«

James Weymouth je nekaj časa kadil, zatopljen v misli. Četudi je bila mala hiša le štiri in pol milje oddaljena od sv. Pavla, je bila s svojim preprostim vrhom, zasenčenim z visokimi drevesi, odmaknjena od prometa in polna mira. Toda ena senca je ležala danes na njej — hladna in grozna senca. Poosebljena zloba je prišla sem iz daljnega vzhoda in njena unirajoča zlohotnost se je dotaknila tega doma.

»Dve stvari sta, ki jih ne razumem,« je nadaljeval Weymouth. »Kaj je pomenil tisti strašni smeh, ki ga je rečna policija slišala v megli? In kje sta trupla?«

Karamanehe, ki je sedela poleg mene, se je ob teh besedah zgrozila. Smith, ki mu nemirni duh ni dal dolgega pokoja, da je taval sem in tja po sobi, jo je pogledal.

Tiste zadnje dni, ko si je Smith prizadeval, spraviti nečisti stvar iz Anglije, je postal moj prijatelj še bolj suh in živčen, kot je bil prej. Njegovo dolgo bivanje v Burni ga je napravilo suhega in mu ožgalo že po prirodi temno polt z bakrenorjavo barvo; zdaj so mu sive oči vročično sijale in lice mu je bilo suho, da je bilo včasih videti že skoraj jetično.

»Ta dama vam morda lahko odgovori na vprašanje,« je rekel. »Ona in njen brat sta bila nekaj časa v službi dr. Fu-Mančuja. Zapravi, Mr. Weymouth, je bila Karamanehe kakor označuje ime, sužnja.« Weymouth je pogledal lepo, zaskrbljeno obličje s konj prikrito nezaupljivostjo.